

ДТЕК

Інтегрований звіт 2017

Фінансові та нефінансові результати

Зміст

Вступне слово

Олег Попов, генеральний директор АТ «СКМ»	2
Максим Тімченко, генеральний директор ДТЕК	4

Про Групу ДТЕК

Про Групу ДТЕК	10
Ключові події 2017 року	18
Місія, бачення, цінності	20
Стратегія розвитку Групи ДТЕК до 2030 року	21
Топ-менеджмент Групи ДТЕК	26

Огляди макроекономіки та галузей

Макроекономічні показники України 2017 року	30
Ринок вугілля	34
Ринок електроенергії	40
Ринок природного газу	52

Результаті діяльності

Виробнича діяльність	60
Інвестиційні проекти	72
Аналіз фінансових результатів	82

Корпоративне управління

Структура корпоративного управління	86
Наглядні ради операційних холдингів	87
Комплаєнс і корпоративна етика	91
Дивідендна політика	91

Сталий розвиток

Сталий розвиток	94
Суспільство	100
Працівники	106
Охорона праці, промислова безпека та охорона здоров'я	112
Охорона довкілля	118
Стала енергетика	126
Додатки 1–3	129

8

28

58

84

92

Вступне слово

Олег Попов

Голова наглядових рад DTEK ENERGY B.V.,
DTEK OIL & GAS B.V., DTEK RENEWABLES B.V.,
генеральний директор АТ «СКМ»

Шановні колеги та партнери!

Пропоную до вашої уваги річний звіт Групи ДТЕК за 2017 рік.

У звітному році Україна ухвалила закон «Про ринок електричної енергії». Закон, який означає, насамперед, масштабну трансформацію енергетичного сектору. Його реалізація дасть змогу реформувати галузь і створити ринок за європейською моделлю. Ці зміни відкривають для енергетики можливість стати драйвером економічного зростання країни, споживачам — вільного вибору постачальника електроенергії, а Україні — досягти незалежності від зовнішніх постачальників. А отже, створюють основу для майбутньої енергетики — ефективної, чистої, конкурентної.

ДТЕК як лідер енергетичної галузі став частиною цих змін. 2017 року компанія інвестувала в промисловий розвиток своїх підприємств 10,4 млрд грн, що на 34% перевищує показник 2016 року. Це дало змогу провести низку значущих проектів, які підтримують перетворення.

Зокрема, ми реалізували свій перший проект у сонячній генерації — була побудована Трифанівська СЕС. Це стало першим кроком у довгостроковій стратегії розвитку в геліоенергетиці. Роботи з будівництва нової сонячної електростанції вже розпочато і в Дніпропетровській області. Це Нікопольська СЕС, яка стане найпотужнішою в Україні й увійде до топ-3 у Європі. У відновлюваній генерації ДТЕК продовжить будівництво і вітроелектростанцій. 2018 року ДТЕК планує ввести перші 100 МВт Приморської ВЕС у Запорізькій області. У такий спосіб сумарна потужність Групи ДТЕК у зеленій генерації досягне 510 МВт. Це означає, що компанія нарощує інвестиції у відновлюваній генерації — зростання величезне, більш ніж у 46 разів, до 370 млн грн.

Ми переконані, що розвиток різних видів зеленої енергетики створює стійку платформу для роботи галузі надалі й формує нову значущість для українських ТЕС. А їхня здатність динамічно змінювати рівень виробництва забезпечить балансування всієї енергосистеми, що є важливим для розвитку відновлюваної генерації.

Ще один важливий для нас напрям розвитку: ДТЕК інвестує в переведення своїх енергоблоків з антрациту на газові марки вугілля. Почати цю програму дало змогу збільшення видобутку вугілля марки «Г». Так компанія нівелює вплив від припинення управління підприємствами, які знаходяться на тимчасово не контрольованих територіях Донецької та Луганської обла-

стей. Це було б неможливо без перегляду виробничої та інвестиційної програми. Загалом, капітальні інвестиції у видобуток вугілля зросли на 16% — до 4,6 млрд грн, а на переоснащення теплових електростанцій — на 160%, до 1,5 млрд грн.

Група ДТЕК зберігає за собою роль драйвера технологічного розвитку в газодобудку й лідера за обсягами виробництва серед приватних компаній України. У цей напрям бізнесу було інвестовано 1,1 млрд грн, що на 23% перевищує показник 2016 року. Нові технології та виконання розпочатих програм знизять частку імпорту вугілля й газу в паливному балансі країни, а отже, сприятимуть зміцненню енергетичної безпеки України.

Однак ми сконцентровані не лише на бізнесі: ДТЕК продовжить системно розвивати проекти у сфері сталого розвитку, показуючи, що бізнес — сила позитивних змін. Проекти компанії не просто спрямовані на розв'язання реальних проблем, їхня мета — розвиток громадської активності та ініціативності серед жителів. ДТЕК прагне надати можливість кожному жителю зробити внесок у покращення якості життя свого району, міста, села — зробити школи енергоефективними, облаштувати міський простір і об'єкти соціальної сфери, розвивати бізнес-середовище й багато іншого. Підтримуючи ініціативи жителів, компанія допомагає кожному усвідомити свою значущість у забезпеченні сталого розвитку громади, і це знаходить відгук. Наприклад, проект «Громада своїми руками» вже охоплює 42 території, а до «Енергоефективних шкіл: нова генерація» приєдналися понад 800 навчальних закладів. Загалом Група ДТЕК реалізує програми соціального партнерства в п'яти ключових напрямках: енергоефективність у комунальному секторі, охорона здоров'я, розвиток соціально значущої інфраструктури, підвищення активності громад та розвиток бізнес-середовища. 2017 року інвестиції в проекти сталого розвитку становили 3,5 млрд грн, що на 14% перевищує показник 2016 року.

Кожен працівник Групи ДТЕК — частина позитивних змін на своєму підприємстві, у своєму населеному пункті, а отже, у нашій країні. І я хочу подякувати кожному за злагожену роботу, за внесок у розвиток ДТЕК. Переконаний, сформована сильна команда та культура змін допоможуть нам у досягненні нашої спільної й головної мети: створити енергетику майбутнього — чисту, ефективну, конкурентну.

Максим Тімченко

Генеральний директор ДТЕК

Шановні колеги та партнери!

Пропоную до вашої уваги результати роботи Групи ДТЕК у 2017 році. Мені приємно зазначити, що наші проекти, наші фахівці, наш досвід приносять в Україну світові тренди та передові технології.

Я б хотів розповісти про досягнення за звітний рік у кожному напрямі корпоративної стратегії розвитку до 2030 року.

Енергетика

Група ДТЕК сфокусована на проектах, які створюють нову енергетику. Згідно з Енергетичною стратегією України, річне виробництво електроенергії з відновлюваних джерел має досягти 9 млрд кВт·год до 2020 року. Тоді як сьогодні цей показник становить 1,9 млрд кВт·год. Ми будемо електростанції зеленої енергетики. Це наш внесок у досягнення мети Енергостратегії країни.

У звітному році компанія вперше реалізувала проект у геліоенергетиці. Трифанівська сонячна електростанція, яку ввели в експлуатацію в серпні 2017 року, дала нам змогу відповісти на цілу низку запитань і сформувати довгострокове бачення розвитку в цьому сегменті генерації. Ми вже розпочали реалізацію нашого наступного проекту — будівництво Нікопольської СЕС. Нова сонячна електростанція потужністю 200 МВт буде працювати в Дніпропетровській області. Підписаний договір з China Machinery Engineering Corporation (СМЕС), яка в цьому проекті стане інвестором і підрядником будівництва, передбачає відпуск перших кіловат-годин наприкінці 2018 року. Наша геліоелектростанція увійде до топ-3 найбільших у Європі. Такої самої потужності проект ми реалізуємо у вітроенергетиці — будівництво Приморської ВЕС у Запорізькій області. Уже укладено договір з GE Renewable Energy на 26 вітротурбін для першої черги вітропарку, яку ми плануємо завершити у 2018 році.

Спільні проекти такого масштабу неможливі без довіри та відкритості. Я радий, що провідні світові компанії будують разом із Групою ДТЕК. Це означає — ми змогли відновити довіру інвесторів і до України, і до галузі. Вітчизняна енергетика сформувала значний запит на модернізацію та створення нових потужностей, для реалізації якого необхідно відновлювати інвестиційну привабливість галузі. Впровадження прогресивних технологій і інновацій скоротить дистанцію між енергетикою України та ЄС.

У найближче десятиліття значущість вугілля в енергобалансі України залишиться незмінною — третину електроенергії

вироблятиме теплова генерація саме з вугілля. 2017 року припинено управління підприємствами, які розташовані на тимчасово окупованій території в Донецькій і Луганській областях. Отже, головним викликом для енергетики стала втрата шахт, що видобувають антрацит, на якому працює половина теплової генерації країни. Але ми й далі переконані: навіть у таких складних умовах Україна може повністю забезпечити себе енергетичним вугіллем. Ми сфокусовані на проектах, спрямованих на зниження частки імпортного ресурсу в паливному балансі.

22,9 млн тонн вугілля марки «Г» видобули наші шахтарі 2017 року — найвищий річний обсяг видобутку в історії компанії. Важливий компонент цього рекорду — зростання капітальних витрат вуглевидобувних підприємств на 16,4%, до 4,6 млрд грн. Така дієва підтримка шахтарів дала змогу енергетикам почати реалізацію програми із заміщення антрациту вугіллем газових марок. У звітному році два енергоблоки ДТЕК Придніпровської ТЕС переобладнані з вугілля марки «А» на вугілля марки «Г». 2018 року ще два енергоблоки ДТЕК Придніпровської ТЕС буде переведено на спалювання вітчизняного вугілля. Крім того, ми плануємо завершити роботи на Миронівській ТЕС — станція в повному обсязі буде працювати на газових марках вугілля.

У видобутку природного газу Група ДТЕК залишається лідером серед приватних компаній і за обсягами видобутку, і за інтелектуальним потенціалом. 2017 року в нашу реальність увійшли такі терміни, як «безамбарний метод буріння», «снабінг», «визначення вмісту та фізико-хімічних показників газу в режимі реального часу», «реалізація газу в одиницях енергії». Ці проекти — ще один важливий крок у технологічному розвитку вітчизняної газовидобувної галузі. Компанія постійно проводить спеціалізовані конференції та тренінги, відкриті для всіх фахівців. Для прогресу газовидобутку України ділитися напрацьованим досвідом так само важливо, як і впроваджувати сучасні технології й обладнання.

Клієнти

Україна не має аргументів за збереження залізної завіси в енергетиці. Проводиться реформа, спрямована на створення конкурентного ринку електроенергії за європейською моделлю. У Європі лібералізація енергоринків була розпочата 15–20 років тому, і не можна сказати, що повністю завершена. Україна ж поставила перед собою амбітну мету — з 1 липня 2019 року перейти до нової моделі ринку. Для цього необхідна концентрація зусиль і координація дій усіх учасників процесу, оскільки має бути виконано великий обсяг роботи. Сподіваюся, дорожня карта реформи буде виконана в заявлені терміни й у повному обсязі. Це відкриє Україні енергетичний безвіз до Європи та зробить споживача повноцінним учасником ринку. Важливо донести до споживача, що він стає клієнтом. Це відкриває головні можливості реформи — право вибирати постачальника та високі стандарти якості.

З моменту свого створення компанія говорила про необхідність перейти до конкурентної моделі ринку, і сьогодні ми — активний прихильник реформи. Відповідно до Закону «Про ринок електричної енергії», не пізніше ніж 10 грудня 2018 року компанії мають вжити заходів для відділення оператора системи розподілу від виробництва, передавання, постачання електричної енергії шляхом створення відповідних суб'єктів господарювання. Група ДТЕК вносить ці зміни у свою діяльність. 2017 року ми першими серед енергетичних компаній України почали процес перетворення дистрибуційних підприємств на оператора системи розподілу електроенергії та постачальника електроенергії споживачам — проведено реорганізацію Київенерго. Ми створили операційний холдинг із розподілу електроенергії та експлуатації мереж — DTEK GRIDS B.V. Формування цільового портфеля активів заплановано завершити 2018 року.

Невіддільною частиною підвищення якості електропостачання є інвестиційні програми з розвитку електромереж. Основна частина електромереж України була побудована в 1960–1970-х роках, при цьому спроектована за нормами 50-х років. Наші проекти сприяють розв'язанню проблем високого рівня зношення обладнання, невідповідності мереж сучасним технічним вимогам і дають змогу усунути дефіцит потужності, що виник у процесі розвитку міст. У спілкуванні з клієнтами ми також стаємо сучасними. 2017 року завершено побудову мережі обслуговування побутових абонентів. Вони можуть вибрати найзручніший канал спілкування з нами: центри обслуговування клієнтів, контакт-центри, сайти та соціальні мережі.

Суспільство

У сфері сталого розвитку ми зберігаємо наш основний принцип — системне соціальне партнерство, щоби населені пункти, у яких працюють наші підприємства, стали комфортними для життя. Це особливо важливо для міст із моноекономією, де підприємства Групи ДТЕК — градостворчі.

Задля цього ми розробляємо та реалізуємо стратегії соціального партнерства, які створюють нові можливості та є точками зростання для економіки й соціальної сфери територій, де працюють наші підприємства. До розробки стратегій залучаються органи місцевого самоврядування, громади та експерти, представники яких формують комітети. Потім стратегії затверджуються місцевими органами влади, а комітети контролюють їх виконання. Це дає змогу залучати й об'єднувати жителів у розв'язанні актуальних питань сталого розвитку. Ми бачимо, що такий підхід знаходить високу підтримку — 2017 року було реалізовано 168 проектів у межах програм соціального партнерства.

До сталого розвитку входить також захист довкілля. Наше стратегічне завдання — впровадження сучасних технологій і практик для мінімізації впливу виробництва на довкілля. Ми готові впроваджувати найкращі європейські практики, однією з яких стане застосування міжнародної системи моніторингу, звітності та верифікації парникових газів. Ми беремо участь в імplementації вимог Директиви 2003/87/ЄС у межах проекту «Партнерство заради ринкової готовності», який реалізується за технічної підтримки Світового банку. Пілотним майданчиком для реалізації цього проекту обрано ДТЕК Запорізьку ТЕС.

Загалом наші проекти підтримують цілі Глобального договору ООН, учасником якого ми є з 2007 року. У цьому річному звіті показано внесок Групи ДТЕК у досягнення цілей сталого розвитку ООН.

Люди

Побудувати культуру уважного ставлення до власного життя — найголовніше завдання компанії. Ми хочемо, щоби безпечна поведінка на виробництві стала звичкою кожного працівника. Цільове завдання компанії на другому етапі корпоративної стратегії розвитку — знизити коефіцієнт частоти виробничого травматизму до рівня менш ніж 0,75. За результатами 2017 року цей коефіцієнт (LTAFR) становив 0,57.

Філософія нашої компанії: «Бути найкращими в усьому, що ми робимо», і впродовж багатьох років ми відповідаємо нашій філософії. Сьогодні наше ключове завдання — підготуватися до роботи в умовах нового енергоринку, щоби бути кращими за будь-які інші компанії. Уміння компаній конкурувати та бути лідером багато в чому залежить від професіоналізму працівників. Ми забезпечуємо та даємо змогу пройти навчання кожному — від працівника робітничих спеціальностей до топ-менеджменту. У нас діють 8 профільних шкіл: робоче наставництво на виробництві, школа головних інженерів, школа бригадирів, школа майстрів, школа збагачувачів, HR-школа, школа фінансів для нефінансистів, інститут керівників проектів. Працівниками пройдено понад 63 тис. навчань у 2017 році — це означає, що практично кожен працівник Групи ДТЕК приділив увагу своєму професійному зростанню.

Ми ділимося накопиченим досвідом. У цьому також виражається наша дієва підтримка оновленню галузі. У звітному році наші корпоративні стандарти з робітничих спеціальностей і розроблені на їх основі державні стандарти професійно-технічної освіти отримали позитивну експертну оцінку Європейського фонду освіти.

Ефективність

Ми почали реалізацію низки проектів, які забезпечать подальше зростання ефективності виробництва, інвестицій та управління. 2017 року до складу Групи ДТЕК увійшли підприємства гірничого машинобудування: Світло Шахтаря, КОРУМ Дружківський машинобудівний завод і ІТЦ «Гірничі машини», які є нашими давніми й основними постачальниками машин і обладнання. Ця інтеграція дала змогу завершити створення повного виробничого циклу у видобутку вугілля. Такий єдиний центр управління видобутком вугілля та виробництвом обладнання в майбутньому дасть змогу ефективніше працювати над удосконаленням і створенням нової техніки, а також покращить забезпечення запасними частинами.

Мені приємно зазначити, що завдяки проекту «Новатор» операційне вдосконалення стало частиною нашої виробничої культури. Економічний ефект цього проекту за результатами року вже досяг 2 млрд грн. Але важливішим є те, що ми зуміли залучити працівників до підвищення ефективності. Ми дали їм змогу проявити ініціативу та реалізували найкращі із запропонованих проектів.

Україна почала перетворення енергетики. Це наша можливість створити нову галузь — чисту, ефективну, конкурентну. Група ДТЕК реалізує проекти, які підтримують ці зміни. Я впевнений, ми створимо оновлений ДТЕК: інноваційний і сучасний, у якого зможуть вчитися лідери енергетики з інших країн.

Компанія змогла вибудувати внутрішнє середовище, яке готове брати участь у змінах та розвивати нові напрями. Таким новим напрямом стане iHub, центр інновацій Групи ДТЕК. Ми плануємо зосередитися на опрацюванні та фінансуванні внутрішніх і зовнішніх ідей, розробок, співпраці з акселераторами. Наша мета — створити оновлений ДТЕК, який уміє отримувати стратегічну й операційну цінності із сучасних технологій. Перекоаний, у сучасному світі промислові компанії є джерелом інновацій.

Україна «плюс»

Енергетична реформа також означає синхронізацію Об'єднаної енергосистеми України з континентальною синхронною частиною європейської енергосистеми ENTSO-E. Головна відмінність наших енергосистем полягає у вимогах до стабільності частоти струму. Дотримання європейських норм можна забезпечити завдяки реконструкції магістральних мереж і впровадженню сучасних систем автоматики на генерувальних потужностях.

2017 року ми виконали реконструкцію систем автономного регулювання частоти та потужності на 11 енергоблоках. Це означає, що ці енергоблоки можуть в автоматичному режимі підтримувати частоту ENTSO-E. 2018 року такі роботи продовжаться й на інших енергоблоках наших теплових станцій. На нас чекає значний обсяг робіт, але це призведе до покращення якості української електроенергії та дасть змогу створити здорову конкуренцію європейським компаніям. Адже синхронізація енергосистем не тільки відкриває широкі можливості для експорту української електроенергії. Це також означає, що європейські енергокомпанії отримають доступ до українських споживачів, а це сприятиме зростанню конкуренції та якості надання послуг.

Про Групу ДТЕК

01 Про Групу
ДТЕК

02 Ключові події
2017 року

03 Місія, бачення,
цінності

04 Стратегія розвитку
Групи ДТЕК до 2030 року

05 Топ-менеджмент
Групи ДТЕК

01 Про Групу ДТЕК

Група ДТЕК розвиває бізнес в енергетичній галузі. Підприємства Групи ДТЕК видобувають вугілля та природний газ, виробляють електроенергію на станціях теплової та відновлюваної енергетики, передають і постачають тепло й електроенергію кінцевим споживачам, надають енергосервісні послуги. У кожному з напрямів бізнесу виробничі підприємства об'єднані в операційні холдинги, у яких створені компанії, що управляють щоденною діяльністю.

Компанія є найбільшим національним інвестором. Єврооблігації ДТЕК включено до лістингу Ірландської фондової біржі.

На підприємствах Групи ДТЕК працюють 73 тис. працівників. ДТЕК — один з найкращих роботодавців України за рейтингами міжнародної аудиторської компанії EY та ділових видань України.

ДТЕК дотримується принципів сталого соціального розвитку і є учасником Глобального договору ООН. Побудова довірчих

відносин із суспільством — необхідна умова діяльності компанії, яка вибудовується через системне соціальне партнерство з органами місцевого самоврядування та мешканцями. Внесок компанії в розвиток корпоративної соціальної відповідальності високо оцінюється — ДТЕК посідає топ-позиції в Індексі прозорості та КСВ, починаючи з 2012 року.

Входить до складу фінансово-промислової групи СКМ, акціонером якої є Рінат Ахметов.

Видобуток вугілля

27,7

млн тонн

73 000

працівників

Видобуток газу

1 655,3

млн куб. метрів

Ключові виробничі та фінансові показники за 2017 рік

Виробництво електроенергії ТЕС та ТЕЦ

36,5

млрд кВт·год

Виробництво електроенергії ВДЕ

637,8

млн кВт·год

Дистрибуція електроенергії

43,2

млрд кВт·год

Виторг

145 070

 млн грн

ЕВІТДА

37 195

 млн грн

Чистий прибуток

4 628

 млн грн

Активи

152 492

 млн грн

Капітальні інвестиції

10 388

 млн грн

Сплачено податків

22 517

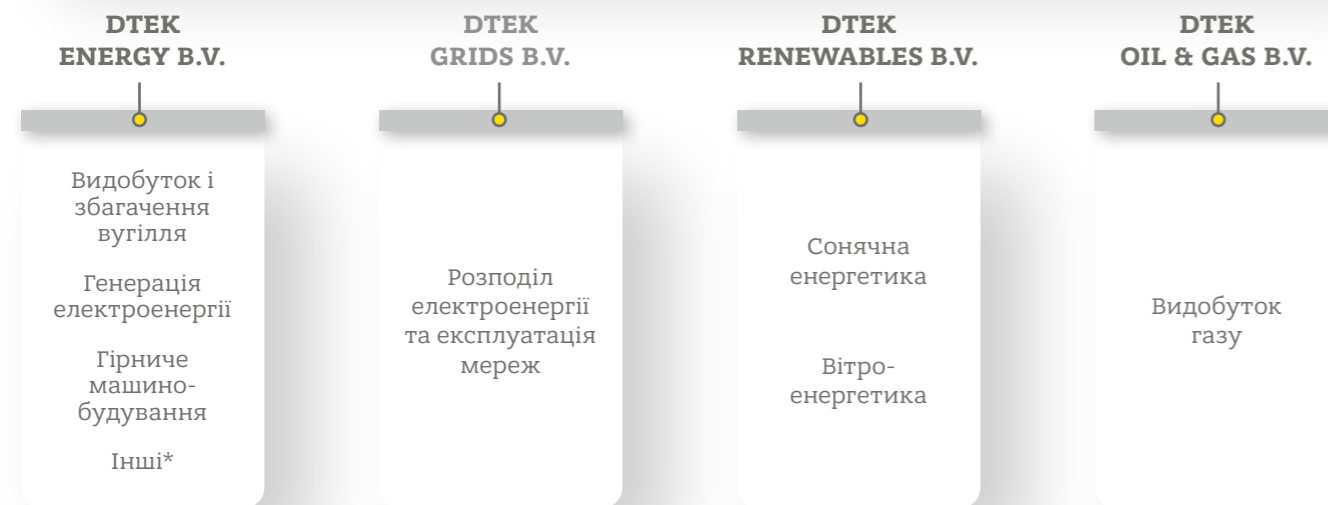
 млн грн

Структура Групи ДТЕК

Корпоративний центр ДТЕК В.В. здійснює довгострокове планування й управління всім бізнесом. Операційні холдинги є центром галузевої експертизи та фокусуються на операційній діяльності. Така структура управління дає змогу ефективно розвивати кожен напрям бізнесу та сприяє зростанню інвестиційної привабливості. ДТЕК В.В. є власником усіх операційних холдингів.

ДТЕК В.В. Стратегічний холдинг

Операційні холдинги та сфери діяльності

* Компанії, які здійснюють сервісні та трейдингові функції.

Ключові завдання стратегічного холдингу:

- довгострокове планування;
- розвиток нових бізнесів;
- управління портфелем інвестицій та залучення довгострокового фінансування;
- розвиток управлінських талантів;
- управління репутацією;
- взаємодія з центральними органами влади.

Ключові завдання операційних холдингів:

- підвищення операційної ефективності;
- формування галузевої експертизи;
- реалізація інвестиційних проектів;
- професійне зростання працівників;
- управління повсякденною діяльністю.

Відповідно до Закону «Про ринок електричної енергії» компанії мають вжити заходів для відділення оператора системи розподілу від виробництва, передавання, постачання електричної енергії шляхом створення відповідних суб'єктів господарювання. За вимогами законодавства процедуру анбандлінгу компанії мають завершити не пізніше ніж 10 грудня 2018 року. Ці зміни — невіддільна частина реформи енергосектору України, що проводиться відповідно до європейських принципів для створення конкурентного ринку електроенергії.

Група ДТЕК робить відповідні зміни у своїй діяльності. Підприємства з дистрибуції відокремлюються від ДТЕК Енерго, проведено відмежування діяльності з постачання електроенергії від розподілу електроенергії та експлуатації мереж. 2017 року створено операційний холдинг ДТЕК GRIDS B.V. (Нідерланди) та прийнято рішення про створення ТОВ «ДТЕК Мережі» (Україна), які сфокусуються на розвитку виробничих підприємств із розподілу електроенергії та експлуатації мереж. Формування цільового портфеля активів заплановано завершити у 2018 році.

** ДТЕК GRIDS у 2018 році припинить постачання електроенергії споживачам, яке буде передано компаніям-постачальникам у структурі Групи ДТЕК.

Фактична частка власності в підприємствах станом на 31 грудня 2017 року, %

Видобуток і збагачення вугілля	
Підприємство	%
ТОВ «ДТЕК Добропіллявугілля»	100,0
ТОВ «ДТЕК Ровенькиантрацит»*	100,0
ТОВ «ДТЕК Свердловантрацит»*	100,0
АТ «Донський антрацит»	100,0
АТ «Шахтоуправління «Обуховська»	100,0
ТОВ «Сулінантрацит»	100,0
ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля»	99,9
ТДВ «Шахта «Білозерська»	95,4
ПрАТ «ДТЕК Шахта Комсомолець Донбасу»*	95,3
ТОВ «ЦЗФ Курахівська»	99,9
ТОВ «ЦЗФ Павлоградська»	99,9
ТОВ «Моспинське ВПП»*	99,0
ПАТ «ДТЕК Октябрська ЦЗФ»	60,9
ПАТ «ДТЕК Добропільська ЦЗФ»	60,1

Видобуток газу	
Підприємство	%
ТОВ «Нафтогазрозробка»	100,0
ТОВ «Інвестекогаз»	100,0
ПрАТ «Нафтогазвидобування»	74,9

Відновлювана енергетика	
Підприємство	%
ТОВ «Вінд Пауер»	100,0
ТОВ «Приморська вітроелектростанція»	100,0
ТОВ «Приморська вітроелектростанція 2»	100,0
ТОВ «Трифановка Енержі»	100,0
ТОВ «Вінд Тех»	100,0
ТОВ «Орлівська ВЕС»	100,0
ТОВ «Солар Фарм 1»	100,0
ТОВ «Солар Фарм 2»	100,0
ТОВ «Солар Фарм 3»	100,0
ТОВ «Солар Фарм 4»	100,0

Генерація електроенергії	
Company	%
ТОВ «ДТЕК Східенерго»*	100,0
ТОВ «Техремпоставка»*	100,0
ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго»	73,6
ПАТ «ДТЕК Західенерго»	72,3

Дистрибуція електроенергії	
Підприємство	%
ТОВ «ДТЕК Високовольтні мережі»*	100,0
ПрАТ «ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля»*	95,7
ПАТ «Київенерго»	72,9
ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго»*	71,5
ПАТ «ДТЕК Крименерго»**	57,7
ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго»	51,7

Гірниче машинобудування	
Підприємство	%
ТОВ «КОРУМ Дружківський машинобудівний завод»	100,0
ТОВ «ІТЦ «Гірничі машини»	100,0
ТОВ «Першотравенський РМЗ»	99,0
ПАТ «Світло Шахтаря»	61,2

Трейдингові компанії	
Підприємство	%
ДТЕК Trading SA	100,0
ТОВ «ДТЕК Трейдинг»	100,0
ДТЕК Hungary Power Trade LLC	100,0
ДТЕК Trading Limited	100,0
ТОВ «ДТЕК Пауер Трейд»	100,0

Сервісні компанії	
Підприємство	%
ТОВ «Науково-проектний центр ДТЕК»	100,0
ТОВ «Інтеренергосервіс»	100,0
ТОВ «Електроналадка»	99,0
ТОВ «ДТЕК Сервіс»	99,0

* 15 березня 2017 року компанія заявила про втрату управління підприємствами й активами підприємств, розташованих на тимчасово не контрольованій українською владою території в Донецькій і Луганській областях.

** 21 січня 2015 року самопроголошена влада Криму почала враховувати рухоме та нерухоме майно ДТЕК Крименерго як власність Республіки Крим.

Сфери діяльності операційних холдингів Групи ДТЕК

ДТЕК Енерго

Основна продукція ДТЕК Енерго — кіловат-година. Підприємства компанії видобувають та збагачують вугілля, генерують теплову та електричну енергію.

ДТЕК Енерго здійснює управління шахтами, які видобувають енергетичне та коксівне вугілля марки «Г». Вугілля збагачується на власних і сторонніх ЦЗФ. Основні споживачі вугільної продукції — теплові електростанції України.

У виробництві електроенергії та тепла компанія управляє дев'ятьма тепловими електростанціями та двома теплоелектроцентралями. ТЕС і ТЕЦ забезпечують теплом міста, у яких розташовані. Водночас мережі теплопроводів перебувають переважно в комунальній власності.

Уся вироблена електроенергія постачається в Об'єднану енергосистему (ОЕС) України й одночасно продається в Оптовий ринок. З європейською енергосистемою ЕНТСО-Е синхронізована ДТЕК Бурштинська ТЕС, яка виділена в енергоострів. У такий спосіб ДТЕК Західенерго успішно працює в українській та європейській енергосистемах.

856 188 тис. тонн
промислові запаси вугілля газових марок на родовищах компанії

Підприємство	Марка вугілля
ДТЕК Павлоградвугілля	Г, ДГ
ДТЕК Добропіллявугілля	Г, ДГ
ТДВ «Шахта «Білозерська»	Г, ДГ

17,5 ГВт
встановлена потужність ТЕС і ТЕЦ

Підприємство	Паливо
ДТЕК Східенерго	
ДТЕК Курахівська ТЕС	вугілля марки Г, ДГ
ДТЕК Луганська ТЕС	вугілля марки П, А
ДТЕК Дніпроенерго	
ДТЕК Запорізька ТЕС	вугілля марки Г, ДГ
ДТЕК Криворізька ТЕС	вугілля марки А, П
ДТЕК Придніпровська ТЕС	вугілля марок А, П, Г, ДГ
ДТЕК Західенерго	
ДТЕК Бурштинська ТЕС	вугілля марки Г, ДГ
ДТЕК Добротвірська ТЕС	вугілля марки Г, ДГ
ДТЕК Ладизинська ТЕС	вугілля марки Г, ДГ
ДТЕК Донецькобленерго	
Миронівська ТЕС	вугілля марок П, Г
Київенерго	
ТЕЦ-5	природний газ
ТЕЦ-6	природний газ

ДТЕК Мережі: розподіл електроенергії та експлуатація мереж

Компанія бере активну участь в імplementації найкращих європейських практик в енергосекторі України.

ДТЕК почав процес розподілу дистрибуційних підприємств на оператора системи розподілу та експлуатації мереж, а також постачальника електроенергії споживачам. Ці зміни — невіддільна частина енергореформи, яка спрямована на створення ринку електроенергії за європейською моделлю.

На розвитку підприємств із розподілу електроенергії та експлуатації мереж сфокусується ТОВ «ДТЕК Мережі». Формування цільового портфеля активів заплановано завершити у 2018 році.

Підприємства обслуговують 3,6 млн клієнтів: металургійні та машинобудівні заводи, шахти й фабрики, а також об'єкти соціальної сфери та населення в Києві, Донецькій і Дніпропетровській областях. Підприємства компанії закуповують електроенергію в Оптовому ринку для постачання своїм клієнтам.

3,6 млн клієнтів
отримують електроенергію від дистрибуційних підприємств

Підприємство	Територія ліцензійної діяльності
Київенерго	Київ
ДТЕК Дніпрообленерго	Дніпропетровська область
ДТЕК Донецькобленерго	Донецька область*
ДТЕК Високовольтні мережі	Донецька область*
ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля	Донецька область*

* Без урахування тимчасово окупованих територій.

ДТЕК ВДЕ: відновлювана енергетика

ДТЕК ВДЕ входить до трійки найбільших інвесторів у відновлювану енергетику України. Компанія реалізує проекти в сонячній і вітровій енергетиці.

210 МВт встановлена потужність
1 000 МВт
портфель проектів до 2020 року

У вітроенергетиці ДТЕК ВДЕ представлений Ботієвською ВЕС потужністю 200 МВт. На сьогодні станція є найбільшою в Україні. Екологічний ефект від роботи вітропарку виражений скороченням викидів в атмосферу в еквіваленті понад 600 тис. тонн CO₂ на рік. Другий проект компанії в сегменті

вітрогенерації — будівництво Приморської ВЕС потужністю 200 МВт. Першу чергу (100 МВт) заплановано завершити наприкінці 2018 року.

Ще один перспективний напрям у відновлюваній енергетиці, який розвиває компанія, — геліоенергетика. 2017 року введена в експлуатацію Трифанівська СЕС потужністю 10 МВт, що сприятиме щорічному зниженню викидів в атмосферу в еквіваленті 12 тис. тонн CO₂. Цей пілотний проект компанії в сонячній енергетиці показав доцільність подальшого розвитку цього напрямку. ДТЕК ВДЕ планує побудувати сонячну електростанцію потужністю 200 МВт у Дніпропетровській області у 2018 році.

ДТЕК Нафтогаз: видобуток газу

Компанія посідає перше місце за обсягами видобутку природного газу серед приватних підприємств України. ДТЕК Нафтогаз став лідером галузі також за інтелектуальним потенціалом.

25 млрд куб. метрів
доведені запаси природного газу

Компанія веде успішне буріння свердловин на великі глибини, що стало можливим завдяки інвестиціям у сучасне обладнання та інноваційні технології. Стабільне нарощування видобутку газу в Україні можливе лише за умови інтенсивного освоєння глибин понад 5–6 тис. метрів.

Основний виробничий актив — ПрАТ «Нафтогазвидобування». Підприємство видобуває газ і газовий конденсат на ліцензійних ділянках Семиренківського та Мачухського родовищ із глибини понад 5 400 метрів. Станом на січень 2018 року ком-

панія експлуатувала 23 свердловини. Видобутий газ очищують і приводять до вимог стандартів на установках підготовки газу: УППГ Оледірівка, УКПГ Семиренки й УПГ Мачухи.

Задля вивчення та розробки нових ділянок було створено ТОВ «Нафтогазрозробка». Компанія спеціалізується на проведінні геологорозвідувальних робіт і веде освоєння Хорошівської площі у Харківській області.

ДТЕК Нафтогаз вивчає можливості щодо розширення бізнесу. Стратегія передбачає як участь в аукціонах із надрокористування, так і придбання діючих перспективних активів. Компанія також готова застосовувати свій досвід і експертизу для управління проектами інших компаній, ліцензійні ділянки яких характеризуються складними гірничо-геологічними умовами.

Шахтоуправління Обуховська

Шахтоуправління Обуховська веде видобуток і збагачення високоякісного антрацити. Продукція постачається до РФ, України, Європи, Азії, Північної Америки та Африки.

Корпоративні права на підприємство належать ДТЕК В.В. (Нідерланди).

Розташування підприємств Групи ДТЕК

Підприємства, що перебувають поза операційним управлінням, не представлені на карті.

- Видобуток і збагачення вугілля
- Видобуток газу
- Теплова генерація електроенергії
- Дистрибуція електроенергії
- Вітроенергетика
- Геліоенергетика
- Гірниче машинобудування
- Ведеться будівництво

Київ:

Генерація та дистрибуція електро- та теплоенергії
Київенерго

Гірниче машинобудування
ІТЦ «Гірничі Машини»

Вінницька область:

Генерація електроенергії
ДТЕК Західенерго: Ладижинська ТЕС,
Ладижинська ГЕС, Ладижинська СЕС
(ведеться будівництво, потужність – 1 МВт)

Дніпропетровська область:

Видобуток і збагачення вугілля
ДТЕК Павлоградвугілля:
ШУ Першотравенське,
ШУ Павлоградське, ШУ Дніпровське,
ШУ Тернівське, ШУ ім. Героїв Космосу
ЦЗФ Павлоградська

Генерація електроенергії

ДТЕК Дніпроенерго: Криворізька ТЕС,
Придніпровська ТЕС

Солар Фарм 1: Нікопольська СЕС
(розпочато будівництво у 2018 році,
потужність – 200 МВт)

Дистрибуція електроенергії

ДТЕК Дніпрообленерго

Гірниче машинобудування

Першотравенський РМЗ

Донецька область:

Видобуток і збагачення вугілля
ДТЕК Добропіллявугілля і
ТДВ «Шахта Білозерська»:
ШУ Білозерське, ШУ Добропільське
ДТЕК Добропільська ЦЗФ
ЦЗФ Курахівська
ДТЕК Октябрська ЦЗФ

Генерація електроенергії

ДТЕК Східенерго: Курахівська ТЕС

ДТЕК Донецькобленерго:
Миронівська ТЕС

Дистрибуція електроенергії

ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля*

ДТЕК Донецькобленерго*

ДТЕК Високовольтні мережі*

Гірниче машинобудування

КОРУМ Дружківський
машинобудівний завод

Запорізька область:

Генерація електроенергії
ДТЕК Дніпроенерго: Запорізька ТЕС

Вінд Пауер: Ботіївська ВЕС

Приморська вітроелектростанція 1
Приморська вітроелектростанція 2:
Приморська ВЕС (ведеться будівництво,
потужність – 200 МВт)

Орлівська ВЕС: Орлівська ВЕС
(перспективний проект, потужність – 100 МВт)

Івано-Франківська область:

Генерація електроенергії
ДТЕК Західенерго: Бурштинська ТЕС

Луганська область:

Генерація електроенергії
ДТЕК Східенерго: Луганська ТЕС

Львівська область:

Генерація електроенергії
ДТЕК Західенерго: Добротвірська ТЕС

Полтавська область:

Видобування газу
Нафтогазвидобування

Харківська область:

Гірниче машинобудування
Світло Шахтаря

Видобування газу
Нафтогазрозробка

Херсонська область:

Генерація електроенергії
Трифанівка Енержі: Трифанівська СЕС

РФ:

Видобуток і збагачення вугілля
АТ «Шахтоуправління «Обуховська»,
АТ «Донський антрацит»,
ТОВ «Сулінантрацит»:
ШУ і ЦЗФ Обуховська

* У частині мереж, розташованих на контрольованій території Донецької області.

02 Ключові події 2017 року

Лютий

Президент України нагородив енергетиків ДТЕК Високовольтні мережі Володимира Побезинського й Сергія Гречку орденами «За мужність» III ступеня. Нагороди вручено за героїзм, виявлений на відновленні лінії електропередачі в районі Авдіївки. З 30 січня до 5 лютого, під час бойових дій, енергетики компанії відновлювали високовольтні лінії 110 кВ, які подають напругу на Авдіївку, АКХЗ, Донецьку фільтрувальну станцію та міські розподільчі мережі.

Березень

ДТЕК вивів з управління підприємства, розташовані в зоні проведення АТО. Для компанії неприйнятними є вимоги про перереєстрацію підприємств на територію, тимчасово не контролювану українською владою. З 15 березня компанія не здійснює управління ПрАТ «ДТЕК Шахта Комсомолець Донбасу», ТОВ «ДТЕК Свердловантрацит», ТОВ «ДТЕК Ровенькиантрацит», ТОВ «Моспинське ВПП», ВП «Зуївська ТЕС», а також ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго», ПАТ «ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля» й ТОВ «ДТЕК Високовольтні мережі» в частині мереж, розташованих у зоні проведення АТО. За фактом втрати контролю компанія звернулася до центральних органів державної влади України. У разі незаконного використання та реалізації продукції підприємств компанія ініціює вжиття заходів до винних згідно з українським та міжнародним правом. Працівникам цих підприємств було запропоновано працевлаштування на інших підприємствах компанії, розташованих на контрольованій українською владою території.

Укладено угоду з фінансовими інституціями про довгострокову реструктуризацію позик ДТЕК Енерго. Це збалансувало фінансові можливості компанії з обслуговування кредитного портфеля та розвитку бізнесу. Необхідність у реструктуризації виникла через геополітичні та макроекономічні обставини в Україні. Успішне завершення переговорів дало змогу відновити довіру інвесторів до компанії та країни. Умови щодо більшості раніше відкритих кредитних ліній уніфіковано, термін погашення пролонговано до 30 червня 2023 року. Процентна ставка — рухома, з прив'язуванням Libor/Euribor +5% річних.

Травень

ДТЕК посів перше місце в Індексі прозорості сайтів і КСВ. Центр «Розвиток КСВ» склав Індекс прозорості сайтів 100 найбільших українських компаній. Індекс ґрунтується на міжнародній методиці, розробленій Центром спільно з Beyond Business (Ізраїль), і публікується з 2012 року. Це єдиний інструмент моніторингу розвитку корпоративної соціальної відповідальності в Україні. Внесок ДТЕК високо оцінюється: компанія щорічно входить до топ-3, а за підсумками діяльності у 2013 і 2016 роках стала №1.

Липень

Академія ДТЕК уклала меморандум із бізнес-школами INSEAD (Франція) і IE Business School (Іспанія) про розробку та впровадження спільних навчальних програм в Україні. Програми будуть спрямовані на розвиток ключових менеджерських навичок: створення успішної команди, вміння критично мислити та бачити можливості, прийняття рішень у складних ситуаціях. В основі співпраці — методики бізнес-школ, розроблені для навчання керівників міжнародних компаній. Враховувати виклики та потреби українського бізнесу дасть змогу багаторічний досвід роботи Академії ДТЕК.

Серпень

ДТЕК реалізував перший проект у геліоенергетиці, який дав змогу сформувати довгострокове бачення розвитку в цьому сегменті. Трифанівська сонячна електростанція потужністю 10 МВт введена в експлуатацію та підключена до Об'єднаної енергосистеми України. Щорічно електростанція буде генерувати 11–12 млн кВт·год, що сприятиме зниженню викидів CO₂ на 12 тис. тонн. Для фінансування будівництва залучено 7,1 млн євро в АБ «Укргазбанк».

На громадських слуханнях громади м. Приморська, с. Борисівка та Ботієвської об'єднаної територіальної громади погодили будівництво Приморської ВЕС. Встановлена потужність вітропарку становитиме 200 МВт, планований обсяг інвестицій — 300 млн євро. Упродовж 2018 року для першої черги буде постачено 26 вітроустановок GE (General Electric), всього проект передбачає встановлення 52 вітротурбін. Вітротурбіни будуть розміщені в лісосмугах, щоби не перешкоджати сільськогосподарській діяльності. Завершення робіт із будівництва першої черги Приморської ВЕС очікується наприкінці 2018 року, на початку 2019 року — підключення до Об'єднаної енергосистеми України та відпуск електроенергії.

Вересень

ДТЕК ЕСКО вивів на роздрібний ринок набір енергоефективних товарів під брендом Розумний WATT. Це перше в Україні комплексне рішення для домогосподарств із підвищення енергоефективності. До набору входять двозонний лічильник електроенергії, світлодіодні лампи, «розумні розетки», брошура з порадами щодо раціонального використання електроенергії, а також значок енергоменеджера. Набори доступні для всіх регіонів України. Клієнтам Київенерго, ДТЕК Дніпрообленерго і ДТЕК Донецькобленерго додатково надається послуга швидкого встановлення лічильника.

За результатами дослідження привабливості роботодавців, проведеного міжнародною аудиторською компанією EY, ДТЕК входить до топ-10 найкращих в Україні. EY враховував імідж, корпоративну культуру, оплату праці, управлінську практику та інші показники під час ранжування компаній. За оцінкою дослідження, компанії зі списку топ-10 свідомо працюють над побудовою сильного бренду роботодавця та приділяють особливу увагу професійному розвитку працівників, даючи можливості для зростання.

Жовтень

ДТЕК підписав угоду про співпрацю з Climate Bonds Initiative. Це некомерційна міжнародна організація, яка сприяє реалізації проектів у сталій енергетиці та інфраструктурі через розвиток ринку позикового капіталу. Партнерство спрямоване на розробку фінансових рішень для проектів зеленої енергетики. Ініціатива компанії підтримує цілі України щодо збільшення частки відновлюваних джерел енергії в енергобалансі та відкриває можливості для залучення капіталу на міжнародному ринку.

ДТЕК Придніпровська ТЕС здійснила переведення енергоблока №7 з антрацитових марок вугілля на газові. Аналогічні роботи на енергоблоці №8 було завершено в грудні. Перехід на вугілля марки «Г» дає змогу мінімізувати постачання імпортного антрациту приблизно на 80–90 тис. тонн щомісяця, й у такий спосіб збільшуючи використання українського вугілля. Підприємство планує провести такі роботи й на інших енергоблоках. ДТЕК Придніпровська ТЕС була спроектована на використання антрациту. У зв'язку з припиненням управління антрацитовими шахтами, розташованими в зоні проведення АТО, компанія імпортує цю марку вугілля та веде роботи з переведення станції на газові марки вугілля, видобуток яких не обмежений воєнними діями.

ДТЕК Трейдинг отримав ліцензію на постачання електроенергії за нерегульованим тарифом. Вихід на внутрішній ринок трейдингу електроенергії — це один з етапів підготовки компанії до роботи в умовах нового ринку, перехід до якого буде здійснено внаслідок реформування енергосектору. Наявність ліцензії дає змогу компанії продавати електроенергію в усіх регіонах країни. За оцінкою компанії, приблизно 10% промислових споживачів в Україні вже зацікавлені в купівлі електроенергії в незалежних постачальниках.

ДТЕК Нафтогаз завершив реконструкцію Мачухської установки підготовки газу. На сьогодні це один із найбільш технологічних нафтогазових об'єктів в Україні. Реконструкція була проведена в рекордно короткий термін — шість місяців. Реалізація проекту дала змогу збільшити потужність установки удвічі — з 1 до 2 млн куб. метрів газу на добу, інтегрувати сучасні виробничі рішення. Модернізована Мачухська УПГ була урочисто відкрита за участю прем'єр-міністра України Володимира Гройсмана.

Листопад

Загальні збори акціонерів ПАТ «Київенерго» прийняли рішення про реорганізацію бізнесу шляхом створення двох компаній. Перша буде вести діяльність із розподілу електроенергії та експлуатації мереж, друга — з постачання електроенергії кінцевим споживачам. Ці зміни — невіддільна частина реформи енергосектору України. Реформа спрямована на створення ринку за допомогою імплементації низки директив Європейського Союзу у сфері енергетики та зобов'язує компанію відокремити оператора системи розподілу від виробництва, передавання та постачання електроенергії.

ДТЕК і Таврійський державний агротехнічний університет (ТДАТУ, Запорізька область) уклали договір про співпрацю. Документ передбачає підготовку фахівців із відновлюваної енергетики та працевлаштування на підприємства компанії, спільні дослідження та науково-технічні проекти, розвиток інновацій. Вітроенергетика — нова галузь для України, яка створила попит на нові професії та потребує відповідних фахівців.

Грудень

ДТЕК Енерго придбав ТОВ «КОРУМ Дружківський машинобудівний завод», ТОВ «ІТЦ «Гірничі машини» та 61,2% акцій ПАТ «Світло Шахтаря». Інтеграція виробників шахтного обладнання дає змогу створити ефективну платформу для розробки й удосконалення технологій вуглевидобування, а також забезпечити постійну підтримку гарантійного та постгарантійного обслуговування. Україні необхідно нарощувати видобуток вугілля марки «Г» для максимального переходу теплової генерації на вітчизняний ресурс, і це придбання позитивно вплине на результат.

Міністерство освіти та науки України затвердило 12 стандартів професійно-технічної освіти, розроблених ДТЕК. У 2017 році затверджено стандарти для спеціальностей: електрослюсар підземний, машиніст електровоза, електромонтер із ремонту та монтажу кабельних ліній, слюсар з обслуговування теплових пунктів, машиніст автовишки та гідропідіймача, апаратник хімводоочищення, машиніст енергоблока, апаратник вуглезбагачення, гірник із ремонту гірничих виробок, електромонтер оперативно-виїзної бригади, слюсар із ремонту парогазотурбінного обладнання, електромонтер з обслуговування електроустановок електростанцій. Участь компанії в розробці стандартів спрямована на підвищення якості освіти. Ці стандарти можуть бути внесені до навчальних програм профтехучилищ.

03 Місія, бачення, цінності

Місія

Ми працюємо в ім'я прогресу та процвітання суспільства. Наша енергія несе людям світло й тепло.

Бачення

Ми — українська компанія, що динамічно розвивається і прагне до лідерства на європейських енергетичних ринках. В основі нашого успіху — люди, ефективність, передові технології.

Цінності

Професіоналізм

Наші працівники мають глибокі професійні знання, відповідально та сумлінно ставляться до своїх обов'язків, якісно та вчасно виконують поставлені завдання.

Ми прагнемо до досягнення найкращих результатів за умови оптимального використання людських, природних і фінансових ресурсів.

Відповідальність

Ми будемо своєю діяльністю на розумінні того, що всі наші зусилля повинні відповідати інтересам суспільства. Ми несемо відповідальність за якість роботи й дотримання корпоративних норм, за виконання своїх зобов'язань, за ощадливе використання ресурсів і чистоту довкілля. Ми відповідальні за тих, хто робить нашу компанію успішною, — наших працівників.

Прагнення вдосконалюватися

Ми створюємо умови для розвитку талантів і здібностей наших працівників, впроваджуємо найперспективніші технології, удосконалюємо виробничі та управлінські процеси. Розвиваючи бізнес, ми вселяємо впевненість у наших працівників і робимо внесок в успішний розвиток України.

Згуртованість

Ми цінуємо командний дух, єдність і згуртованість. Тільки в команді ми можемо домогтися високих результатів. Разом нам цікаво і працювати, і відпочивати. Багатогранність досвіду і знань кожного створюють загальний потенціал розвитку компанії. Усіх працівників компанії поєднує ідея та мета, до якої ми прагнемо рівною мірою, розуміючи й підтримуючи одне одного.

Відкритість

Ми відкрито інформуємо наших працівників, партнерів, акціонерів та інші зовнішні зацікавлені сторони про важливі питання розвитку нашої компанії, створюючи основу для довірчої співпраці. Ми діємо, спираючись на принципи, зрозумілі нашим співробітникам і партнерам.

04 Стратегія розвитку Групи ДТЕК до 2030 року

Стратегія розвитку Групи ДТЕК співзвучна з енергостратегією України. Компанія спрямовує свою енергію на просування найкращих європейських практик у реформуванні енергетики, модернізацію підприємств і створення нових потужностей, соціальний розвиток регіонів діяльності. Це сприяє виконанню розв'язанню ключових завдань держави: енергонезалежність, енергоефективність, розвиток відновлюваної енергетики.

Концепція розвитку

ДТЕК буде активно розвиватися в Україні з виходом на ринки сусідніх країн як диверсифікована та забезпечена паливом енергетична компанія.

ДТЕК буде орієнтуватися на продаж електроенергії всім категоріям споживачів, дотримуючись високих стандартів сервісу та вибудовуючи сильний роздрібний бренд.

ДТЕК буде підтримувати та розвивати ключові чинники успіху: талант і потенціал працівників і ефективність виробництва, інвестицій, управління.

ДТЕК братиме участь у реформуванні та модернізації економіки України, соціальному розвитку регіонів діяльності, просуванні найкращих стандартів у промисловій та екологічній безпеці.

Шість векторів стратегії розвитку

Енергетика

Основа енергетичного бізнесу ДТЕК — видобуток вугілля та газу, виробництво електроенергії на станціях теплової та відновлюваної генерації.

На ринку виробництва електроенергії компанія планує до 2020 року займати частку не менш ніж 25%. Буде продовжено розвиток активів у відновлюваній енергетиці, у вітрогенерації — насамперед завдяки реалізації проекту з будівництва Приазовського вітропарку, у сонячній генерації — створення нових потужностей.

Ключовими завданнями в галузі видобутку вугілля є забезпечення потреби в паливі теплових електростанцій компанії і створення безпечних умов праці.

2018 року в сегменті дистрибуції електроенергії очікується впровадження стимулюючого регулювання в тарифоутворенні, що підвищить інвестиційну привабливість бізнесу та створить сприятливі умови для розвитку.

У сфері видобутку газу компанія планує активне буріння свердловин на Семиренківському й Мачухському родовищах у межах довгострокової програми розвитку, виконання геолого-розвідувальних робіт на Хорошівській ділянці, а також участь в аукціонах із придбання нових ліцензійних ділянок із нерозподіленого фонду родовищ.

Суспільство

У компанії нульова толерантність до виробничого травматизму, тому побудувати культуру уважного ставлення до власного життя — критичне завдання. ДТЕК має намір знизити виробничий травматизм завдяки впровадженню контролю параметрів безпеки ведення робіт і створення сучасного виробництва, де складні ділянки буде автоматизовано.

ДТЕК сприяє комплексному розвитку України й насамперед регіонів, де працюють підприємства компанії. Партнерські взаємозв'язки із суспільством, готовність громадськості до спільних дій для розвитку міст і розуміння проблем бізнесу — це основа побудови довірчих відносин.

Компанія реалізує соціальні програми з підвищення якості життя в містах діяльності своїх підприємств, включно з захистом довкілля. Задля цього ДТЕК розробив і реалізує екологічну стратегію. Загалом програми містять п'ять основних напрямів: енергоефективність у комунальному секторі, охорона здоров'я, підтримка соціально значущої інфраструктури, розвиток бізнес-середовища, підвищення активності місцевих громад.

На цей момент в Україні активно проводиться реформа в енергетичному секторі, результатом якої стане лібералізація та відкриття ринку, встановлення ринкових механізмів формування цін на вугільну продукцію, тарифів у генерації та дистрибуції електроенергії. ДТЕК активно сприяє підтримці реформ за допомогою участі в робочих групах із розробки законодавчих актів. Компанія підтримує впровадження найкращих європейських практик для реформування галузі та створення ефективного конкурентного середовища й готова здійснювати відповідні трансформації у своїй діяльності.

Окрему увагу буде приділено збереженню та підвищенню рівня репутації компанії. ДТЕК демонстрував і буде демонструвати високий рівень прозорості ведення бізнесу, а також високий рівень соціальної відповідальності.

Клієнти

Лібералізація енергоринку — це право споживачів обирати постачальника. Щоб ефективно працювати у вільному ринку, ключовим завданням ДТЕК став перехід від компанії зі збуту електроенергії до побудови клієнтського бізнесу.

Компанія створює єдині стандарти роботи з клієнтами для всіх дистрибуційних підприємств, змінюючи застарілу систему обслуговування на сервіс західного зразка. Уже розширено мережу центрів обслуговування клієнтів і уніфіковано принципи їхньої роботи, на зміну абонентській книжці прийшли онлайн-сервіси. У найближчі роки заплановано впровадити єдину централізовану білінгову систему та створити основу для масштабного застосування технологій Smart Metering, а також подальшого переходу до широкого впровадження концепції Smart Grid.

Послуги енергоефективності розширили сервіс компанії: розпочато реалізацію пілотних проектів у промисловій та бюджетній сферах із застосуванням механізмів енергосервісу. Подальша диверсифікація продуктів і послуг високої якості дасть змогу збільшити ступінь задоволеності клієнтів до 90% до 2030 року.

Компанія активно розвиватиме роздрібний бренд ДТЕК, роблячи надійність та інновації доступними для кожного.

Люди

Люди — основа розвитку компанії і джерело конкурентної переваги. ДТЕК активно інвестує в розвиток персоналу, заохочує розвиток інноваційної культури.

Люди — інтелектуальний капітал компанії, тому створена система безперервного персонального розвитку кожного працівника, а процесів управління персоналом навчаються керівники всіх рівнів. Окрема увага приділяється формуванню корпоративної культури, яка забезпечує ефективне досягнення цілей бізнесу шляхом збільшення залученості та лояльності, дотримання цінностей компанії.

ДТЕК планує використання передових ІТ-технологій у галузі кадрового обліку, компенсацій і пільг та організаційного менеджменту, що дасть змогу найефективніше організувати

бізнес-процеси щодо управління персоналом, розкриття та залучення талантів у компанію.

ДТЕК і далі активно інвестуватиме в розвиток свого персоналу і просуватиме інноваційну культуру у виробництві та управлінні. Мета компанії — перейти від ідеології Managing People до ідеології Human Capital, де працівники стають партнерами бізнесу.

Ефективність

ДТЕК не тільки скорочує витрати, але і знаходить нові можливості для отримання максимальної віддачі від використовуваного ресурсу. Конкурентоспроможність і лідерство ДТЕК базуються на трьох китах: ефективність в управлінні, ефективність у виробництві й ефективність інвестицій.

Ефективність виробництва неможлива без своєчасної модернізації підприємств, що вимагає ефективного інвестування. Підприємства, що входять до ДТЕК Енерго, створювалися у 50–70-ті роки минулого століття й потребують докорінної модернізації. Компанія визначає інвестиційні пріоритети та застосовує найкращі технічні рішення, щоби мінімізувати залучення людини у видобуток вугілля та газу, модернізувати й побудувати генерувальні потужності, а також створити сучасні електромережі.

Впровадження програми безперервного вдосконалення «Новатор» і розвиток культури ощадливого виробництва також орієнтовані на зростання ефективності підприємств. «Новатор» стає базовою моделлю поведінки працівників: кожен може вийти з пропозицією щодо підвищення ефек-

тивності на своїй ділянці. Найкращі проекти впроваджуються, а їхні автори отримують винагороди. Такий підхід сприяє розвитку бізнесу та надає переваги споживачам і економіці загалом. Для споживачів ефективність ДТЕК означає скорочення витрат електроенергії, для партнерів — зниження енергетичної складової в собівартості продукції, для України — підвищення енергобезпеки, впровадження інновацій, залучення інвестицій, підвищення результативності всієї економіки.

Ефективність бізнесу — це основа стабільного довгострокового розвитку.

Україна «плюс»

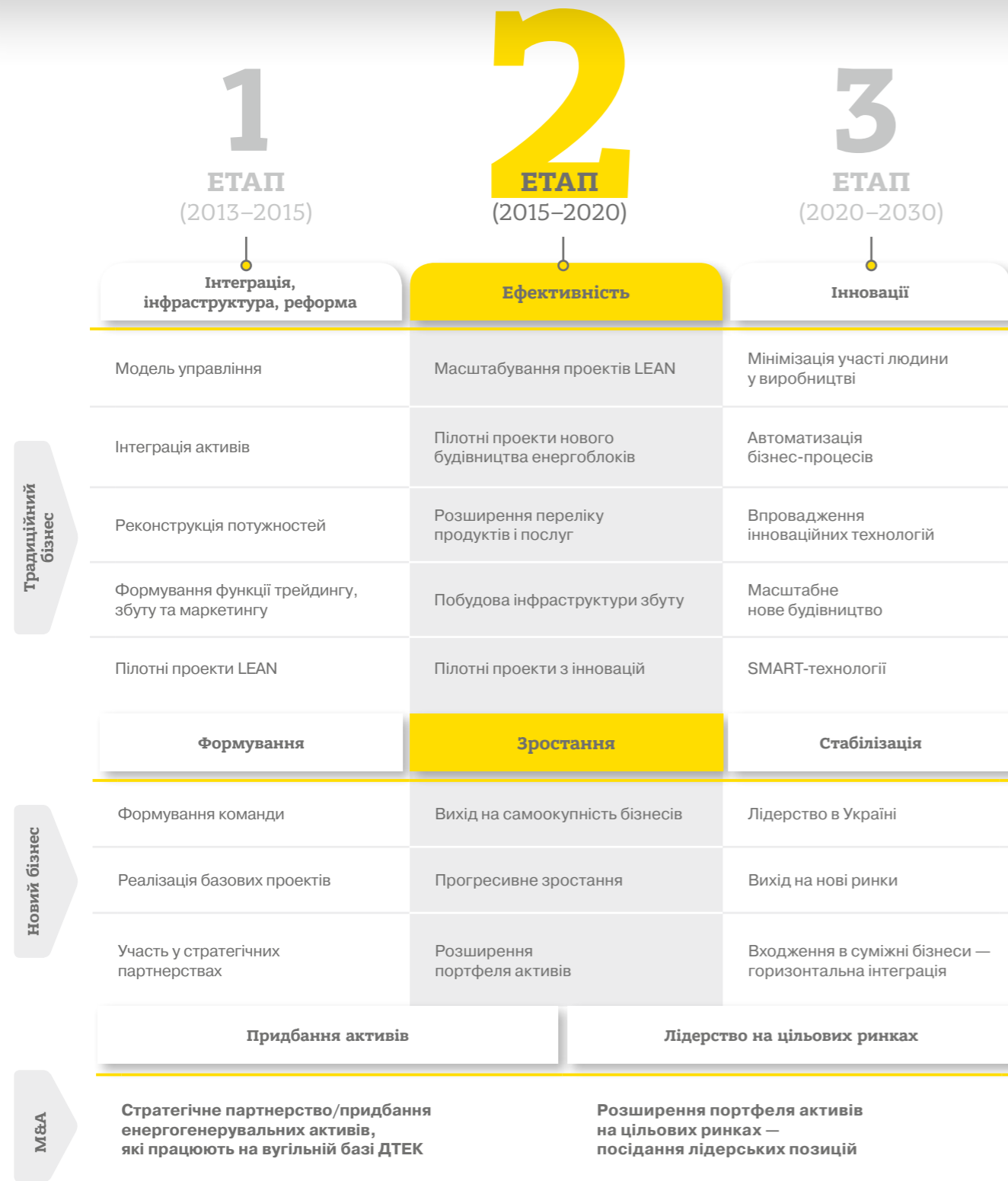
Україна — пріоритет розвитку ДТЕК. Компанія інвестує в українську енергетику й економіку, будуючи нові потужності, впроваджуючи передові технології, створюючи нові бізнеси. Неможливо бути успішними на зовнішніх ринках, не маючи вдома сильної виробничої бази та експертизи високого рівня.

ДТЕК розвиває торговельні зв'язки з зовнішніми ринками. Одним з основних завдань стане розширення технічних і бізнес-можливостей для експорту електроенергії, впровадження сучасних комерційних механізмів, вихід на кінцевих споживачів у Європі. ДТЕК готовий брати участь у проекті синхронізації з ENTSO-E і робитиме необхідні кроки для підготовки своїх енергоблоків і мереж до інтеграції в європейську енергосистему.

Компанія стала обличчям українського бізнесу для закордонних партнерів. ДТЕК представляє Україну як прозора, відповідальна й ефективна компанія, орієнтована на довгостроковий сталий розвиток.

Етапи та пріоритети стратегії розвитку

Довгострокова корпоративна стратегія розвитку визначає пріоритетні напрями бізнесу, управлінські проекти та технології.

05 Топ-менеджмент Групи ДТЕК

Максим Вікторович Тімченко

Генеральний директор
ДТЕК

Очолоє компанію з липня 2005 року.

Під його керівництвом ДТЕК став найбільшою українською компанією. З 2005 року до компанії увійшли: 31 шахта, 10 ТЕС і 2 ТЕЦ, 6 дистрибуційних підприємств. 2013 року завершено придбання контрольного пакета акцій Нафтогазвидобування, найбільшого приватного газовидобувника в Україні. 2014 року завершено будівництво Ботієвської ВЕС потужністю 200 МВт, яка на той момент входила до топ-5 найбільших ВЕС Центральної та Східної Європи. 2015 року впроваджена нова структура корпоративного управління, що забезпечує ефективний розподіл функцій стратегічного планування й операційної діяльності. 2016 року реструктуризовано кредитний портфель операційних холдингів, що збалансувало можливості з обслуговування позик і подальшого розвитку підприємств. 2017 року реалізовано пілотний проект у сонячній енергетиці — побудована Трифанівська СЕС.

Максим Тімченко — співзасновник і підписант Глобальної ініціативи «Енергія для суспільства» Всесвітнього економічного форуму, яку підтримали 20 керівників найбільших енергетичних компаній світу.

У 2002–2005 роках працював старшим менеджером у ЗАТ «СКМ», де очолював роботу енергетичного бізнесу до його виділення в ДТЕК. Кар'єру розпочав на посаді консультанта в міжнародній компанії PricewaterhouseCoopers (1998–2002 роки), де дійшов до позиції старшого аудитора.

Є членом Асоціації дипломованих сертифікованих бухгалтерів (ACCA).

Вищу освіту здобув у Донецькій державній академії управління, яку закінчив із відзнакою в 1997 році за спеціальністю «Менеджмент у виробничій сфері». Продовжив навчання в Манчестерському університеті — отримав диплом із відзнакою і ступінь бакалавра економіки та соціальних наук.

Дмитро Володимирович Сахарук

Генеральний директор
ДТЕК Енерго

Очолоє компанію з жовтня 2017 року.

До команди ДТЕК приєднався у березні 2010 року як заступник директора з правового забезпечення. У травні 2011 року очолив дирекцію з правового забезпечення ДТЕК. Із серпня 2014 року обіймав посаду виконавчого директора ДТЕК Енерго. У жовтні 2016 року призначений виконувачем обов'язків генерального директора ДТЕК Енерго.

З 2008 року працював у міжнародній юридичній фірмі Squire, Sanders & Dempsey LLP.

З відзнакою закінчив Харківський національний університет внутрішніх справ, де у 2000 році отримав диплом спеціаліста за спеціальністю «Правознавство», у 2001 році — ступінь магістра за спеціальністю «Правоохоронна діяльність». 2002 року здобув ступінь магістра міжнародного та порівняльного права, закінчивши Чиказький коледж права (США). Працюючи в ДТЕК, пройшов навчання за спільною програмою London Business School (Великобританія) й Академії ДТЕК «Енергія лідера».

Ігор В'ячеславович Щуров

Генеральний директор
ДТЕК Нафтогаз

Працює в компанії з вересня 2011 року.

З квітня 2013 до вересня 2016 року очолював ПрАТ «Нафтогазвидобування», основний виробничий актив ДТЕК Нафтогаз. Раніше керував компанією «Новатек-Таркосале-нефтегаз» — структура найбільшого російського незалежного виробника природного газу «Новатек». З 1998 до 2007 року працював у ВАТ «Самаранефтегаз» (НК «Юкос», РФ), де пройшов шлях від оператора з видобутку нафти та газу до заступника генерального директора.

2002 року захистив дисертацію кандидата технічних наук в Уфимському державному нафтовому технічному університеті. 2000 року здобув другу вищу освіту в Самарській економічній академії за спеціальністю «Фінанси і кредит». 1998 року закінчив навчання в Самарському державному технічному університеті за спеціальністю «Розробка нафтових і газових родовищ».

Філіп Лекебуш

Генеральний директор
ДТЕК ВДЕ

Очолоє компанію з квітня 2018 року.

Має значний досвід роботи в енергетиці на різних керівних посадах.

Починав кар'єру у 1989 році в аерокосмічній промисловості в компаніях MBV Deutsche Aerospace (Німеччина) і Mitsubishi Heavy Industries (Японія). Потім працював у компаніях ABB, ALSTOM Power і Ferrostaal, де відповідав за девелопмент і інжиніринг електростанцій у різних регіонах світу, що працюють на традиційних енергоресурсах і біомасі.

Останні десять років керував реалізацією проектів у геотермальній, вітровій, сонячній та біогазовій генерації. Це дало йому змогу на посаді глави енергетичного підрозділу Групи MVV Energie успішно керувати трансформацією портфеля активів у традиційній генерації в дедалі більший портфель проектів у ВДЕ.

Закінчив Мюнхенський університет прикладних наук, здобув ступінь інженера з авіаційної техніки.

Іван Миколайович Гелюх

Генеральний директор
ДТЕК Мережі

Очолоє компанію з лютого 2018 року.

До команди ДТЕК приєднався 2005 року: з 2005 до 2008 року працював на посаді начальника інвестиційного відділу. Потім перейшов до АЕК «Київенерго» на позицію керівника інвестиційного департаменту і 2011 року очолив дирекцію з питань регуляторної політики та інвестицій, а з 2012 року — дирекцію зі стратегії «Київенерго». З вересня 2013 року обіймав посаду заступника комерційного директора ДТЕК Енерго, з березня 2017 року виконував обов'язки директора з дистрибуції та збуту електроенергії ДТЕК Енерго.

Розпочав кар'єру 2001 року на посаді економіста в компанії «Інтрон». Вищу освіту здобув у Донецькому національному університеті за спеціальністю «Фінанси», який закінчив 2003 року з дипломом магістра.

Огляди макроекономіки та галузей

01

Макроекономічні показники
України 2017 року

02

Ринок
вугілля

03

Ринок
електроенергії

04

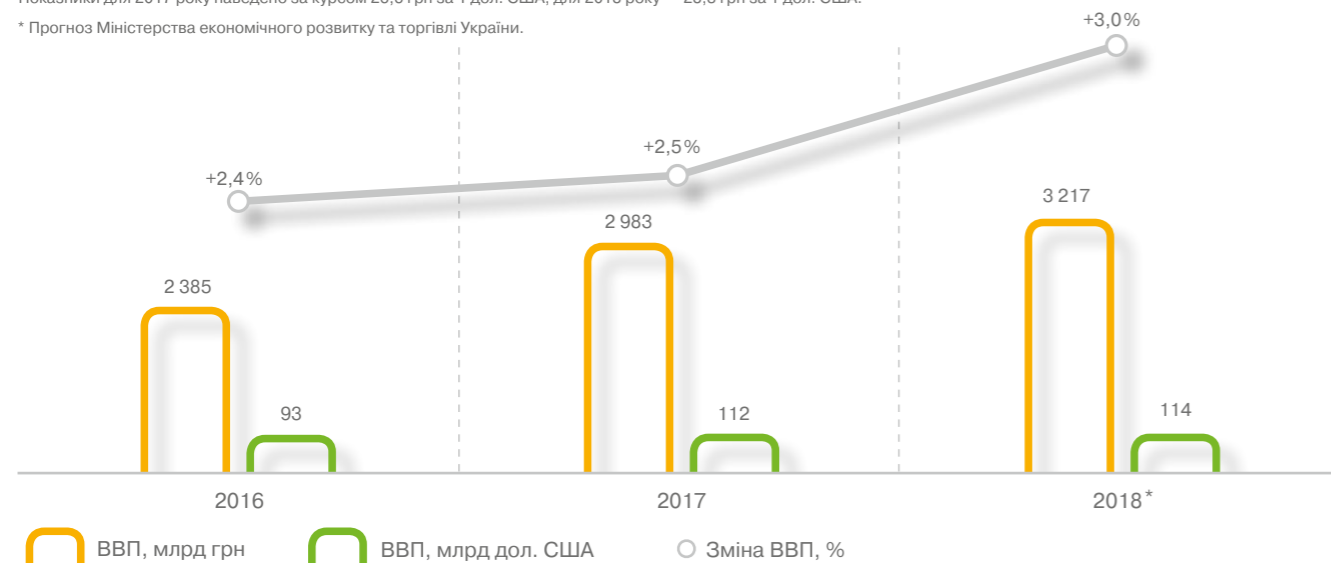
Ринок
природного газу

01 Макроекономічні показники України 2017 року

Динаміка ВВП

Показники для 2017 року наведено за курсом 26,6 грн за 1 дол. США, для 2018 року — 28,3 грн за 1 дол. США.

* Прогноз Міністерства економічного розвитку та торгівлі України.

Висока споживча активність, розширення присутності України на ринках ЄС, а також активне будівництво — основні чинники зростання ВВП, за даними Міністерства економічного розвитку та торгівлі України.

НБУ прогнозує, що 2018 року зростання економіки становитиме 3,4%. Основними чинниками стануть: приватне споживання через збереження позитивних темпів зміни реальних зарплат, продовження політики фіскального пом'якшення та посилення монетарної політики для повернення споживчої інфляції до цільового рівня.

2017 року підприємства та організації спрямували 412,8 млрд грн на капітальні інвестиції, що на 22,1% перевищує показник 2016 року. При цьому основним джерелом фінансування залишаються власні кошти — 69,9%, на бюджети всіх рівнів припадає 12,7%, на вкладання населення в будівництво житла — 7,8%, кредити банків — 5,3%, іноземні інвестиції — 1,4%. Отже, 2017 року частка бюджетів усіх рівнів збільши-

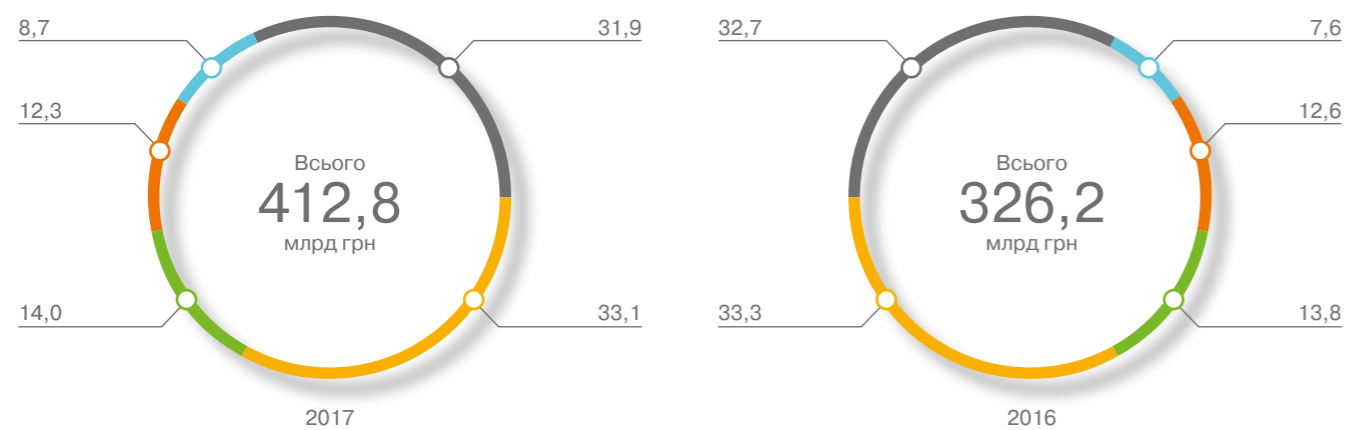
лася на 3,3 в. п. завдяки зниженню частки банківського кредитування та іноземних інвестицій.

У промисловому секторі капітальні інвестиції розподілилися наступним чином: 51,6% припадає на переробну галузь, 25,2% — на видобувну промисловість, включно з розробкою кар'єрів, 21,2% — на постачання енергоносіїв. Інвестиції було спрямовано на матеріальні активи, переважно на закупівлю обладнання.

Чистий приплив прямих іноземних інвестицій становив 2,2 млрд дол. США, тоді як за відповідний період минулого року — 3,3 млрд дол. США. Водночас чистий приплив у реальний сектор — 1,6 млрд дол. США.

Структура капітальних інвестицій, %

Дані: Державна служба статистики України.

○ Промисловість ○ Сільське господарство ○ Будівництво ○ Транспорт, склади, поштова діяльність ○ Інше

Індекс промислових і споживчих цін, %

Дані: Державна служба статистики України.

* Прогноз Міністерства економічного розвитку та торгівлі України.

На показник споживчої інфляції істотно вплинули скорочення окремих видів товарів через несприятливі погодні умови на початку року, нестабільна ситуація у тваринництві, зростання внутрішнього попиту на вітчизняні харчові продукти. Водночас темпи зростання цін на непродовольчі товари, які переважно імпортуються, були нижчими за рівень попереднього року.

Базова інфляція за результатами 2017 року становила 9,5% (5,8% — 2016 року). Позначилося прискорення зростання вартості послуг, які входять до базової інфляції, у зв'язку з підвищенням виробничих витрат і швидким відновленням споживчого попиту, зокрема через підвищення рівня мінімальної заробітної плати та пенсій. Найбільший внесок у рівень базової інфляції зробили послуги закладів швидкого харчування, вищої освіти та утримання прибудинкових територій.

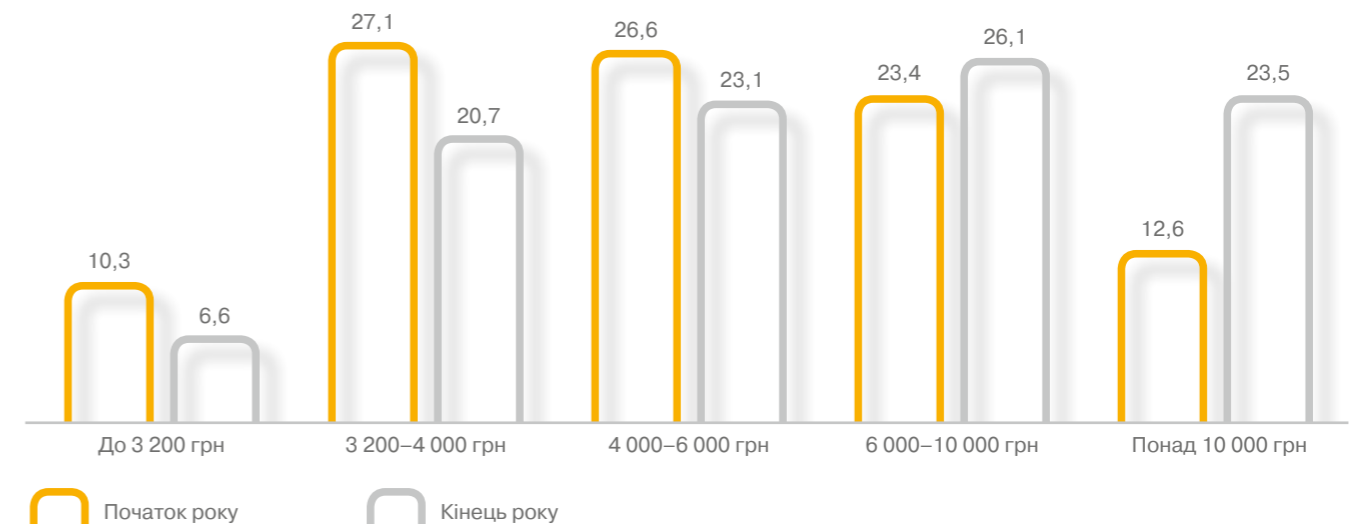
Середня номінальна заробітна плата штатних працівників у грудні становила 8 777 грн, що на 35,5% вище за показник аналогічного періоду 2016 року. За оцінкою Державної

служби статистики України, доходи населення 2017 року становили 2 475,8 млрд грн, витрати — 2 544,8 млрд. При цьому зростання доходів за рахунок заробітної плати збільшилося на 31,1% проти 2016 року.

Станом на грудень 2017 року субсидії отримували 46,2% домогосподарств. Як зазначає НБУ, у грудні спостерігалось зниження як кількості домогосподарств, які звернулися по субсидії, так і середньої суми на одне домогосподарство — 732,4 грн. Це пов'язано зі зростанням доходів домогосподарств завдяки перегляду заробітної плати на тлі помірної зміни тарифів на послуги ЖКГ.

Розподіл штатних працівників за рівнем заробітної плати у 2017 році, %

Дані: Державна служба статистики України.

Індекс промислової продукції, %

Дані: Державна служба статистики України.

* Прогноз Міністерства економічного розвитку та торгівлі України.

2017 року обсяг промислової продукції практично зберігся на рівні минулого року, попри припинення торговельних зв'язків із тимчасово окупованими територіями. Як наголошується у звіті НБУ, металургійне виробництво знизилось на 3,6% — скорочення виробництва сталі, чавуну та феросплавів було компенсоване зростанням виробництва труб. Крім того, вищі показники металургійної галузі, якщо порівняти з прогнозом, зумовлені швидкою переорієнтацією підприємств на нові джерела постачання сировини, а також сприятливою зовнішньоекономічною кон'юнктурою.

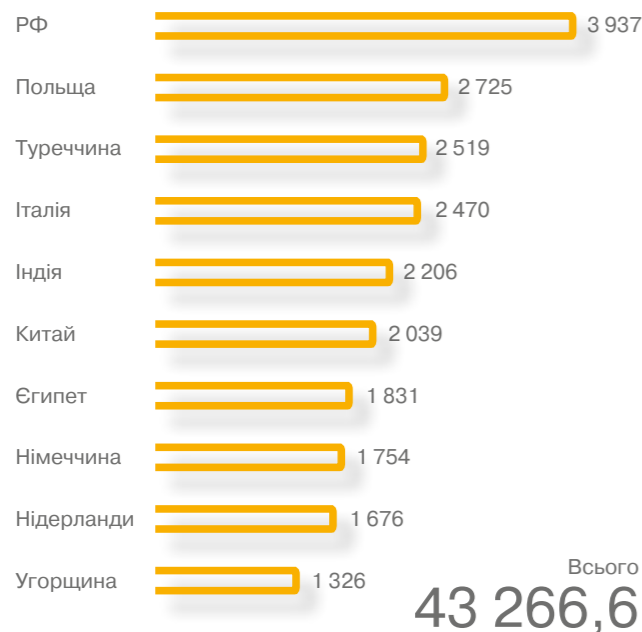
У реалізації промислової продукції зросла частка товарів тривалого використання на 12,8%, інвестиційних товарів — на 9,3%, товарів короткострокового використання — на 3,6%.

Промисловість, будівництво, роздрібна торгівля й сільське господарство — базові галузі, від яких найбільше залежить рівень ВВП України. За підсумками 2017 року обсяг виконаних будівельних робіт зріс на 20,9%, роздрібною торгівлі — на 8,8%, але індекс сільськогосподарської продукції скоротився на 2,7%.

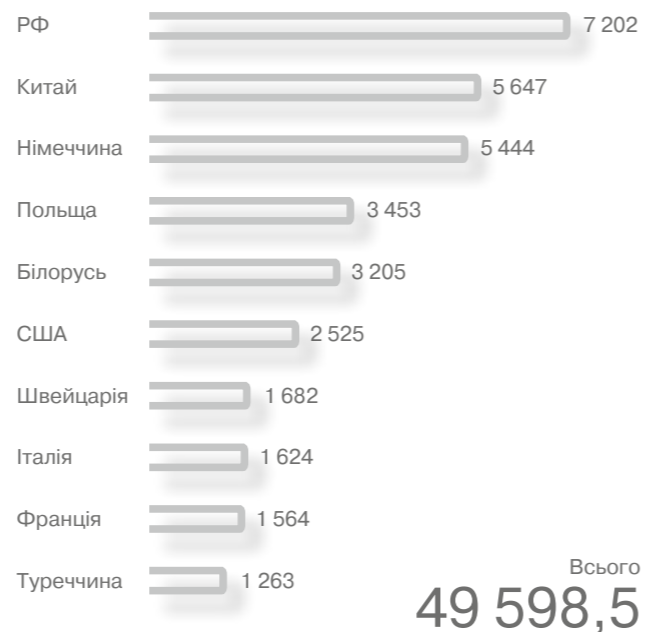
Географія зовнішньої торгівлі товарами у 2017 році, млн дол. США

Дані: Державна служба статистики України.

Експорт

Імпорт

Обсяг експорту товарів та послуг 2017 року становив 52 329,6 млн дол. США, імпорту — 54 955,0 млн. Експорт збільшився на 16% проти 2016 року, тоді як імпорт зріс на 23,3%. Негативне сальдо зовнішньої торгівлі становить 2 625,4 млн дол. США.

У географічному розрізі збільшився експорт товарів до країн ЄС та Азії, відповідно на 30% і 9,6%. Водночас на країни ЄС припадає 40,5% зовнішньої торгівлі України, а на країни Азії — 32,4%. Попри те, що експорт товарів до РФ змінився на 9,6%, або 345 млн дол. США, питома вага скоротилася до 9,1% проти 9,9% у 2016 році.

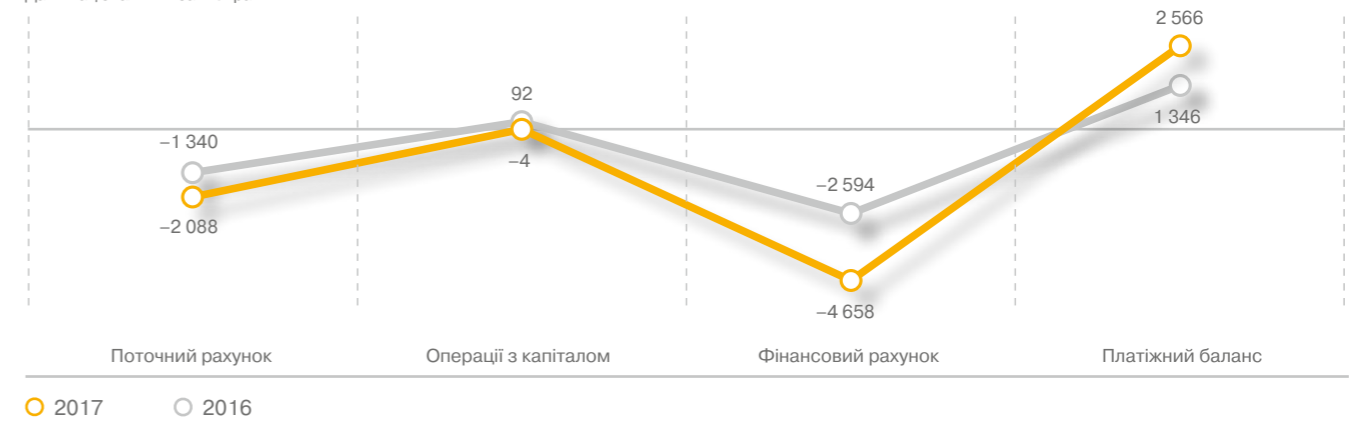
Частка країн ЄС в імпорті товарів зросла до 41,9%, а питома вага РФ збільшилася до 14,5%. Хоча обсяг імпорту з країн Азії зріс на 19,5%, частка регіону в загальному показнику імпорту знизилася до 20,1% проти 20,3% у 2016 році.

2017 року основу українського експорту становили: продовольчі товари (зокрема зернові) — 41,0%, металургійна продукція — 23,4%, продукція машинобудування — 9,9%, мінеральні продукти — 9,1%. В імпорті товарів превалюють нафтопродукти — 23,6%, продукція машинобудівної галузі — 20%, хімічної та пов'язаних із нею галузей промисловості — 13,2%.

Згідно з прогнозом НБУ, роль експорту в економічному зростанні посиляться завдяки сприятливим умовам торгівлі та розширенню доступу на зовнішні ринки. Водночас підвищення внутрішнього споживчого та інвестиційного попиту надалі призводитиме до зростання імпорту.

Платіжний баланс, млн дол. США

Дані: Національний банк України.

2017 року дефіцит поточного рахунку платіжного балансу зріс до 2,1 млрд дол. США (1,3 млрд дол. США у 2016 році). Темпи зростання імпорту товарів і послуг переважали над експортом на 2%.

За прогнозом НБУ, у 2018 році дефіцит поточного рахунку збережеться і становитиме 3,5% від ВВП, тоді як сальдо зведеного платіжного балансу очікується позитивним — 1,8% ВВП.

Приплив капіталу за фінансовим рахунком 2017 року спостерігався як у державному секторі, так і в приватному. Водночас у державний сектор було залучено 2,1 млрд дол. США проти відтоку в розмірі 0,8 млрд у 2016 році, у приватний сектор — 2,5 млрд дол. США проти 3,4 млрд у 2016 році. Джерела надходжень у державний сектор: 1,3 млрд дол. США — від випуску облігацій зовнішньої державної позики і 580 млн євро — від Єврокомісії.

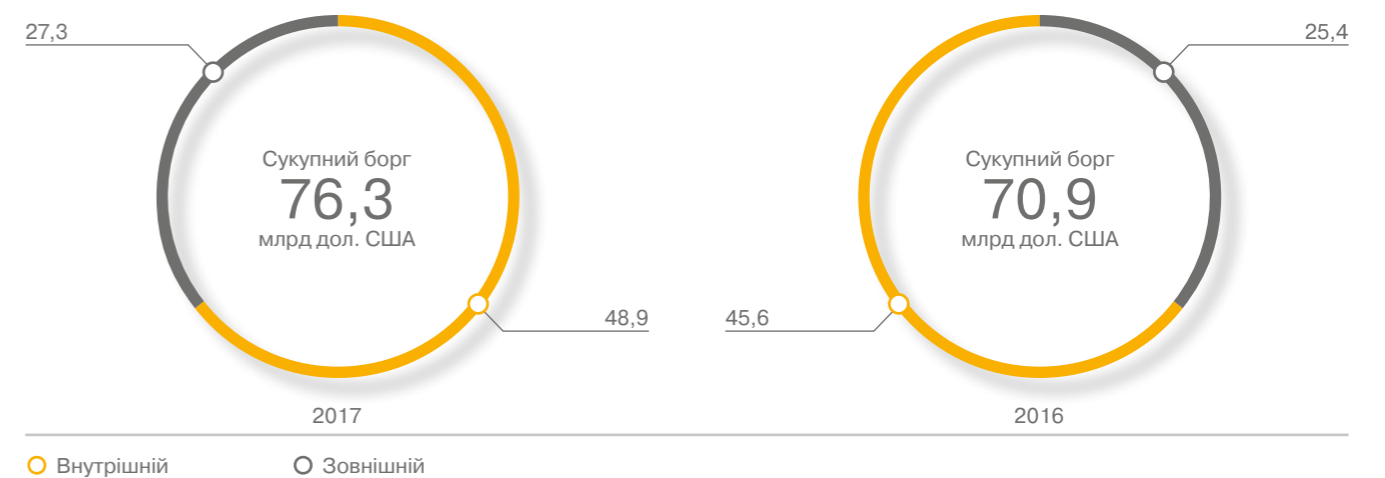
2017 року міжнародні резерви Національного банку України збільшилися на 21%, переважно завдяки кредиту МВФ, і станом на 1 січня 2018 року становили 18,8 млрд дол. США. Такий обсяг покриває 3,6 місяця майбутнього імпорту і є достатнім для виконання зобов'язань України та поточних операцій.

У НБУ прогнозують зниження золотовалютних резервів до 17,8 млрд дол. США до кінця 2019 року замість раніше очікуваних 21,1 млрд. Причини зниження називають пікові виплати за зовнішнім державним боргом і формування дефіциту зведеного платіжного балансу на рівні 1,1% ВВП. Як вважають у Національному банку, для відновлення резервів знадобиться нова програма співпраці з МВФ, яку слід почати у 2020 році.

Із січня 2018 року рівень облікової ставки НБУ було переглянуто до 16,0% річних. Більш жорстка монетарна політика спрямована на запобігання подальшому погіршенню інфляційних очікувань населення та бізнесу. Крім того, це є реакцією на підвищення ризиків зміни термінів відновлення співпраці з МВФ, прискорення зростання споживчого попиту у зв'язку з підвищенням соціальних стандартів та проведенням урядом м'якшої фінансової політики.

Державний і гарантований державою борг, млрд дол. США

Дані: Міністерство фінансів України.

Борг державний і гарантований державою Україна 2017 року в доларовому еквіваленті збільшився на 7,5%, або 5,3 млрд, у гривні зростання становило 11%, або 211,9 млрд.

Співвідношення сукупного боргу до ВВП за підсумками 2017 року знизилася до 71,8%, таке значення досягнуто вперше з 2011 року. За даними Міністерства фінансів України, це співвідношення поступово наближається до оптимального значення у 60%.

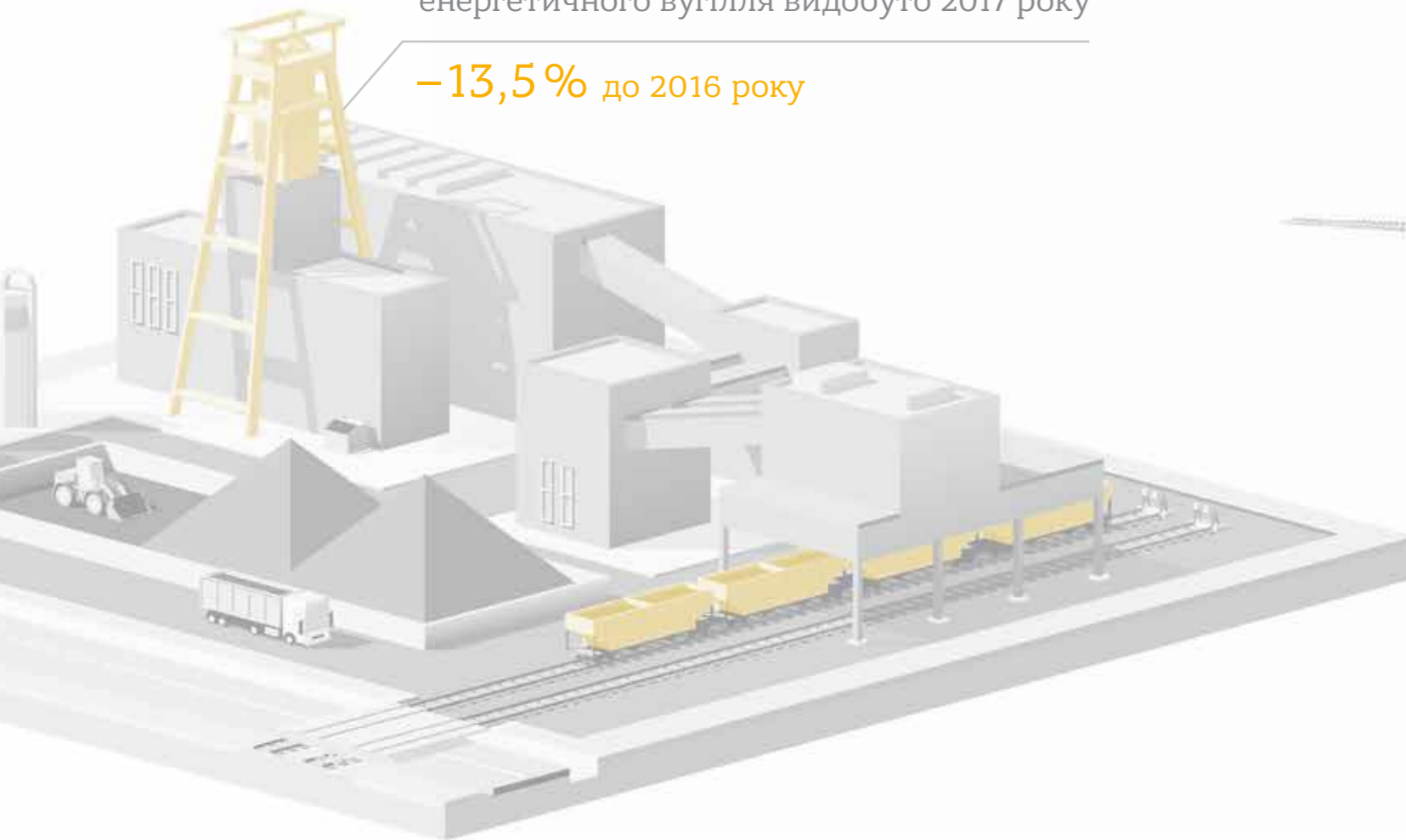
Ринок вугілля

Україна припинила видобуток антрациту

28,1
МЛН ТОНН

енергетичного вугілля видобуто 2017 року

-13,5% до 2016 року

21%

вугілля
Україна імпортує
для енергетики

5,1
МЛН ТОНН

вугілля імпортовано 2017 року

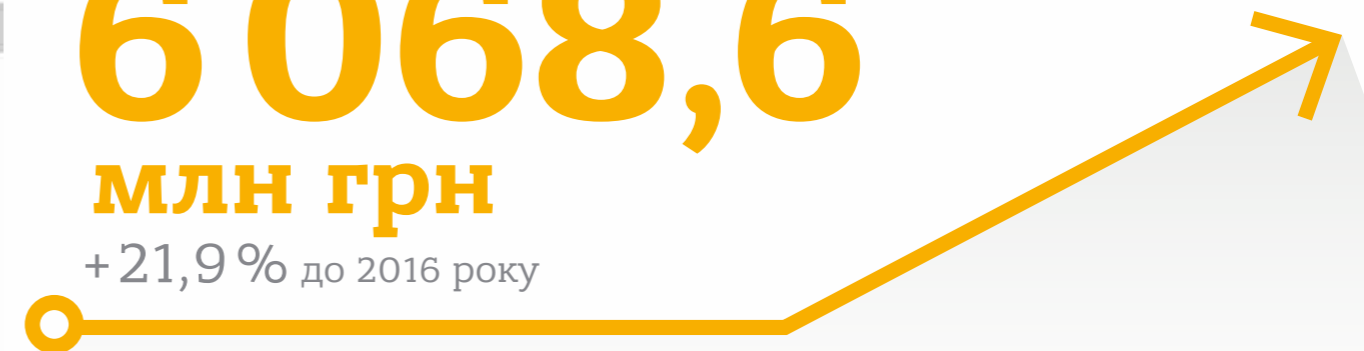
Це найвищий
показник
із 2014 року

Україна збільшує інвестиції у видобуток газових марок вугілля,
щоби замінити антрацит в енергетиці

6 068,6
млн грн

+21,9% до 2016 року

02 Ринок вугілля

Баланс енергетичного вугілля

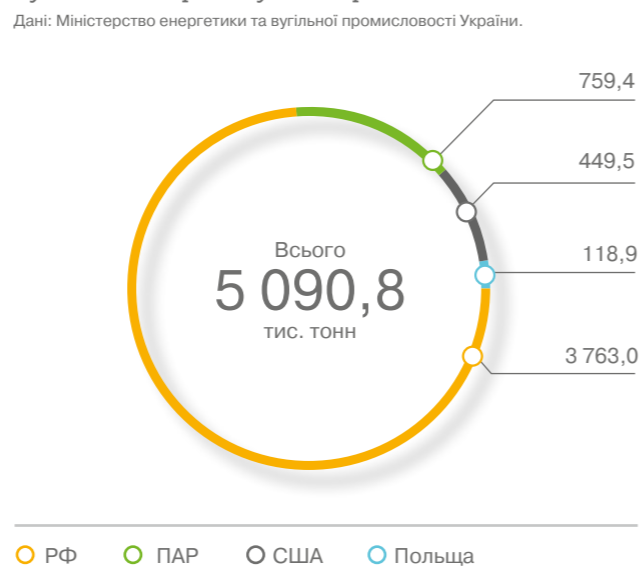
Доведені запаси вугілля в Україні — 34,4 млрд тонн, що становить 3% від загальносвітових запасів. Велика частина покладів — енергетичне вугілля, на коксівне вугілля припадає приблизно 30%. Основні поклади розташовані в Донецькому, Дніпровському та Львівсько-Волинському вугільних басейнах, а також у Дніпровсько-Донецькій і Закарпатській вугленосних западинах. Родовища характеризуються великою глибиною залягання, від 500 до 1 000 метрів, і тонкими пластами в 0,8–1,0 метр.

Видобуток вугілля в Україні, млн тонн

На початку 2014 року працювали 150 вугільних шахт. За лінією розмежування опинилися 85 шахт, з яких 60 вели видобуток енергетичного вугілля. З березня 2017 року Україна повністю припинила видобуток вугілля на окупованій території, де розташовані всі антрацитові шахти. За даними Міністерства екології та природних ресурсів України, 36 шахт уже повністю затоплені та не підлягають відновленню. За оцінкою відомства, Україні знадобиться міжнародна підтримка в консервації десятків шахт після відновлення контролю над окупованими районами Донбасу.

Країни-постачальники енергетичного вугілля в Україні у 2017 році, тис. тонн

Україна імпортує вугілля для виробництва електроенергії від початку воєнного конфлікту. У березні припинився видобуток антрациту на українських шахтах, що викликало збільшення імпортного постачання. 2017 року обсяг імпорту перевищив 5 млн тонн, що стало найвищим показником із 2014 року. Вперше почалося постачання вугілля зі США.

Вугілля забезпечує третину потреб України у виробництві електроенергії. Згідно з прогнозою структурою палива на 2017 рік, очікувалося, що тепла генерація використає 26,3 млн тонн вугілля, з яких 7 млн тонн — антрацит. Натомість за фактом теплоелектростанції та теплоцентралі спожили 24,8 млн тонн, що, за даними Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, на 20,8% нижче за показник 2016 року.

Таке значне зниження споживання вугілля 2017 року викликане припиненням постачання з українських підприємств, що опинилися за лінією розмежування. З огляду на те, що вугілля антрацитової групи використовує значна частина генерації, то для забезпечення виробництва електроенергії це паливо буде імпортуватися. Надалі Україна планує повністю замінити антрацит газовою маркою вугілля, видобуток якого не наражається на ризик припинення через воєнні дії.

За оцінкою уряду, 2017 року Україна вже заощадила 4,1 млн тонн антрацитів завдяки переведенню низки енергоблоків на спалювання вугілля марки «Г», а також збільшенню вироблення електроенергії іншими видами генерації.

Витрата вугільної продукції ТЕС і ТЕЦ, МЛН ТОНН

* Прогноз Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.

Регулювання галузі та ціноутворення

Міністерство енергетики та вугільної промисловості України — основний орган державної влади, який формує політику у вуглевидобувній галузі.

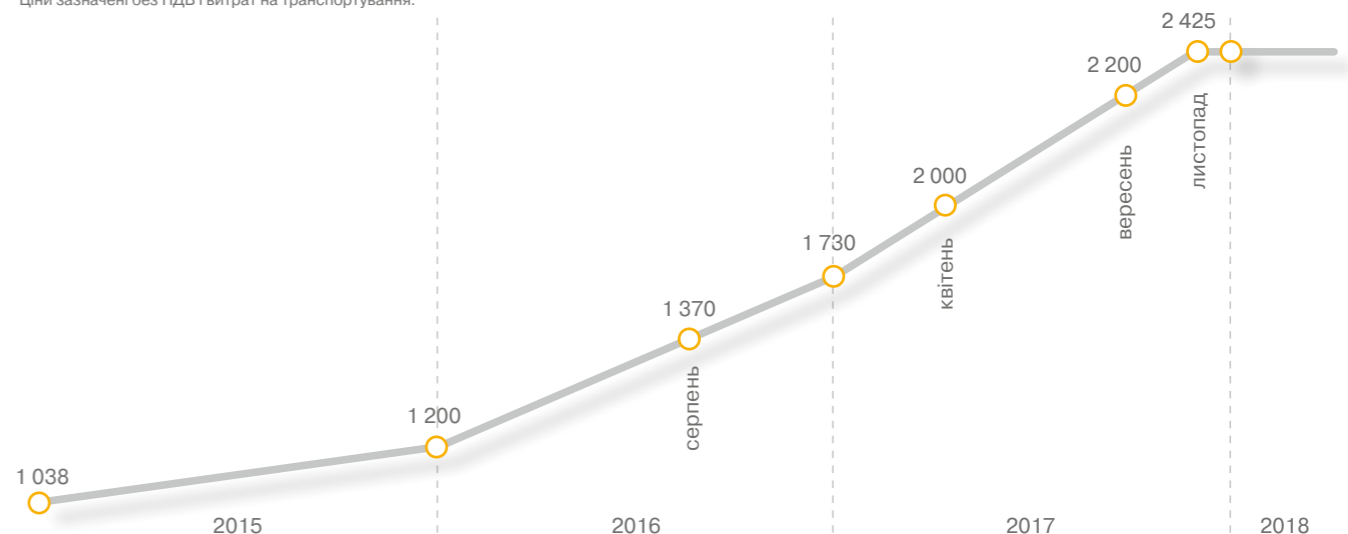
Вугілля в Україні продається як за прямими договорами між видобувними підприємствами та споживачами, так і через ДП «Держвуглепостач», яке засноване наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України та є оператором Оптового ринку вугілля для державних шахт.

Основний обсяг товарної вугільної продукції оператор розподіляє за фіксованими розрахунковими цінами, і в такий спосіб здійснюється перехресне субсидування збиткових державних шахт за рахунок прибуткових. Але перехресне субсидування не в повному обсязі покриває фінансові потреби, бо на беззбитковому рівні працює незначна кількість шахт. У зв'язку з цим із бюджету виділяються кошти державним шахтам на часткове покриття витрат з собівартості товарної вугільної продукції.

Індикативні ціни на вугілля державних шахт для потреб енергетики, грн/тонна

Дані: Антимонопольний комітет України, Міністерство енергетики та вугільної промисловості України.

Ціни зазначені без ПДВ і витрат на транспортування.

2017 року міністерство тричі давало рекомендації щодо перегляду індикативної ціни на вугілля державних шахт, що відпускається підприємствам теплової енергетики. Це аргументувалось необхідністю забезпечити сталу роботу енергосистеми країни.

Державні шахти продовжують отримувати субвенції з бюджету, які насамперед спрямовуються на покриття різниці між собівартістю видобутку вугілля та ціною реалізації, а також на реформування галузі. Зокрема, державним бюджетом на 2018 рік передбачено виділити 1,3 млрд грн

на заходи щодо забезпечення вітчизняного виробництва вугільної продукції та подальшого реформування державного сектору, 753 млн грн — на ліквідацію збиткових вугільних підприємств, а також 10 млн грн — на підтримку будівництва шахти № 10 Нововолинська.

Бюджетна підтримка державних шахт

Показники	2015	2016	2017
Собівартість тонни товарної вугільної продукції, грн	2 067,8	2 160,0	2 726,9
Ціна за тонну товарної вугільної продукції, грн	1 001,1	1 156,0	1 658,4

Дані: Закони України «Про державний бюджет», Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, журнал «Енергобізнес».

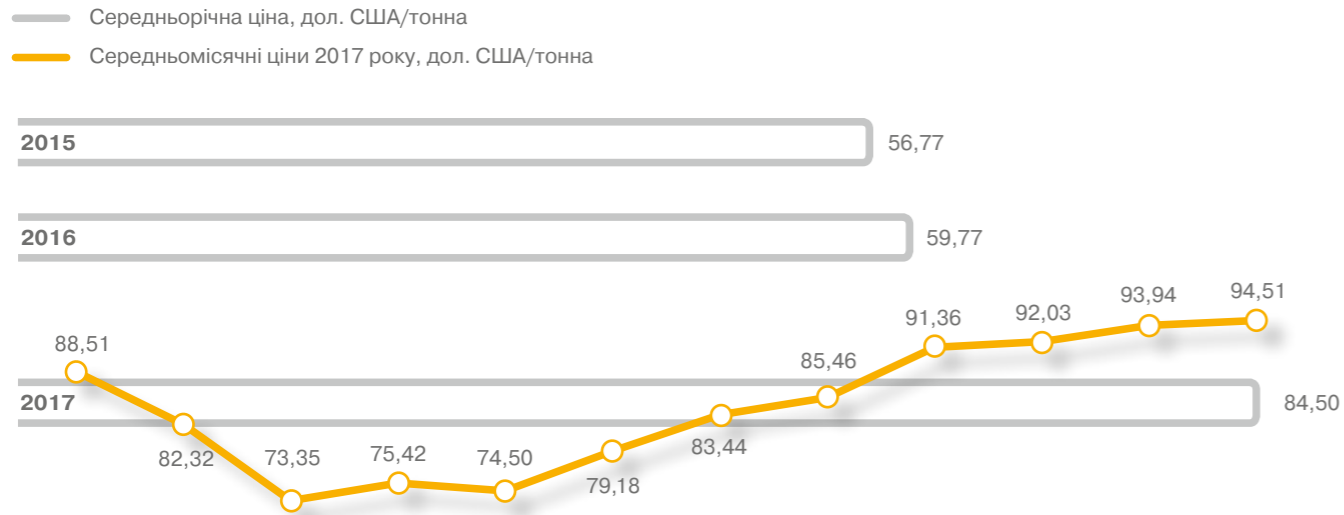
Спочатку в державний бюджет на 2017 рік заклали 870 млн грн на покриття різниці між ціною реалізації вугілля та собівартістю видобутку, а також 847,1 млн грн — на програму реструктуризації вугільної та торфодобувної промисловості. Однак за фактом 2017 року асигнування державних шахт на покриття витрат із собівартості вугільної продукції становило 1,7 млрд грн, а на реструктуризацію — 0,6 млрд грн.

Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, «Про затвердження Порядку формування прогнозованої оптової ринкової ціни на електроенергію» №289 від 03.03.2016 зокрема має методологію розрахунку індикативної ціни вугілля. Індикативна ціна враховується під час формування тарифу теплової генерації на виробництво електроенергії. При цьому оптова ринкова ціна затверджується на рік та для кожного кварталу і впродовж року може переглядатися. На 2017 рік ціна встановлювалася двічі: у грудні 2016-го та березні 2017-го.

Індикатором ринкової ціни 2017 року стали біржові торги. Антимонопольний комітет України рекомендував провести закупівлю енергетичного вугілля для виробництва електричної енергії на конкурентних умовах у період із травня до грудня, обсяг якої мав становити не менш ніж 10% від споживання ГК ТЕС ДТЕК Енерго за аналогічний період 2016 року. Такі торги відбулися в липні на ТБ «Українська енергетична біржа», у яких взяли участь ТОВ «ДТЕК Трейдинг» та ДП «Держвуглепостач». За результатами було реалізовано весь заявлений обсяг — 1,5 млн тонн, а середньозважена ціна становила 2 050,98 грн/тонна (без урахування ПДВ).

Ціна на енергетичне вугілля з теплотворною здатністю 6000 ккал/кг за індексом API2 на умовах CIF порти Амстердам, Роттердам, Антверпен

Дані: IHS Markit (McCloskey).

Приватні компанії ціну на вільний обсяг своєї вугільної продукції визначають на підставі балансу попиту та пропозиції з урахуванням загальних тенденцій на внутрішньому й міжнародному ринку.

2017 року світові ціни на вугілля значно зросли. Одна з головних причин зміни кон'юнктури — перебої з постачанням із боку ключових країн-експортерів, Австралії та ПАР. Це сталося внаслідок погіршення кліматичних умов і страйків на видобувних і логістичних потужностях, а також підвищеного попиту з боку споживачів.

Ключові законодавчі події 2017 року

Головною подією вугільної галузі стало розпорядження уряду «Про затвердження Концепції реформування та розвитку вугільної промисловості на період до 2020 року» № 733-р від 24.05.2017.

Як зазначено в документі, понад 20 років 96% державних шахт працюють без реконструкції. Великих масштабів досягло зношення активної частини промислово-виробничих фондів: з 17 тис. одиниць основного стаціонарного обладнання дві третини повністю відпрацювали свій нормативний термін експлуатації та потребують термінової заміни. Значна кількість збиткових неперспективних шахт продовжують працювати через повільну реструктуризацію галузі. З огляду на складну економічну ситуацію, держава не має змоги підтримувати такі підприємства.

Концепція спрямована на подолання кризи в галузі шляхом комплексного розв'язання проблемних питань. Документ передбачає:

- оптимізацію непрофільних активів вуглевидобувних підприємств;
- підвищення інвестиційної привабливості вуглевидобувних підприємств;
- визначення механізму соціального захисту працівників, які вивільняються, і розв'язання екологічних проблем;
- прискорення темпів підготовки шахт до приватизації;
- визначення конкретних заходів щодо зниження собівартості готової товарної вугільної продукції;
- приведення цін товарної вугільної продукції до економічно обґрунтованого рівня.

Під час реформування шахтний фонд державних підприємств пропонують розділити на перспективні та неперспективні шахти. До перших належать ті, які мають великий обсяг промислових запасів вугілля й можуть вийти на беззбитковий рівень роботи за короткий період. До других — шахти, які підлягають ліквідації (відпрацюють залишковий обсяг промислових запасів або не мають можливості вийти на беззбитковий рівень) і консервації (мають низькі техніко-економічні показники, високий рівень зношення шахтного фонду, вимагають значного обсягу капітальних інвестицій для виходу на беззбитковий рівень роботи та великі промислові запаси вугілля).

У межах реалізації цієї концепції Кабінет Міністрів України ухвалив розпорядження «Про створення державного підприємства «Національна вугільна компанія» № 1019-р від 06.12.2017. Документ передбачає реорганізацію державних підприємств шляхом приєднання до створеної компанії, що має оптимізувати структуру та сконцентрувати ресурси. До нової компанії увійшли 19 підприємств: шахтоуправління «Південнодонбаське № 1», «Шахта ім. М. С. Сургая», «Селидіввугілля», «Торецьквугілля», «Мирноградвугілля», «Первомайськвугілля», «Волиньвугілля», «Львіввугілля», «Передпущова дирекція шахти № 10 «Новолинська», Об'єднана компанія «Укрвуглереструктуризація», Нововолинський ремонтно-механічний завод, «Дондіпровуглемаш», «Південдіпрошахт», «Дніпродіпрошахт», Державний науково-дослідний, проектно-конструкторський і проектний інститут вугільної промисловості «УкрНДІпроект», Державний науково-дослідний інститут організації та механізації шахтного будівництва, Науково-технічний центр «Вуглеінновація», Дирекція з будівництва об'єктів, «Укршахтгідрозахист».

1,5 млрд грн — очікувана річна економія від створення Національної вугільної компанії.

Державна програма реструктуризації вугільної промисловості

Перспективні шахти.
Швидка приватизація.

7 шахт

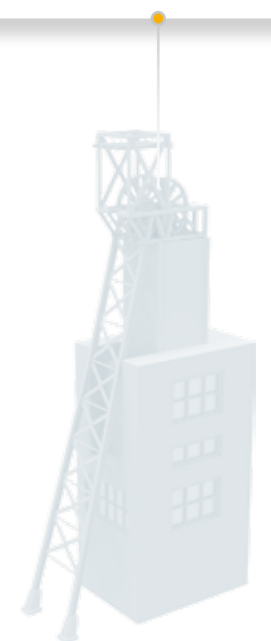
Потенційно перспективні.
Потребують державної підтримки.
Першочергова приватизація.

15 шахт

Ліквідація.

11 шахт

Дані: Річний звіт міністра енергетики та вугільної промисловості України за 2017 рік.

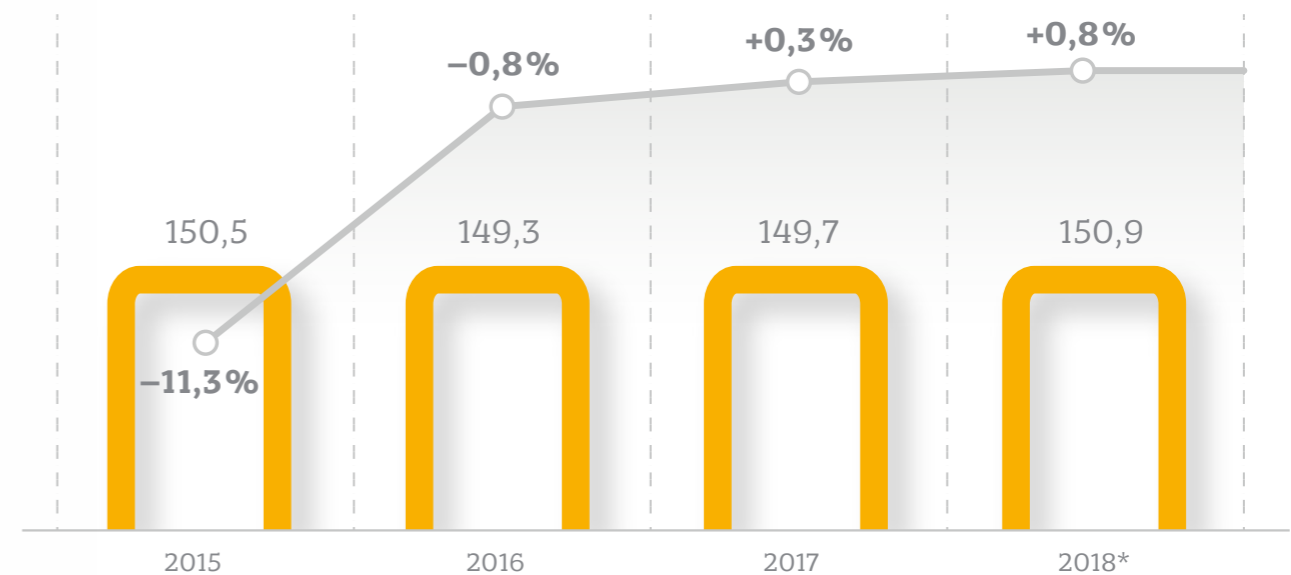
Ринок електроенергії

Україна збільшила темпи розвитку зеленої енергетики

847 МВт

встановлена потужність згідно з прогнозом
+181,4% до 2017 року

Споживання електроенергії відновлюється

○ млрд кВт·год (брутто) ○ % до попереднього періоду

* Згідно з прогнозом балансом електроенергії ОЕС України.

Виробництво електроенергії в Україні 2017 року

155,4 млрд кВт·год

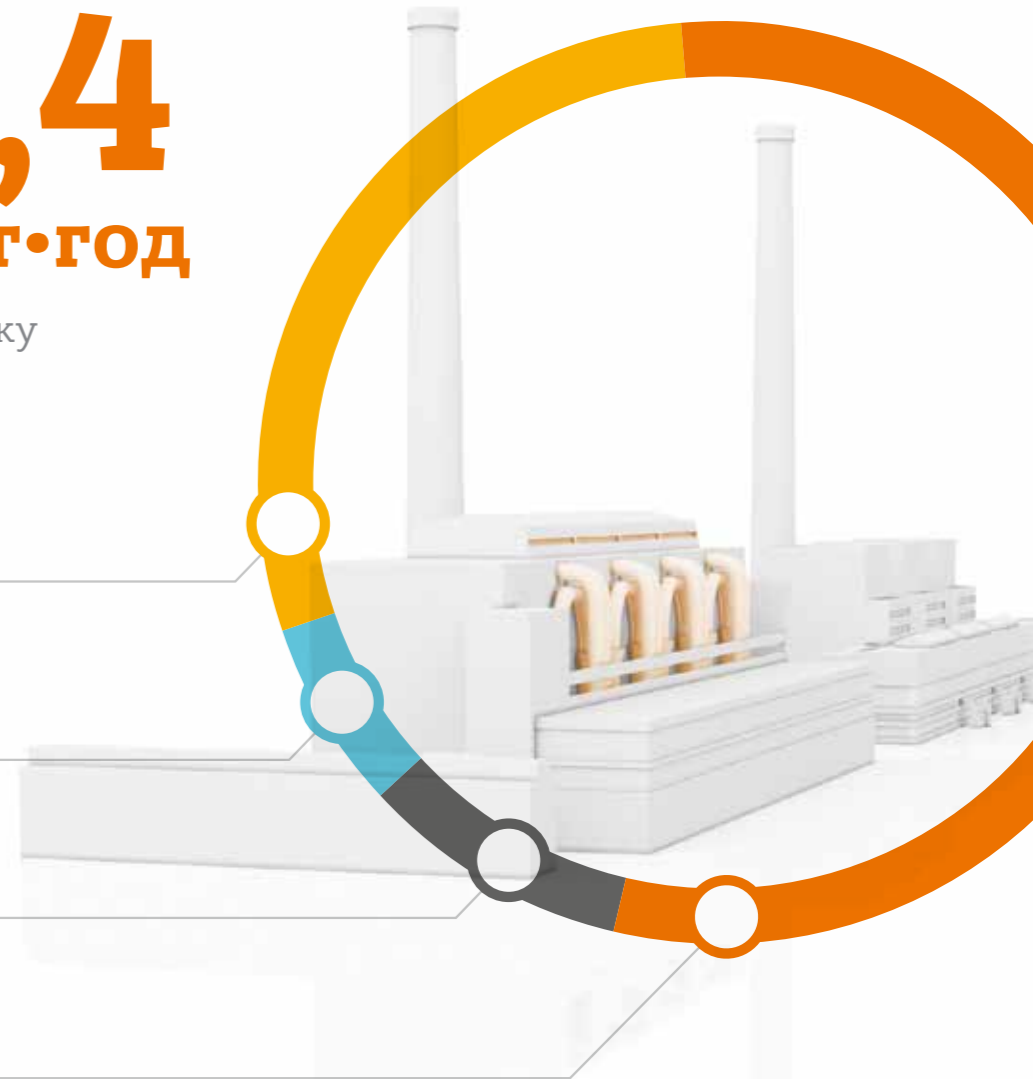
+0,4% до 2016 року

ГК ТЕС
28,9%

ГЕС та ГАЕС
6,8%

Інші
9,2%

АЕС
55,1%

03 Ринок електроенергії

Баланс електроенергії

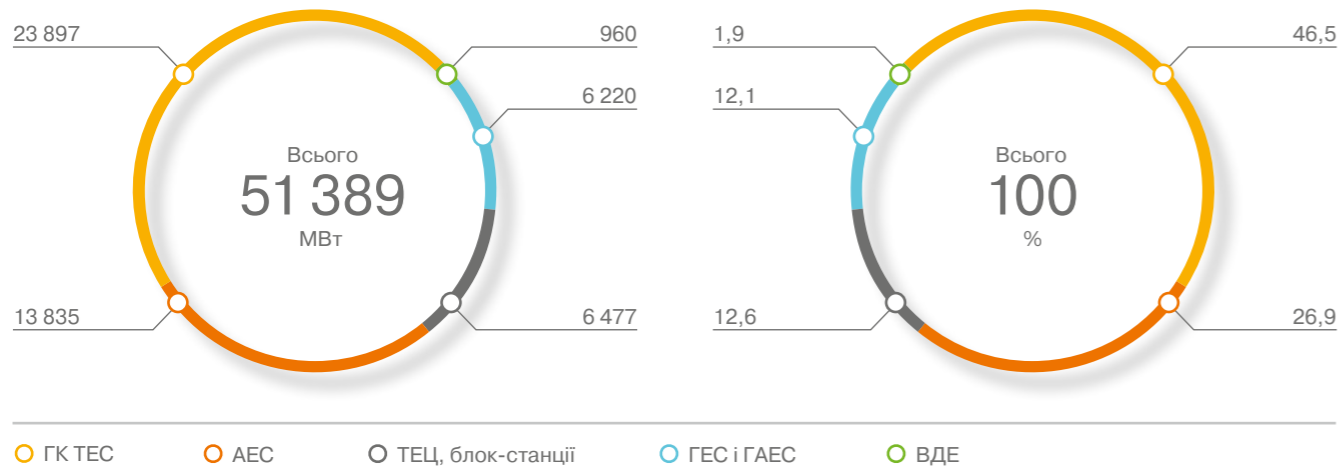
Енергетична система України є об'єднаною. Централізоване диспетчерське керування Об'єднаною енергосистемою (ОЕС) України здійснює НЕК «Укренерго». Її головне завдання — забезпечувати баланс виробництва та споживання електроенергії в країні, запобігати порушенню режимів і аваріям системного значення, у такий спосіб забезпечуючи надійне функціонування ОЕС України. Усі оперативні команди та розпорядження диспетчера мають безумовно виконуватися всіма суб'єктами господарської діяльності, об'єкти яких під'єднані до ОЕС України. Отже, виробники електроенергії не можуть на власний розсуд змінювати навантаження генерувального обладнання та відхилятися від затверджених графіків.

Уся вироблена електроенергія продається ДП «Енергоринок», яке є оператором Оптового ринку електроенергії. Дистрибуційні компанії закупають електроенергію в Оптовому ринку для подальшого постачання кінцевому споживачу.

Україна переходить від наявної моделі єдиного покупця до лібералізованого ринку, ухваливши Закон «Про ринок електричної енергії» № 2019-VIII від 13.04.2017. Цей закон імплементує вимоги Третього енергетичного пакета ЄС і встановлює термін переходу до нової моделі ринку — до 1 липня 2019 року. Ці зміни дають змогу споживачам взаємодіяти з виробником безпосередньо.

Встановлена потужність ОЕС України на 31 грудня 2016 року

Дані: НЕК «Укренерго». Без урахування потужностей на тимчасово окупованих територіях.

Структура покриття пікових навантажень значно відрізняється від структури встановленої потужності. Вугільні блоки ГК ТЕС потужністю 100–200–300 МВт — основне джерело регулювання графіка навантаження в ОЕС України.

2017 року на роботу енергетики значно вплинуло припинення постачання українського антрациту. Наприкінці січня було заблоковано залізничне сполучення з підприємствами, розташованими за лінією розмежування в Донецькій і Луганській областях. Оскільки антрацит в Україні видобувають тільки в цьому регіоні, це призвело до припинення відвантажень на адресу теплової генерації. (2016 року виробництво електроенергії ГК ТЕС України, що працюють на антрациті, становило приблизно 20 млрд кВт·год, або 13% від загального обсягу.) У зв'язку з цим Кабінет Міністрів України ввів розпорядження «Про вжиття тимчасових надзвичайних заходів на ринку електричної енергії» № 103-р від 15.02.2017.

Після подальшої ескалації конфлікту було введено в дію з 16 березня рішення РНБО «Про невідкладні додаткові заходи щодо протидії гібридним загрозам національній безпеці України». Документ було ухвалено у зв'язку з істотним загостренням ситуації в районі проведення антитерори-

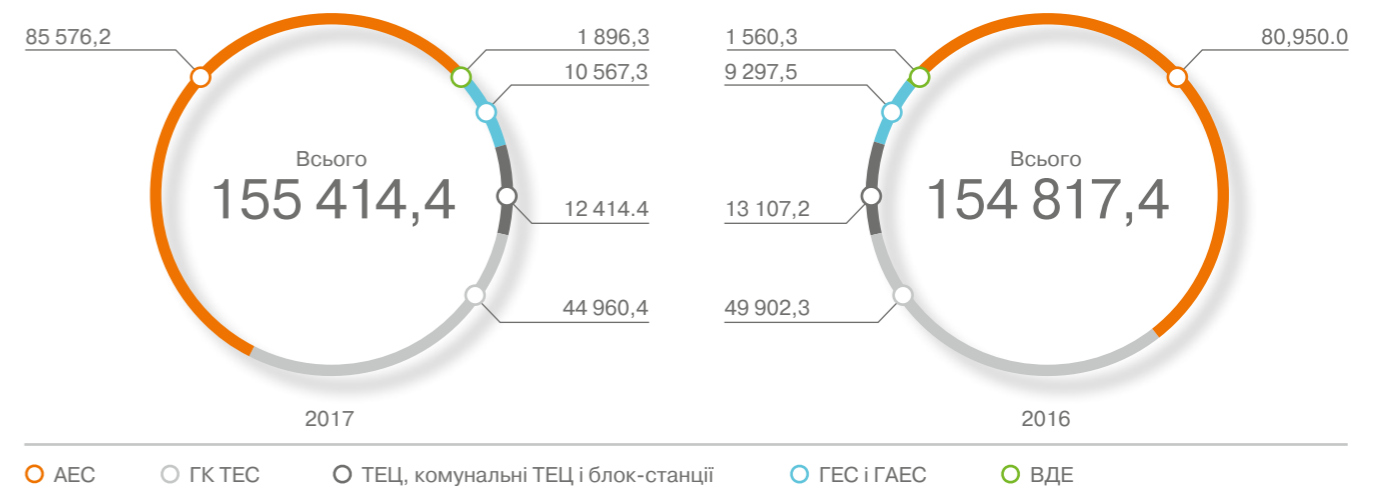
стичної операції, насильницьким захопленням українських підприємств, розташованих на території окремих районів Донецької та Луганської областей, і ввів заборону на вантажоперевезення через лінію зіткнення. Отже, Україна повністю припинила видобуток вугілля та виробництво електроенергії на окупованих територіях.

Тимчасові надзвичайні заходи на ринку електроенергії діяли до середини липня включно. За цей період електростанції, що використовують вугілля марки «А» для виробництва електроенергії, зупинилися для накопичення палива.

У звітному періоді було зафіксовано 342 аварійні ремонти енергоблоків ТЕС, які працюють за цінними заявками, що на 176 ремонтів менше проти 2016 року, а середня тривалість ремонтів знизилася на 11 годин. Кількість аварійних ремонтів енергоблоків АЕС становила 19, що відповідає показникам 2016 року.

Структура виробництва електроенергії, млн кВт·год

Дані: Міністерство енергетики та вугільної промисловості України.

4 серпня було зафіксовано максимум споживання електроенергії — 18 760 МВт. Цього ж дня було проведено розвантаження енергоблока №4 Запорізької АЕС для виведення в плановий ремонт. Максимум енергоспоживання покривався всім працездатним обладнанням генерації, і додатково було залучено ГК ТЕС, що використовують антрацит: 5 енергоблоків ДТЕК Криворізької ТЕС, 2 енергоблоки ДТЕК Придніпровської ТЕС і 1 енергоблок Зміївської ТЕС (Центренерго).

Вироблення, КВВП* і питома витрата палива підприємств теплової генерації

Підприємства	Вироблення електроенергії, млрд кВт·год		КВВП, %		Питома витрата палива, г/кВт·год	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
ГК ТЕС ДТЕК Енерго	37,1	40,6	35,7	36,4	400,0	400,8
Центренерго	6,3	9,9	9,3	14,6	404,7	412,4
Донбасенерго	2,3	8,1	50,6	31,7	402,8	396,8

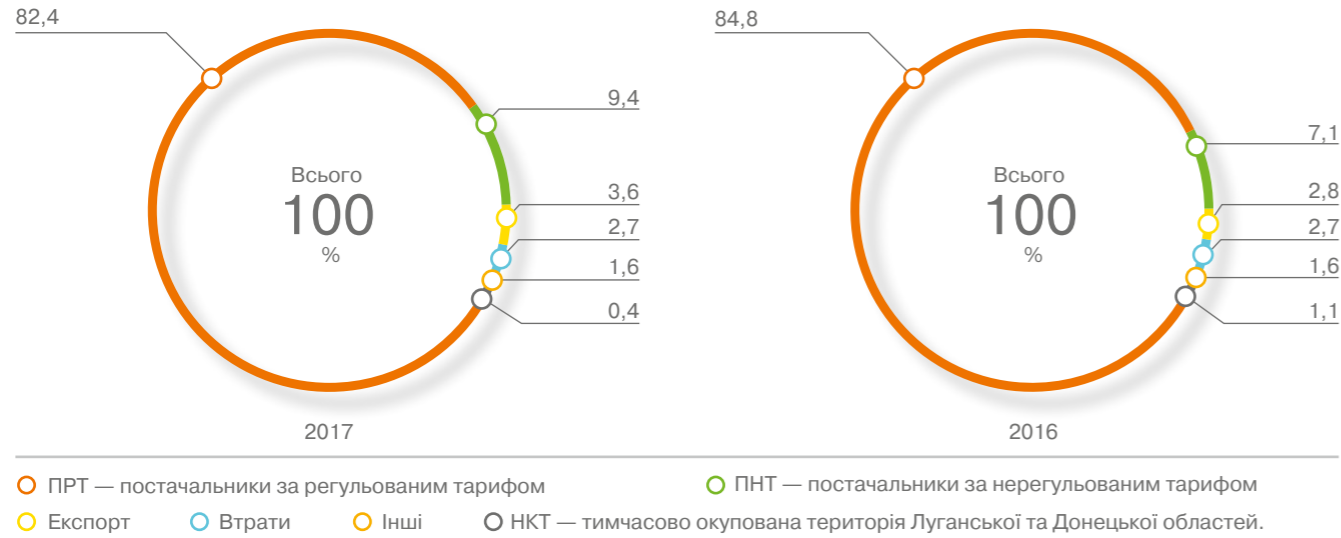
* Коефіцієнт використання встановленої потужності.

КВВП для ГК ТЕС ДТЕК Енерго вказано без урахування газомазутних енергоблоків і блоків у консервації. Дані Донбасенерго за 2017 рік наведено для Слов'янської ТЕС.

Підприємства теплової генерації переводять енергоблоки з антрацитової марки вугілля на газову, щоби мінімізувати ризики припинення роботи через дефіцит палива. 2017 року було переведено два енергоблоки ДТЕК Придніпровської ТЕС і один — Зміївської ТЕС (Центренерго). 2018 року заплановано продовжити ці роботи: очікується завершення робіт із переведення одного енергоблока Трипільської ТЕС і Зміївської ТЕС (Центренерго), а також початок робіт на двох енергоблоках ДТЕК Придніпровської ТЕС.

Структура закупівлі електроенергії в Оптовому ринку електроенергії, %

Дані: ДП «Енергоринок».

94 постачальники за нерегульованим тарифом працювали на Оптовому ринку електроенергії у 2017 році, у 2016 році — 89. Найбільша кількість таких постачальників працює в Харківській області.

Згідно з ліцензійними умовами, постачальники за регульованим тарифом працюють виключно на закріпленій території, такими постачальниками є обленерго. Постачальники за нерегульованим тарифом мають право вести господарську діяльність на всій території України.

Структура споживання електроенергії в Україні

Категорії споживачів	Споживання, млн кВт·год				Частка в загальному споживанні, %	
	2017	2016	Зміна, +/-	Зміна, %	2017	2016
Споживання (брутто)	149 726,0	149 346,4	379,6	0,3		
Споживання (нетто)	118 719,5	118 258,0	461,5	0,4	100,0	100,0
у тому числі:						
1. Промисловість	50 897,6	49 995,4	902,2	1,8	42,9	42,3
металургійна	28 994,7	28 872,3	122,3	0,4	24,4	24,4
паливна	3 628,8	3 597,5	31,3	0,9	3,1	3,0
машинобудівна	3 962,8	3 706,4	256,5	6,9	3,3	3,1
хімічна та нафтохімічна	2 889,9	2 968,5	-78,6	-2,6	2,4	2,5
харчова та переробна	4 430,0	4 214,3	215,7	5,1	3,7	3,6
будівельних матеріалів	2 281,7	2 198,8	82,8	3,8	1,9	1,9
інша	4 709,7	4 437,5	272,2	6,1	4,0	3,8
2. Сільгоспспоживачі	3 635,8	3 513,2	122,6	3,5	3,1	3,0
3. Транспорт	7 010,5	6 795,5	214,5	3,2	5,9	5,7
4. Будівництво	878,9	814,1	64,8	8,0	0,7	0,7
5. Комунально-побутові споживачі	14 940,6	15 190,7	-250,1	-1,6	12,6	12,8
6. Інші непромислові споживачі	6 291,8	6 031,9	259,9	4,3	5,3	5,1
7. Населення	35 064,3	35 917,3	-852,9	-2,4	29,5	30,4

Дані: «Інтерфакс-Україна» на основі інформації Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.

Споживання електроенергії в Україні впродовж останніх трьох років залишається практично на одному рівні. Це пов'язано зі скороченням кількості споживачів. 2017 року на тимчасово окуповану територію Луганської та Донецької областей припинено перетікання електроенергії у квітні та липні відповідно. До цього моменту щомісячне зростання споживання становило 1,3–3,9%.

Структура експорту електроенергії, млн кВт·год

Країни	2017	2016	Зміна, +/-	Зміна, %
Угорщина	2 851,6	3 055,6	-204,0	-6,7
Молдова	1 133,9	3,7	1 130,2	306,5 р.
Польща	894,8	957,4	-62,646	-6,5
Словаччина	162,0	0,1	161,9	1 620 р.
Румунія	124,1	0,0	124,1	100,0
Всього	5 166,3	4 016,9	1 149,4	28,6

Дані: «Інтерфакс-Україна» на основі інформації Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.

2017 року Україна збільшила експорт електроенергії на 28,6% проти попереднього року. За даними Державної фіскальної служби України, у грошовому вираженні постачання електроенергії за зовнішньоекономічними контрактами становлять 235,5 млн дол. США (у 2016 році — 152,1 млн дол. США).

2017 року постачання електроенергії в межах надання аварійної взаємодопомоги не здійснювалося.

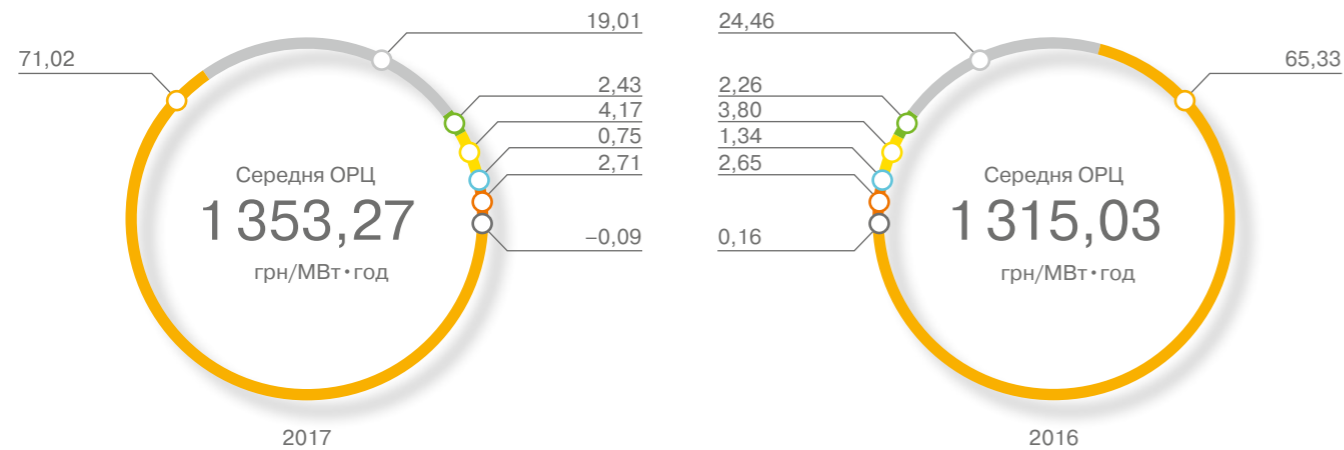
Регулювання галузі та тарифоутворення

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), — колегіальний орган, який діє самостійно й незалежно від органів державної влади та місцевого самоврядування. Мета діяльності комісії — державне регулювання, моніторинг і контроль суб'єктів господарювання у сфері енергетики та комунальних послуг. Це здійснюється шляхом нормативно-правового регулювання, ліцензування діяльності, формування цінової та тарифної політики для виробників і споживачів.

Ринок електроенергії в Україні організований за принципом єдиного покупця, яким є ДП «Енергоринок». При цьому на основі прогнозного балансу електроенергії в ОЕС України, який затверджується Міністерством енергетики та вугільної промисловості, Національна комісія затверджує тарифи на відпуск електроенергії для окремих виробників і прогнозу оптову ринкову ціну на електроенергію. Отже, виробники відпускають ДП «Енергоринок» вироблену електроенергію за тарифами, встановленими НКРЕКП.

Структура оптової ринкової ціни, %

Дані: ДП «Енергоринок».

- Вартість електроенергії, проданої ДП «Енергоринок»
- Сума дотаційних сертифікатів і компенсацій
- Акцизний податок
- Витрати ДП «НЕК Укренерго»
- Витрати ДП «Енергоринок»
- Вартість загальносистемних технологічних витрат
- Вартість купівлі електроенергії за тарифами

Середня оптова ринкова ціна збільшилася на 2,9% проти 2016 року. Це зумовлено збільшенням середньої ціни продажу виробниками, платежу ДП «НЕК Укренерго» у зв'язку зі зростанням інвестиційних витрат на проектування й будівництво нових підстанцій та ліній електропередачі, а також збільшенням акцизу.

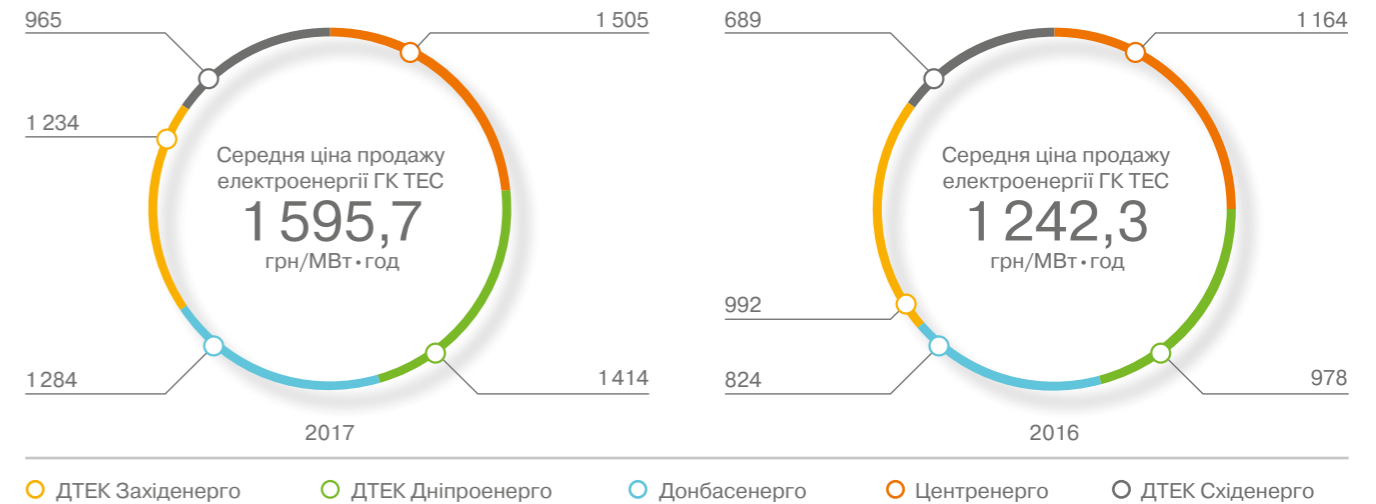
2017 року середня ціна продажу електроенергії в Оптовий ринок електроенергії становила 96,11 коп./кВт•год проти 85,92 коп./кВт•год 2016 року. Середня ціна купівлі з урахуванням експортних поставок становила 109,01 коп./кВт•год (98,25 коп./кВт•год — 2016 рік).

На сьогодні конкурентним сегментом ринку електроенергії є лише ринок теплової генерації. Для кожного енергоблока ТЕС подається погодинна цінова заявка на наступну добу. При цьому діє механізм диференціації визначення граничної ціни системи для денних і нічних годин. Обмеження граничної ціни системи визначається ДП «Енергоринок». На підставі поданих заявок і прогнозу споживання електро-

енергії на наступний день ДП «Енергоринок» формує графік завантаження енергоблоків на кожну годину за принципом «від найдешевших до найдорожчих». Першими завантажуються енергоблоки з найнижчою ціновою заявкою. Остання задоволена заявка визначає ціну на електроенергію для всіх енергоблоків ТЕС, включених до графіка в цей час.

Середній рівень цінних пропозицій виробників, грн/МВт•год

Дані: ДП «Енергоринок».

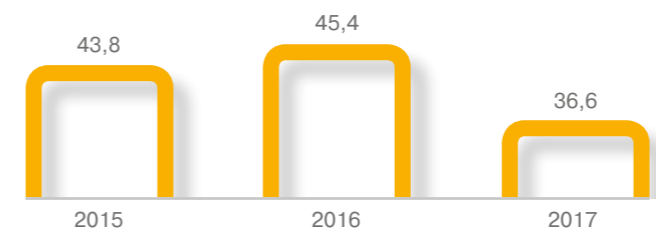

За даними ДП «Енергоринок», найбільша кількість маневрових енергоблоків у 2017 році була зафіксована в ДТЕК Західенерго.

Передавання електроенергії всім категоріям споживачів здійснюють обласні енергопостачальні компанії (обленерго). На ринку є незалежні постачальники, які постачають електроенергію за нерегульованим тарифом, але не мають власних мереж.

Тарифи для населення затверджуються НКРЕКП на однаковому рівні на всій території України. За цими тарифами енергопостачальні компанії й відпускають електроенергію. 2017 року комісія один раз приймала рішення про перегляд тарифів для населення. Залежно від обсягу споживання зростання становило 3–30%.

Рівень дотацій пільговим категоріям споживачів, млрд грн

2017 року пільгові тарифи на електроенергію діяли для таких категорій:

- населення;
- споживачі, які розраховуються за тарифами, диференційованими за часом доби;
- дитячий центр «Молода гвардія».

Решта категорій споживачів електроенергії розділена на два класи. Перший клас — абоненти, під'єднані до мереж напругою 27,5 кВ і більше, другий клас — до 27,5 кВ. Для цих споживачів до квітня 2017 року діяли єдині роздрібні тарифи на всій території України. Для ліквідації перехресного субсидування за регіональною належністю в травні було здійснено перехід до ринкового формування роздрібних тарифів, які встановлюються з урахуванням регіону та класу споживання. Перехід до нової моделі тарифоутворення закріплено постановою НКРЕКП «Про затвердження Порядку ринкового формування роздрібних тарифів на електроенергію, що відпускається споживачам» № 1129 від 13.06.2016.

2017 року перехід енергопостачальних компаній на стимулююче тарифоутворення (РАВ-регулювання) не відбувся, попри ухвалені 2013 року базовий пакет нормативної документації. РАВ-регулювання передбачає, що НКРЕКП буде встановлювати для обленерго тарифи і граничний розмір прибутковості один раз на кілька років вперед. З переходом на стимулююче тарифоутворення компанії зобов'язана щорічно

50% прибутку на «стару» регуляторну базу активів інвестувати в «нову». Половину прибутку компанія може використовувати на власний розсуд. При цьому обленерго мають дотримуватися суворих вимог: 100% розрахунки з ДП «Енергоринок», проведення оцінювання активів, постійний моніторинг і дотримання встановлених вимог щодо якості послуг. Переваги РАВ-регулювання: тариф встановлюється на 3–5 років, що дасть змогу компаніям прогнозувати витрати та доходи на кілька років вперед. Це дає змогу планомірно знизити критичний відсоток зношення обладнання, що підвищить якість енергозабезпечення в Україні.

1 квітня 2016 року набули чинності зміни до Процедури встановлення тарифів за стимулюючим тарифоутворенням, які передбачають перехід на РАВ-регулювання з 1 числа будь-якого кварталу. 2017 року норма доходу на регуляторну базу активів була встановлена на рівні 12,5%. Очікується, що 2018 року для розподільчих компаній буде впроваджено стимулююче регулювання.

Ключові законодавчі події 2017 року

Головною подією 2017 року стало набрання чинності Законом України «Про ринок електричної енергії України» №2019–VIII від 13.04.2017.

Закон забезпечує виконання зобов'язань України, які взяті в межах приєднання до договору про заснування Енергетичного співтовариства та імплементації низки актів Європейського Союзу у сфері енергетики: Директиви 2009/72/ЄС про загальні правила внутрішнього ринку електроенергії; Регламенту 714/2009 про умови доступу до мережі трансграничної передачі електроенергії; Директиви 2005/89/ЄС про заходи щодо забезпечення безпеки інвестування в систему електропостачання та інфраструктури.

Згідно з документом, нова модель ринку електричної енергії почне діяти з 1 липня 2019 року.

У межах дворічного підготовчого періоду реформи ринку мають бути ухвалені нормативно-правові акти вторинного законодавства, виконано організаційні заходи для створення інфраструктурних суб'єктів ринку, купівлі та введення в експлуатацію програмного та технічного забезпечення оператора ринку й оператора системи передачі, розділення обленерго, сертифікації оператора системи передачі, здійснення заходів щодо усунення перехресного субсидування та приведення цін для кінцевих споживачів до економічно обґрунтованого рівня, розв'язання проблем погашення заборгованості, що виникла на оптовому ринку електроенергії.

Станом на березень 2018 року в межах реалізації реформи ринку електроенергії НКРЕКП ухвалені, але не набули чинності:

- ліцензійні умови провадження господарської діяльності щодо здійснення функцій оператора ринку (Постанова НКРЕКП № 1466 від 27.12.2017);
- ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії (Постанова НКРЕКП № 1467 від 27.12.2017);

- ліцензійні умови провадження господарської діяльності з перепродажу електроенергії (трейдерської діяльності) — (Постанова НКРЕКП № 1468 від 27.12.2017);
- ліцензійні умови провадження господарської діяльності з постачання електроенергії споживачу (Постанова НКРЕКП № 1469 від 27.12.2017);
- ліцензійні умови провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії (Постанова НКРЕКП № 1470 від 27.12.2017);
- ліцензійні умови провадження господарської діяльності щодо здійснення функцій гарантованого покупця (Постанова НКРЕКП № 1471 від 27.12.2017);
- правила ринку (Постанова НКРЕКП № 307 від 14.03.2018);
- правила ринку «на добу вперед» та внутрішньодобового ринку (Постанова НКРЕКП № 308 від 14.03.2018);
- Кодекс системи передачі (Постанова НКРЕКП № 309 від 14.03.2018);
- Кодекс системи розподілу (Постанова НКРЕКП № 310 від 14.03.2018);
- Кодекс комерційного обліку електричної енергії (Постанова НКРЕКП № 311 від 14.03.2018);
- правила роздрібного ринку електричної енергії (Постанова НКРЕКП № 312 від 14.03.2018).

Ще однією значущою подією для галузі стало ухвалення Енергетичної стратегії України в новій редакції. Кабінет Міністрів України затвердив стратегію «Безпека, ефективність, конкурентоспроможність» (Розпорядження №605-р від 18.08.2017). Це базовий документ державної енергетичної політики, який визначає цілі розвитку галузі на період до 2035 року. Досягнення поставленої мети передбачається здійснювати поетапно шляхом виконання планів заходів, які будуть розробляти робочі групи при Міністерстві енергетики та вугільної промисловості.

Головні завдання та виклики 2018 року

2018-й — ключовий рік підготовки до проведення реформи ринку електроенергії, для реалізації якої необхідно:

- забезпечити дієздатність НКРЕКП: проведення ротації наявних членів комісії та призначення семи нових;
- здійснити заходи щодо розділення обленерго;
- провести сертифікацію оператора системи передачі;
- закупити та ввести в експлуатацію програмне та технічне забезпечення оператора ринку, оператора системи передачі й операторів системи розподілу;

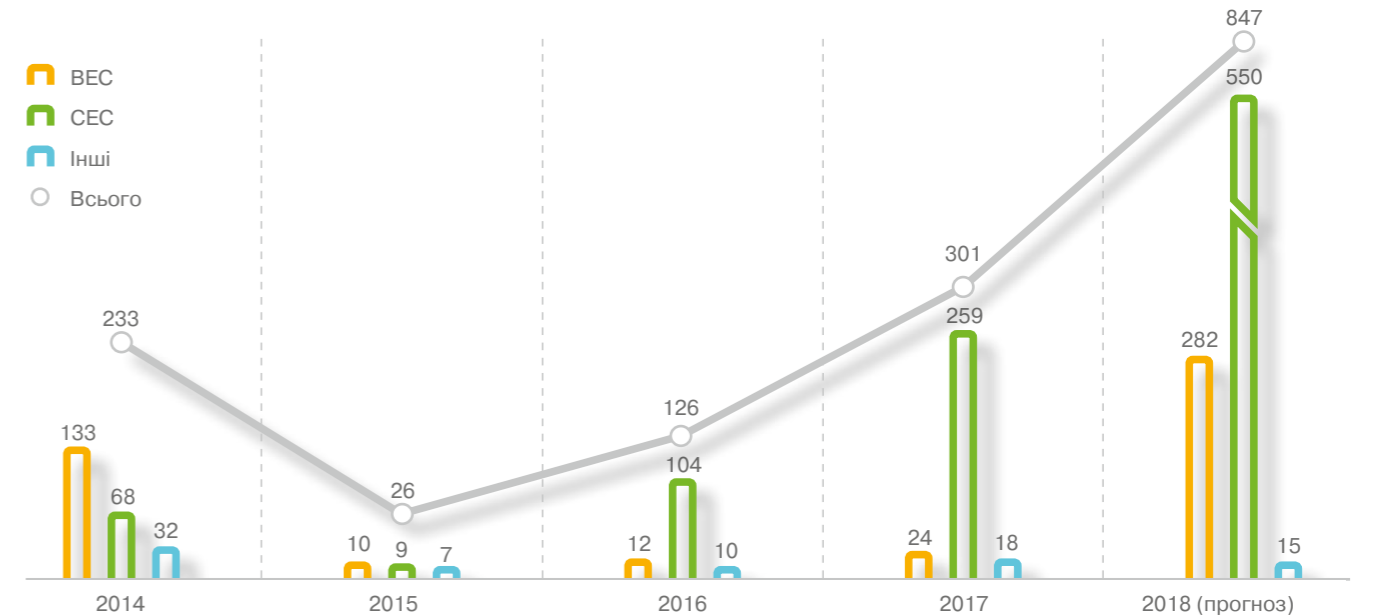
- реалізувати заходи в межах реформи роздрібного ринку електроенергії;
- підготувати споживачів та інших учасників ринку до роботи в нових умовах;
- усунути механізми перехресного субсидування та привести ціни (тарифи) для кінцевих споживачів до економічно обґрунтованого рівня;
- врегулювати питання заборгованості, що виникла на оптовому ринку електроенергії.

Галузь відновлюваних джерел енергії

2017 року зафіксовано рекордний приріст потужностей зеленої енергетики — 301,4 МВт (+138,9% до 2016 року). Це свідчить про відновлення інтересу інвесторів до сектору внаслідок стабілізації ризику країни та сприятливого регуляторного середовища, також свою роль відіграв вплив загальносвітового тренду — зниження вартості технологій.

Попри активне будівництво зелених електростанцій, у загальному балансі Об'єднаної енергосистеми України їхня частка поки залишається незначною — менш ніж 2% у виробництві електроенергії. Наявні темпи зростання потужностей дають змогу прогнозувати збільшення частки зеленої електроенергії в майбутньому.

Динаміка введення встановлених потужностей у зеленій енергетиці, МВт

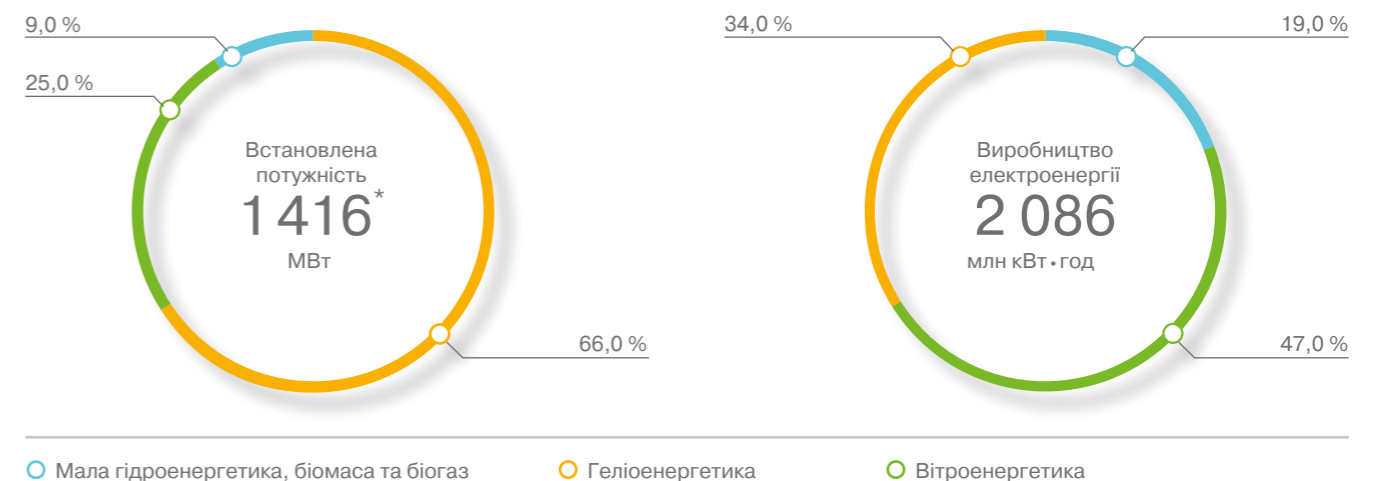

3010 приватних домогосподарств встановили СЕС (+1 901 домогосподарство до 2016 року). Українці почали активніше переходити на сонячну електроенергію, зокрема завдяки підтримці місцевої влади. Наприклад, у Львівській області домогосподарства повертають з обласного бюджету 10% від суми кредиту на сонячні панелі, а в Житомирській — 20%.
За даними Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України, наприкінці 2017 року потужності домашніх СЕС досягли 51 МВт (+34,3 МВт до 2016 року).

Сумарні встановлені потужності генерації електроенергії з відновлюваних джерел 2017 року сягнули 1 416 МВт, а обсяг виробництва — 2 086 млн кВт·год.

80,5% генерації електроенергії забезпечили сонячні та вітроелектростанції.

Частка у встановленій потужності та виробництві електроенергії ВДЕ у 2017 році

* За оцінками Української вітроенергетичної асоціації та Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження.

Дані наведено без урахування 494 МВт у АР Крим та приватних домогосподарств.

В Україні галузь відновлюваних джерел енергії представляють приблизно 230 компаній. Більшість виробників працює в сегменті геліоенергетики й оперує станціями невеликої потужності. Виняток — CNBM і Актив Солар, а також ДТЕК ВДЕ, який реалізує проект із будівництва Нікопольської СЕС потужністю 200 МВт.

Вітроенергетика представлена тільки 13 компаніями. Така значна різниця між кількістю гравців у сонячній і вітроенергетиці зумовлена низкою особливостей реалізації проектів: у вітроенергетиці вищий «порог входу» й довший термін реалізації проектів, якщо порівняти з геліоенергетикою.

Найбільші виробники зеленої електроенергії

Компанія	Потужності, МВт
Діючі	
CNBM (СЕС)	267
Вінд Пауер (ВЕС)	200
Вітрові парки України (ВЕС)	163
Віндкрафт (ВЕС)	75
Рендж Девелопмент (СЕС)	68
Еко Оптима (ВЕС)	45
Заявлені перспективні проекти	
Сонячна генерація	
ДТЕК ВДЕ	200
TIU Canada	80
СМЕС	50
Інші	220
Всього	550
Вітрогенерація	
ДТЕК ВДЕ	200*
Віндкрафт	94,6
Guris	32,4
Інші	55,0
Всього	382

Дані: УВЕА, Українська асоціація відновлюваної енергетики, ДТЕК ВДЕ, відкриті джерела.
* 100 МВт потужності заплановано побудувати 2018 року.

Регуляторне середовище

Ключові стимули розвитку відновлюваної енергетики в Україні — зелений тариф, номінований у євро, сприятливе регуляторне середовище та зниження ризику.

2017 року було ухвалено Енергетичну стратегію України до 2035 року, яка передбачає поетапне збільшення частки відновлюваних джерел у кінцевому енергоспоживанні. На першому етапі, до 2020 року, зелена енергетика має досягти 11% у загальному споживанні електроенергії. Для досягнення цієї мети сумарна потужність ВДЕ має становити 5 ГВт. До 2035 року частка відновлюваної генерації в загальному споживанні електроенергії, як очікується, досягне 25%. Водночас запланований показник до 2035 року містить 10%, які припадають на частку сонячної та вітрогенерації. Отже, нова енергетична стратегія підтвердила раніше взятий курс на розвиток зеленої енергетики в країні.

Крім того, низка положень Закону України «Про ринок електричної енергії» №2019–VIII від 13.04.2017 та інших законодавчих актів спрямована на стимулювання розвитку галузі. Зокрема, державою гарантована підтримка сектору до 2030 року, і компаніям дано змогу укласти договір із гарантованим покупцем на купівлю-продаж електроенергії до введення в експлуатацію потужностей у відновлюваній енергетиці. З іншого боку, законом введено відповідальність за небаланси для виробників електроенергії з відновлюваних джерел. Це зобов'язання відшкодувати гарантованому покупцю електроенергії вартість врегулювання небалансу у зв'язку з відхиленням фактичних показників відпуску електроенергії від раніше заявленого. Для зеленої енергетики відповідальність за небаланси вводиться з 2021 року, і вона щорічно буде зростати на 10% і до 2030 року має досягти 100%.

Завдання та виклики галузі ВДЕ у 2018 році

- Зберегти сприятливі умови для залучення інвестицій.
- Наростити темпи введення нових потужностей для досягнення цільових показників Енергетичної стратегії України.

Ринок природного газу

Новий історичний мінімум споживання природного газу

31,9
млрд куб. метрів

–4% до 2016 року

Видобуток природного газу в Україні у 2017 році

20,5
млрд куб. метрів

+2,4% до 2016 року

20%

Частка приватних компаній у видобутку газу в Україні

40%

Частка ДТЕК Нафтогаз серед приватних компаній

Цільовий рівень видобутку природного газу в Україні до 2020 року

27
млрд куб. метрів

Для цього необхідні:

1. Дерегуляція галузі, ухвалення законопроекту № 396-д
2. Публічні аукціони з надрокористування на видобуток газу
3. Доступ до геологічної інформації для залучення інвесторів

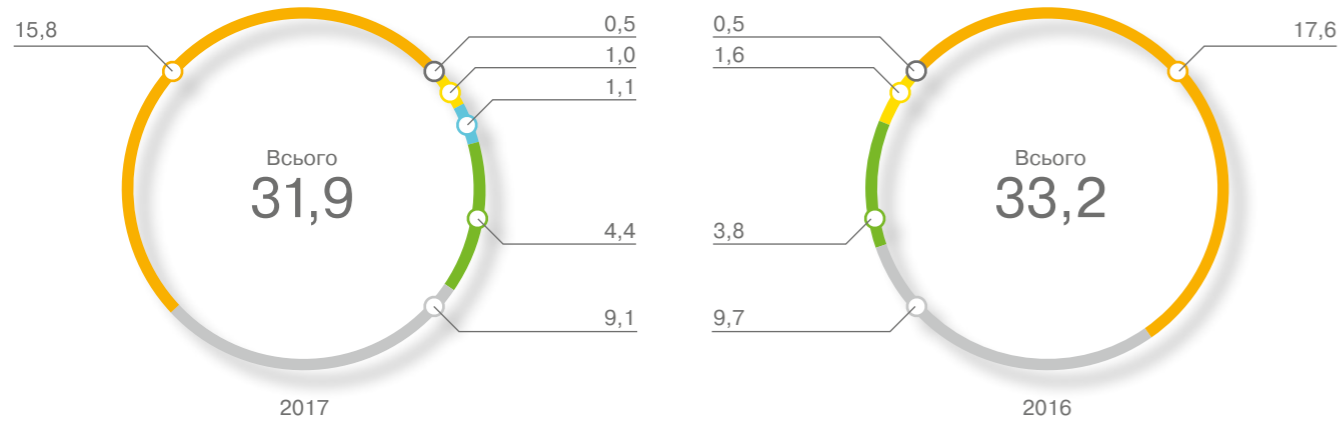

04 Ринок природного газу

Споживання природного газу

Використання природного газу споживачами України, млрд куб. метрів

Дані: НАК «Нафтогаз України».

- Населення (пряме використання і ТКЕ)
- Несанкціонований відбір, неоформлені обсяги
- Промисловість
- ТКЕ для бюджетних організацій та промисловості
- Технологічні втрати, виробництво зрідженого газу
- Бюджетні організації

31,9 млрд куб. метрів природного газу використала Україна 2017 року. Це черговий рекордний мінімум споживання за весь період незалежності.

Тенденція до скорочення споживання природного газу промисловістю зберігається, що сприяє зниженню показників України загалом.

З іншого боку, ця тенденція вивела населення на перше місце за обсягами споживання. З огляду на те, що в житлово-комунальному секторі поки мало застосовуються енергоощадні технології, то є великий потенціал для зниження використання газу або його заміщення іншими енергоносіями. 2017 року для потреб побутових споживачів було відпущено 15,8 млрд куб. метрів природного газу. Безпосередньо населення використало 11,2 млрд (-5,9% до 2016 року), а комунальні підприємства для опалення будинків використали 4,6 млрд (-19,3%).

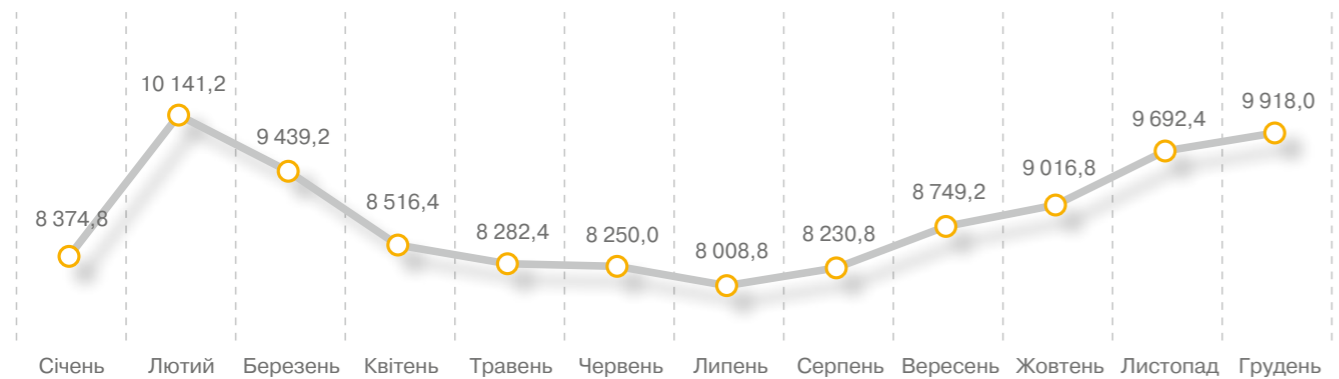
Зростання виробничо-технологічних втрат пов'язане зі збільшенням обсягів транзиту російського ресурсу до Європи. Транзитне постачання становить 93,5 млрд куб. метрів (+12,1%), що призвело до збільшення виробничо-технологічних витрат ПАТ «Укртрансгаз» до 2,2 млрд (+29%).

З 2016 року для населення та теплопостачальних підприємств тариф на природний газ встановлюється на однаковому рівні. Упродовж 2017 року тариф переглядали один раз для цих категорій споживачів — з 1 квітня встановлено на рівні 6 957,9 грн/тис. куб. метрів (з 1 травня 2016 року до 31 березня 2017 року включно — 6 879 грн/тис. куб. метрів).

Для непобутових споживачів встановлюється ціна. Прейскуранти НАК «Нафтогаз України» слугують ціновим орієнтиром для ринку.

Ціна природного газу для непобутових споживачів у 2017 році, грн/тис. куб. метрів

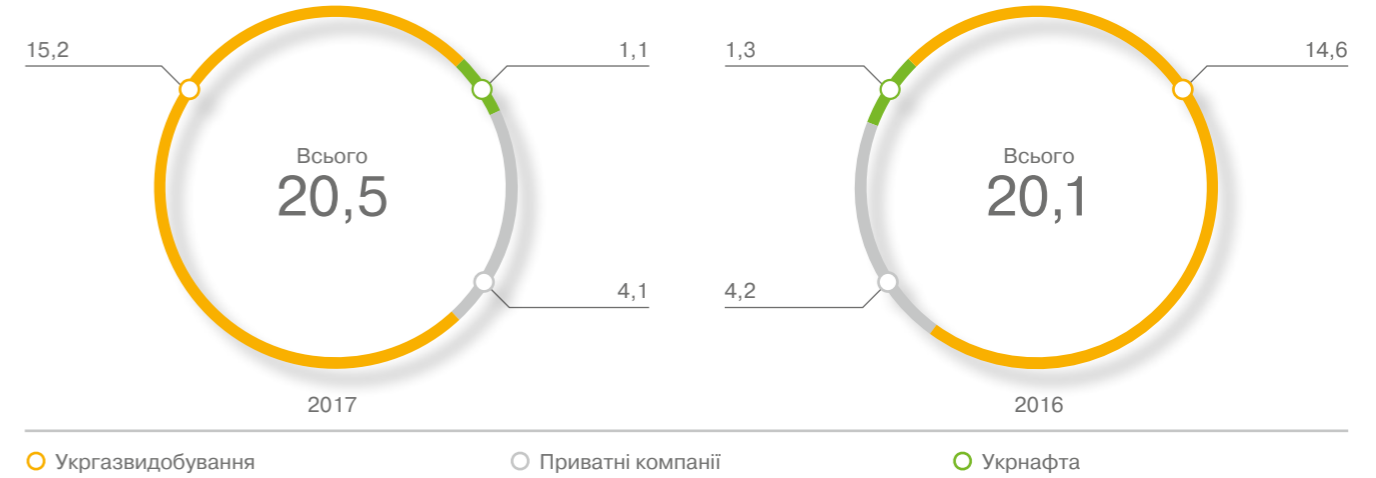
Дані: НАК «Нафтогаз України», ціни зазначені з урахуванням ПДВ.

Видобуток нафти й імпорт природного газу

Видобуток природного газу в Україні, млрд куб. метрів

Дані: Асоціація газодобувних компаній України.

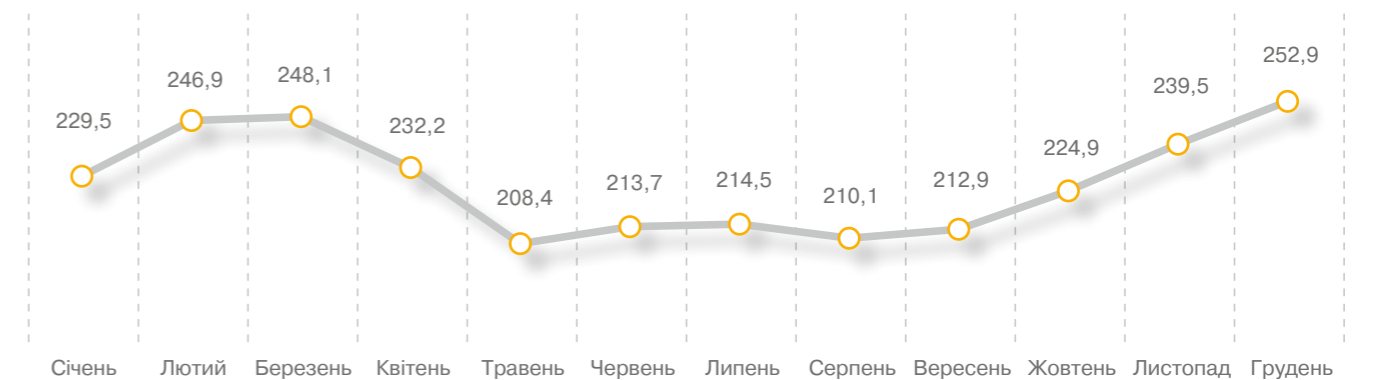
За оперативними даними, на 2,4% збільшився видобуток природного газу в Україні 2017 року. Отже, 64,3% від загального споживання природного газу Україна забезпечує власним видобутком.

Помірне зростання газовидобутку пояснюється недосконалістю регуляторного та інвестиційного середовища. Так, тривалий процес із боку Державної служби геології та надр України на продовження термінів дії наявних ліцензій із надрокористування та видавання нових, зарегульований порядок землевідведення для ведення видобутку вуглеводнів і відсутність аукціонів на родовища з нерозподіленого

фонду перешкождали вищим темпам нарощування видобутку газу у 2017 році. Водночас відбулися й позитивні зміни в регуляторному середовищі: внесено зміни до Податкового кодексу, які знизили ставки рентної плати на видобуток природного газу з нових свердловин (докладніше див. Регуляторне середовище).

Середня ціна імпортного природного газу у 2017 році, дол. США/тис. куб. метрів

Дані: Міністерство економічного розвитку та торгівлі України.

2017 року Україна імпортувала природний газ виключно з європейського напрямку. Пряме постачання з РФ не здійснювалося — так само, як і 2016 року.

2017 року Україна імпортувала 14,1 млрд куб. метрів природного газу (+27,0%), весь ресурс постачався з європейського ринку. З цього обсягу 5,4 млрд (+86,2%) закупили незалежні трейдери й самі споживачі, НАК «Нафтогаз України» імпортував 8,7 млрд (+6,1%).

Створення відкритого та прозорого ринку, чому сприяло ухвалення Закону «Про ринок природного газу» № 329-VII від 09.04.2015 та низки нормативних документів, забезпечило появу конкуренції та стимулювало створення незалежних гравців. Так, у 2017 році природний газ у країну постачали 67 підприємств, тоді як роком раніше трейдинг вели 34 компанії.

Регуляторне середовище

2017 року ухвалено низку ініціатив для розвитку вітчизняного газовидобутку, завдяки яким у майбутньому очікується поживлення галузі.

Впровадження стимулюючого фіскального режиму. Ухвалений Верховною Радою й підписаний Президентом України законопроект «Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році» №6776-д від 14.11.2017. Цим документом введено стимулююче оподаткування в газовидобувній галузі: ставки ренти на природний газ, що видобувається з нових свердловин, встановлено на рівні 12% і 6% залежно від глибини покладів. Крім того, надано державні гарантії збереження ставок ренти на такому рівні упродовж п'яти років.

Децентралізація ренти. Найбільший податок під час видобутку газу — рентні платежі — раніше в повному обсязі надходили до державного бюджету. З 1 січня 2018 року на розвиток місцевих громад, на території яких ведеться видобуток газу, буде відраховуватися 5% від рентних платежів. Ця ініціатива має мотивувати регіони до конструктивного діалогу з газовидобувним сектором.

Крім того, 2017 року було ухвалено нові Правила розробки нафтових і газових родовищ, а також скасовано вимогу проводити переоцінювання запасів щоп'ять років.

Очікується, що 2018 рік стане визначальним і закладе основу для нового позитивного тренду в газовидобутку. Серед ключових реформ, які необхідні галузі:

Дерегуляція дозвільної системи. У першому читанні Верховною Радою ухвалено законопроект «Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення деяких аспектів нафтогазової галузі» №3096-д від 25.05.2017. Цей документ покликаний істотно спростити процедуру введення в експлуатацію нафтогазових родовищ і прискорити процес землевідведення під буріння свердловин. За цей документ Верховна Рада проголосувала в другому читанні 1 березня 2018 року.

Прозорі та відкриті аукціони на нові ліцензійні ділянки. Одним з основних питань нафтогазової галузі є забезпечення простої, прозорої та конкурентної системи видавання спеціальних дозволів на розвідку та видобуток вуглеводнів. На цей момент законодавство, яке регулює цю сторону роботи галузі, застаріло. Це призводить до виникнення неконкретних умов під час розподілу ліцензій — без відкритих аукціонів, шляхом використання пільг. 2017 року Державна служба геології та надр України не провела жодного аукціону з надрокористування на нафтогазові родовища. Тоді як створення системи аукціонів із надрокористування сприятиме реформуванню галузі та припливу інвестицій.

Додаткове розв'язання питання проведення аукціонів — відкриття геологічної інформації. Через лібералізацію обігу геологічної інформації спроститься самостійний вибір ділянок для розробки інвесторами. Отже, інвестори зможуть оптимізувати свої рішення та самостійно висувати вибрані ділянки на аукціони. У світовій практиці такий підхід давно поширений — відкрито дані про родовища й ліцензії, свердловини та наявні результати за сейсмічними дослідженнями.

Розв'язання проблеми «сплячих ліцензій». У видобутку вуглеводнів є чимало прикладів, коли компанія, яка отримала спеціальний дозвіл на видобуток, може упродовж 5–10 років просто володіти цим правом і не розробляти ділянку. За деякими оцінками, кількість «сплячих ліцензій» досягла приблизно 30% від усіх ліцензійних площ в Україні. Посилення нагляду та відкликання «сплячих ліцензій» у недобросовісних власників із подальшим проведенням аукціонів на такі ділянки дасть змогу залучити ефективних інвесторів.

Модернізація Кодексу про надра з урахуванням європейських стандартів. Чинний кодекс було ухвалено 1994 року, і на сьогодні він втратив свою актуальність.

Результати діяльності

01 Виробнича діяльність

02 Інвестиційні проекти

03 Аналіз фінансових результатів

01 Виробнича діяльність

Видобуток вугілля підприємствами Групи ДТЕК у 2017 році становив 27,7 млн тонн, з яких на вугілля газових марок припадає 22,9 млн тонн (+8,2 % до 2016 року), на антрацит і пісне вугілля – 4,8 млн тонн (-52,5 %), виробництво (відпуск) електроенергії – 37,1 млрд кВт·год (-7,4 %), передавання електроенергії мережами – 43,2 млрд кВт·год (-5,8 %), видобуток природного газу – 1 655 млн куб. метрів (+1,5 %).

Основні виробничі показники Групи ДТЕК

Показники	Од. вим.	12 міс. 2017 р.*	12 міс. 2016 р.	Зміна, +/-	Зміна, %
Видобуток вугілля	тис. тонн	27 706,0**	31 250,6	-3 544,6	-11,3
у тому числі марки Г, ДГ	тис. тонн	22 914,8	21 174,3	+1 740,5	+8,2
у тому числі марки А, П	тис. тонн	4 791,2**	10 076,3	-5 285,1	-52,5
Випуск концентрату	тис. тонн	13 609,3**	16 039,2	-2 429,9	-15,1
у тому числі на сторонніх ЦЗФ	тис. тонн	1 424,9	719,3	+705,6	+98,1
Генерація електроенергії (відпуск)	млн кВт·год	37 103,7	40 071,0	-2 967,3	-7,4
у тому числі ДТЕК ВДЕ	млн кВт·год	637,8	608,4	+29,4	+4,8
Передавання електроенергії мережами	млн кВт·год	43 155,1	45 809,2	-2 654,1	-5,8
Експорт електроенергії	млн кВт·год	4 999,5	3 983,9	+1 015,6	+25,5
Експорт вугілля***	тис. тонн	748,2	1 333,1	-584,9	-43,9
Імпорт вугілля	тис. тонн	2 571,7	222,2	+2 349,5	+111,6 р.
Трейдинг природного газу	млн куб. м	1 952,0	2 460,8	-508,8	-20,7
у тому числі імпорт газу	млн куб. м	19,6	15,4	+4,2	+27,3
Видобуток природного газу	млн куб. м	1 655,3	1 630,9	+24,4	+1,5
Видобуток газового конденсату	тис. тонн	54,8	56,1	-1,3	-2,3

* З березня 2017 року показники активів, розташованих на території, тимчасово не підконтрольній українській владі в Донецькій і Луганській областях, не консолідується у звітність у зв'язку з відсутністю управління.

*** У тому числі трейдингові операції за межами України.

** У тому числі ШУ Обуховська

Показники	Од. вим.	12 міс. 2017 р.
Видобуток вугілля	тис. тонн	2 912,0
Випуск концентрату	тис. тонн	1 774,9

З 1 вересня 2016 року у звітність ДТЕК Енерго не консолідується показники ШУ Обуховська у зв'язку з переданням підприємства в управління стратегічного холдингу ДТЕК В.В.

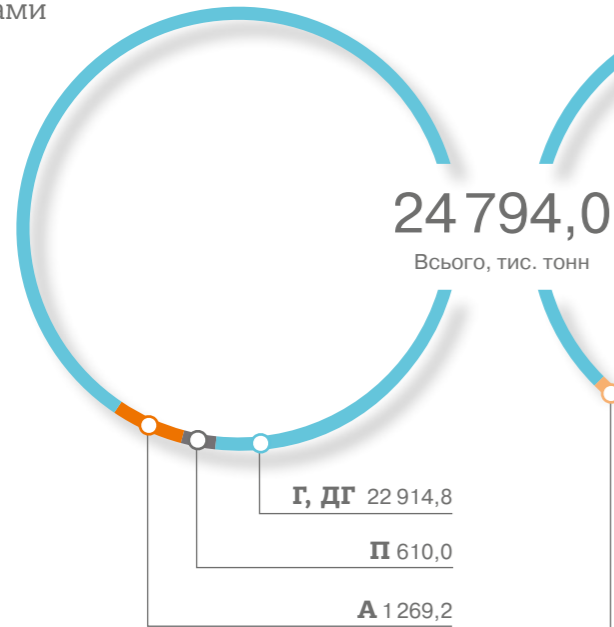
ДТЕК Енерго

Виробничий баланс за 2017 рік

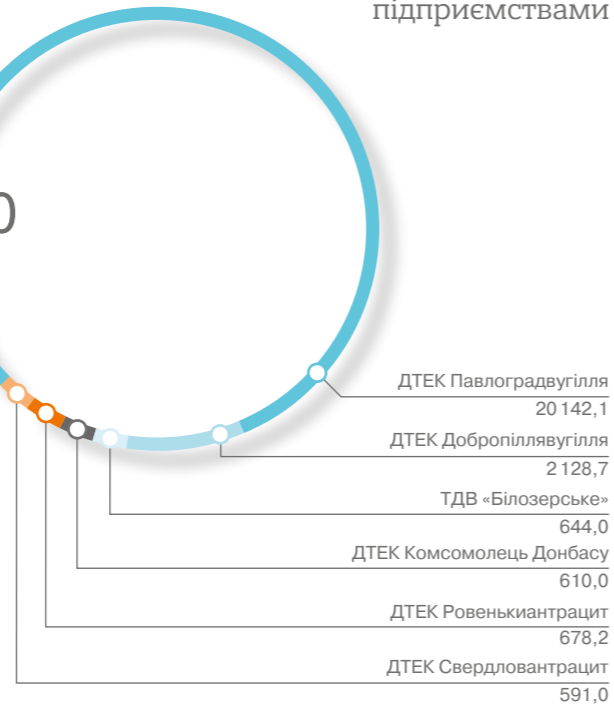
Видобуток та збагачення вугілля

Пріоритетом компанії стало збільшення видобутку газових марок вугілля. Це забезпечило станціям, які працюють на цих марках вугілля, можливість нести підвищені навантаження та збільшити виробництво електроенергії. Крім того, це сприяє реалізації плану провести в тепловій генерації максимальне заміщення антрацитів на газові марки вугілля, видобуток яких не обмежений військовими діями.

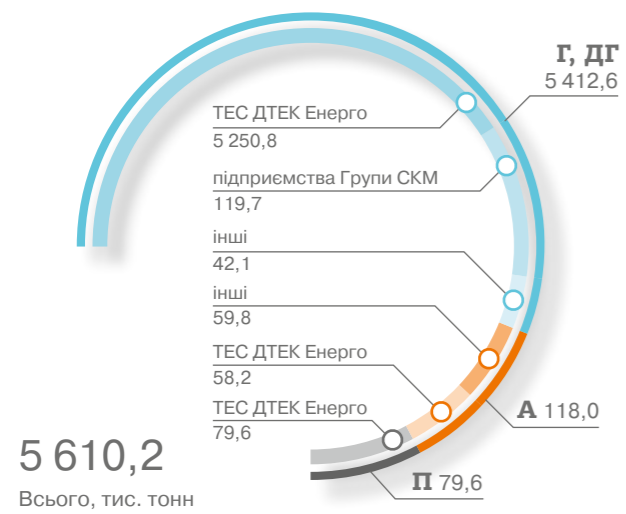
Видобуток рядового вугілля за марками

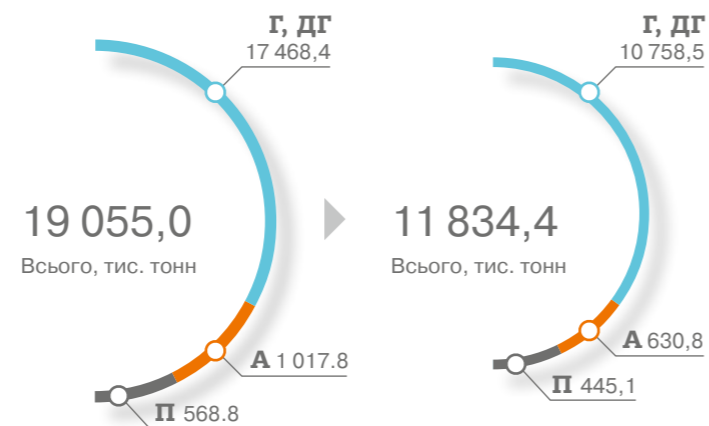
Видобуток рядового вугілля підприємствами

Відвантаження рядового вугілля

Переробка рядового вугілля та випуск концентрату

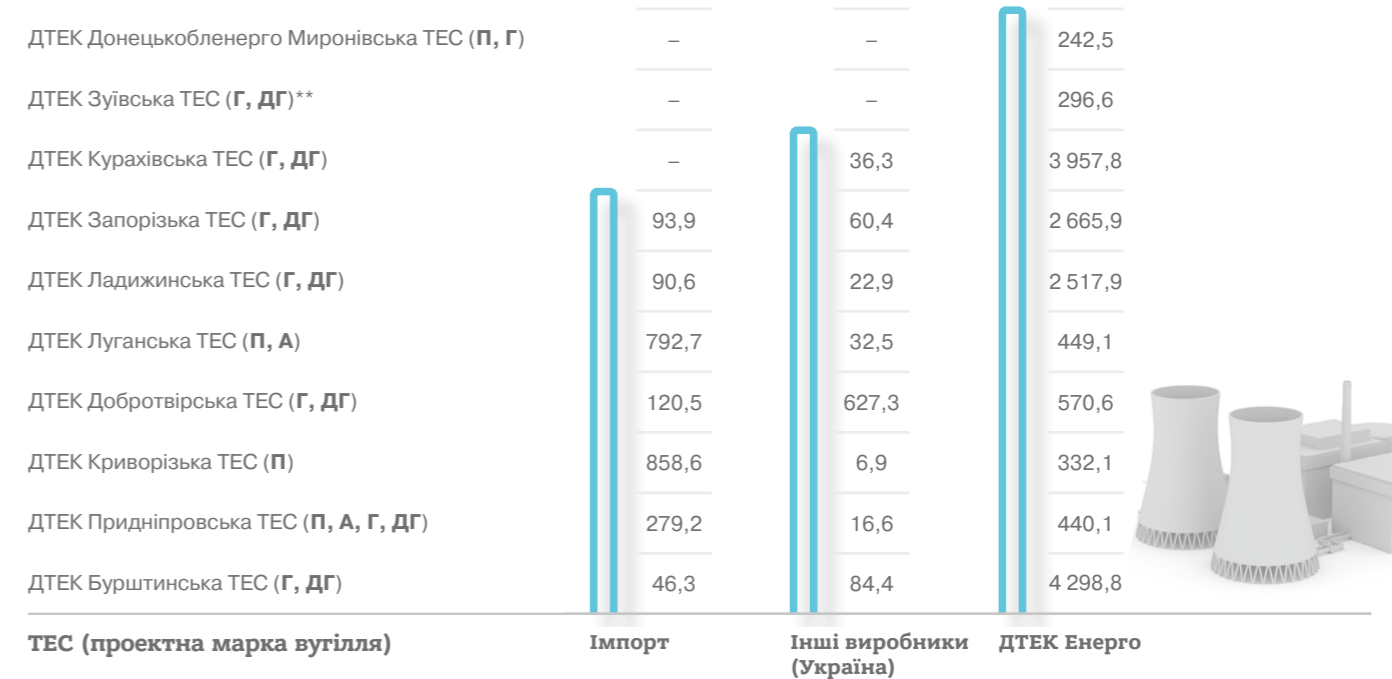

Відвантаження концентрату на адресу теплових станцій компанії становило 10,4 млн тонн, підприємств Групи СКМ — 0,3 млн тонн, інших вітчизняних споживачів — 1,1 млн тонн. Відвантаження українського ресурсу на експорт не здійснювалося.

Генерація електроенергії

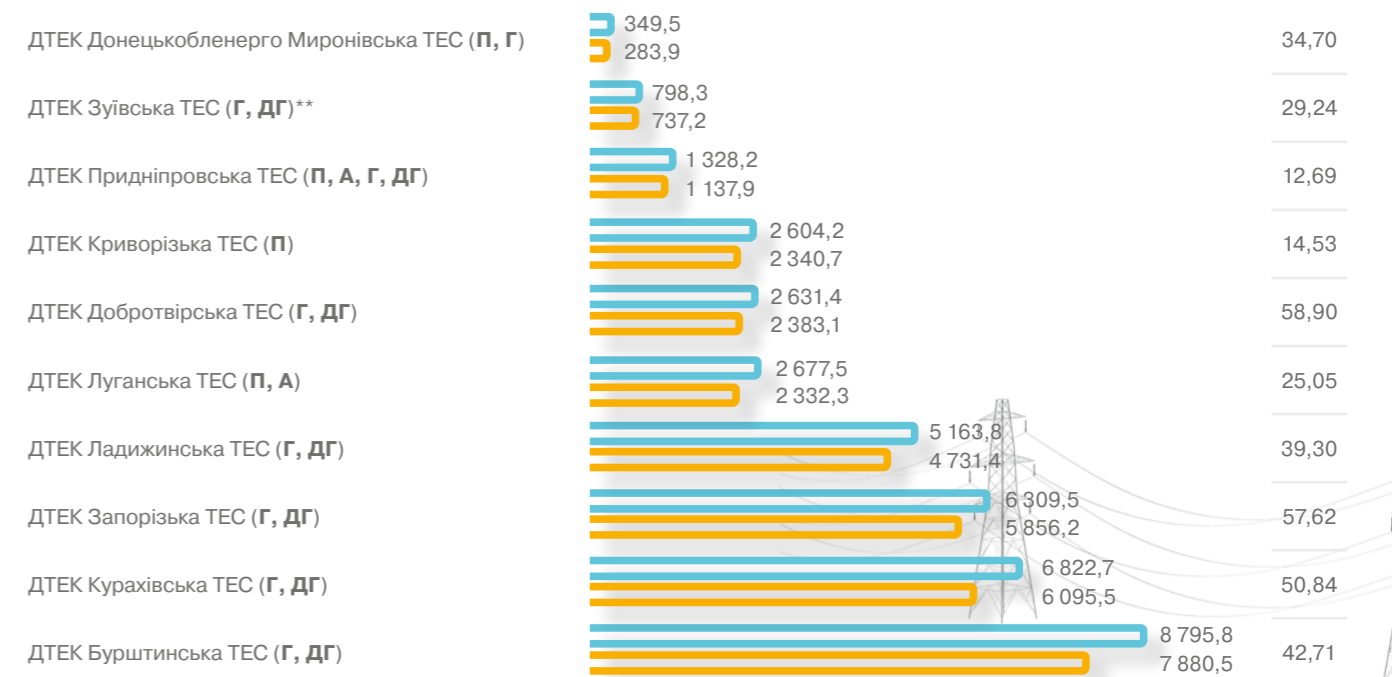
2017 року на ТЕС ДТЕК Енерго було постачено 18,9 млн тонн вугільної продукції, з яких 2,3 млн тонн припадає на імпортне вугілля, включно з 0,9 млн тонн ресурсу шахтоуправління Обуховська.

Обсяг і джерела постачань вугільної продукції на ТЕС ДТЕК Енерго у 2017 році, тис. тонн

Енергоблоки ТЕС ДТЕК Енерго, які працюють на вугіллі марки «Г» та перебувають в операційному управлінні компанії, наростили відпуск електроенергії в Об'єднану енергосистему України на 15,3%, або 3,6 млрд кВт·год. Сумарний відпуск за звітний період становить 27,1 млрд кВт·год. Ці енергоблоки несли підвищене навантаження упродовж року, це зокрема дало змогу компенсувати зниження виробництва електроенергії станціями, які працюють на антрацитовому вугіллі.

Вироблення та відпуск електроенергії ТЕС ДТЕК Енерго у 2017 році, млн кВт·год

ТЕС (проектна марка вугілля)

КВВП*, %

Середній КВВП у 2017 році — 35,74%.

Генерація електроенергії
Відпуск електроенергії із шин

* КВВП вказано без урахування газомазутних енергоблоків і блоків у консервації.

** Дані ДТЕК Зуївської ТЕС наведено за період операційного управління.

Г — газове, ДГ — довгопалум'яне газове,
П — пісне, А — антрацит.

Дані без урахування показників складів.

Видобуток та збагачення вугілля

Гірники ДТЕК Енерго видобули 24,8 млн тонн вугілля у 2017 році, з яких на енергетичне вугілля припадає 24,2 млн тонн, на коксівне — 0,6 млн тонн. (Видобуток вугілля у 2016 році становив 30,7 млн тонн, з яких на енергетичне та коксівне вугілля припадає відповідно 29,8 і 0,9 млн тонн.)

Основні чинники, що вплинули на виробничі показники:

- з березня 2017 року компанія припинила управління ПрАТ «ДТЕК Шахта Комсомолець Донбасу», ТОВ «ДТЕК Свердловантрацит», ТОВ «ДТЕК Ровенькиантрацит» і ТОВ «Моспинське ВПП» у зв'язку з захопленням підприємств і неприйнятною вимогою про перереєстрацію на тимчасово не підконтрольну українській владі територію в Донецькій і Луганській областях. За результатами 2017 року видобуток антрацитових марок вугілля на українських шахтах компанії знизився на 76,6%, або 6 153,2 тис. тонн, якщо порівняти з роком раніше;
- видобуток газових марок вугілля не обмежений воєнними діями. Пріоритетом компанії стало збільшення цих марок вугілля в паливному балансі теплових електростанцій. Сумарно 22,9 млн тонн вугілля марки «Г» підняли на-гора

шахтарі у 2017 році — це найвищий показник в історії компанії за результатами року. Зростання — на 8,2%, або 1 740,5 тис. тонн, проти 2016 року. Такий істотний результат досягнуто попри те, що підготовку нових очисних вибоїв ускладнювало погіршення гірничо-геологічних умов у районі ведення робіт.

Сумарний обсяг переробки рядового вугілля у 2017 році становив 19,1 млн тонн (–23,4% до 2016 року), випуск концентрату — 11,8 млн тонн (–24,7%).

Зокрема, збагачувальні фабрики компанії переробили 16,5 млн тонн рядового вугілля, випуск концентрату становив 10,4 млн тонн. На сторонніх ЦЗФ було збагачено 2,6 млн тонн ресурсу, випуск концентрату досяг 1,4 млн тонн.

Генерація електроенергії

Енергетики ДТЕК Енерго відпустили 36,5 млрд кВт·год електроенергії до Об'єднаної енергосистеми України у 2017 році. Це нижче за показник 2016 року на 7,6%, або 3,0 млрд кВт·год.

Основні чинники, що вплинули на виробничі показники:

- зростання виробництва електроенергії атомними та гідроелектростанціями на 6,5%, або 5,9 млрд кВт·год. Прогнозний баланс виробництва електроенергії в Україні було переглянуто у бік збільшення частки цих генерацій у зв'язку з надзвичайним станом в енергетиці. Введенню надзвичайного стану, який тривав до середини липня, передували залізнична блокада та захоплення підприємств, розташованих у зоні проведення АТО. Через ці події було рішення РНБО «Про невідкладні додаткові заходи щодо протидії гібридним загрозам національній безпеці України». Глава держави указом №62 від 16.03.2017 ввів у дію це рішення, яке припинило переміщення вантажів через лінію зіткнення. Отже, Україна повністю припинила видобуток вугілля та виробництво електроенергії на підприємствах, розташованих у зоні проведення АТО;
- збільшення відпуску електроенергії на 11%, або 1 752,9 млн кВт·год, ДТЕК Західенерго та Київенерго;
- скорочення відпуску електроенергії ДТЕК Східенерго на 20,6%, або 2 376,5 млн кВт·год, у зв'язку з припиненням управління ВП «Зуївська ТЕС»;
- зниження відпуску електроенергії ДТЕК Дніпроенерго на 20,1%, або 2 342 млн кВт·год. З 11 лютого припинилося постачання антрацитів із шахт компанії, розташованих у зоні проведення АТО, ДТЕК Придніпровській ТЕС і ДТЕК Криворізькій ТЕС. Після завершення опалювального періоду станції були зупинені, аби накопичити ресурс для виробництва електроенергії в літній максимум енергоспоживання. Для цього компанія почала імпортувати антрацит і підготувала станції до несення навантаження. До серпня потужності станцій не були задіяні повністю у зв'язку з незатребуваністю у ОЕС України.

Г — газове, ДГ — довгополум'яне газове, П — пісне, А — антрацит.

Комерційна діяльність

Постачання вугілля на зовнішньому та внутрішньому ринках

2017 року продаж вугільної продукції на зовнішніх ринках здійснювався тільки з ресурсу ШУ Обуховська. Компанія відвантажувала продукцію споживачам у Європі, Канаді, Індії та Північній Африці. За результатами року обсяг експортних поставок сягнув 748,2 тис. тонн, що на 43,9% нижче за показник попереднього року. Скорочення спричинило те, що, починаючи з другого кварталу, значна частина вугільного ресурсу спрямовується на український ринок для мінімізації дефіциту антрациту, який виник через припинення видобутку цієї марки вугілля. Зокрема, для потреб теплової генерації ДТЕК Енерго було постачено 911 тис. тонн. Крім того, для забезпечення безперервного електропостачання України компанія почала імпортувати вугільну продукцію з ПАР, Польщі та США. Загалом ДТЕК Енерго ввіз 2 571,7 тис. тонн вугілля, з яких 88,7% було постачено власним тепловим електростанціям.

Постачання вугілля промисловим споживачам України у 2017 році скоротилися на 27% та становили 2 млн тонн, що пов'язано з припиненням управління активами у зоні проведення АТО.

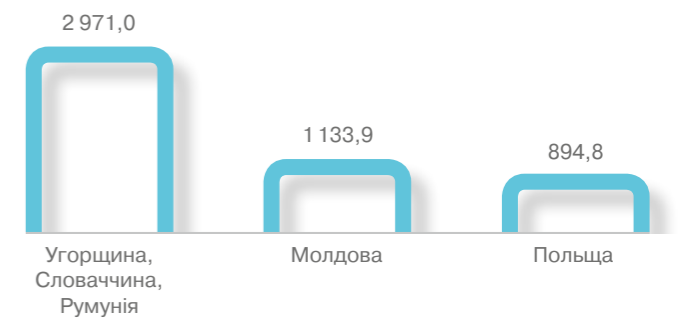
Імпорт і постачання природного газу на внутрішньому ринку

Загальний обсяг реалізації природного газу на внутрішньому ринку України у 2017 році становив 1 952 млн куб. метрів. Здійснювався трейдинг як імпортного, так і українського ресурсу. Зокрема, 19,6 млн куб. метрів природного газу компанія імпортувала з Європи: найбільший обсяг постачено з угорського напрямку, решта — зі словацького. Приріст обсягів імпорту природного газу забезпечила перехресна торгівля енергопродуктами (cross commodity trading) на угорському напрямку.

Постачання електроенергії на зовнішні ринки

Компанія за зовнішньоекономічними контрактами 2017 року постачала 5 млрд кВт·год, що на 25,5% перевищує показник 2016 року. Постачання здійснювалося в напрямку: Угорщина, Молдова та Польща.

Постачання електроенергії за зовнішньоекономічними контрактами у 2017 році, млн кВт·год

Виробничі потужності ТЕС ДТЕК Енерго на 1 січня 2018 року

№ енерго-блока	Встановлена потужність, МВт	Дата введення/останнього капітального ремонту або реконструкції	Напряцювання, годин	Капітальний ремонт/реконструкція
ДТЕК Курахівська ТЕС				
3	200	1972/2007	293 723	реконструкція запланована на 2024–2025 роки; очікуване збільшення встановленої потужності — на 25 МВт
4	210	1973/2017	267 502	реконструкція запланована на 2022–2023 роки; очікуване збільшення встановленої потужності — на 15 МВт
5	222	1973/2015	248 012	реконструкція завершена 2009 року; збільшення встановленої потужності — на 12 МВт
6	225	1973/2013	247 090	реконструкція завершена 2013 року; збільшення встановленої потужності — на 15 МВт
7	225	1974/2016	258 927	реконструкція завершена 2010 року; збільшення встановленої потужності — на 15 МВт
8	225	1974/2017	256 287	реконструкція завершена 2012 року; збільшення встановленої потужності — на 15 МВт
9	225	1975/2015	252 676	реконструкція завершена 2015 року; збільшення встановленої потужності — на 15 МВт
Разом:	1 532			
ДТЕК Луганська ТЕС				
9	200	1962/2017	331 137	розглядається консервація з 2020 року
10	210	1962/2012	318 847	реконструкція завершена 2012 року; збільшення встановленої потужності — на 35 МВт
11	200	1963/2004	318 252	реконструкція не передбачена
12	175	1963/1996	199 661	перебуває в консервації
13	210	1967/2014	298 676	реконструкція завершена 2014 року; збільшення встановленої потужності — на 35 МВт
14	200	1968/2006	289 491	реконструкція запланована на 2024–2025 роки; очікуване збільшення встановленої потужності — на 10 МВт
15	200	1969/2005	302 742	реконструкція запланована на 2022–2023 роки; очікуване збільшення встановленої потужності — на 10 МВт
ТЕГ №4	100	1957/-	279 039	перебуває в консервації
Разом:	1 495			
ДТЕК Запорізька ТЕС				
1	325	1972/2012	288 819	реконструкція завершена 2012 року; збільшення встановленої потужності — на 25 МВт
2	300	1972/2017	280 970	реконструкція запланована на 2022–2023 роки; очікуване збільшення встановленої потужності — на 30 МВт
3	325	1972/2014	284 380	реконструкція завершена 2014 року; збільшення встановленої потужності — на 25 МВт
4	300	1973/2016	266 412	реконструкція запланована на 2020–2021 роки; очікуване збільшення встановленої потужності — на 30 МВт
5	800	1975/1995	148 998	газозапатний блок. Перебуває в резерві
6	800	1976/1993	127 365	газозапатний блок. Перебуває в консервації
7	800	1977/1992	133 190	газозапатний блок. Перебуває в резерві
Разом:	3 650			

Виробничі потужності ТЕС ДТЕК Енерго на 1 січня 2018 року

№ енерго-блока	Встановлена потужність, МВт	Дата введення/останнього капітального ремонту або реконструкції	Напряцювання, годин	Капітальний ремонт/реконструкція
ДТЕК Криворізька ТЕС				
1	315	1963/2017	297 622	реконструкція завершена 2017 року; збільшення встановленої потужності — на 33 МВт
2	300	1964/1998	312 436	реконструкція не передбачена
3	300	1965/2013	272 775	реконструкція завершена 2013 року; збільшення встановленої потужності — на 18 МВт
4	300	1966/2005	252 820	плани на розгляді
5	282	1967/1994	301 239	2021 року заплановано капітальний ремонт
6	282	1968/1995	246 410	перебуває в консервації
7	282	1970/1991	190 390	перебуває в консервації
8	282	1969/1996	263 906	вивчається можливість змінити проектне паливо — перевести на спалювання суміші антрациту з вугіллям марки «Г»
9	282	1972/1994	178 750	перебуває в консервації
10	300	1972/2017	208 118	вивчається можливість змінити проектне паливо — перевести на спалювання суміші антрациту з вугіллям марки «Г»
Разом:	2 925			
ДТЕК Придніпровська ТЕС				
7	150	1958/2013	337 253	у 2017 році змінено проектне паливо — переведено з антрациту на спалювання вугілля марки «Г»
8	150	1958/2014	360 531	у 2017 році змінено проектне паливо — переведено з антрациту на спалювання вугілля марки «Г»
9	150	1959/2012	331 805	реконструкція завершена 2012 року без збільшення встановленої потужності. У 2018 році заплановано змінити проектне паливо — перевести з антрациту на спалювання вугілля марки «Г»
10	150	1960/2006	331 246	у 2018 році заплановано змінити проектне паливо — перевести з антрациту на спалювання вугілля марки «Г»
11	310	1962/2016	266 286	у 2022 році заплановано капітальний ремонт
12	285	1964/1990	221 579	перебуває в консервації
13	285	1964/1997	299 570	перебуває в консервації
14	285	1966/1993	246 384	перебуває в консервації
Разом:	1 765			
ДТЕК Бурштинська ТЕС				
1	195	1968/2017	300 106	у 2022 році заплановано капітальний ремонт
2	185	1965/2014	287 499	у 2020 році заплановано капітальний ремонт
3	185	1966/2013	299 101	у 2019 році заплановано капітальний ремонт
4	195	1966/2014	321 767	на 2018 рік заплановано капітальний ремонт
5	215	1967/2013	311 970	реконструкцію I черги завершено 2013 року, II черги — 2016 року; збільшення встановленої потужності — на 20 МВт
6	195	1967/2015	315 971	виконано капітальний ремонт у 2015 році; збільшення встановленої потужності — на 10 МВт

Виробничі потужності ТЕС ДТЕК Енерго на 1 січня 2018 року

№ енерго-блока	Встановлена потужність, МВт	Дата введення/останнього ремонту або реконструкції	Напряцювання, годин	Капітальний ремонт/реконструкція
ДТЕК Бурштинська ТЕС				
7	206	1968/2012	297 283	реконструкція завершена 2012 року; збільшення встановленої потужності — на 21 МВт
8	195	1968/2009	311 612	реконструкція запланована на 2021–2022 роки; очікуване збільшення встановленої потужності — на 13 МВт
9	195	1968/2016	294 110	реконструкція запланована на 2023–2024 роки; очікуване збільшення встановленої потужності — на 13 МВт
10	195	1969/2004	306 212	у 2018 році заплановано завершити реконструкцію; очікуване збільшення встановленої потужності — на 15 МВт
11	195	1969/2011	276 357	реконструкція запланована на 2025–2026 роки; очікуване збільшення встановленої потужності — на 13 МВт
12	195	1969/2012	268 858	реконструкція запланована на 2027–2028 роки; очікуване збільшення встановленої потужності — на 13 МВт
Разом:	2 351			
ДТЕК Добротвірська ТЕС				
5	100	1960/2017	348 539	у 2017–2018 роках проводиться капітальний ремонт
6	100	1961/2015	340 200	розглядається консервація з 2018 року
7	150	1963/2011	352 122	реконструкція запланована на 2020–2021 роки; очікуване збільшення встановленої потужності — на 10 МВт
8	160	1964/2014	326 506	реконструкція завершена 2014 року; збільшення встановленої потужності — на 10 МВт
Разом:	510			
ДТЕК Ладжинська ТЕС				
1	300	1970/2017	254 799	у 2017–2018 роках проводиться капітальний ремонт
2	300	1971/2009	253 253	у 2019 році заплановано капітальний ремонт
3	300	1971/2011	241 946	у 2020 році заплановано капітальний ремонт
4	300	1971/2001	242 968	реконструкція запланована на 2020–2021 роки; очікуване збільшення встановленої потужності — на 25 МВт
5	300	1971/2003	223 741	розглядається консервація з 2018 року
6	300	1971/2004	230 276	у 2018 році розпочато реконструкцію; очікуване збільшення встановленої потужності — на 25 МВт
Разом:	1 800			
ДТЕК Донецькобленерго Миронівська ТЕС				
ТГ №2	100	1953/2004	285 814	виведений у ремонт
ТГ №3	60	1954/1998	335 195	перебуває в консервації
ТГ №5	115	2004/2013	75 444	у 2017 році змінено проектне паливо котла № 10 — переведено з антрациту на спалювання вугілля марки «Г»; у 2018 році заплановано змінити проектне паливо котла № 9 — перевести з антрациту на спалювання вугілля марки «Г»
Разом:	275			

Київенерго

ПАТ «Київенерго» забезпечує енерго- та тепlopостачання столиці України. Загальна встановлена потужність компанії з виробництва електроенергії становить 1,2 ГВт, з теплоенергії — 8,8 тис. Гкал•год. Компанія повністю забезпечує потребу Києва в електроенергії. У секторі централізованого опалення та гарячого водopостачання частка компанії на столичному ринку становить 75%. Водночас мережі теплопроводів перебувають переважно в комунальній власності.

Основне паливо ТЕЦ Київенерго — природний газ. 1 675 млн куб. метрів газу було використано 2017 року, з яких НАК «Нафтогаз України» постачив 1 348 млн, ТОВ «ДТЕК Трейдінг» — 327 млн. Крім того, ТЕЦ використали 186,3 тис. тонн мазуту, а квартальні котельні — 772 тонни вугілля для виробництва теплової енергії.

Виробництво електроенергії здійснюється на двох теплоелектроцентралях — ТЕЦ-5 і ТЕЦ-6. 2017 року Київенерго наростив виробництво електроенергії на 4,9%, або 124,9 млн кВт•год, через коригування прогнозного балансу електроенергії для підвищення надійності Київського енерговузла. Обсяг передавання електроенергії мережами збільшився на 1,4%, або 126,5 млн кВт•год.

ТЕЦ-5, ТЕЦ-6, чотири станції тепlopостачання зі 177 котельень компанії виробляють теплову енергію. 2017 року відпуск теплової енергії знизився на 11,2%, або 0,7 млн Гкал, через комфортніші погодні умови.

Ключові операційні показники ТЕЦ Київенерго

Підприємство	Показники	2017	2016	Зміна, +/-
ТЕЦ-5	Вироблення електроенергії, млн кВт•год	1 515,8	1 494,6	+21,2
	Відпуск електроенергії, млн кВт•год	1 231,6	1 198,1	+33,5
	Витрата електроенергії на власні потреби (на виробництво електроенергії), %	7,9	8,1	-0,2
	Витрата електроенергії на власні потреби (на виробництво тепла), кВт•год/Гкал	54,9	51,5	+3,4
	КВВП, %	24,7	24,3	+0,4
	ТЕЦ-6	Вироблення електроенергії, млн кВт•год	1 659,5	1 554,3
Відпуск електроенергії, млн кВт•год		1 441,2	1 349,9	+91,3
Витрата електроенергії на власні потреби (на виробництво електроенергії), %		5,3	5,4	-0,1
Витрата електроенергії на власні потреби (на виробництво тепла), кВт•год/Гкал		54,6	51,0	+3,6
КВВП, %		37,9	35,4	+2,5
Разом:		Генерація електроенергії, млн кВт•год	3 175,3	3 048,9
	Відпуск електроенергії, млн кВт•год	2 672,8	2 547,9	+124,9
	Генерація теплоенергії, тис. Гкал	5 964,0	6 580,5	-616,5
	Відпуск теплоенергії, тис. Гкал	5 542,1	6 238,7	-696,6
	Витрата електроенергії на власні потреби, млн кВт•год	510,6	525,1	-14,5
	КВВП, %	30,2	28,9	+1,3

ДТЕК Мерезі: передавання електроенергії мережами

Дистрибуційні підприємства компанії 2017 року передали своїм споживачам 43,2 млрд кВт·год електроенергії. Це на 5,8%, або 2,7 млрд кВт·год, нижче за показник 2016 року.

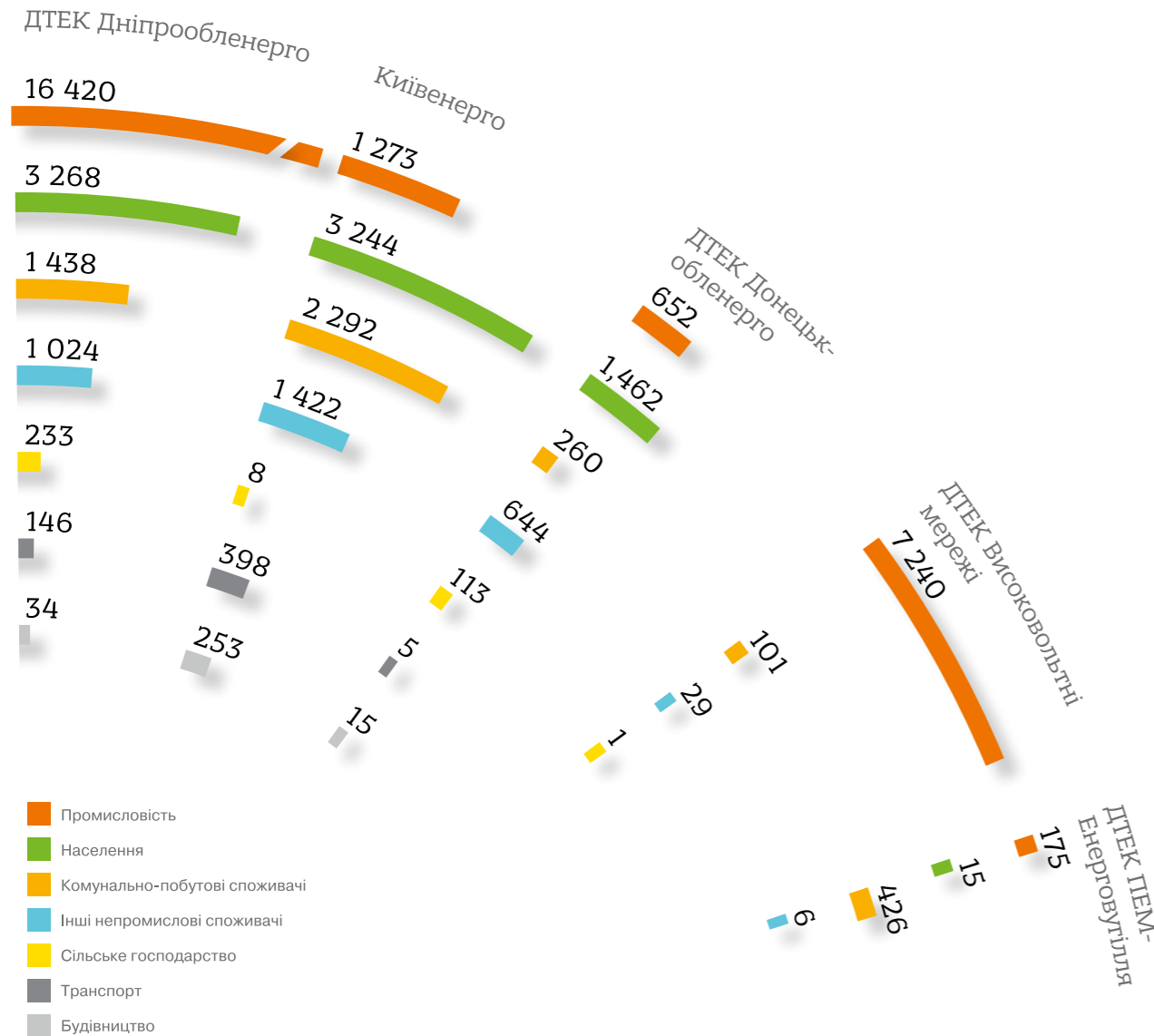
Основні чинники, що вплинули на виробничі показники:

- відновлення попиту промисловими споживачами України — зростання на 0,9 млрд кВт·год, до 50,9 млрд. На тлі зниження споживання електроенергії комунально-побутовими споживачами та населенням на 1,1 млрд кВт·год, до 50,0 млрд, у зв'язку з комфортнішими погодними умовами в літній та осінній періоди;
- збільшення обсягу передавання електроенергії Київенерго на 126,5 млн кВт·год і збереження ДТЕК Дніпрообленерго обсягу передавання електроенергії на рівні минулого року;
- зниження передавання електроенергії ДТЕК Донецькобленерго, ДТЕК Високовольтні мережі і ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля на 18,8%, або 2,7 млрд кВт·год. З березня 2017 року компанія не здійснює управління ПрАТ «ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля», ТОВ «ДТЕК Високовольтні мережі» та ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго» в частині мереж, розташованих на тимчасово не підконтрольній українській владі території в Донецькій області.

2017 року підприємства компанії знизили обсяг фактичних втрат у мережах до 6,99% (-25,3%). Зокрема, для ДТЕК Донецькобленерго показник становить 24,68% (-20,2% до 2016 року), ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля — 15,36% (-36,5%), Київенерго — 7,01% (-6,2%), ДТЕК Дніпрообленерго — 4,63% (-0,9%), ДТЕК Високовольтні мережі — 1,87% (-32,0%).

Середній показник України — 11,77% (+0,3%).

Передавання електроенергії споживачам у 2017 році, млн кВт·год*

* Дані наведено без урахування передавання електроенергії споживачам у зоні АТО, яким 2017 року було постачено 0,6 млн кВт·год.

ДТЕК ВДЕ: відновлювана енергетика

Компанія збільшила відпуск зеленої електроенергії до Об'єднаної енергосистеми України на 4,8%, до 637,8 млн кВт·год. Стільки електроенергії вся Україна споживає за дві доби.

Основні чинники, що вплинули на виробничі показники:

- Ботівська вітроелектростанція відпустила 634,1 млн кВт·год електроенергії, що на 4,2%, або 25,7 млн кВт·год, перевищує показник 2016 року. Сприятливі погодні умови та раціонально організована ремонтна кампанія — головні чинники зростання показників. Коефіцієнти готовності вітроелектроустановок та інфраструктури станції залишаються стабільно високими, відповідно, 98,33% і 99,23%;
- почала працювати Трифонівська сонячна електростанція потужністю 10 МВт, що розташована у Херсонській області.

Це перший проект компанії в геліоенергетиці, результати якого стали базою для формування стратегії розвитку в цьому сегменті відновлюваної енергетики. Будівництво електростанції почалося в березні. На Трифонівській СЕС встановили 37 тис. сонячних панелей китайської компанії JA Solar та інвертори компанії ABB, вироблені в Італії. Відпуск електроенергії до Об'єднаної енергосистеми України здійснюється з 1 серпня. За 2017 рік станція виробила 3,7 млн кВт·год. Коефіцієнт готовності обладнання становив 99,29%.

ДТЕК Нафтогаз: видобуток газу

ПрАТ «Нафтогазвидобування», основний виробничий актив ДТЕК Нафтогазу, 2017 року збільшило видобуток природного газу на 1,5%, до 1 655,3 млн куб. метрів. Це стало новим рекордом в історії компанії й усього приватного газовидобутку в Україні. Видобуток газового конденсату становить 54,8 тис. тонн.

Основні чинники, що вплинули на виробничі показники:

- завершення буріння та введення в експлуатацію на Семиренківському родовищі свердловини №34 завглибшки 5 600 метрів;
- інтенсифікація дебітів і капітальні ремонти на наявному фонді свердловин;
- реконструкція та модернізація наземної інфраструктури для покращення безперервної й безпечної роботи установок підготовки газу.

Також залучено нового підрядника — білоруську компанію «Белоруснефть», яка виграла відкритий тендер на надання бурових послуг і почала буріння свердловини №25 на Семиренківському родовищі. Це буде похило спрямована свердловина завглибшки 5 714 метрів. У цьому проекті також буде застосовано безамбарний метод буріння з використанням технології зневоднення шламу.

2017 року компанія продовжила інвестувати проекти з буріння глибоких свердловин і розробки складних гірничо-геологічних ділянок. Для цього залучаються нові технології та обладнання. Наприклад, на свердловині №34 Семиренківського родовища компанія вперше застосувала безамбарний метод буріння з відмовою від складування породи на місці проведення робіт, що відповідає сучасним міжнародним екологічним стандартам.

У ремонті свердловин ДТЕК Нафтогаз почав застосовувати технологію снабінгу. Снабінг належить до високотехнологічного методу ремонту, бо дає змогу проводити роботи в стислі терміни без припинення видобутку та з мінімальними негативними наслідками для покладів природного газу. Хоча ця технологія широко поширена у газовидобувних країнах, в Україні застосовується лише на певних проектах деякими компаніями тому, що вимагає використання сучасного імпортного обладнання. 2018 року компанія планує провести ремонтні роботи із застосуванням снабінгу ще на двох свердловинах Семиренківського родовища.

02 Інвестиційні проекти

Група ДТЕК збільшила капітальні інвестиції на 34 %, до 10,4 млрд грн, у 2017 році. Інвестиції істотно збільшено у видобуток і збагачення вугілля, модернізацію станцій теплової генерації та будівництво потужностей у відновлюваній енергетиці. Ці проекти не тільки забезпечують стабільну роботу енергосистеми України, а й створюють довгострокову перспективу заміщення потужностей у виробництві електроенергії.

На підвищення ефективності виробництва також спрямовані програма безперервного вдосконалення «Новатор» і проекти ДТЕК ЕСКО з енергоефективності. Ці проекти спираються на внутрішню експертизу працівників. Вони краще знають, як підвищити якість експлуатації обладнання та зробити працю безпечнішою. Компанія допомагає їм реалізувати запропоновані ідеї. Такий підхід формує культуру інновацій і операційне вдосконалення стає частиною виробничої культури.

2 млрд грн — економічний ефект «Новатора» за результатами 2017 року. Залученість працівників у процес покращень

стало запорукою високого показника. 23% персоналу взяли активну участь у програмі та подали на розгляд приблизно 44 тис. ідей, з яких 72% уже впроваджено.

ДТЕК ЕСКО масштабував проекти з енергоефективності із застосуванням механізму енергосервісу, модель якого була розроблена та впроваджена на практиці роком раніше. Енергосервіс дає змогу модернізувати виробництво та будівлі, знижуючи енерговитрати. Водночас такі проекти для промислових підприємств також означають підвищення рівня автоматизації виробництва.

Обсяг інвестицій, млн грн (МСФЗ, без ПДВ)*

Бізнес-сегмент	2017	2016	Зміна, +/-	Зміна, %
ДТЕК Енерго	8 416	6 194	2 222	35,9
Видобуток та збагачення вугілля	4 552	3 912	640	16,4
Генерація електроенергії	1 526	588	938	159,5
Київенерго	1 199	769	430	55,9
Інші	147	98	49	50,0
ДТЕК Мережі: передавання електроенергії мережами	992	827	165	19,9
ДТЕК ВДЕ	370	8	362	у 46 р.
ДТЕК Нафтогаз	1 143	932	211	22,6
Група ДТЕК	10 388	7 781	2 607	33,5

* Без урахування витрат на нематеріальні активи.

ДТЕК Енерго

Видобуток та збагачення вугілля

ДТЕК Енерго 2017 року сфокусувався на збільшенні видобутку вугілля газових марок, аби забезпечити тепловій генерації максимальний перехід на вітчизняне вугілля. Задля цього компанія розробила нову стратегію розвитку ДТЕК Добропіллявугілля, яка передбачає видобуток 15 млн тонн вугілля марки «Г» із 2018 до 2020 року включно. На шахтах ДТЕК Павлоградвугілля реалізуються проекти, спрямовані на стабільне провітрювання гірничих виробок, що дає змогу нарощувати темпи видобутку вугілля.

Ключові проекти 2017 року

З розвитку парку очисного обладнання ДТЕК Добропіллявугілля:

- шахта «Добропілляська» отримала сучасний очисний комбайн CLS 450 (виробник «Світло Шахтаря»). Комбайн розроблений з урахуванням специфіки гірничо-геологічних умов Добропілля й дасть змогу досягти навантаження понад 2 тис. тонн вугілля на добу, що відповідає рівню дорожчих імпорتنних аналогів;
- шахта «Алмазна» отримала сучасний скребковий конвеєр СП 251.13. (виробник «Світло Шахтаря») завдовжки 260 метрів. На конвеєр встановлено редуктори БП250, що дало змогу застосувати потужніші двохшвидкісні двигуни. Це забезпечить збільшення швидкості транспортування вугілля на 36% — до 10,8 тонни на хвилину.

Із забезпечення стабільного провітрювання виробок на шахтах ДТЕК Павлоградвугілля:

- триває реконструкція системи вентиляції на шахті «Дніпровська», у межах якої реалізуються проект із заміни вентиляторів головного провітрювання зі збільшенням потужності до 3,8 МВт. 2017 року введено в експлуатацію вентиляторів головного провітрювання №1–2 і завершувалися будівельні роботи на першому пусковому комплексі;
- продовження будівництва нової вентиляційної свердловини на шахті «Ювілейна». Цей проект став будівництвом нової шахти, оскільки забезпечується доступ до 19 млн тонн промислових запасів вугілля. Торік запрацював підземний комплекс для доставляння людей, а 2017 року активно велися роботи з підготовки до початку експлуатації в режимі вантаж. Зокрема, прокладено вузькоколіїні шляхи на майданчику свердловини №3, тривало будівництво пункту розвантаження вагонеток, гараж-зарядної та складу аварійного обладнання. Крім того, проводиться електропостачання в шахті та на поверхні. Заплановано, що 2018 року вентиляційна свердловина почне працювати в режимі вантаж.

З модернізації збагачувальних потужностей:

- завершено будівельно-монтажні роботи фільтрпресового відділення на ЦЗФ «Добропілляська». У світовій практиці вуглезбагачення застосування стрічкових фільтрпресів є однією з найбільш поширених практик, адже дає змогу знизити екологічне навантаження завдяки переходу підприємства на повний замкнутий цикл водно-шламової схеми. Під час використання фільтрпресів утворюються два продукти: чиста вода, яка повертається в процес збагачення, і тверді відходи. Отже, усувається потреба в мулонакопичувачі;
- триває будівництво породних відвалів на ЦЗФ Добропілляська й Олександрівська за інноваційною технологією «зеленого відвалу», що також дасть змогу знизити навантаження на довкілля. Проект передбачає обвалування глиною кожного ярусу відвалу з прокладанням внутрішньої дренажної системи для запобігання забрудненню підземних вод, а також виконання робіт з озеленення. 2017 року були виконані перша черга проекту на ЦЗФ Добропілляська і друга черга на ЦЗФ Олександрівська. Завершення проекту на ЦЗФ Олександрівській заплановано на 2018 рік, на ЦЗФ Добропілляська — на 2018–2019 роки;
- крім того, фахівці ДТЕК ЕСКО модернізували систему освітлення головного корпусу Добропілляської фабрики. Це дало змогу на 90,5% скоротити витрати на освітлення від базового рівня споживання та водночас підвищити освітлення робочих місць втричі. Очікуваний ефект — економія 1,1 млн кВт·год щорічно. 2018 року заплановано продовжити модернізацію системи освітлення — розпочато роботи на дільниці конвеєрних галерей;
- ДТЕК Курахівська ЦЗФ встановила перетворювач частоти потужністю 160 кВт на насос транспортної води. Як очікується, це забезпечить щорічну економію 350 тис. кВт·год. Проект реалізований ДТЕК ЕСКО на умовах енергосервісного договору, термін дії якого 4 роки.

У 2017 році компанія подовжила дію спеціальних дозволів на користування надрами шахти «Дніпровська» терміном на 20 років, шахти «Павлоградська» — на 20 років і шахти «Тернівська» — на 15 років.

Генерація електроенергії

У 2017 році пріоритетом компанії в тепловій генерації стало збільшення частки українського вугілля в паливному балансі електростанцій. За браком видобутку антрацитового вугілля таке рішення зміцнює енергетичну безпеку України. У 2018 році компанія і далі працюватиме над переведенням ТЕС із дефіцитного антрациту на вугілля марки «Г».

Ключові проекти 2017 року:

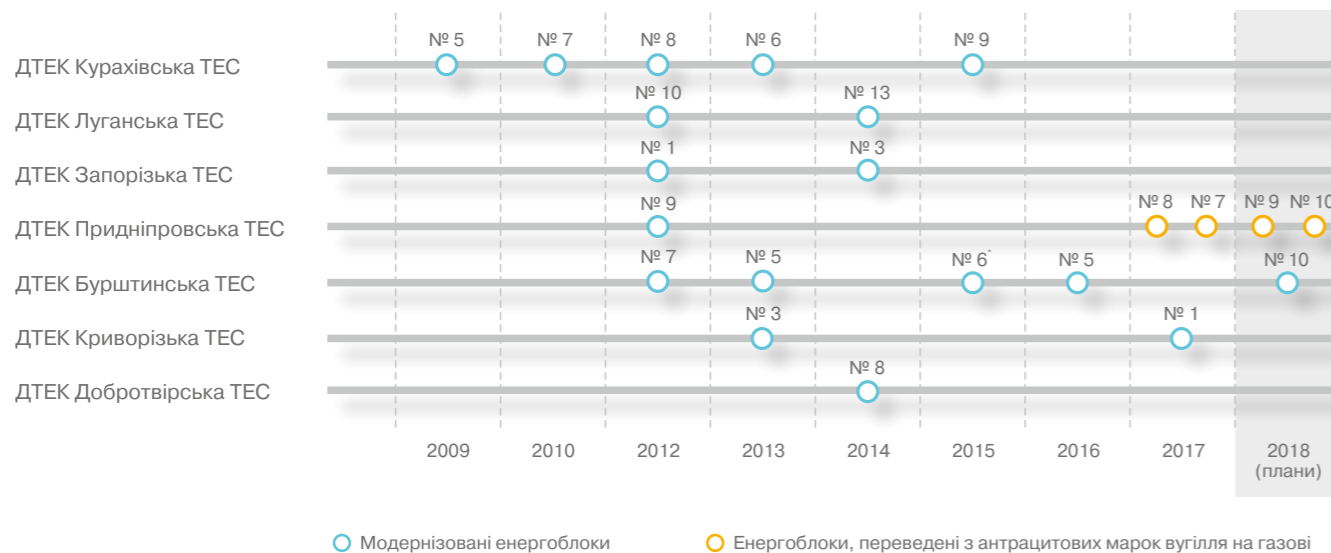
- переведення енергоблоків №7 і №8 ДТЕК Придніпровська ТЕС з антрацитових марок вугілля на газові. Це дає змогу мінімізувати закупівлю антрациту й у такий спосіб збільшити використання українського вугілля;
- завершено другий етап реконструкції енергоблока №1 ДТЕК Криворізька ТЕС. Виконані роботи дадуть змогу підвищити встановлену потужність енергоблока з 282 до 315 МВт, розширити діапазон маневровості на 58 МВт — до 158 МВт і знизити питомі витрати палива;
- реконструкція енергоблока №10 ДТЕК Бурштинська ТЕС. Проект спрямований на збільшення встановленої потужності енергоблока на 15 МВт — до 210 МВт, діапазону маневровості — на 30 МВт — до 105 МВт, ККД котла — до 90%, а також підвищення надійності роботи в пікові періоди. На початку 2018 року енергоблок було включено в мережу;
- ДТЕК Ладизинська ТЕС розпочала будівництво сонячної електростанції потужністю 1 МВт. Станція буде розташована на березі Південного Бугу, греблі ТЕС. Очікується, що виробництво електроенергії становитиме 0,6 млн кВт·год на рік, а період окупності — вісім років.

Усі енергоблоки компанії під час модернізації проходять реконструкцію електрофільтрів для досягнення рівня викидів пилу відповідно до Директиви 2001/80/ЄС. Крім того, ДТЕК ЕСКО у 2017 році на теплових станціях реалізував низку проектів зі зниження енергоспоживання.

- ДТЕК Бурштинська ТЕС виконала технічне переоснащення систем підтримки мікроклімату в приміщеннях блокових щитів керування, що дало змогу на 50% скоротити споживання електроенергії кліматичними системами. Реалізація проекту забезпечила персоналу комфортніші умови роботи, зокрема завдяки зниженню рівня шуму. Очікуваний обсяг річної економії — 1 млн кВт·год. Проект реалізований на умовах енергосервісного договору, термін дії якого — чотири роки.
- ДТЕК Ладизинська ТЕС реалізувала три проекти з технічного переоснащення насосів, що, як прогнозується, забезпечать річну економію електроенергії у 2 млн кВт·год. Були встановлені перетворювачі частоти під час модернізації мережевого насоса та на насосному обладнанні бака запасу конденсату. Ці проекти дали змогу підвищити надійність роботи обладнання і, у такий спосіб, систем тепло- та водопостачання міста Ладизин.

9 ТЕС ДТЕК Енерго почали впровадження системи енергоменеджменту. Консультантом виступив ДТЕК ЕСКО спільно з міжнародною компанією TÜV SÜD. Реалізація проекту спрямована на зниження споживання енергії на власні потреби станцій. Очікується досягнення 10% економії енергії від базового рівня споживання. У 2018 році заплановано інтегрувати систему енергоменеджменту в бізнес-процеси електростанцій і сертифікувати систему на відповідність стандарту ISO 50001:2011.

Модернізовані енергоблоки ГК ТЕС ДТЕК Енерго та плани з модернізації на 2018 рік

* Капітальний ремонт зі збільшенням встановленої потужності.

Київенерго

Українські енергетичні компанії переорієнтуються на потреби клієнта та підвищення якості послуг. Київенерго один із перших впроваджує сервіси, які спрощують комунікацію клієнта з компанією, та підвищує рівень автоматизації мереж, наближаючи столичну енергетику до застосування концепції Smart Grid.

Клієнти Київенерго дедалі активніше використовують онлайн-сервіси. Якщо на початок року 27% платіжів оплачувалися через інтернет, то на кінець року — вже 51%. Цьому сприяє активний розвиток наявних і запуск нових веб-сервісів.

Серед нових веб-сервісів, які компанія відкрила 2017 року, — «Особистий кабінет із приєднання до електромереж». Це дало змогу істотно скоротити час обробки документів і виконання заявок клієнтів. Наприклад, якщо раніше розробка технічних умов на приєднання займала понад місяць, то зараз — не більш ніж п'ять днів. Покращення, що проводяться компанією, позначилися на позиції України в рейтингу Світового банку Doing Business 2018, який оцінює бізнес-клімат країн у всьому світі. Одним із компонентів цього рейтингу є показник «Приєднання до електричних мереж», за яким Україна покращила свої позиції на два пункти завдяки Київенерго.

Клієнту достатньо подати заявку на приєднання на сайті компанії, а програма за кадастровим номером земельної ділянки автоматично визначить тип приєднання (стандартне або нестандартне). Також сформує технічні умови та договір, розрахує відстань від об'єкта до точки забезпечення потужності й буде вказана вартість приєднання. У майбутньому за таким самим алгоритмом будуть прийматися заявки клієнтів на збільшення потужності для вже приєднаних об'єктів.

Загалом потреби Києва в електроенергії щорічно зростають приблизно на 4–5%. Більш ніж половину мереж було прокладено 30 років тому, через що компанія активно модернізує інфраструктуру для задоволення дедалі вищого попиту. Київенерго планує щорічно збільшувати інвестиції в нові технології, наближаючи столицю до впровадження Smart Grid.

Ключовими проектами з електропостачання у 2017 року стали:

- технічне переоснащення розподільчої установки 110/10 кВ на підстанції «Солом'янська». Реконструкція забезпечить розвантаження електромереж, істотно підвищить надійність електропостачання та дасть змогу розвантажити енерговузозл;
- реконструкція підстанції 110/10 кВ «Позняки», яка підвищить надійність електропостачання лівобережного Києва та прибере обмеження з приєднання нових клієнтів;
- реконструкція підстанції 110/10 кВ «Центр». Наявної потужності у 80 МВА не вистачало для приєднання нових споживачів, і виникали труднощі з резервуванням потужності. Компанія провела заміну обладнання, встановила потужні силові трансформатори Hyundai Heavy Industries, впровадила автоматизовану систему обліку електроенергії. Цей проект забезпечив також підвищення контролю параметрів якості електроенергії, перемикання ліній в автоматичному режимі та скорочення часу реагування на будь-які відхилення від норми.

У модернізації генерувальних потужностей компанія 2017 року завершила перший етап будівництва конденсаційного економайзера на водогрійному котлі НАС-209 столичної ТЕЦ-6. Це дало змогу отримати приріст теплової потужності завдяки утилізації тепла відхідних газів (доохолодження продуктів згоряння) і в такий спосіб на 10% знизити споживання природного газу. Після завершення проекту, як очікується, економія перевищить 100 млн куб. метрів природного газу на рік, та екологічні показники підприємства істотно поліпшаться: викиди вуглекислого газу в атмосферу знизяться на 20 тис. тонн на рік, оксидів азоту — на 18,8 тонни на рік і оксидів вуглецю — на 10,6 тонни на рік..

Встановлення конденсаційного економайзера — значущий проект Київенерго у 2017 році. Настільки потужне та сучасне обладнання компанія встановила однією з перших у Європі.

Крім того, у сфері теплопостачання компанія продовжила роботи з оновлення мереж. Це залишається актуальним питанням для Києва, бо на сьогодні ступінь зношення теплотрас становить 67%. У зв'язку з цим у міжопалювальний період проводяться заміни ділянок теплопроводів та ремонт мереж. 2017 року компанія власними силами замінила 15 км теплотрас.

Київенерго продовжує удосконалювати системи обліку та передавання даних про обсяг споживання теплоенергії. Для зручності оплати та прозорості нарахувань компанія запропонувала своїм клієнтам нові веб-сервіси у 2017 році: «Особистий кабінет із гарячого водопостачання та центрального опалення», а також, спеціально для об'єднань співвласників багатоквартирного будинку та житлово-будівельних кооперативів, «Особистий кабінет балансоутримувачів». Цей сервіс дає змогу управителю будинку вносити дані теплотричильників кожної квартири.

Київенерго розвиває концепцію Smart Metering. У багатоповерхових будинках на вузлах обліку теплової та електричної енергії встановлюються лічильники, обладнані модемами з картою M2M (Machine-to-Machine). Модеми через мережу мобільного зв'язку передають інформацію в єдину базу даних. 10 тис. лічильників обладнані такими модемами.

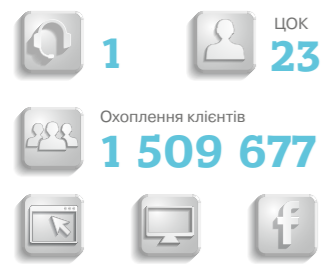
ДТЕК Мережі: передавання електроенергії мережами

Ключове завдання компанії – здійснити перехід від підприємств зі збуту електроенергії до клієнтського бізнесу. Дистрибуційні підприємства компанії завершили побудову мережі обслуговування клієнтів, запропонувавши їм широкий вибір каналів комунікацій. Надалі заплановано зосередитися на розвитку інтернет-сервісів. Невіддільною частиною підвищення якості послуг є інвестиційні програми розвитку енергомереж. Такі проекти спрямовані на підвищення надійності та якості електропостачання споживачів.

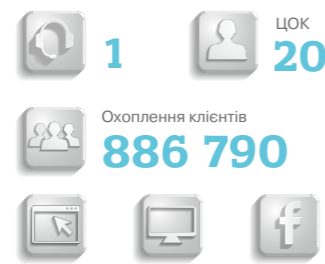
Дистрибуційні підприємства компанії 2017 року повністю завершили формування мережі обслуговування клієнтів, яка охоплює всіх побутових абонентів. Клієнтам надано різні канали спілкування, серед яких вони обирають найзручніший для себе. З усіх питань електропостачання клієнти можуть звертатися до центрів обслуговування, телефону-

вати до контакт-центрів, спілкуватися в соціальних мережах. Створення системи високої доступності для своїх клієнтів – одна зі стратегічних цілей компанії. За результатами роботи у 2017 році Customer Satisfaction Index (CSI, індекс задоволеності споживачів) ДТЕК Дніпрообленерго становить 83%, ДТЕК Донецькобленерго – 80%, Київенерго – 66%.

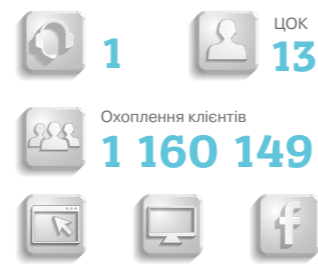
Мережа обслуговування побутових клієнтів станом на 2017 рік

ДТЕК Дніпрообленерго

ДТЕК Донецькобленерго

Київенерго

Контакт-центри

- цілодобова підтримка
- безкоштовний дзвінок
- базові питання з електропостачання (передавання показань лічильника, консультація щодо рахунку та чинних тарифів)
- консультація з індивідуальних питань
- заявка в разі виникнення аварії
- графік проведення планових робіт

Центри обслуговування клієнтів (ЦОК)

- принцип роботи «єдине вікно»
- усі послуги з електропостачання, включно з приєднанням до мереж
- набори енергоефективних товарів Розумний WATT

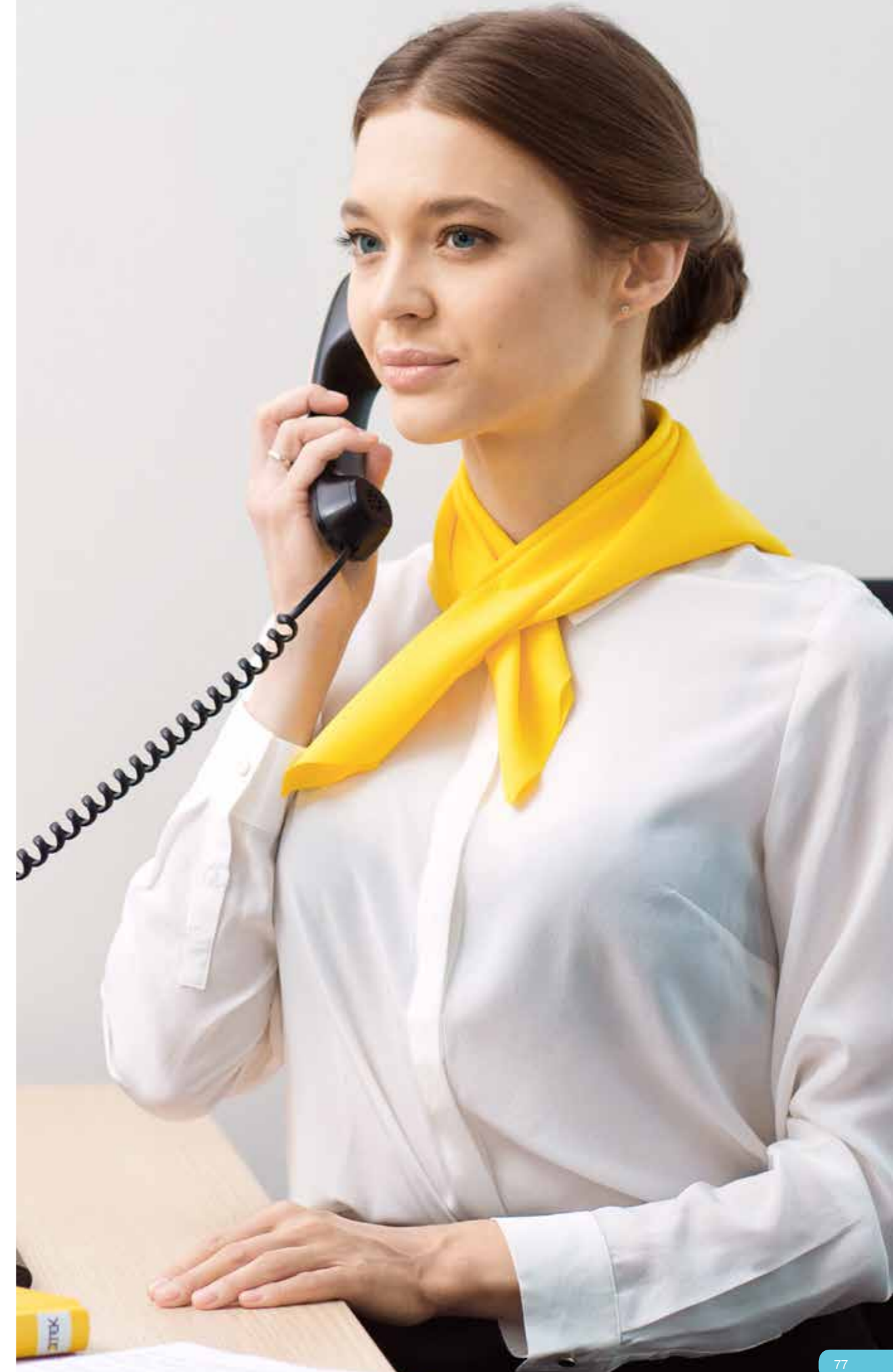
Особистий кабінет і RayHub

- онлайн-сервіси для персональних і мобільних пристроїв на базі Android та iOS
- уся інформація й операції з особовим рахунком (передавання показань лічильника, розрахунок вартості спожитої електроенергії, проведення оплати, отримання квитанції на електронну пошту)
- міжнародні стандарти безпеки платіжних систем
- відсутність комісії

Сайти для клієнтів

- інформація про роботу компанії
- онлайн-сервіси для укладення договору з компанією та приєднання до електромереж
- докладна інформація про чинні тарифи для побутових і юридичних осіб
- інформування щодо графіку планових робіт

Характеристики дистрибуційних підприємств станом на 1 січня 2018 року

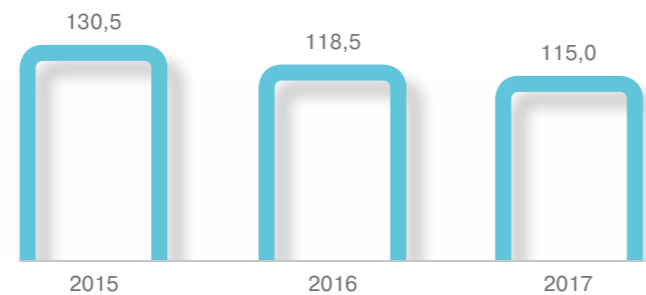
Підприємство	Загальна протяжність ЛЕП, км	Загальна кількість ПС, шт.	Сумарна потужність ПС, МВА	Кількість клієнтів
ДТЕК Дніпрообленерго	50 135	12 629	11 401	1 509 677
ДТЕК Донецькобленерго	33 872	7 095	5 265	886 790
Київенерго	13 510	4 101	7 998	1 160 149
ДТЕК Високовольтні мережі	1 888	39	888	509
ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля	95	28	47	7 045
Всього	99 500	23 892	25 599	3 564 170

За проектами з розвитку електромереж побудовано 22,8 км і реконструйовано 97,3 км високовольтних і кабельних ліній електропередачі, а також відремонтовано 2 895,1 км високовольтних ліній, з яких 711,2 км — із заміною дроту. Крім того, модернізовано 22 підстанції та розподільчі пункти, відремонтовано 2 395 об'єктів. Усі ці проекти спрямовані на забезпечення надійного та безперебійного електропостачання споживачів і роблять внесок у підвищення якості життя в населених пунктах.

Основна частина електромереж України була побудована в 1960–1970 роках, при цьому спроектована за нормами 50-х років. У зв'язку з цим ключова проблема галузі — високий рівень зношення та невідповідність сучасним технічним вимогам, що стає бар'єром для якісного електрозабезпечення споживачів і розвитку міської інфраструктури.

Інвестиційні проекти компанії сприяють розв'язанню цих проблем, тому що дають змогу забезпечити якісне електропостачання споживачів, усунути дефіцит потужності, що виник у процесі розвитку міст, знизити обсяг втрат під час передавання електроенергії.

Індекс середньої тривалості відключень споживачів (CAIDI), хв.

CAIDI — відношення сумарної тривалості відключень усіх точок продажу електроенергії споживачам до сумарної кількості відключених точок. Показник вимірюється у хвилинах.

Дані без урахування форс-мажору і знеструмлення за графіками аварійних відключень. Дані наведено щодо всіх дистрибуційних підприємств компанії, включно з Київенерго.

Ключові проекти 2017 року:

- **ДТЕК Донецькобленерго:** завершив технічне переоснащення підстанції «Місто-5» у Маріуполі. У процесі модернізації замінено обладнання розподільчого пристрою 35 кВ, а також змонтовано сучасний електротехнічний модуль 6 кВ із застосуванням вакуумних вимикачів. Це підвищило надійність енергопостачання споживачів, знизило втрати під час передавання електроенергії та покращило умови праці;
- побудовано нову лінію та відновлено 14 трансформаторних підстанцій, що забезпечило електропостачання селищ Бахмутського району, які через бойові дії жили без електроенергії понад рік.
- **ДТЕК Високовольтні мережі:** у Краматорську завершив модернізацію двох підстанцій, спрямовану на підвищення якості електропостачання споживачів і створення додаткових можливостей для під'єднання нових абонентів. На підстанціях встановлено автоматичну систему керування, яка інтегрована в загальний інформаційний комплекс оперативно-диспетчерської служби високовольтних мереж. Це дасть змогу дистанційно керувати обладнанням та виявляти пошкодження;
- завершив будівництво двоколової високовольтної лінії 110 кВ «Відпайка Очеретине — Авдіївський коксохімічний завод». Нові лінії забезпечили надійне електропостачання Авдіївки й заводу завдяки постачанню електроенергії з контрольованої території.

- **ДТЕК Дніпрообленерго:** у Дніпрі завершив перший етап будівництва підстанції 150/10/6 кВ «Наддніпряньська». Підстанція створить додаткову потужність для під'єднання споживачів, підвищить надійність живлення наявних і запланованих підстанцій, що забезпечують електроенергією міський метрополітен, і дасть змогу демонтувати застарілу систему повітряних ліній.

Актуальним питанням для споживачів електроенергії стало приєднання своїх об'єктів до енергомереж. Доступність енергетичної інфраструктури є важливою складовою під час оцінювання інвестиційної привабливості областей і впливає на економічний розвиток. Попри сформований стабільний попит на приєднання, досить складно відокремити обсяг збільшення корисного відпуску електроенергії. За оцінками компанії, середньостатистичний приріст споживання становить менш ніж 2% на рік завдяки таким проектам.

Дистрибуційні підприємства компанії цілеспрямовано працюють над підвищенням доступності своїх електромереж, зокрема завдяки перегляду та спрощенню процедур під'єднання, введення спеціалізованих каналів комунікацій. Наприклад, Київенерго відкрив новий веб-сервіс для всіх своїх клієнтів — «Особистий кабінет із приєднання до електромереж» (див. Розділ Київенерго).

Кількість реалізованих приєднань у 2017 році

Підприємство	Стандартне приєднання						Нестандартне приєднання
	I ступінь (до 16 кВт включно), шт.		II ступінь (від 16 до 50 кВт включно), шт.		III ступінь (від 50 до 160 кВт включно), шт.		
	місто	село	місто	село	місто	село	
ДТЕК Донецькобленерго	346	300	66	6	6	2	28
Київенерго	526	–	292	–	2	–	293
ДТЕК Дніпрообленерго	2 176	1 280	891	334	11	5	194
ДТЕК Високовольтні мережі	0	0	0	0	0	0	4
Всього	3 048	1 580	1 249	340	19	7	519

ДТЕК ВДЕ: відновлювана енергетика

Розвиток різних видів генерації здатний створити стійку платформу для роботи української енергетики в майбутньому, з огляду на потребу заміщення потужностей. ДТЕК відкритий для інновацій і нових напрямів бізнесу. У відновлюваній енергетиці компанія веде будівництво вітро- та сонячних електростанцій. Сумарний портфель проектів, які ДТЕК ВДЕ планує реалізувати до 2020 року, становить 1 ГВт.

Ключові проекти 2017 року:

- ДТЕК ВДЕ почав будівництво в Запорізькій області першої черги Приморського вітропарку.

Сумарна потужність вітропарку становитиме 200 МВт, а обсяг інвестицій — 300 млн євро. Щорічно Приморська ВЕС вироблятиме 650–700 млн кВт•год зеленої електроенергії, що сприятиме зниженню викидів в атмосферу CO₂ на 700–750* тис. тонн на рік.

2017 року на громадських слуханнях громади м. Приморська, с. Борисівка й Ботієвської об'єднаної територіальної громади погодили реалізацію проекту. Після цього компанія розпочала будівництво адміністративного комплексу та центрального розподільного пункту, де буде розташовуватися основне обладнання керування та автоматики ВЕС, а також високовольтне обладнання, що забезпечує передавання електроенергії в мережі.

* Виробництво електроенергії з вичерпних палив супроводжується викидом в атмосферу парникових газів. Для оцінювання цих викидів використовується «еквівалент CO₂», який дає змогу звести всі парникові викиди до спільного знаменника. Для розрахунку внеску відновлюваних джерел енергії в скорочення викидів використовуються коефіцієнти перерахунку питомих викидів CO₂ на 1 кВт•год з усередненого розрахунку за тепловими електростанціями. У 2010 році Національне агентство екологічних інвестицій України затвердило величину цього показника у розмірі 1,063 кг CO₂ на 1 кВт•год.

Портфель проектів ДТЕК ВДЕ

Ботієвська ВЕС
200 МВт

Приморська ВЕС
200 МВт

Орлівська ВЕС
100 МВт

Трифанівська ВЕС
10 МВт

Нікопольська ВЕС
200 МВт

ДТЕК Нафтогаз: видобуток газу

Україна ставить перед собою мету збільшити видобуток природного газу до такого рівня, щоби до 2020 року бути повністю забезпеченою власним ресурсом. Сучасні технології та обладнання – головні чинники ефективної розробки родовищ, а отже, і зростання видобутку. За рівнем технологій та оснащеністю активи ДТЕК Нафтогаз стали еталоном галузі. Напрацьований досвід важливий для прогресу газовидобутку України, тому компанія постійно проводить спеціалізовані конференції та тренінги, відкриті для всіх фахівців.

Ключові проекти 2017 року:

- завершення буріння та введення в експлуатацію свердловини №34 на Семиренківському родовищі завглибшки 5 600 метрів. На свердловині досягнуто високий добовий дебіт — 400 тис. куб. метрів газу. Компанія вперше застосувала метод безамбарного буріння, що відповідає найкращим міжнародним екологічним стандартам;
- інтенсифікація дебіту свердловини №51 Мачухівського родовища. Проведено кислотну обробку свердловини, що збільшило видобуток газу більш ніж удвічі — до 150 тис. куб. метрів на добу;
- початок буріння свердловини №25 завглибшки 5714 метрів на Семиренківському родовищі;
- реконструкція та модернізація наземної інфраструктури для покращення безперервної й безпечної роботи установок підготовки газу.

У 2017 році масштабним інфраструктурним проектом компанії стало завершення реконструкції установки підготовки газу на Мачухівському родовищі. Завдяки проекту потужність установки збільшилася вдвічі — до 2 млрд куб. метрів на добу.

Побудована нова лінія підготовки газу, де використано ефективне сепараційне та теплообмінне обладнання. Крім того, впроваджено автоматизовану систему керування технологічним процесом на основі нового покоління обладнання Siemens (Німеччина). У межах цього проекту ДТЕК Нафтогаз вперше серед газовидобувних підприємств України облаш-

тував вузол комерційного обліку газу автоматичним потоковим хроматографом і вологоміром. Це дає змогу в режимі реального часу визначити вміст і фізико-хімічні показники газу, а також контролювати температуру точки роси (один із головних показників якості газу, що подається в магістральний газопровід).

Крім того, компанія провела реконструкцію комерційних вузлів обліку природного газу на Семиренківській УКПГ і Олешівській УППГ. Комерційні вузли обліку також обладнали автоматичними поточковими хроматографами та вологомірами, до того ж було встановлено дублюючі системи вимірювання. Представники ПАТ «Укртрансгаз» та ДП «Укрметртестстандарт» вказали на високий рівень реалізації проектів. З огляду на те, що серед вітчизняних газовидобувних компаній такий високий результат схожості показників між основними та дублюючими системами вимірювань ще ніхто не отримував, вони назвали ці проекти еталоном для галузі.

ДТЕК Нафтогаз став першою компанією в Україні, усі об'єкти якої готові реалізувати природний газ в одиницях енергії. Це важлива умова Кодексу газотранспортної системи України. Перехід на облік газу в одиницях енергії сприятиме сталому розвитку ринку відповідно до вимог директив і регламентів ЄС.

03 Аналіз фінансових результатів

Консолідований виторг Групи ДТЕК за 2017 рік становить 145 070 млн грн. Витрати на реалізацію продукції збільшилися до 111 891 млн грн. Чистий прибуток за результатами 2017 року становить 4 628 млн грн.

Чистий операційний грошовий потік за 2017 рік становить 23 754 млн грн (у 2016 році — 26 314 млн грн). Капітальні витрати збільшилися на 33,5 % і становили 10 388 млн грн.

Динаміка консолідованих фінансових показників Групи ДТЕК, млн грн*

Показники	2017	2016	Зміна, +/-	Зміна, %
Виторг	145 070	131 815	+13 255	+10,1
Собівартість реалізованої продукції	(111 891)	(105 824)	+(6 067)	+(5,7)
Операційні доходи	1 260	714	+546	+76,5
Операційні витрати	(3 742)	(5 752)	-(2 010)	-(34,9)
EBITDA	37 195	30 621	+6 574	+21,5
EBITDA margin	26%	23%	+3 в. п.	+10,3
EBIT	26 484	18 923	+7 561	+40,0
EBIT margin	18%	14%	+4 в. п.	+27,1
Чистий прибуток (збиток)	4 628	(1 215)	+5 843	+480,9
Активи	152 492	140 597	+11 895	+8,5
Капітальні інвестиції	10 388	7 781	+2 607	+33,5

* Усі дані розділу «Аналіз фінансових результатів» надано на підставі консолідованої звітності ДТЕК В.В.

Доходи

Доходи Групи ДТЕК формуються за рахунок оптового продажу електроенергії ДП «Енергоринок», реалізації вугілля, газу та газового конденсату, а також дистрибуції електро- та теплоенергії кінцевим споживачам.

У 2017 році доходи від продажу електроенергії кінцевим споживачам в Україні та експорту становили 42% від консолідованого виторгу, від оптового продажу електроенергії в ДП «Енергоринок» — 39%, від продажу газу та газового конденсату — 7,2%, від продажу теплової енергії кінцевим споживачам — 6,6%, від реалізації вугілля — 4,6%.

Основний обсяг доходів — 94% консолідованого виторгу (включно з компенсацією різниці в тарифах за тепло) — компанія згенерувала на внутрішньому ринку України. Частка доходів від експорту в консолідованому виторгу становить 6%: за підсумками 2017 року доходи від експортних продажів збільшилися на 1 679 млн грн проти 2016 року — до 8 435 млн грн.

У ключових сегментах бізнесу відбулися такі зміни доходів:

- доходи від продажу вугілля збільшилися на 14,8% і становили 6 704 млн грн проти 5 838 млн грн роком раніше. Доходи від експорту вугілля становили 1 832 млн грн проти 2 397 млн грн у 2016 році;
- доходи від генерації електроенергії збільшилися на 18,6% і становили 56 248 млн грн проти 47 413 млн грн у 2016 році;
- доходи від передавання та постачання електроенергії на внутрішньому ринку збільшилися на 1,4% і становили 54 303 млн грн проти 53 548 млн грн у 2016 році;
- доходи від виробництва теплової енергії, з урахуванням компенсації різниці в тарифах, збільшилися на 14,9% і становили 10 296 млн грн;
- доходи від реалізації природного газу та газового конденсату скоротилися на 1 023 млн грн і становили 10 395 млн грн проти 11 418 млн грн у 2016 році.

Собівартість реалізованої продукції

Собівартість реалізованої продукції у 2017 році збільшилась на 6 067 млн грн і становила 111 891 млн грн. Зростання собівартості пов'язане зі збільшенням витрат на технологічне паливо, обладнання та витратні матеріали.

Валовий прибуток за підсумками 2017 року становив 33 179 млн грн, що перевищує показник 2016 року на 7 188 млн грн. Валова маржа збільшилася з 19,7% у 2016 році до 22,9% у 2017 році.

Операційні витрати та доходи

Загальні адміністративні витрати за підсумками 2017 року збільшилися на 12,1% і становили 3 040 млн грн. Основною статтею загальних і адміністративних витрат є витрати на персонал, включно з податками на заробітну плату, які становлять 65,7% від усіх загальних і адміністративних витрат у 2017 році.

Витрати на збут збільшилися на 9,5% і становили 1 575 млн грн, що зумовлено зростанням витрат на транспортування.

Інші операційні витрати знизилися на 34,9% і становили 3 742 млн грн. Зниження інших операційних витрат переважно пов'язане з відновленням резервів за дебіторською заборгованістю, а також зі скороченням витрат на благодійність і спонсорство у 2017 році.

Інші операційні доходи збільшилися на 76,5% і становили 1 260 млн грн.

Зобов'язання та власний капітал

З кінця 2016 року обсяг кредитів і позик зріс від 73 177 млн грн до 81 213 млн грн на кінець 2017 року. У 2017 році Група ДТЕК провела реструктуризацію значної частини банківських запозичень у сумі 14 035 млн грн шляхом підписання додаткових угод про перенесення терміну погашення основного боргу. Крім того, під час реструктуризації фінансові зобов'язання в сумі 6 437 млн грн було конвертовано в позикові кошти. Також у 2017 році компанія залучила кредит від «Укргазбанку» у розмірі 215 млн грн.

Довгострокові та короткострокові фінансові зобов'язання у 2017 році скоротилися на 61,8%, або на 11 895 млн грн, і становили 7 340 млн грн.

Кредиторська заборгованість Групи ДТЕК за підсумками 2017 року зменшилася на 9% — з 18 695 млн грн до 17 015 млн грн. Отримані передоплати станом на 31 грудня 2017 року скоротилися на 3,2% і становили 8 327 млн грн.

Активи

Активи Групи ДТЕК у 2017 році збільшилися на 8,5% проти 2016 року і становили 152 492 млн грн.

Балансова вартість необоротних активів зросла на 16% — до 108 877 млн грн. Оборотні активи скоротилися на 3 094 млн грн — з 46 709 млн грн у 2016 році до 43 615 млн грн у 2017 році. Ця зміна переважно зумовлена скороченням на 18,9% поточних фінансових інвестицій у 2017 році проти 2016 року.

Грошові потоки

У 2017 році чистий грошовий потік від операційної діяльності зменшився на 2 560 млн грн — до 23 754 млн грн. Водночас платежі з інвестиційної діяльності у 2017 році зменшилися на 684 млн грн проти 2016 року і становили 15 892 млн грн.

Виплати з фінансової діяльності у 2017 році становили 8 500 млн грн.

Корпоративне управління

01 Структура корпоративного управління

02 Наглядові ради операційних холдингів

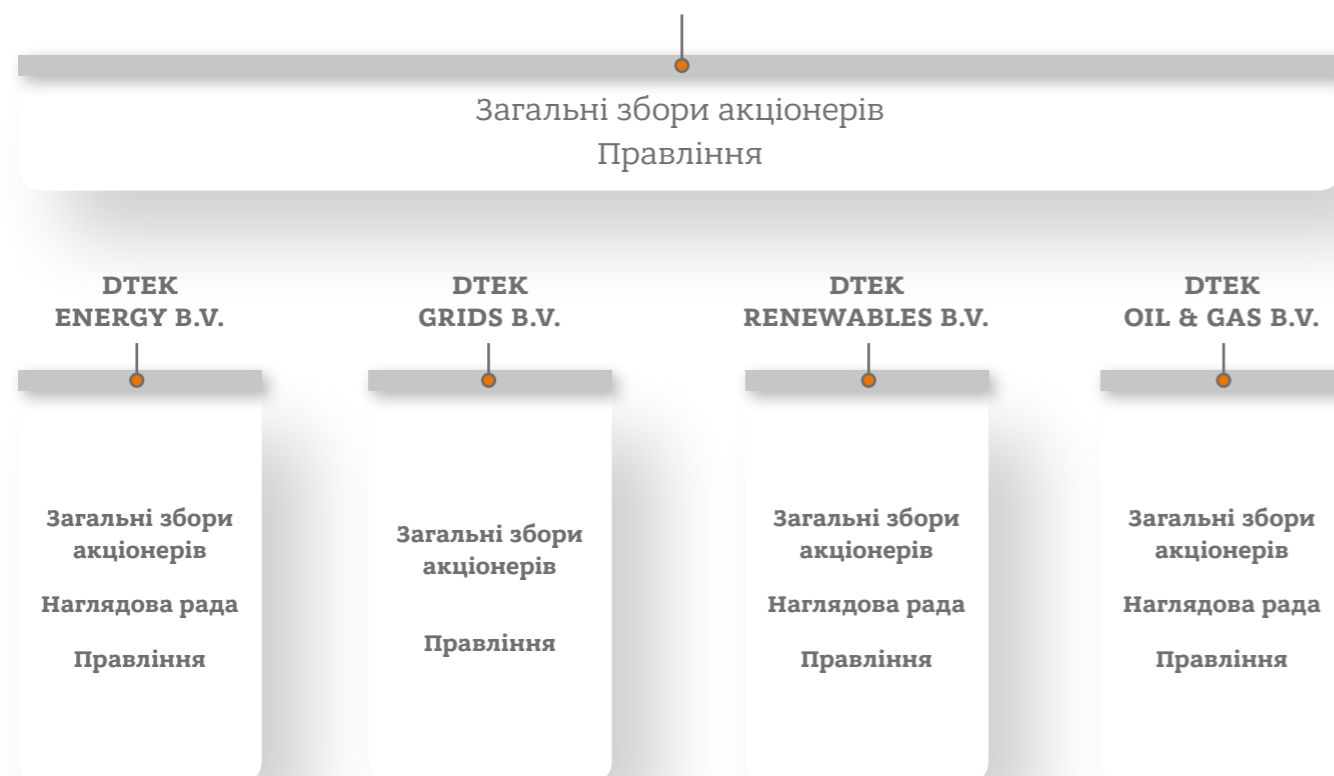
03 Комплаєнс і корпоративна етика

04 Дивідендна політика

01 Структура корпоративного управління

Система корпоративного управління Групи ДТЕК вибудована відповідно до найкращих світових стандартів публічних міжнародних корпорацій, що сприяє реалізації стратегічних пріоритетів розвитку компанії. Це забезпечує як самостійність кожного напрямку бізнесу, так і прозорість і ефективність прийнятих рішень на всіх рівнях управління.

ДТЕК B.V.

Стратегічний холдинг ДТЕК B.V. здійснює загальне управління операційними холдингами. При цьому стратегічне управління відповідним напрямом бізнесу забезпечує наглядова рада, яка також контролює дії менеджменту. З 2008 року в ДТЕК реалізується практика залучення незалежних директорів до наглядових рад — зараз три незалежні директори входять до наглядових рад операційних холдингів. На очних засіданнях рад регулярно заслуховуються звіти менеджменту про виконання раніше прийнятих рішень.

Правління є виконавчими органами, які відповідають за реалізацію затвердженої наглядовими радами стратегії та управління поточною діяльністю.

Якість корпоративного управління сприяє успішному розвитку та підвищенню інвестиційної привабливості компанії, дає додаткові гарантії акціонерам, партнерам, клієнтам і сприяє зміцненню системи внутрішнього контролю.

02 Наглядові ради операційних холдингів

Персональний склад наглядових рад

ДТЕК ENERGY B.V.

Олег Попов
Дамір Ахметов
Ірина Мих
Сергій Коровін
Йохан Бастін
Кетрін Сталкер
Роберт Шеппард

ДТЕК RENEWABLES B.V.

Олег Попов
Дамір Ахметов
Ірина Мих
Сергій Коровін
Йохан Бастін

ДТЕК OIL & GAS B.V.

Олег Попов
Дамір Ахметов
Ірина Мих
Сергій Коровін
Роберт Шеппард

Корпоративний секретар наглядових рад ДТЕК ENERGY B.V., ДТЕК OIL&GAS B.V., ДТЕК RENEWABLES B.V. (без права голосу) — Олексій Поволоцький.

Олег Попов

Голова наглядових рад ДТЕК ENERGY B.V., ДТЕК OIL&GAS B.V., ДТЕК RENEWABLES B.V., генеральний директор АТ «СКМ»

Закінчив Донецький політехнічний інститут 1991 року та Донецький державний університет 1996 року.

Із 1991 до 2000 року працював у різних державних установах.

2000 року був запрошений до АТ «СКМ» як заступник генерального директора. Із 2001 до 2006 року обіймав посаду виконавчого директора. Працює на посаді генерального директора АТ «СКМ» із січня 2006 року. Також є головою наглядових рад ФК «Шахтар» і ПАТ «ПУМБ», входить до наглядової ради Metinvest B.V.

До його обов'язків входить затвердження ключових фінансових, інвестиційних і кадрових рішень як безпосередньо в керівній компанії, так і в активах Групи СКМ, а також оцінювання роботи керівників цих активів.

Дамір Ахметов

Член наглядових рад ДТЕК ENERGY B.V., ДТЕК OIL&GAS B.V., ДТЕК RENEWABLES B.V., голова SCM Advisors (UK) Limited

2010 року закінчив школу бізнесу Sir John Cass Business School (City, University of London), здобувши ступінь магістра в галузі фінансів (MSc in Finance).

З 1 лютого 2013 року працює в SCM Advisors (UK) Limited, на цей момент — на посаді голови.

Також є членом наглядової ради Metinvest B.V.

Сергій Коровін

Член наглядових рад DTEK ENERGY B.V., DTEK OIL&GAS B.V., DTEK RENEWABLES B.V.

1993 року закінчив із відзнакою факультет обчислювальної математики та кібернетики Московського державного університету ім. М. В. Ломоносова.

З 2002 до 2008 року працював у данському та російському офісах міжнародної консалтингової компанії McKinsey & Company. З 2008 року керував роботою з телекомунікаційними організаціями та входив до ради директорів російського відділення компанії Microsoft.

У 2010–2017 роках обіймав посаду директора з розвитку енергетичного напрямку бізнесу в АТ «СКМ».

Ірина Мих

Член наглядових рад DTEK ENERGY B.V., DTEK OIL&GAS B.V., DTEK RENEWABLES B.V., старший юрист АО «СКМ»

1994 року закінчила юридичний факультет Львівського державного університету ім. Івана Франка. Пізніше пройшла навчання в Юридичній школі Осгуд-Холла Йоркського університету в Торонто (Канада).

З 1996 до 2006 року працювала старшим юристом у юридичній фірмі «Сілецький і партнери», афілійованій із Squire, Sanders & Dempsey LLP, де 2006 року стала партнером. З червня до жовтня 2008 року була юридичним радником групи «Українські Аграрні Інвестиції», що належить «Ренесанс Капітал». До червня 2009 року очолювала юридичний департамент ТОВ «Клуб сиру». Потім до 2017 року обіймала посаду старшого юриста в юридичній фірмі «Воропаєв і партнери».

Зараз — старший юрист АТ «СКМ».

Роберт Шеппард

Член наглядових рад DTEK ENERGY B.V., DTEK OIL&GAS B.V., незалежний директор, голова IPM Advisors

1972 року закінчив Університет Вайомінгу (США), має ступінь бакалавра фізико-математичних наук. 1991 року закінчив Школу бізнесу Колумбійського університету за спеціальністю Executive MBA.

Почав кар'єру в нафтовій галузі 1972 року в компанії Amoco. У середині 1980-х років обіймав посаду віце-президента Amoco Exploration. Із 1992 до 1995 року був виконавчим директором GUPCO (Gulf of Suez Petroleum Company). У 1995–1998 роках очолював як президент і генеральний директор представництва Amoco в Аргентині та Єгипті. З 1998 року був головним операційним директором і президентом компанії «Сиданко» до її злиття з BP. Із 2002 до 2004 року обіймав посаду старшого віце-президента BP, займаючись питаннями, пов'язаними з активами компанії у РФ. Пізніше працював генеральним директором Soma Oil & Gas.

Зараз обіймає посаду голови консалтингової компанії IPM Advisors і невиконавчого директора Soma Oil & Gas.

Йохан Бастін

Член наглядових рад DTEK ENERGY B.V., DTEK RENEWABLES B.V., незалежний директор, керівний партнер Iveaghouse Capital Investment Advisors

Здобув ступінь магістра з міського планування в Технічному університеті Ейндховена (Нідерланди), а також ступінь доктора наук із регіонального планування в Монреальському університеті (Канада) зі спеціалізацією в державному управлінні та фінансах.

З 1985 до 1992 року працював на посаді постійного директора Інституту міжнародного розвитку при Гарвардському університеті (Індонезія), який консулював міністра фінансів Індонезії з питань інвестицій в інфраструктуру, а також фінансування та приватизації державних підприємств. З 1993 до 2002 року обіймав низку керівних посад у Європейському банку реконструкції та розвитку в Лондоні (Великобританія), остання з яких — директор бізнес-групи, яка в межах географії діяльності банку відповідала за кредитні інструменти та пайове інвестування в інфраструктурні, транспортні та комунальні підприємства, а також сервіси у сфері екології та енергоефективності. Потім працював керівним директором Darby Private Equity, 100-відсоткової дочірньої компанії Franklin Templeton Investments. Пізніше — співдиректором Franklin Templeton Investment Austria. З 2009 до 2015 року очолював CapAsia (Сінгапур), міжнародну компанію з управління фондами й активами, що веде інвестиційну діяльність у сфері інфраструктури та енергетики в країнах Південної та Центральної Азії.

Із середини 2015 року — керівний партнер спеціалізованої інвестиційної компанії Iveaghouse Capital Investment Advisors (Нідерланди), яка консулює найбільші міжнародні енергетичні компанії з корпоративної стратегії, інвестиційного фінансування, відновлюваної енергетики та операцій M&A.

Кетрін Сталкер

Член наглядової ради DTEK ENERGY B.V., незалежний директор

Закінчила Університет Heriot-Watt в Единбурзі (Великобританія) зі ступенем бакалавра й Лондонську школу економіки зі ступенем магістра.

Почала кар'єру 1991 року в Банку Англії (Bank of England) як аналітик та інспектор із контролю над банківською діяльністю. З 1995 до 2007 року працювала в підрозділах компанії PricewaterhouseCoopers у Москві й Берліні, де була призначена партнером, відповідальним за клієнтську практику з питань управління персоналом у Центральній та Східній Європі й країнах СНД. Вела клієнтські проекти з питань винагороди вищого керівництва, організаційної реструктуризації та управління персоналом.

Зараз Кетрін працює у Великобританії, де консулює низку компаній із питань корпоративного управління з акцентом на ефективність роботи їхніх правління.

Олексій Поволоцький

Корпоративний секретар наглядових рад DTEK ENERGY B.V., DTEK OIL&GAS B.V., DTEK RENEWABLES B.V., в. о. директора з корпоративного управління, ризик-менеджменту та комплаєнсу ТОВ «ДТЕК», адвокат

Закінчив юридичний факультет Університету внутрішніх справ у Харкові. Пізніше здобув ступінь магістра в Центрі ім. Лорда Скармана при Лестерському університеті (Великобританія).

Працював викладачем і начальником відділу міжнародних зв'язків у Харківському університеті внутрішніх справ, потім — юристом у міжнародній юридичній фірмі Squire, Sanders & Dempsey LLP.

У ДТЕК працює з 2010 року. Зараз відповідає за розвиток і підтримку системи корпоративного управління в межах усієї Групи ДТЕК, побудову централізованої системи ризик-менеджменту, а також за реалізацію комплаєнс-функції та антикорупційної політики.

Член правління Професійної асоціації корпоративного управління, а також член Асоціації правників України.

Діяльність комітетів при наглядових радах

Комітети – консультативно-дорадчі органи при наглядових радах операційних холдингів, які розглядають і готують рекомендації з профільних питань для подальшого затвердження наглядовими радами. Засідання комітетів відбуваються на регулярній основі.

Аудиторські комітети при наглядових радах DTEK ENERGY B.V., DTEK OIL&GAS B.V. і DTEK RENEWABLES B.V.

Голова: С. Коровін
Член комітету: І. Мих

Основні завдання:

- нагляд за системою внутрішнього контролю та управління ризиками, діяльністю внутрішнього й зовнішнього аудиту;
- аналіз і розгляд обґрунтованості та достовірності фінансової й іншої звітності;
- розгляд питань щодо функціонування систем управління ризиками, внутрішнього контролю та відповідності чинному законодавству;
- підготовка рекомендацій наглядовим радам щодо кандидатури аудитора для затвердження фінансової звітності;
- оцінювання обсягу та якості аудиторських процедур, а також ступеня незалежності й об'єктивності аудитора.

Комітети з безпеки праці та охорони довкілля при наглядових радах DTEK ENERGY B.V. і DTEK OIL&GAS B.V.

Голова: Р. Шеппард
Член комітету: І. Мих

Основні завдання:

- визначення ризиків у сфері техніки безпеки праці та охорони довкілля, розробка заходів для їх мінімізації;
- розробка системи мотивації персоналу до дотримання правил безпеки праці;
- проведення навчань із ліквідації надзвичайних ситуацій на підприємствах Групи ДТЕК.

Комітет із призначень, винагород та корпоративного управління при наглядовій раді DTEK ENERGY B.V.

Голова: К. Сталкер
Член комітету: О. Попов

Основні завдання:

- сприяння менеджменту в підвищенні ефективності систем управління персоналом та корпоративного управління;
- відстеження та підготовка рекомендацій менеджменту з питань неринкової стратегії компанії (соціальні ініціативи та партнерство, управління репутацією, GR);
- відстеження та підготовка рекомендацій менеджменту щодо впровадження найкращих світових практик у корпоративне управління, а також мотивацію, оцінку, винагороду та розвиток топ-менеджерів;
- підготовка рекомендацій наглядовій раді щодо кадрових призначень топ-менеджменту;
- підготовка рекомендацій щодо персонального складу наглядової ради та її комітетів;
- контроль за дотриманням основних принципів і законодавчих вимог у галузі корпоративного управління, що діють у юрисдикціях присутності, а також стандартів корпоративного управління в Групі ДТЕК.

03 Комплаєнс і корпоративна етика

Група ДТЕК веде бізнес відкрито та прозоро, відповідно до регуляторних вимог юрисдикцій, де працюють підприємства та компанії. Безумовний пріоритет – етичне ведення бізнесу з нульовою толерантністю до корупції.

ДТЕК відкрито заявляє про свої антикорупційні стандарти й особливу увагу приділяє побудові комплаєнс-культури. У дослідженні «Прозорість корпоративної звітності», проведеному експертами незалежної міжнародної організації Transparency International Україна*, антикорупційна програма ДТЕК отримала найвищу оцінку.

З 2013 року в компанії діє Кодекс етики та ділової поведінки, який закріпив принципи взаємовідносин з органами влади та контрагентами, а також недопущення ситуацій конфлікту інтересів у працівників. Реалізацією вимог Кодексу та комплаєнс-політики опікується відділ комплаєнс-менеджменту. Члени наглядових рад та керівники холдингів активно підтримують ініціативи відділу, що сприяє зміцненню комплаєнс-культури. Зокрема, у грудні 2016 року наглядові ради всіх операційних холдингів затвердили стратегію розвитку комплаєнс-функції, яка відбиває нові підходи за такими напрямками:

- **Погодження регламентних документів.** На рівні правил і процедур закріплена участь відділу комплаєнс-менеджменту в процесах погодження регламентувальних документів компанії: регламентів, політик, процедур.
- **Корпоративні розслідування.** Відділ комплаєнс-менеджменту бере участь у корпоративних розслідуваннях за різними категоріями заяв (у складі групи розслідування або як експерт).
- **Оцінювання ризиків конфлікту інтересів у працівників.** Впроваджено самодекларування ситуацій потенційного конфлікту інтересів працівників, яке проводиться під час приймання на роботу та переходу на іншу посаду або підприємство Групи ДТЕК. У компанії щорічно проводиться декларування конфлікту інтересів, спрямоване на мінімізацію ризиків виникнення таких ситуацій.

- **Навчання працівників етичних і антикорупційних стандартів, основ санкційного комплаєнсу.** Починаючи з 2017 року, до програми навчання всіх працівників компанії входять ці напрями. Для дистанційного навчання розроблено відповідний електронний курс. Крім того, для керівників і працівників, що наражаються на високий комплаєнс-ризик, щомісяця проводяться тренінги.

- **Перевірка контрагентів, оцінювання корупційних і санкційних ризиків.** Розроблено нову комплаєнс-анкету для ідентифікації ризиків контрагентів у межах процедур KYC (know your client — знай свого клієнта) і постійного моніторингу угод з урахуванням ризик-орієнтованого підходу. Всі договори з контрагентами мають антикорупційне й антисанкційне положення, що є поширеною практикою в міжнародних компаніях, але поки мало використовується вітчизняним бізнесом. Положення відбиває зміни в оцінюванні ризиків і розроблене з урахуванням рекомендацій національного законодавства, міжнародних принципів і законодавства, найкращих закордонних практик і досвіду правозастосування санкцій.

- **Погодження договорів, у яких контрагент і/або суть пов'язані з підвищеним комплаєнс-ризиком.** Закріплено обов'язкове погодження з відділом комплаєнс-менеджменту безоплатних угод у галузі сталого розвитку, благодійності, дарування, угод злиття та поглинання.

У компанії й далі діє автоматизована система обліку й погодження ділових подарунків та ділової гостинності. Кодекс етики та ділової поведінки, а також внутрішні правила компанії встановлюють обмеження щодо вручення та прийняття ділових подарунків і гостинності.

* Transparency International Україна — представництво міжнародної антикорупційної неурядової організації Transparency International. Дослідження проводилося з метою оцінити впровадження комплаєнс-політики в найбільших компаніях країни й було опубліковане 2017 року. Під час дослідження вивчалися сайти та юридичні документи 50 приватних компаній і холдингів, а також 50 державних компаній. <https://ti-ukraine.org/research/prozorist-korporatynoi-zvitnosti/>

04 Дивідендна політика

Дивідендна політика ДТЕК ґрунтується на збереженні балансу між необхідністю інвестувати в розвиток виробничих потужностей і дотриманням права акціонерів на участь у розподілі прибутку компанії. Такий підхід є визначальним чинником довгострокового зростання акціонерної вартості ДТЕК.

Сталий розвиток

01 Сталий
розвиток

02 Суспільство

03 Працівники

04 Охорона праці, промислова
безпека та охорона здоров'я

05 Охорона
довкілля

06 Стала
енергетика

07 Додаток 1–3

Сталий розвиток

3,5
млрд грн

інвестувала
Група ДТЕК у проекти
сталого розвитку
2017 року

2 607,3 млн грн

Охорона довкілля, включно з екоподатком

517,1 млн грн

Охорона праці та промислова безпека

197,6 млн грн

Утримання об'єктів соцсфери

40,8 млн грн

Навчання працівників

172,6 млн грн

Соціальне партнерство

Проект «Енергоефективні школи: нова генерація»:
освітня програма з енергоефективності для школярів

858 шкіл із 23 областей України

взяли участь у 2017/2018 навчальному році
+11 разів до 2016 року

Проект «Громада своїми руками»:
розвиток громадської активності
та ініціативності серед жителів

16 000 жителів

взяли безпосередню участь
+2,2 раза до 2016 року

5

ключових напрямів
програм соціального
партнерства

1. Енергоефективність у комунальному секторі
2. Охорона здоров'я
3. Розвиток соціально значущої інфраструктури
4. Підвищення активності громад
5. Розвиток бізнес-середовища

У межах соціального партнерства Група ДТЕК підтримує проекти, які спрямовані на створення комфортних умов для життя в містах діяльності своїх підприємств:

14 інженерних мереж (тепло-, водо-, газопроводи)

41 парк і рекреаційна зона

231 дитячий і спортивний майданчики

5 спортивних установ

126 установ у сфері освіти

8 медустанов і реабілітаційних центрів

Було створено, відремонтовано, впорядковано й обладнано у 2017 році

01 Сталий розвиток

Цілі та управління в галузі сталого розвитку

Цілі в галузі сталого розвитку інтегровані в бізнес-стратегію компанії. ДТЕК відкрито інформує всі зацікавлені сторони про важливі питання свого розвитку. Згідно з ухваленою політикою, усі дії та рішення компанія співвідносить з інтересами суспільства.

Політика компанії спрямована на раціональне використання ресурсів і зменшення впливу на довкілля, збереження здоров'я персоналу та підвищення промислової безпеки, дотримання корпоративних норм етики та виконання зобов'язань перед працівниками й суспільством. Задля цього Група ДТЕК удосконалює виробничі та управлінські процеси, впроваджує найкращі стандарти в промисловій та екологічній безпеці, інвестує в розвиток працівників і охорону праці, реалізує найкращі міжнародні практики для соціального розвитку місцевих громад.

Політика Групи СКМ у сфері сталого розвитку та Політика ДТЕК у галузі корпоративної соціальної відповідальності — документи, якими керуються компанії Групи ДТЕК у своїй діяльності.

У 2017 році було продовжено такі роботи:

- створення системи, що забезпечує збереження життя та здоров'я працівників, а також продовження їхнього трудового довголіття;
- створення умов для сталого розвитку та підвищення якості життя громад на територіях діяльності підприємств;
- підвищення енергетичної грамотності установ, підприємств і населення України;
- забезпечення ефективного виробництва, передавання та постачання енергії;
- відповідності найкращим практикам у своїх галузях з ефективного використання енергетичних ресурсів;
- відповідності найвищим міжнародним стандартам бізнес-етики та ділової практики.

Основний принцип ДТЕК — системне соціальне партнерство з громадами та органами місцевого самоврядування, щоби населені пункти, у яких працюють підприємства компанії, стали комфортними для життя. Комітет із питань сталого розвитку ДТЕК і дирекція з регіональної політики ДТЕК Енерго здійснюють планування та реалізацію проектів у сфері сталого розвитку.

Завдання комітету:

- ідентифікація проблем та затвердження стратегій соціального розвитку територій діяльності підприємств;
- затвердження планів реформування об'єктів соціальної сфери, що перебувають на балансі підприємств Групи ДТЕК;
- розвиток системи медицини праці;
- реалізація стратегії охорони довкілля;
- розгляд не виробничих питань, здатних суттєво вплинути на виконання бізнес-завдань компанії.

Завдання дирекції:

- планування, реалізація, моніторинг та оцінювання ефективності соціальних проектів;
- взаємодія із зацікавленими сторонами;
- сприяння розвитку корпоративної соціальної відповідальності в Україні;
- участь в українських і міжнародних ініціативах у сфері сталого розвитку.

Зацікавлені сторони:

- працівники та їхні сім'ї;
- жителі територій діяльності;
- громадські організації;
- органи місцевого самоврядування;
- експерти й аналітичні центри;
- академічні кола та наукова спільнота;
- медіа;
- населення України загалом.

Взаємодія із зацікавленими сторонами — важлива складова сталого розвитку. Компанія дотримується принципу інформаційної прозорості та надає зацікавленим сторонам відомості про свою діяльність. Партнерські відносини та конструктивний діалог із зацікавленими сторонами ведеться на системній основі, що дає змогу своєчасно отримувати інформацію про їхні інтереси й очікування.

Членство в асоціаціях, міжнародних і національних організаціях

ДТЕК — учасник Глобального договору ООН, входить до Мережі Глобального договору ООН в Україні.

ДТЕК — один із засновників всесвітньої соціальної ініціативи енергетичних компаній «Енергія для суспільства».

ДТЕК є членом Центру «Розвиток КСВ», експертної організації, що працює задля просування корпоративної соціальної відповідальності для системних і якісних змін в Україні.

ДТЕК — член Європейської бізнес-асоціації та Американської торговельної палати, Асоціації «Європейсько-Українське енергетичне агентство» й Бізнес-Ради США — Україна.

ДТЕК є членом професійних асоціацій: Європейської асоціації вугілля та лігніту (EURACOAL), Європейського електроенергетичного союзу (EURELECTRIC), Європейської федерації енергетичних трейдерів (EFET).

Ключові події та суспільне визнання у 2017 році

Лютий

У Галицькій центральній районній лікарні, Івано-Франківська область, за участю Президента України відкрито новий корпус, для якого в межах програми соціального партнерства компанія придбала наркозний апарат.

Квітень

Вперше в Кураховому пройшов великий футбольний турнір «Давай, грай!».

У Львові за підтримки компанії проведено «Форум співпраці та партнерства» — знаковий діалоговий майданчик між органами місцевого самоврядування, місцевими органами виконавчої влади, громадськими та міжнародними організаціями, бізнесом, міжнародними донорами.

Добропільський навчально-виховний комплекс №1 став першим навчальним закладом в Україні, у якому було проведено Blower-Door Test — технологію, яка точно визначає місця втрати теплової енергії для подальшої термомодернізації будівлі.

Травень

Проект «Енергоефективні школи: нова генерація» став переможцем національного конкурсу проектів корпоративної соціальної відповідальності та визнаний найкращим соціальним проектом в Україні за внеском у досягнення мети сталого розвитку ООН №12 «Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва».

Червень

У проєкті «Громада своїми руками» взяли участь 42 території, де працюють підприємства компанії.

Вересень

Проект «Енергоефективні школи: нова генерація» реалізується на національному рівні. Усі українські школи отримали безкоштовний доступ до онлайн-платформи energyschool.org.ua, у межах якої учні можуть пройти два курси з енергоефективності та взяти участь у грі «Розумний будинок».

Листопад

Зеленодольськ і Добропілля стали першими містами в Україні, які приєдналися до Глобального договору ООН.

Грудень

Проведено вимірювання ефективності програм розвитку та соціально-економічної ситуації за методикою City Progress Index, яка розроблена спільно з Deloitte і дає змогу розробити дорожню карту сталого розвитку громад. Дослідження проведені на 6 територіях діяльності підприємств компанії — Олександрівський та Добропільський райони, міста Добропілля, Білицьке, Білозерське, Новодонецьке (Донецька область).

ДТЕК дотримується принципів сталого соціального розвитку і є учасником Глобального договору ООН. У межах програм соціального партнерства з територіями діяльності підприємств реалізуються проекти, які забезпечують досягнення цілей Глобального договору ООН.

3 МІЦНЕ ЗДОРОВ'Я

Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці

У 2017 році реалізовано 14 проектів, спрямованих на популяризацію здорового способу життя. Це дало змогу відкрити 90 об'єктів спортивної інфраструктури (докладніше див. Суспільство).

4 ЯКІСНА ОСВІТА

Забезпечення всеосяжної і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх

Проект «Енергоефективні школи: нова генерація» зменшив нерівність між міськими та сільськими школами в доступі до сучасних методів навчання завдяки створенню відкритої онлайн-платформи energyschool.org.ua. Якщо у 2015 році кількість сільських шкіл-учасниць проекту становила 4% від загального обсягу, то у 2017 — 36%. Перехід до онлайн-платформи забезпечив зростання шкіл-учасниць проекту із 79 у 2016/2017 навчальному році до 858 у 2017/2018 навчальному році.

Працівникам компанії в межах розвитку професійних компетенцій доступна безкоштовна самоосвіта в корпоративному університеті — Академія ДТЕК (докладніше див. Суспільство, Працівники).

6 ЧИСТА ВОДА ТА НАЛЕЖНІ САНІТАРНІ УМОВИ

Забезпечення наявності та раціонального використання водних ресурсів і санітарії для всіх

Загальний принцип управління водними ресурсами на всіх підприємствах компанії — економне та раціональне використання. Підприємства використовують як оборотні системи водопостачання, так і повторне використання вод (докладніше див. Охорона довкілля).

7 ВІДНОВЛЮВАНА ЕНЕРГІЯ

Забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх

Компанія розвиває напрям відновлюваної енергетики. Ботієвська ВЕС, потужністю 200 МВт, виробляє більш ніж 600 млн кВт·год на рік. Трифанівська СЕС, що була збудована 2017 року, вироблятиме щорічно 11–12 млн кВт·год. Цього досить, щоб забезпечити більш ніж 200 тис. домогосподарств електроенергією (докладніше див. Виробнича діяльність, Інвестиційні проекти).

8 ГІДНА ПРАЦЯ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

Сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню; повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх

Задля розвитку бізнес-середовища в громадах із моноекономією надаються преференції місцевим підприємцям. Такий підхід реалізовано на 10 територіях діяльності підприємств компанії.

Крім того, задля розвитку підприємництва створена та підтримується інфраструктура для надання консультацій і технічної допомоги під час розробки бізнес-планів та залучення інвестицій у регіони.

2017 року, попри нестабільні соціально-економічні умови, компанія підвищила заробітну плату працівникам, було збережено соціальний пакет. Загальна сума соціальних виплат і пільг для працівників, включно з пенсіонерами та ветеранами, становить 494 млн грн (докладніше див. Суспільство, Працівники).

9 ІННОВАЦІЇ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

Створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій та сталій індустріалізації й інноваціям

2017 року реалізовано проекти з покращення якості соціально значущої інфраструктури: 14 інженерних мереж модернізовано, 41 рекреаційну зону упорядковано, 134 установи у сфері освіти та медицини відремонтовано, 231 дитячий і спортивний майданчик відкрито. Компанія під час реалізації проектів використовує/надає в користування сучасні та інноваційні технології/обладнання (докладніше див. Суспільство, Стала енергетика).

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст і населених пунктів

Програми соціального партнерства з територіями діяльності підприємств спрямовані на забезпечення сталого розвитку й охоплюють 55 територій. Програми реалізуються за п'ятьма ключовими напрямками: енергоефективність у комунальному секторі, охорона здоров'я, розвиток соціально значущої інфраструктури, розвиток бізнес-середовища, підвищення активності громад. Компанія щорічно реалізує проекти за цими напрямками (докладніше див. Суспільство).

Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва

Проект «Енергоефективні школи: нова генерація» навчає раціонального споживання енергоресурсів у побуті й закріплює здобуті навички через реалізацію проектів з енергоефективності, які розробляють учні 6–11 класів. Енергоефективні заходи, які впроваджуються школами в межах навчання, дають змогу знизити електроспоживання до 20,5%.

ДТЕК ЕСКО виконував 14 енергоефективних проектів для підприємств металургійної, енергетичної та вугільної галузі із застосуванням механізму енергосервісу. У результаті виконаних проектів було знижено енергоспоживання на 35–90%.

На ТЕС ДТЕК Енерго впроваджується система енергоменеджменту за міжнародним стандартом ISO 50001:2011. Це дасть змогу уніфікувати підходи до енергозбереження та узгодити їх із міжнародною практикою, підвищити ефективність використання енергоресурсів, а також підвищити культуру енергозбереження.

Роздрібним клієнтам було запропоновано комплексне рішення щодо раціонального енергоспоживання — набір енергоефективних товарів і послуг Розумний WATT (докладніше див. Суспільство, Стала енергетика, Інвестиційні проекти).

12 ВІДПОВІДАЛЬНЕ СПОЖИВАННЯ

Вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та його наслідками

2017 року компанія стала учасником робочих груп із питань імплементації вимог Директиви 2003/87/ЄС про встановлення схеми торгівлі викидами парникових газів. Розпочато підготовку до участі в системі моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів. Пілотний проект реалізується на ДТЕК Запорізька ТЕС (докладніше див. Охорона довкілля).

Зниженню викидів парникових газів сприяє також реалізація проектів у відновлюваній енергетиці. Завдяки роботі Ботієвської ВЕС (потужність 200 МВт) і Трифанівської СЕС (потужність 10 МВт) викиди CO₂ скорочено на 680 тис. тонн у 2017 році. Подальшому зниженню викидів сприяють проекти з будівництва Приморської ВЕС (200 МВт) та Нікопольської СЕС (200 МВт).

13 БОРОТЬБА ЗІ ЗМІНОЮ КЛІМАТУ

Захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття

З 2013 року дистрибуційні підприємства компанії реалізують програми з орнітологічної безпеки електричних мереж.

Підприємства компанії з видобутку вугілля виконують компенсаційне висаджування лісу для відновлення насаджень, порушених під час проведення гірничих робіт. Також проводиться біологічна рекультивация земель. 2017 року висаджено 13 га лісу й рекультивовано 23,86 га земель.

15 ЗБЕРЕЖЕННЯ ЕКОСИСТЕМ СУШІ

17 ПАРТНЕРСТВО ЗАРАДИ СТІМКОГО РОЗВИТКУ

Зміцнення засобів досягнення й активізація роботи в рамках Глобального партнерства в інтересах сталого розвитку

Компанія розвиває партнерські відносини з міжнародними донорськими організаціями, державними фондами для реалізації спільних проектів у галузі сталого розвитку на територіях діяльності своїх підприємств. 2017 року підтримано 66 партнерських проектів (докладніше див. Суспільство).

Глобальний договір ООН охоплює 17 цілей

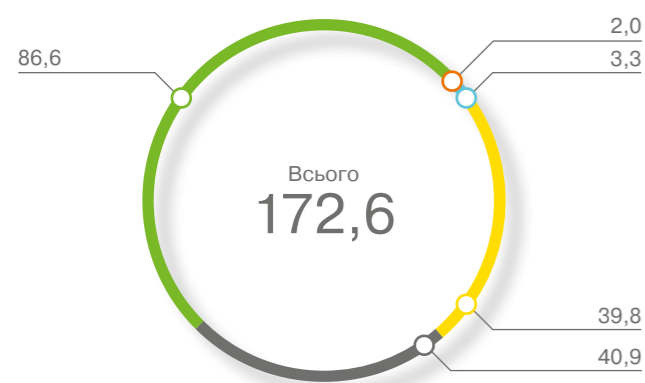
02 Суспільство

Програми соціального партнерства

Побудова довірчих відносин із суспільством – необхідна умова діяльності компанії, тому соціальному партнерству з громадами приділяється значна увага. Головна мета програм соціального партнерства – забезпечення сталого соціально-економічного та культурного розвитку громад шляхом підвищення якості життя людей на територіях діяльності підприємств Групи ДТЕК.

Інструментами сталого розвитку громад є стратегії соціально-економічного розвитку територій, які розробляються за принципом «дорожньої карти». Це дає змогу запропонувати комплексні рішення для найгостріших проблем. Такий підхід дає змогу громадам залучати кошти на реалізацію соціальних проектів – як від бізнесу й державних фондів, так і від міжнародних донорських організацій.

Інвестиції за напрямками програм соціального партнерства у 2017 році, млн грн

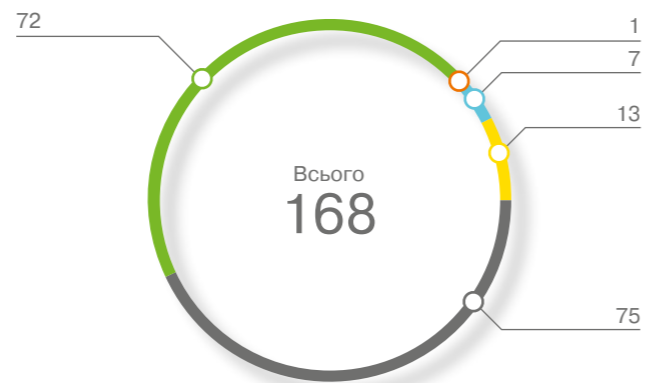

- Енергоефективність у комунальному секторі
- Розвиток соціально значущої інфраструктури
- Підвищення активності громад
- Охорона здоров'я
- Розвиток бізнес-середовища

Програми соціального партнерства складаються з між-регіональних проектів і локальних проектів, які розроблені з урахуванням специфіки кожної громади.

Стратегії розробляються спільно бізнесом, органами місцевої влади, експертами, громадськістю, представники яких формують комітети з управління та впровадження стратегій. Потім стратегії затверджуються місцевими органами влади, а комітети контролюють їх виконання. Це дає змогу залучати й об'єднувати населення у розв'язанні гострих і актуальних питань сталого розвитку.

Кількість проектів, реалізованих у межах програм соціального партнерства у 2017 році, од.

- Енергоефективність у комунальному секторі
- Розвиток соціально значущої інфраструктури
- Підвищення активності громад
- Охорона здоров'я
- Розвиток бізнес-середовища

У 2007–2017 роках в межах програм соціального партнерства було реалізовано приблизно 2 000 проектів, у які Група ДТЕК інвестувала понад 1 039 млн грн.

Міжрегіональний проект «Громада своїми руками»

Головна мета проекту – розвиток громадської активності та ініціативності серед жителів, залучення їх до розв'язання проблем територій. Компанія реалізує проект упродовж шести років. У межах проекту дається нагода кожному мешканцю зробити внесок у покращення якості життя свого району, міста, села. Підтримуючи ініціативи жителів, компанія допомагає кожному усвідомити свою значущість у забезпеченні сталого розвитку громади.

Проект «Громада своїми руками» складається з конкурсу міні-грантів, на який жителі можуть подати свій проект із благоустрою локальних об'єктів. До вибору найкращих проектів залучаються місцеві громади через сайт програми соціального партнерства <http://spp-dtek.com.ua/>, де проводиться онлайн-голосування щодо кожного проекту. 2017 року в голошуванні взяли участь 64,2 тис. жителів.

Крім того, оцінювання найкращих проектів проводить конкурсна комісія, до складу якої увійшли глава правління Глобального Договору ООН в Україні, представники компанії, засобів масової інформації, діячі спорту. Комісія визначила п'ять найкращих проектів, яким було видано додаткові гранти в розмірі від 20 до 100 тис. грн.

Переможцями національного етапу стали:

- «НУВ ТОВІГ «Теплиця громадських і бізнес-ініціатив міста» — креативний простір для підтримки бізнес-проектів і інновацій у соціальній сфері (Павлоград, Дніпропетровська область);
- «Теплоізоляція стиків бетонних плит» — чотири ОСББ об'єдналися для проведення теплоізоляції в житлових будинках (Білозерське, Донецька область);

- «Молодіжний центр — місце реалізації цікавих ідей!» — діяльність центру спрямована на реалізацію потенціалу нової генерації, розвиток творчості та соціальної активності (Білицьке, Донецька область);
- «У гостях у казки» — культурно-розважальний туристичний простір для гостей і жителів району (Галицький район, Івано-Франківська область);
- «Сільський стадіон» — облаштування стадіону та популяризація здорового способу життя (Заозерне, Вінницька область).

2017 року проект було розширено конкурсом ідей для великого гранту — це дало змогу жителям подавати проекти щодо покращення міського простору. 154 ідей було подано громадами на 15 пілотних територіях. Конкурсна комісія обрала найкращі ідеї кожної з територій, потім робоча група розробляла та реалізовувала проект. Завдяки спільній роботі з місцевими громадами були відкриті центральна міська площа в Тернівці; спортивний майданчик у скейт-ленд-парку Павлограда; зимовий спортивний майданчик у Першотравенську; футбольне поле в Щасті; облаштовано центральну вулицю в Добротворі; комплексно облаштовано дитячий майданчик у міському парку Добропілля; створено простір для культурного відпочинку жителів Новоодонецька; відремонтовано зал Будинку культури в Білозерському.

Розвиток проекту «Громада своїми руками», міні-гранти

Показники	2013	2014	2015	2016	2017
Кількість населених пунктів, які взяли участь у проекті	18	19	15	38	42
Кількість заявок, поданих на розгляд комісії	262	401	396	500	539
Кількість проектів-переможців	105	167	140	210	268
Кількість жителів, які взяли участь у проекті	5 600	6 535	5 918	7 222	16 000
Максимальний розмір міні-гранту від компанії, грн	20 000	20 000	30 000	30 000	50 000
Залучення співфінансування громадами, млн грн	1,4	1,2	2,0	2,3	6,0

Міжрегіональний проект «Енергоефективні школи: нова генерація»

«Енергоефективні школи: нова генерація», energyschool.org.ua — це освітня онлайн-програма з енергоефективності для школярів 6–11 класів, спрямована на виховання екологічних цінностей, відповідального ставлення до споживання енергоресурсів і формування навичок раціонального використання енергії. У межах проекту школярі вивчають два курси — «Основи енергопостачання та енергозбереження» та «Азбука житлово-комунального управління», які ратифіковані Міністерством освіти та науки України. Крім того, вони беруть участь в онлайн-грі «Розумний будинок», а також соціальних і творчих конкурсах за участю батьків.

2017 року в проекті взяли участь 79 шкіл із 32 населених пунктів Вінницької, Донецької, Дніпропетровської, Івано-Франківської, Запорізької, Луганської областей і Києва. Це дало змогу охопити проектом 41 300 осіб — учнів, батьків, вчителів.

Для закріплення здобутих навичок проводиться міжрегіональний конкурс, у межах якого учні розробляють енергоефективні заходи для своєї школи, спрямовані на економію та раціональне використання тепла й електроенергії. Найкращі проекти школярів отримують міні-гранти в розмірі до 50 тис. грн. 2017 року компанія виділила гранти 43 школам на реалізацію проектів. Впровадження енергоефективних заходів дало змогу школам знизити споживання електроенергії на 170 тис. кВт·год. Загалом електроспоживання в школах, які беруть участь у проекті, знижується на 20,5%.

Варто зазначити, що вперше в межах проекту «Енергоефективні школи: нова генерація» було залучено інвести-

ції від інших донорів. Компанія «Хранителі тепла» виділила 2,3 млн грн для утеплення даху школи № 1 міста Добропілля. Спочатку в школі були проведені спеціальні дослідження за допомогою Blower-Door Test — технології, яка точно визначає рівень збереження тепла в будинку та місця втрат повітря. Після цього здійснено комплекс заходів з утеплення горища експіною Isupene. За розрахунками експертів, наступного опалювального сезону економія теплової енергії становитиме приблизно 30%, що істотно знизить навантаження на шкільну котельню і, як наслідок, скоротить викиди CO₂.

Ще однією новацією проекту у 2017/2018 навчальному році стало створення віртуальних міжрегіональних класів із вивчення «Азбуки житлово-комунального управління» та участі в грі «Розумний будинок». Старшокласники з Бурштина й Зеленодольська об'єдналися в три міжрегіональні класи.

Розвиток проекту «Енергоефективні школи: нова генерація»

У 2017 році було надано відкритий доступ до energyschool.org.ua для всіх шкіл. Це вивело проект на національний рівень: 858 шкіл зареєструвалися на проходження навчання за курсами енергоефективності у 2017/2018, 2018/2019 навчальних роках. Отже, географія проекту істотно розширилася й охоплює 475 населених пунктів у 23 регіонах України, включно з обласними центрами.

Освітня онлайн-платформа energyschool.org.ua дає змогу зменшити нерівність у доступі до сучасних методів навчання між міськими та сільськими школами. Якщо 2015 року кількість сільських шкіл-учасниць проекту становила 4%, то 2017 року їх частка зросла до 36%.

Методичну та організаційну підтримку проекту надає Всеукраїнська благодійна організація «Інститут місцевого розвитку». Згідно з розрахунками Інституту, кожна з 1 000 шкіл,

які беруть участь у проекті, може щорічно економити до 5 200 МВт·год, що еквівалентно зниженню викидів CO₂ на 4 742 тонни.

5 ключових напрямів програм соціального партнерства

Група ДТЕК реалізує програми соціального партнерства на 55 територіях, де працюють підприємства компанії. Соціальні інвестиції здійснюються за п'ятьма ключовими напрямками: енергоефективність у комунальному секторі, охорона здоров'я, розвиток соціально значущої інфраструктури, розвиток бізнес-середовища, підвищення активності громад.

1. Енергоефективність у комунальному секторі

Енергоефективність — це драйвер сталого економічного розвитку України. Група ДТЕК інвестує в проекти, спрямовані на підвищення енергоефективності комунального сектору та соціальної інфраструктури, модернізацію вуличного освітлення міст і селищ.

Важливими умовами підвищення якості життя громад є модернізація систем теплозабезпечення та проведення енергоефективних заходів соціально значущих об'єктів — садки, школи, лікарні, громадські місця.

2017 року зусилля у сфері теплозабезпечення були спрямовані на закупівлю обладнання та матеріалів для проведення ремонтних робіт. Так, у **Першотравенську** для котельні «Південна», яка опалює 70% житлового фонду та соціальні об'єкти, було закуплено котел. У **Зеленодольську** для 7 тис. жителів встановлені теплові лічильники та проведені консультації щодо раціонального використання енергоресурсів. У містах **великого Добропілля** компанія в партнерстві з Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) у межах проекту «Муніципальна енергетична реформа в Україні» підтримала відкриття «Ресурсного центру ОСББ із питань чистої енергії». Для **Ботієвської ОТГ** встановлено прилад комерційного обліку газу, що дало змогу під'єднати населений пункт до газорозподільної системи «Запоріжгаз». Завдяки проекту жителі з комфортом пройшли осінньо-зимовий опалювальний період. Крім того, компанія у Ботієвській загальноосвітній школі встановила твердопаливний котел і провела реконструкцію системи теплопостачання.

Енергоефективні заходи (заміна вікон, дверних блоків, у деяких випадках — заміна радіаторів, встановлення нових трубопроводів) проведені в народних будинках **с. Михайлівка** Вінницької області, **с. Сілець і с. Полонична** Львівської області; у школах № 1 та № 2, дитячих садках «Івушка», «Росинка» **м. Щастя** Луганської області; у школах № 1 та № 2, дитячому садку «Берізка» **смт Петропавлівка** Луганської області; **Степанівській** школі Донецької області.

Гострою проблемою для багатьох територій залишається вуличне освітлення: його або немає, або воно вимагає істотної модернізації. Незадовільний стан освітлення негативно впливає на рівень особистої безпеки, до того ж через поганий стан доріг підвищує ризик травмонебезпеки, особливо в зимовий період. Для часткового розв'язання цієї проблеми на 14 територіях діяльності підприємств компанії профінансовано проекти з модернізації вуличного освітлення. Були освітлені ключові вулиці та місця в селах **Олександрівського, Добропільського, Галицького, Кам'янка-Бузького районів** (Донецька, Івано-Франківська та Львівська області). У місті **Бурштин** (Івано-Франківська область) встановлено освітлення на центральній міській площі та вулиці, у **Кураховому та прилеглих селищах** (Донецька область) вперше за довгі роки з'явилося вуличне освітлення, у **Першотравенську та Ладжині** (Дніпропетровська та Вінницька області) освітлені важливі вулиці.

2. Охорона здоров'я

Група ДТЕК приділяє велику увагу питанням охорони здоров'я, щоби працівники підприємств і жителі отримували своєчасну якісну медичну допомогу.

Найбільшими проектами 2017 року стали:

- **с. Німшин** (Івано-Франківська область): проведено капітальний ремонт приміщення сільського фельдшерсько-акушерського пункту, який обслуговує 500 жителів. Тепер пункт забезпечений холодним і гарячим водопостачанням, закуплено предмети першої необхідності, відремонтовано дах, обладнано пандус;
- **м. Галич** (Івано-Франківська область): для хірургічного відділення районної лікарні придбано та встановлено наркозно-дихальний апарат;
- **м. Кам'янка-Бузька** (Львівська область): у центральній районній лікарні встановлено 35 нових вікон;
- **с. Роя, Курахове** (Донецька область): фельдшерсько-акушерський пункт, який обслуговує приблизно 2 500 жителів, облаштовано меблями та обладнанням;
- **смт Миронівський** (Донецька область): амбулаторія, послугами якої користуються приблизно 8 000 жителів, отримала медичне обладнання, електрокардіограф Neaco 1201;
- **м. Щастя** (Луганська область): у міську лікарню, яка обслуговує 30 000 осіб, закуплено апарат для радіохвильової терапії «Сургитрон ЕМС» із дерматологічними електродами;
- **Шишацький район** (Полтавська область): продовжено модернізацію Шишацької районної лікарні. 2017 року проведено капітальний ремонт даху дитячого відділення та закуплено сучасне медичне обладнання, яке істотно полегшує обстеження й лікування пацієнтів. Зокрема, придбано телекарт, безконтактний індикатор внутрішньочного тиску, електрокардіограф, коагулятор, концентратори для насичення крові киснем під час реанімації, компресорний інгалятор та інші сучасні прилади;
- **м. Вінниця**: в обласну дитячу клінічну лікарню придбано колоноскоп і бронхоскоп. Придбано мобільну ультразвукову систему для обласного клінічного онкодиспансеру.

3. Розвиток соціально значущої інфраструктури

Компанія підтримує проекти, спрямовані на підвищення якості та доступності соціальних послуг, розв'язання гострих проблем значущих елементів інфраструктури, покращення доступності освіти та дозвілля.

Найбільшими проектами 2017 року стали:

- підготовлена документація, яка дає змогу використовувати золошлакові матеріали в дорожньому будівництві. ДерждорНДІ імені М. П. Шульгіна (за участю ДТЕК і РРV Knowledge Networks) розробив «Методичні рекомендації щодо використання золошлакових матеріалів ДТЕК Добротвірська ТЕС у дорожньому будівництві». Національним авіаційним університетом проведено дослідження та розроблено «Експертний висновок щодо використання золошлаків ДТЕК Добротвірська ТЕС під час ремонту та будівництва автомобільних доріг і аеродромних покриттів», які погоджені з ДерждорНДІ імені М. П. Шульгіна. Розроблено проектно-кошторисну документацію для реалізації пілотного проекту на ділянці дороги Перекалки — Роголі — залізнична станція Добротвір — Матяші»;
- **м. Добропілля** (Донецька область): завершено роботи з облаштування покриття футбольного поля;
- **м. Щастя** (Луганська область): відремонтовано й облаштовано основний зал для глядачів Будинку культури місткістю 500 осіб. У Будинку культури проводяться всі урочисті заходи міста;
- **с. Сілець** (Івано-Франківська область): створено й облаштовано суспільний простір для відпочинку площею 120 кв. м;
- **с. Заозерне** (Вінницька область): впорядковано парк-виставку;
- **м. Бурштин** (Івано-Франківська область): для центру «Довіра» — спільноти людей з обмеженими можливостями — створено комфортні умови завдяки капітальному ремонту;
- **с. Іверське** (Донецька область): проведено реконструкцію свердловин водопостачання та очищення каналізаційної системи;
- **с. Новоукраїнка** (Донецька область): придбано та встановлено насосну станцію для підкачування води в село;
- **с. Трифонівка** (Херсонська область): проведено капітальний ремонт артезіанської свердловини та водозабірною вузла для безперебійного водопостачання 700 жителів села;
- **с. Ганнівка** (Донецька область): прокладено тротуар протяжністю 1 км;
- проведено ремонти, поліпшено матеріально-технічну базу дитячих і шкільних навчальних закладів, будинків культури в селах **Добропільського, Олександрівського, Кам'янка-Бузького районів, Вінницькій області, смт Добротвір, Миронівський, Курахово.**

4. Підвищення активності громад

Для компанії важливо сприяти розвитку ініціатив громад у громадському, мистецькому та спортивному житті, оскільки від активності та ініціативності кожного залежить зміна якості життя.

Найбільшими проектами 2017 року стали:

- у **Зеленодольську** проведено перший спортивний рок-фестиваль Greencity Sport Fest, під час якого було організовано й проходили рок-концерт і битва диджеїв, чемпіонат графіті, змагання зі стритболу, пляжного волейболу та футболу, екстремальних видів спорту. У фестивалі взяли участь 1,6 тис. осіб;
- у **Добровті** проведено дитячо-юнацьку спартакіаду «Єдина країна. Схід і Захід разом». Спартакіада з футболу проходила серед міст-енергетиків, у ній взяли участь шість команд, переможці отримали цінні призи. Усього турнір зібрав 1,5 тис. осіб;
- надано підтримку **ФК «Бурштин», Ладжинській школі** академічного веслування, творчим колективам **Білозерського БК.**

2017 року компанія спрямувала 4,1 млн грн на розвиток культурної сфери, підтримуючи проведення місцевих свят і розвиток культурних традицій громад.

5. Розвиток бізнес-середовища

Підприємства компанії працюють переважно в містах із моноекономією. Для розвитку економічно самодостатніх громад компанія підтримує малий і середній бізнес, щоби стимулювати створення нових робочих місць і залучити інвесторів у регіони. Це сприяє зростанню податкових надходжень до місцевих бюджетів.

Задля економічного розвитку територій, де працюють підприємства Групи ДТЕК, 2017 року було затверджено перелік преференцій для місцевих підприємців під час закупівлі продукції та послуг. Такий підхід спрямований на створення конкурентних можливостей для малого й середнього бізнесу, оскільки компанія здійснює закупівлі централізовано й за тендерними процедурами, у яких беруть участь великі компанії зі всієї країни. 2017 року преференції впроваджено на 10 пілотних територіях Донецької, Івано-Франківської та Львівської областей.

Зокрема, під час оцінювання пропозицій постачальників місцеві підприємці можуть розраховувати на 5 додаткових балів зі 100. Також їм надається можливість перегляду цін після проведення торгів (індивідуальні переторги), підписання трирічного контракту з можливістю перегляду ціни, виплати авансового платежу для закупівлі матеріалів, необхідних для виконання замовлення. Преференції надаються за умови, що місцевий підприємець забезпечує робочі місця місцевим жителям і є платником податків до місцевого бюджету.

Проекти розвитку та підтримки бізнесу:

- 9 агентств місцевого економічного розвитку продовжили працювати з представниками малого та середнього бізнесу, організовуючи інформаційні зустрічі з донорами, консультуючи в підготовці бізнес-планів та надаючи тим, хто починає підприємницьку діяльність, технічний супровід бізнес-процесів. 2017 року було створено 203 робочі місця в **Добропіллі, Добровті, Ладжині та Зеленодольську;**
- у **містах великого Добропілля** облаштовано чотири сучасні торговельні павільйони для підтримки місцевих виробників;
- **Кам'янка-Бузький індустріальний парк** площею 24,5 га внесено до реєстру індустріальних парків України;
- у **Києві** компанія підтримала проект iHUB-reopening. iHUB — це мережа центрів інновацій і підприємництва (Україна, Грузія, Молдова), що надають доступ до навчання, спільноти, інвесторів і робочого простору для стартапів. iHUB — офіційний центр UNESCO-UNEVOC в Україні, який проводить понад 250 заходів на рік.

Корпоративна культура та волонтерство

Основні цілі корпоративного волонтерства Групи ДТЕК — створення умов для самореалізації працівників, розвиток корпоративної культури та практичний внесок у життя громад. Це передбачає участь працівників за бажанням у суспільно важливих проектах за підтримки самої компанії.

Корпоративна культура ДТЕК ґрунтується на п'яти цінностях: професіоналізм, відповідальність, прагнення вдосконалюватися, згуртованість і відкритість. В основі цінностей — філософія компанії: «Бути найкращими в усьому, що ми робимо». Найважливішим завданням корпоративної культури компанії є зміцнення ціннісного ядра, єдиного для всіх підприємств.

Компанія дбає про покращення соціального клімату колективів і працює над побудовою системи безперервної діагностики настроїв працівників. Щорічно проводиться дослідження соціального клімату, і 2017 року в ньому взяли участь 68 тис. працівників. Кількісні результати доповнюються глибинними інтерв'ю та дослідженнями фокус-груп. Отримані дані лягають в основу планування заходів у сфері управління персоналом, комунікацій з працівниками і є аргументом для прийняття управлінських рішень.

2017 року компанія продовжила реалізацію ініціатив, спрямованих на підтримку вимушених переселенців із територій, що постраждали від воєнних дій.

У компанії щорічно реалізуються ініціативи, спрямовані на підтримку здорового способу життя та охорону довкілля. Такі ініціативи вже стали традицією. Наприклад, у щорічній акції «Чисте місто» взяли участь приблизно 3,8 тис. волонтерів на 27 територіях діяльності підприємств компанії. Було зібрано 1 060 куб. метрів сміття та висаджено 1 457 саджанців, які були придбані на кошти, заощаджені завдяки раціональному використанню електроенергії та води. Крім того, волонтери у своїх містах відремонтували атракціони та лавочки, посадили квіти.

03 Працівники

Система управління персоналом Групи ДТЕК гармонізована з законодавством України, галузевими нормативними актами та внутрішніми правилами. Політика з управління персоналом регламентує процеси пошуку працівників, винагороди, кар'єрного зростання, навчання та розвитку.

ДТЕК поважає право своїх працівників на створення профспілкових організацій та інших об'єднань, що представляють їхні інтереси. Компанія співпрацює з цими організаціями та веде з ними відкритий діалог. Це гарантує виявлення потенційних проблем і їх своєчасне розв'язання.

Ще одна гарантія захисту інтересів і прав працівників — колективні договори. Компанія приділяє особливу увагу виконанню галузевої угоди та колективних договорів. Договори містять положення про оплату праці, соціальні пільги, виплати пенсіонерам, які не працюють, і зобов'язання у сфері охорони праці та навчання персоналу. Щороку керівництво компанії звітує про виконання умов договорів.

Компанія перебуває в постійному діалозі зі своїми працівниками. Для цього на підприємствах використовується ціла низка механізмів донесення думки працівників до вищого керівництва:

- взаємодія з профспілками та регулярні зустрічі з лідерами профспілкових організацій;
- зустрічі з трудовим колективом керівників підприємств і профільних дирекцій;
- зустрічі з лідерами громадської думки керівників підприємства;
- особистий прийом працівників директором підприємства (у форматі «директорська година») і HR-керівником;
- регулярно проводяться HR-дні, на яких керівники з персоналу зустрічаються з працівниками безпосередньо на робочих місцях і відповідають на запитання, інформують про проекти, ініціативи, заходи щодо HR-напряму, а також надають зворотний зв'язок про статус розв'язання питань, озвучених на попередніх зустрічах;

- проведення соціологічних опитувань працівників;
- організація збору звернень, зауважень і пропозицій працівників.

Стратегія в галузі управління персоналом спрямована:

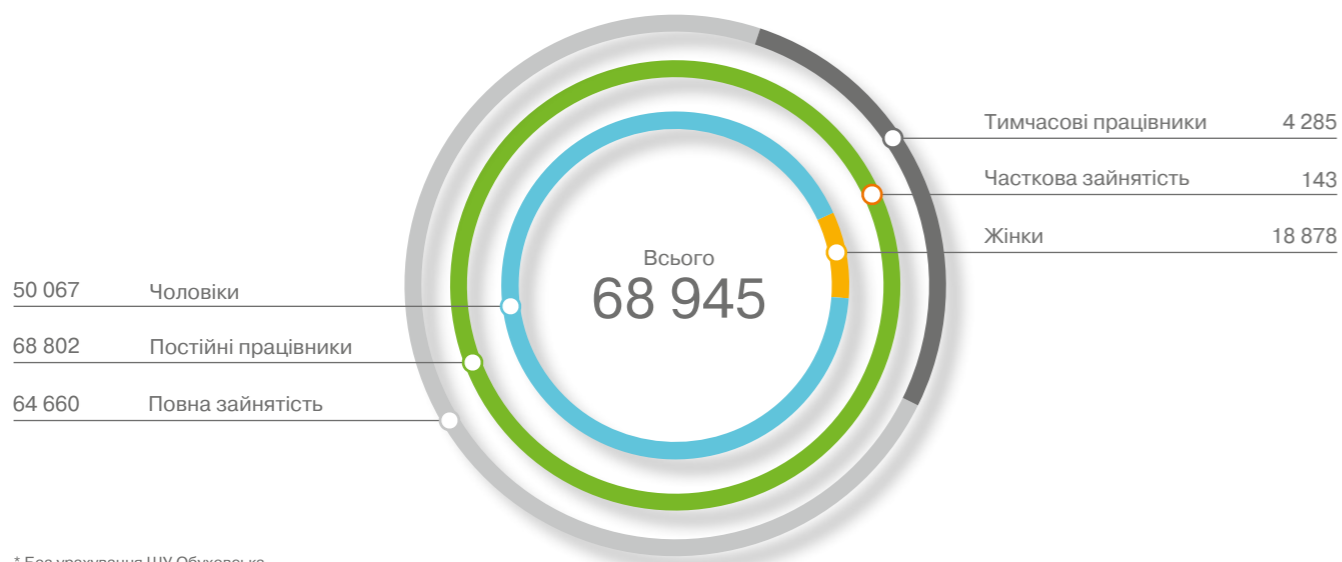
- на залучення найкращих фахівців на ринку праці;
- забезпечення гідного рівня винагороди та заохочення працівників;
- розвиток потенціалу працівників;
- формування єдиної корпоративної культури.

Вибудована в такий спосіб система є ефективним інструментом, що дає можливості для ініціативи працівників.

Пріоритетні завдання у сфері управління персоналом:

- охоплення системою SAP HCM усіх підприємств компанії для реалізації проекту «Створення єдиного розрахункового центру HR»;
- реалізація проекту «Покоління», спрямованого на забезпечення підприємств персоналом; утримання, розвиток і мотивацію персоналу. Проект передбачає створення інструментів для прогнозування потреби та достатності трудових ресурсів з урахуванням чинників якості та часу;
- реалізація заходів щодо покращення соціального клімату для підвищення рівня лояльності та залученості працівників.

Загальна чисельність персоналу Групи ДТЕК у 2017 році, осіб*

* Без урахування ШУ Обуховська.

Залучення працівників

Планування потреби в працівниках, пошук і підбір персоналу, а також кадрове адміністрування проводяться відповідно до законодавства України, колективного договору, положення щодо добору персоналу, правил внутрішнього трудового розпорядку, інструкцій «Про порядок оформлення листків непрацездатності» і «Про порядок складання графіка відпусток і надання відпусток працівникам».

Під час пошуку та добору персоналу на вакантну позицію насамперед використовується внутрішній рекрутинг: працівники підприємств компанії інформують про відкриті вакансії, охочі можуть надіслати резюме і пройти співбесіду на відповідність кваліфікаційним вимогам і особистісним якостям відповідно до вимог вакантної посади. Зовнішній добір

персоналу здійснюється через центри зайнятості, інтернет-рекрутинг на спеціалізованих ресурсах із пошуку роботи та інших зовнішніх майданчиках. Принципи, які використовуються під час добору персоналу, — це відповідний вакантній посаді рівень освіти, компетенцій, умінь і досвіду.

Кількість новонайнятих працівників Групою ДТЕК у 2017 році, осіб

За гендером		За віком		
Чоловіки	Жінки	до 30 років	від 30 до 50 років	понад 50 років
5 997	1 682	2 838	3 943	901

Підприємства Групи ДТЕК істотно впливають на формування зайнятості в регіоні діяльності. Підприємства забезпечують стабільну заробітну плату, соціальний пакет, дотримання внутрішньооб'єктного режиму роботи та ін.

Оплата, преміювання та пільги

У першому кварталі працівники компанії проходять Щорічне оцінювання діяльності (ЩОД), за результатами якого визначається розмір винагороди, формуються на наступний рік завдання, програма навчання та розвитку, а також визначаються перспективи кар'єрного зростання.

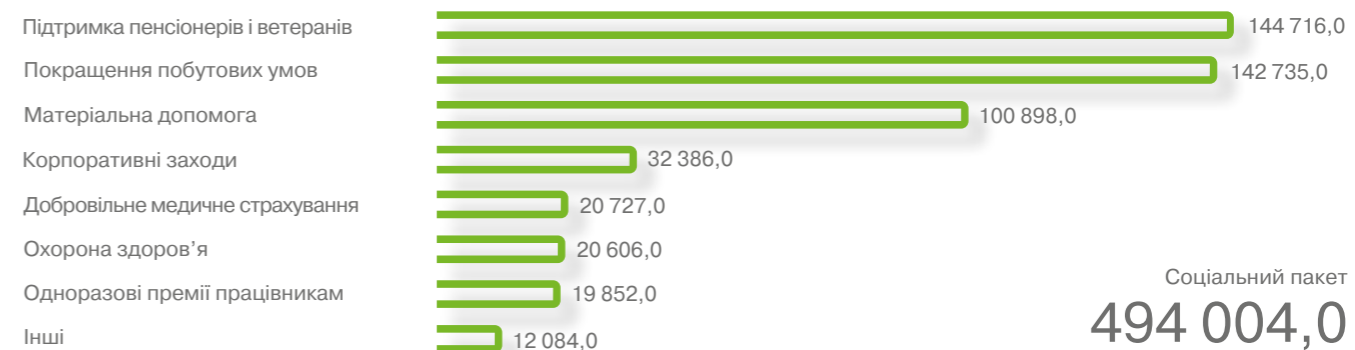
2017 року було змінено підхід і розширено охоплення ЩОД серед робітничого персоналу. Для об'єктивнішого оцінювання застосовано коефіцієнт трудового внеску (КТВ). КТВ — це особистий внесок кожного працівника в загальний результат підрозділу, з урахуванням якого виводиться індивідуальна оцінка. До критеріїв розрахунку КТВ належать: виконання робочих обов'язків, дотримання вимог охорони праці та техніки безпеки й компетенції.

У ДТЕК Енерго створено Регламент з управління винагородою працівників, у якому були уніфіковані основні виплати та соціальний пакет для працівників усіх підприємств.

2017 року компанія підвищила заробітну плату працівникам і зберегла в повному обсязі соціальний пакет.

На підприємствах, які розташовані на лінії розмежування, 2017 року спостерігався відтік висококваліфікованих кадрів у зв'язку зі зміною місця проживання за дефіциту висококваліфікованих фахівців на ринку праці. Крім того, у зв'язку з зупинкою ДТЕК Криворізька ТЕС і ДТЕК Придніпровська ТЕС (див. Виробнича діяльність) частину персоналу станцій було направлено у вимушений простій, а окремі категорії переведено на чотириденний робочий тиждень. Після виходу станцій на повний обсяг завантаження режим роботи працівників було відновлено.

Соціальні виплати та пільги, надані працівникам Групи ДТЕК у 2017 році, тис. грн*

* Без урахування коштів, що перераховуються профспілковим організаціям на оздоровлення працівників і культмасову роботу.

Підхід до відповідальної реструктуризації і виходу працівників на пенсію

2017 року на підприємствах Групи ДТЕК не було звільнення персоналу у зв'язку зі зміною в організації виробництва та праці.

Під час зміни організаційної структури підприємств можливе використання таких механізмів:

- виведення непрофільних функцій в інсорсинг і аутсорсинг;
- передання соціальних об'єктів у комунальну власність;
- природне скорочення штату (вихід працівників на пенсію, звільнення за власним бажанням та ін.);

- звільнення працівників за угодою сторін.

Колективними договорами підприємств закріплено мінімальний термін, упродовж якого працівникам мають повідомляти про майбутні зміни. Цей термін відповідає законодавчо встановленим двом місяцям, а щодо вугільних підприємств — трьом місяцям.

Прогноз щодо виходу працівників на пенсію, %

Відсоток працівників, які вийдуть на пенсію через 5 років		Відсоток працівників, які вийдуть на пенсію через 10 років	
Чоловіки	Жінки	Чоловіки	Жінки
7,5	6,1	12,8	11,1

Програми оздоровлення та підтримки здорового способу життя

Щорічно підприємства спрямовують фінансові кошти для організації відпочинку та оздоровлення працівників та членів їхніх сімей у різних санаторно-курортних установах. Організація проводиться спільно з профспілковими комітетами.

Працівники підприємств і члени їхніх сімей відвідали санаторії:

«Миргород», «Березовий гай» (м. Миргород); «Карпати», «Весна», «Дніпро-Бескид», «Кристал» (м. Трускавець); «Роша» (м. Харків); «Бердянськ» (м. Бердянськ); туристично-готельний комплекс «Морська республіка» (м. Бердянськ); бази відпочинку «Казка», «Селена», «Автомобіліст» (смт Кири-

лівка); оздоровчий комплекс «Одесакабель», «Біла акація» (м. Одеса); дитячий оздоровчий табір «Джура» (м. Кременна); ДОТ «Перлина» та ін.

Крім того, у санаторіях-профілакторіях ДТЕК Сервіс працівники можуть пройти терапевтичне лікування, програми з профілактики захворювань і загального зміцнення здоров'я.

Навчання та розвиток персоналу

Компанія дає всім працівникам змогу розвивати свій потенціал у корпоративному університеті Академії ДТЕК.

У межах навчання та розвитку компанія проводить:

- обов'язкове професійне навчання працівників, включно з тренажерною підготовкою за певними спеціальностями, розробкою професійних корпоративних стандартів із ключових професій виробничих підприємств;
- пропаганду культури професійної компетентності через проведення конкурсів професійної майстерності серед працівників;
- щорічне оцінювання діяльності на всіх підприємствах компанії;
- програму Кадровий резерв, яка дає змогу планувати та розробляти кар'єрні карти.

За результатами 2017 року до Кадрового резерву виробничих підприємств було рекомендовано 69 працівників.

Пріоритетні завдання компанії у сфері навчання та розвитку персоналу:

- створення Центру оцінювання та підтвердження кваліфікацій за робітничими професіями на базі трьох філій Академії ДТЕК;
- створення Незалежного центру сертифікації за робітничими професіями;
- внесення інтегрованих професій «гірник-універсал», «електромонтер» і «зварювальник в енергетиці» до Державного класифікатора професійних назв робіт (ДК 003:2010) і затвердження стандартів цих професій.

Професійні стандарти. 2017 року розроблено корпоративні стандарти за професіями: у вугільній галузі — «машиніст конвеєра», «стовбуровий (підземний)», «машиніст електровоза (підземний)»; в енергетичній галузі — «машиніст подавання палива», «електрослюсар із ремонту електричних машин», «апаратник хімічного очищення», «слюсар з обслуговування теплових пунктів»; у сфері передавання електроенергії — «електрослюсар із ремонту обладнання розподільчих пристроїв», «контролер енергонагляду», «машиніст автовишки та автогідропідіймача». За корпоративними професійними стандартами розробляються електронні курси та тестові завдання.

2017 року ініційовано роботу зі створення нової професії «гірник-універсал» і внесення цієї професії до Державного класифікатора професійних назв робіт (ДК 003:2010). Введення нової професії сприятиме оперативному управлінню персоналом через виконання взаємозамінних функцій, а також скоротить час на навчання працівника. Створення розширених (інтегрованих) професій, а також впровадження часткових кваліфікацій у систему навчання на виробництві відповідає реалізації рішень державного Плану щодо впровадження Національної рамки кваліфікацій.

2017 року професійні стандарти та розроблені на їхній базі державні стандарти професійно-технічної освіти отримали позитивну експертну оцінку Європейського фонду освіти.

Наступні корпоративні професійні стандарти компанії 2017 року лягли в основу державних стандартів професійно-технічної освіти: електрослюсар підземний, машиніст електровоза, гірник із ремонту гірничих виробок, апаратник вуглезабагачення, слюсар із ремонту парогазотурбінного обладнання, машиніст енергоблока, апаратник хімічного очищення, слюсар з обслуговування теплових пунктів, електромонтер із ремонту та монтажу кабельних ліній, електромонтер оперативно-виїзної бригади, електромонтер з обслуговування електрообладнання електростанцій.

Профільні школи. У ДТЕК Енерго розроблені та реалізуються силами внутрішніх тренерів навчання в межах школи головних інженерів (для підприємств із генерації електроенергії, 12 працівників навчено 2017 року), школи бригадирів (на підприємствах із передавання електроенергії, з видобутку вугілля — 60 працівників), школи майстрів (для підприємств із генерації електроенергії, з видобутку вугілля — 31 працівник), школи збагачувачів (на підприємствах зі збагачення вугілля, охоплено 18 керівників початкової ланки на п'яти фабриках), HR-школа (для всіх дирекцій за напрямом «управління персоналом» — 40 працівників), школи фінансів для нефінансистів (для всіх дирекцій — 27 працівників), інституту керівників проектів (на підприємствах із передавання електроенергії — 54 працівники).

Крім того, на підприємствах із видобутку вугілля та генерації електроенергії на постійній основі діє програма «Робоче наставництво на виробництві». 2017 року програма була адаптована та затверджена процедура робочого наставництва в ДТЕК Дніпрообленерго й Київенерго.

На підприємствах із видобутку вугілля навчено 980 наставників; наставники закріплені за 2 325 працівниками-учнями.

На підприємствах із генерації електроенергії навчено 225 наставників, наставники закріплені за 511 працівниками-учнями.

На підприємствах із передавання електроенергії навчено 61 наставника, закріплено за наставниками 52 учні.

Професійні конкурси та змагання спрямовані на популяризацію високих стандартів майстерності працівників підприємств ДТЕК Енерго. 2017 року на честь Дня шахтаря відбулися конкурси «Найкращий за професією» і змагання, на яких були представлені всі шахтарські спеціальності. На підприємствах із генерації електроенергії проводяться конкурси професійної майстерності зварників, дефектоскопістів, машиністів енергоблоків, а також конкурс «Найкращий за професією» серед персоналу вахтових бригад електричного цеху. На підприємствах із передавання електроенергії проводяться змагання з професійної майстерності бригад.

Робота з вищими. 2017 року компанія продовжила співпрацю з вищими навчальними закладами, яка спрямована на забезпечення виробничих підприємств молодими фахівцями, зокрема й за дефіцитними професіями.

Навчання та розвиток персоналу — у цифрах 2017 року

22,4 людино-години — середня кількість годин навчання, які припадають на одного працівника на рік

5 конкурсів фахової майстерності проведено серед працівників компанії

8 профільних шкіл діють у компанії

9 провідних технічних університетів України — партнери ДТЕК

World skills Ukraine —

конкурс робітничих кваліфікацій для популяризації робітничих професій серед людей до 23 років за підтримки компанії

38 853

факти навчання робітників силами компанії

17 708

фактів навчання ІТП силами компанії

1 869

фактів навчання робітників зовнішніми тренерами

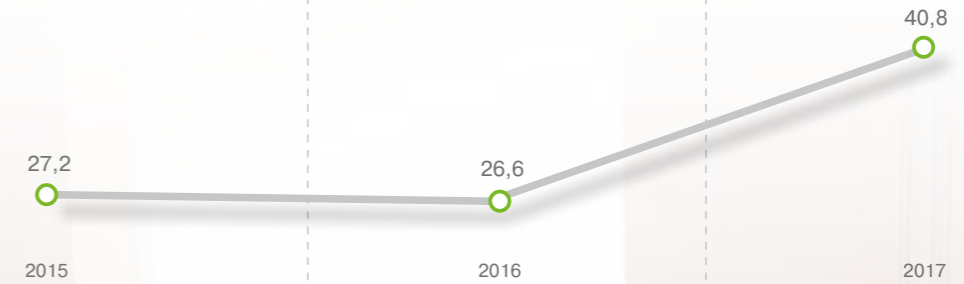
4 772

факти навчання ІТП зовнішніми тренерами

63 202

факти навчання

Інвестиції Групи ДТЕК у навчання та розвиток працівників, млн грн

04 Охорона праці, промислова безпека та охорона здоров'я

Головна мета системи охорони праці та промислової безпеки Групи ДТЕК – збереження життя, здоров'я та працездатності працівника в процесі всієї його трудової діяльності. Серед основних завдань компанії – виховання культури дбайливого й уважного ставлення до власного життя та безпеки людей навколо. Цей процес вимагає корекції мислення працівників, послідовного впровадження знань і принципів, які лежать в основі будь-якої виробничої дії.

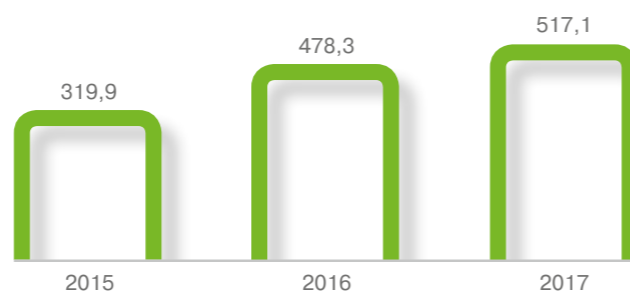
Система управління охороною праці (ОП) і промислової безпеки (ПБ) спрямована на підвищення безпеки праці працівників підприємств і підрядних організацій, зниження виробничого травматизму, забезпечення працівників ефективними засобами індивідуального захисту.

Пріоритетні напрями інвестицій в ОП і ПБ:

- придбання спецодягу, спецвзуття, засобів індивідуального та колективного захисту, засобів протипожежного захисту;
- виконання комплексних заходів щодо покращення умов праці;
- дотримання нормативних вимог до санітарно-побутових умов на підприємствах;
- регулярне проведення сертифікаційних аудитів на відповідність системи управління ОП національним нормативним вимогам і міжнародному стандарту OHSAS 18001:2007;
- обладнання та забезпечення кабінетів з охорони праці;

- проведення первинних, періодичних і позачергових медичних оглядів персоналу;
- проведення заходів із запобігання травматизму серед населення.

Інвестиції Групи ДТЕК в охорону праці та промислову безпеку, млн грн

Підходи, стандарти управління, навчання в галузі ОП і ПБ

Усі підприємства компанії розглядають свою діяльність у галузі охорони праці та промислової безпеки як невіддільну частину успішного ведення виробничої діяльності й обов'язкову умову досягнення стратегічних цілей.

Розділ «Охорона праці та техніка безпеки» є обов'язковим пунктом колективних договорів на всіх підприємствах компанії. Цей пункт містить зобов'язання адміністрації та профспілкових організацій щодо дотримання в повному обсязі законодавства в цій галузі. На покращення стану системи управління охороною праці спрямовані внутрішні нормативні документи підприємств Групи ДТЕК, які погоджуються з профспілковими організаціями.

Відповідно до колективного договору підприємства Групи ДТЕК зобов'язуються:

- проводити атестацію робочих місць;
- забезпечувати працівників необхідним інструментом, спецодягом, спецвзуттям, засобами індивідуального та колективного захисту, мийними засобами;
- забезпечувати стабільну роботу поверхневих і підземних медичних пунктів із постійним комплектуванням медикаментами й обладнанням;
- організувати та проводити професійну підготовку й навчання з охорони праці;
- проводити періодичні медичні огляди;
- інформувати працівників про професійні ризики для здоров'я та вживати заходів щодо мінімізації й усунення таких ризиків.

Служби підприємств з охорони праці також ініціювали внесення до колективного договору таких пунктів, як надання невідкладної медичної допомоги, поглиблене клінікоінструментальне обстеження працівників із підозрою на профзахворювання тощо.

На всіх підприємствах Групи ДТЕК функціонує положення «Про безпеку послуг підрядних організацій», яке уніфікує вимоги до охорони праці, промислової, пожежної та загальної безпеки. У положенні передбачені схема дій та розподіл відповідальності щодо забезпечення безпеки робіт, які виконує підрядна організація, лист оцінки відповідності підрядника вимогам безпеки, перелік документації та вимоги до дій щодо гарантування безпеки робіт підрядника.

Крім того, для розвитку внутрішньої системи управління охороною праці підприємства 2017 року продовжили реалізацію проектів «Культура безпеки праці» та «Програма ініціатив з охорони праці», спрямованих на підвищення культури виробництва та свідомого ставлення до створення безпечних умов праці.

ПРАТ «Нафтогазвидобування» й Київенерго 2017 року успішно пройшли наглядний аудит системи управління охороною праці на відповідність міжнародному стандарту OHSAS 18001:2007. 100% працівників входять до сфери сертифікації.

На інших підприємствах компанії наглядний/ресертифікаційний аудити були проведені 2016 року.

Підприємства Групи ДТЕК відповідно до вимог законодавства України проводять обов'язкове навчання та перевірку знань працівників у галузі ОП. Діють процедури проведення інструктажів, навчання та перевірки знань, які визначають види, періодичність і порядок організації і проведення цих заходів. Навчання проводиться як на робочих місцях, так і в навчальних центрах.

Основні підходи до навчання з питань ОП і ПБ:

- залучення всього персоналу до процесу навчання;
- багатоступеневий контроль знань працівників;
- диференціація працівників за рівнем кваліфікації та спеціалізації;
- використання засобів візуалізації.

2,6 млн грн спрямовано 2017 року на навчання працівників із корпоративних стандартів ОП і ПБ. 37,5 тис. працівників пройшли навчання.

Виробничий травматизм

Показники	2015	2016	2017
Дістали не смертельні травми, осіб	322	399	285
Коефіцієнт частоти виробничого травматизму (LTAFR)	0,500	0,530	0,570
Дістали травми зі смертельним результатом, осіб	9	9	5
Коефіцієнт частоти смертельного травматизму (FAFR)	0,014	0,010	0,010

Щодо кожного випадку травмування працівника на виробництві, крім державної перевірки, проводиться внутрішнє розслідування. За результатами розслідування розробляються коригувальні заходи, спрямовані на недопущення подібних випадків у майбутньому.

Видобуток та збагачення вугілля	<ul style="list-style-type: none"> • Контроль психофізіологічного стану персоналу • Відеоінструктаж перед робочою зміною • Навчання та перевірка знань на базі програми ПРОТЕК • Стимулювання за виконання показників з ОП і ПБ: матеріальна та нематеріальна винагорода • Реєстрація та моніторинг критичних ризиків • «Лінія довіри» з питань ОП і ПБ, впроваджено алгоритм реагування на звернення • Розпочато проект з управління небезпечними діями з застосуванням системи безперервного вдосконалення «Новатор»
Генерація електроенергії	<ul style="list-style-type: none"> • Протиаварійні та протипожежні тренування • Стимулювання за виконання показників з ОП і ПБ: матеріальна та нематеріальна винагорода • «Полігон тренажера енергоблока 200, 300 МВт» для тренування оперативного персоналу • Навчальний полігон із підготовки дипломованих електрозварників, що пройшов атестацію в Інституті електрозварювання ім. Є. О. Патона
Дистрибуція електроенергії	<ul style="list-style-type: none"> • Забезпечення відеокамерами та диктофонами бригад для запису робочого процесу, щоби контролювати якість проведення цільових інструктажів • Віддалений доступ до відеокамер диспетчерських пунктів • Стимулювання за виконання показників з ОП і ПБ: матеріальна та нематеріальна винагорода • Програма Safety Walk для обліку аудитів робочих місць • Система обліку небезпечних дій і ситуацій, інформацію в яку може внести кожен працівник і спільно з підприємством усунути • Гаряча лінія з питань ОП, впроваджено алгоритм реагування на звернення • Протипожежні й об'єктні тренування
Видобуток природного газу	<ul style="list-style-type: none"> • Цілодобовий контроль дотримання вимог промислової безпеки • Контроль культури виробництва, технологічної дисципліни • Автоматизовані системи протиаварійної та протипожежної безпеки • Протиаварійні та протипожежні тренінги • Тренінги з надання першої медичної допомоги • Щорічна конференція з охорони праці, промислової безпеки та охорони довкілля • Конкурси «Найкраща добровільна пожежна дружина», «Найкращий за професією»

Задля захисту від стихійних лих на підприємствах Групи ДТЕК проводяться технічні, організаційні та навчальні заходи: з захисту від затоплення, з контролю стану блискавкозахисту та пожежної автоматики, з підтримання в готовності засобів індивідуального захисту та захисних споруд, з підготовки фонду приміщень, які можна швидко пристосувати до укриття персоналу в разі бойових дій.

Охорона здоров'я працівників і медицина праці

Контроль динаміки двох медико-соціальних показників (рівень захворюваності та індекс здоров'я) дає змогу ефективніше впливати на зниження фінансових втрат компанії та підвищення продуктивності праці.

2017 року на виробничих підприємствах Групи ДТЕК було продовжено реалізацію проекту, який встановлює гарантований контроль за якістю та достовірністю періодичних медичних оглядів і медоглядів під час приймання на роботу. Прийнято рішення використовувати психофізіологічну експертизу як додатковий інструмент для забезпечення достовірності профоглядів працівників, зайнятих на роботах підвищеної небезпеки. Лікарі ДТЕК Сервіс в обов'язковому порядку входять до складу комісії із профоглядів.

Результати медоглядів 33 908 працівників було додатково проконтрольовано у 2017 році. На ДТЕК Павлоградвугілля у звітному періоді в 1,8 раза зросло виявлення працівників, які за станом здоров'я потребують переведення на іншу роботу, не пов'язану зі шкідливими/небезпечними чинниками виробничого середовища та трудового процесу.

Також на підприємствах компанії було продовжено реалізацію проекту «Медико-психологічної реабілітації». Мета проекту — підтримка працівників підприємств, демобілізованих із зони проведення АТО. Штат з 10 психологів веде консультування, психокорекцію, психоедукацію працівників, а також проводить групові тренінги та лекції для осіб, які потребують психологічної підтримки.

У червні почалася реалізація програми «Корекція соціально-психологічного клімату в колективах виробничих підприємств». Здоровий соціально-психологічний клімат підвищує ефективність праці, сприяє зниженню аварійності та травматизму на виробництві, а також забезпечує високий рівень задоволеності, залученість і лояльність працівників. Сформовано та вдосконалюється перелік психологічних послуг, які надаються в межах програми (тренінги, тестування, інформаційні зустрічі, психологічне консультування).

Охорона здоров'я працівників і медицина праці: ключові факти

1 500

працівників отримали невідкладну медичну допомогу

457

медпрацівників, з яких **26** лікарів

32

здоровпункти, які надають медичну допомогу цілодобово, з них

17 підземних

ЗВУТ –

єдина база для моніторингу показників здоров'я працівників підприємств і діяльності медичних об'єктів підприємств

10,93 –

рівень захворюваності з тимчасовою втратою працездатності у 2017 році

(**11,17** – на 1 працівника виробничих підприємств у 2016 році)

56 –

індекс здоров'я у 2017 році.

У 2016 році індекс здоров'я (відсоток працівників, які не хворіли упродовж року) становив **52,5**

8 139

осіб оздоровлено в санаторіях-профілакторіях

понад

1,7 млн

оглядів працівників перед зміною

172 000

приймів працівників проведено

32 500

працівників, зайнятих на роботах підвищеної небезпеки, пройшли психофізіологічну експертизу в межах профогляду

Централізований апарат управління

Єдині стандарти надання медичної допомоги

05 Охорона довкілля

Стратегічні завдання Групи ДТЕК – впровадження сучасних технологій і найкращих практик для мінімізації впливу виробництва на довкілля й оптимізації використання небезпечних речовин і матеріалів.

Підприємства компанії в природоохоронній діяльності керуються Екологічною політикою ДТЕК. Політика декларує місію, цілі реалізації та принципи. Документом визначено такі довгострокові цілі компанії в галузі екології:

- захищати довкілля, включно з запобіганням забрудненням, раціональним використанням ресурсів, зниженням впливу на зміну клімату, захистом біологічного різноманіття та екосистем;
- розвивати відновлювану енергетику та модернізувати ТЕС ДТЕК Енерго;
- виконувати обов'язкові законодавчі та інші вимоги;

- забезпечити екологічну безпеку підприємств;
- постійно вдосконалювати систему екологічного менеджменту для покращення показників екологічної діяльності.

Також компанія підтримує ініціативи в галузі екологічної освіти та виховання. Наприклад, задля популяризації зеленої енергетики діє програма «Промисловий туризм». Щотижня у весняно-літньому сезоні проводяться безкоштовні екскурсії для туристів на Ботієвську ВЕС. Крім того, щомісяця вітроенергетики проводять інформаційно-освітні тури для школярів і студентів. 2017 року тисяча туристів відвідала станцію.

Екологічні витрати Групи ДТЕК у 2017 році, тис. грн

Бізнес-сегмент	Капітальні інвестиції	Поточні витрати	Додаткові витрати	Всього в бізнес-сегменті
ДТЕК Енерго	319 148,3	738 203,3	59 106,6	1 116 458,2
Видобуток та збагачення вугілля	26 349,8	97 064,7	34 398,2	157 812,7
Генерація електроенергії	292 749,4	633 817,6	10 376,5	936 943,5
Київенерго	–	6 868,9	13 570,0	20 438,9
ДТЕК Мережі: передавання електроенергії мережами	49,1	452,1	761,9	1 263,1
ДТЕК ВДЕ	–	152,6	–	152,6
ДТЕК Нафтогаз	29 323,6	811,5	469,0	30 604,1

Впровадження стандартів з охорони довкілля

2017 року продовжилися роботи із впровадження та вдосконалення системи екологічного менеджменту. На відповідність вимогам міжнародного стандарту ISO 14001:2004 успішно пройдено наглядні аудити систем екологічного менеджменту ДТЕК Східенерго, ДТЕК Дніпроенерго, ДТЕК Дніпрообленерго, ДТЕК Донецькобленерго, Київенерго, Нафтогазвидобування, ДТЕК ВДЕ. Крім того, на відповідність вимогам оновленого стандарту ISO 14001:2015 пройшли ресертифікаційні аудити ДТЕК Західенерго, ДТЕК Високовольтні мережі, ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля, а також були розроблені внутрішні нормативні документи для впровадження вимог стандарту на інших підприємствах компанії. Аудиторські компанії підтвердили відповідність систем екологічного менеджменту підприємств міжнародним вимогам.

Законодавство у сфері охорони довкілля

На виконання Договору про Асоціацію України з ЄС були імplementовані нормативні акти Європейського Союзу, що викликало такі зміни законодавства:

- Кабінет Міністрів України розпорядженням №605-р від 18.08.2017 затвердив Енергетичну стратегію України на період до 2035 року. Від держави й енергокомпаній потрібен високий рівень екологічної відповідальності, дотримання високих екологічних норм виробництва, транспортування, трансформації та споживання енергії;
- Кабінет Міністрів України розпорядженням №796-р від 08.11.2017 затвердив Національний план скорочення викидів від великих спалювальних установок. Документ передбачає, що до 2028 року викиди пилу й оксидів сірки в атмосферу мають скоротитися в 40 і 20 разів відповідно, а до 2033 року викиди оксидів азоту знизяться в чотири рази відповідно до вимог Директиви 2010/75/ЄС;
- Кабінет Міністрів України розпорядженням №820-р від 08.11.2017 затвердив Національну стратегію управління відходами в Україні до 2030 року, яка була розроблена на виконання вимог Директиви 2008/98/ЄС «Про відходи». У межах виконання завдань стратегії будуть розроблені національний та регіональні плани управління відходами;
- Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році» № 1791-VIII від 20.12.2016 проіндексовані ставки екологічного податку, які діяли у 2016 році, на 12%;
- Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» № 2059-VIII від 23.05.2017 імplementує вимоги Директив 2003/4/ЄС та 2011/92/ЄС і встановлює новий механізм оцінювання впливу планової діяльності, яка становить підвищену екологічну небезпеку. Законом передбачена відповідальність за невиконання положень із можливістю призупинення діяльності підприємства в разі негативного висновку уповноваженого органу;
- Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 548 від 28.12.2016 (набув чинності з 21.02.2017) внесено зміни до Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків за наднормативні викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря. Згідно з методикою, штрафи можуть нараховуватися на підставі документальної перевірки; нарахування штрафів відбувається з моменту вчинення порушення; підтвердити факт усунення порушень можна тільки в присутності держкоінспекторів.

Підхід до оцінювання впливу на довкілля

Запобігання та мінімізація негативного впливу на довкілля – один з основних пріоритетних напрямів в організації природоохоронної діяльності підприємств Групи ДТЕК. Визначено структуру відповідальності в усіх процесах системи екологічного менеджменту, основними елементами якої є:

- впровадження, функціонування та вдосконалення системи екологічного менеджменту відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 14001;
- проведення аудитів системи екологічного менеджменту;
- ідентифікація та оцінювання екологічних ризиків і можливостей, розробка заходів щодо їх управління;
- розробка та реалізація екологічних програм (річних, перспективних) у галузі охорони атмосферного повітря, раціонального використання водних ресурсів, регулювання якості стічних і ґрунтових вод у районі розміщення виробничих об'єктів, управління відходами та рекультиватії земель;
- проведення щорічного екологічного навчання всіх працівників підприємств;
- робота з підрядниками та постачальниками. Згідно з Технічною політикою підприємств із генерації електроенергії, контрагенти-постачальники обладнання мають відповідати вимогам стандарту ISO 14001, а технічні завдання на закупівлю матеріалів формуються з урахуванням вимог з охорони довкілля.

На підприємствах Групи ДТЕК здійснюється моніторинг впливу на довкілля відповідно до вимог чинного природоохоронного законодавства. Зокрема, лабораторний контроль викидів і скидів, контроль впливу місць накопичення відходів на ґрунт і повітря, контроль якості підземних вод, стану атмосферного повітря на межі санітарно-захисної зони підприємств, технічного стану природоохоронних об'єктів і очисного обладнання. Дані екологічного моніторингу дають змогу визначити ступінь впливу виробництва на стан довкілля і своєчасно реагувати на можливі несприятливі зміни.

З 2015 року ТЕС ДТЕК Енерго реалізують проект «Автоматизована система екологічних показників». Проект містить чотири функціональні блоки, спрямовані на автоматизацію процесів: розрахунок екологічного податку, контроль стану золошлакопроводів і золовідвалів, стану систем моніторингу відхідних газів, інформування про аварійні ситуації екологічного характеру. 2017 року проект було розширено завдяки впровадженню блока з автоматизації процесу управління перевіркою дотримання вимог природоохоронного законодавства.

Збереження та відновлення біорізноманіття

З 2013 року дистрибуційні підприємства компанії реалізують програми з орнітологічної безпеки електричних мереж. Комплексний підхід до цього питання дає змогу не тільки захистити птахів, але й підвищити надійність електропостачання споживачів. Загалом забезпечення орнітологічної безпеки електрообладнання залишається новим питанням для енергетики України. Раніше енергетики опікувалися тільки питаннями захисту ліній електропередачі від пошкодження й аварійних ситуацій, зараз також приділяється увага співпраці з екологами та орнітологами. ДТЕК Дніпрообленерго спільно з Дніпровсько-Орільським заповідником із 2015 року проводить моніторинг впливу ліній електропередачі на орнітофауну в Дніпропетровській області. Моніторинг дає змогу виділити ділянки для встановлення птахозахисних пристроїв. Обстежено 121,8 км ліній електропередачі. Цей проект спрямований на охорону білого лелеки й інших видів птахів. Наприклад, на півночі області на опорах ЛЕП виявлено гніздування клинтуха (*Columba oenas*) — виду, занесеного до Червоної книги України, і вухастої сови (*Asio otus*) — виду, який потребує захисту відповідно до Бернської конвенції про охорону дикої флори та фауни.

З 2015 року підприємство щорічно проводить обласний конкурс «Лелека», який спрямований на залучення дітей та молоді до охорони білого лелеки. У 2017 році 14 дітей-переможців конкурсу були нагороджені цінними подарунками.

У 2017 році на спеціальні штучні платформи перенесено 20 гнізд білого лелеки, які були звиті на лініях електропередачі ДТЕК Дніпрообленерго і ДТЕК Донецькобленерго. Всього за чотири роки перенесено 95 гнізд.

Продовжено реалізацію заходів щодо мотивації працівників до природоохоронної діяльності. Її основні цілі — підвищення прихильного ставлення до питань екології, популяризація об'єктів природно-заповідного фонду. Наприклад, працівниками ДТЕК Донецькобленерго і ДТЕК Дніпрообленерго висаджено 939 дерев і 18 кущів, зокрема на території заказника «Мальовничий каньйон на р. Кам'янци в Токівських гранітах».

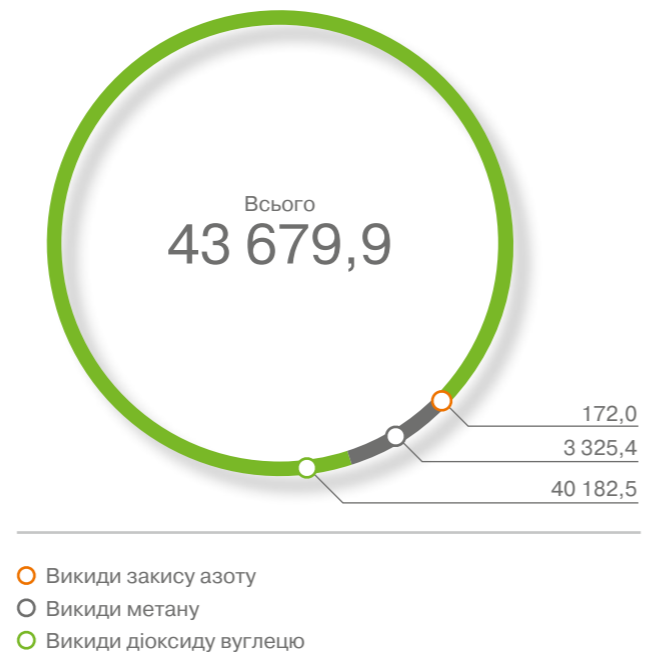
Викиди в атмосферу, зміна клімату та парникові гази

На виконання вимог Директиви 2003/87/ЄС про встановлення схеми торгівлі квотами на викиди парникових газів розпочато співпрацю зі Світовим банком, яка здійснюється в межах проекту «Партнерство заради ринкової готовності». Мета проекту — підготовка участі ТЕС ДТЕК Енерго в національній системі торгівлі викидами парникових газів. За технічної підтримки Світового банку розпочато підготовку до участі в системі моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів. Як пілотний проект обрано ДТЕК Запорізька ТЕС.

2017 року компанія продовжила роботи на енергоблоці № 1 ДТЕК Криворізька ТЕС із будівництва нових електрофільтрів, на енергоблоці № 10 ДТЕК Бурштинська ТЕС — з реконструкції та технічного переоснащення електрофільтрів, для енергоблока № 1 ДТЕК Ладизинська ТЕС розроблено проектну документацію та розпочато реалізацію першого етапу проекту «Технічне переоснащення ГОУ енергоблока № 1 з досягненням залишкової запиленості не більш ніж 50 мг/м³». Після проведення реконструкцій усі енергоблоки будуть забезпечувати залишкову запиленість газів не більш ніж 50 мг/м³, їх обладнають системами безперервного моніторингу відхідних газів.

ТЕС ДТЕК Енерго оснащені системами відеоспостереження за відхідними димовими газами, що дає змогу операторам котлоагрегатів отримувати додаткову оперативну інформацію про режими горіння в котлах.

Викиди парникових газів в еквіваленті CO₂, тис. тонн

- Викиди закису азоту
- Викиди метану
- Викиди діоксиду вуглецю

Валові викиди в атмосферу забруднювальних речовин, тис. тонн

Оксиди азоту (NO _x)	Оксиди сірки (SO _x)	Оксид вуглецю (CO)	Тверді речовини	Всього
85,2	489,3	6,5	118,3	863,8

Водні ресурси

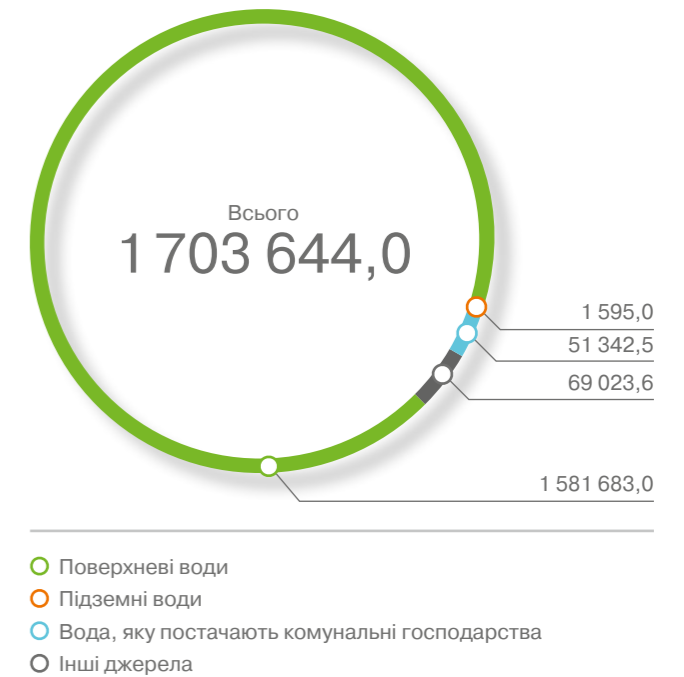
Загальний принцип управління водними ресурсами на виробничих підприємствах компанії — економне та раціональне використання. Виробничі підприємства використовують як оборотні системи водопостачання, так і повторне використання вод. Це забезпечує оптимальне водоспоживання.

Підприємства генерації електроенергії використовують оборотні системи охолодження основного та допоміжного обладнання, системи повторного використання води, оборотні системи гідрозоловидалення. Раціональне використання води видобувними та збагачувальними підприємствами забезпечується повторним використанням шахтних вод на виробничі потреби і функціонуванням системи оборотного водопостачання на збагачувальних фабриках. Дистрибуційні підприємства компанії використовують воду переважно на господарсько-питні потреби, яку забирають переважно з комунальних водопроводів.

ТЕС ДТЕК Енерго зробили експертний аналіз стану водосховищ-охолоджувачів, оцінювання проведення біомеліоративних робіт і можливості рибозведення. Впроваджуються пілотні проекти з біомеліорації та рибозведення на ДТЕК Ладизинська ТЕС і ДТЕК Криворізька ТЕС.

У межах розвитку відновлюваної енергетики розпочато проект із будівництва міні-гідроелектростанції на гідровузлі Добротвірського водосховища.

Забір води підприємствами ДТЕК Енерго у 2017 році, тис. куб. метрів

- Поверхневі води
- Підземні води
- Вода, яку постачають комунальні господарства
- Інші джерела

Об'єкти забору води для виробничого та господарсько-питного водопостачання

Найменування підприємства	Об'єкти забору води для виробничого та господарсько-питного водопостачання
ТЕС	
ДТЕК Курахівська ТЕС	Канал «Сіверський Донець — Донбас» і Курахівське водосховище (р. Вовча)
ДТЕК Луганська ТЕС	р. Сіверський Донець
ДТЕК Придніпровська ТЕС	р. Дніпро
ДТЕК Криворізька ТЕС	Канал «Дніпро — Кривий Ріг» і водосховище-охолоджувач
ДТЕК Запорізька ТЕС	Каховське водосховище (р. Дніпро)
ДТЕК Бурштинська ТЕС	Водосховище-охолоджувач на р. Гнила Липа
ДТЕК Добротвірська ТЕС	Водосховище-охолоджувач на р. Західний Буг
ДТЕК Ладжинська ТЕС	Водосховище-охолоджувач на р. Південний Буг
ДТЕК Миронівська ТЕС	Водосховище-охолоджувач на р. Лугань
Шахти та ЦЗФ	
Виробничі, включно з пилопридушенням, і господарсько-питні потреби	
ДТЕК Павлоградвугілля	Підземні води ПРУВОКС, ДМП ВКГ «Дніпро — Західний Донбас», шахтні води
ДТЕК Добропіллявугілля	Підземні та шахтні води, поверхневі води ВУВКГ м. Добропілля, КП «Вода Донбасу», р. Водяна, ставок р. Гнилуша, артезіанські свердловини ш. Піонер
ДТЕК Добропільська ЦЗФ	Поверхневі води ВУВКГ м. Добропілля
ЦЗФ Курахівська	Поверхневі води ВУВКГ м. Селидове
ЦЗФ Павлоградська	Поверхневі води ВУВКГ м. Павлограда
Використання в оборотному водопостачанні	
ЦЗФ Павлоградська	Шахтні води
ДТЕК Добропільська ЦЗФ	Шахтні води
ДТЕК Октябрська ЦЗФ	Шахтні води
ЦЗФ Курахівська	Поверхневі води ВУВКГ м. Селидове

Скиди стічних вод

На підприємствах ДТЕК Енерго постійно контролюється якість стічних вод, реалізуються проекти з модернізації очисних споруд і повторного використання стічних вод у технологічних циклах.

Задля зниження негативного впливу стічних вод на поверхневі та підземні води ТЕС ДТЕК Енерго здійснюють моніторинг якості скидних стічних вод і стану підземних вод. Також усі станції здійснюють моніторинг якості стічних і ґрунтових вод у районі розміщення золовідвалів згідно із затвердженими графіками та проводять заходи з очищення водоймищ-охолоджувачів від донних відкладень.

Основні заходи, спрямовані на запобігання та мінімізацію скидів стічних вод, реалізовані ТЕС ДТЕК Енерго 2017 року:

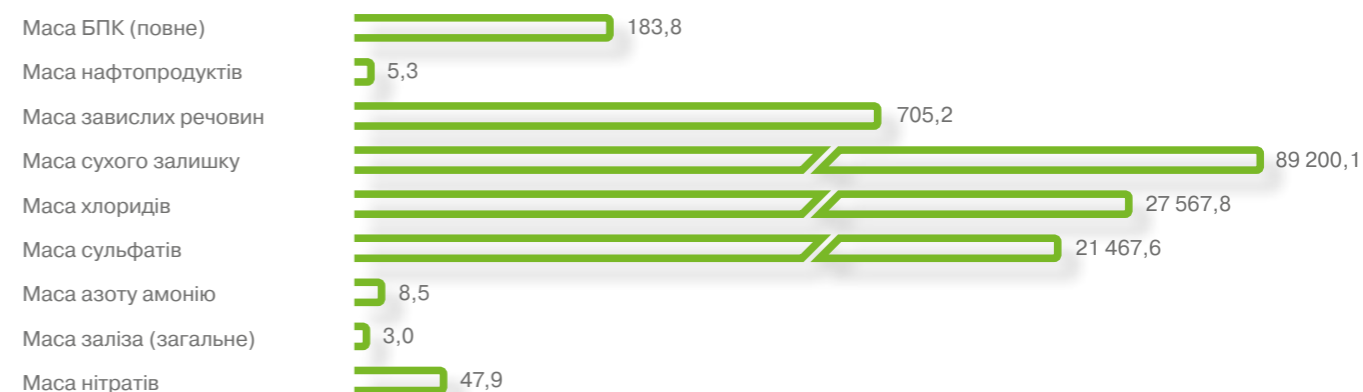
- розробка проекту «Технічне переоснащення шляхом встановлення автоматизованої системи контролю та обліку витрати води на скидних каналах № 1 і № 2 ДТЕК Придніпровська ТЕС»;

- реконструкція промзливої каналізації ДТЕК Придніпровська ТЕС;
- реконструкція промзливої каналізації та очисних споруд (забезпечення очищення перших порцій дощових стоків) ДТЕК Ладжинська ТЕС;
- ремонт насосного обладнання ДТЕК Луганська ТЕС;
- коригування проектно-кошторисної документації «Реконструкція системи відведення та очищення стічних вод автотранспортного цеху» ДТЕК Добротвірська ТЕС.

Велика частина стічних вод дистрибуційних підприємств компанії належить до господарсько-побутових і спрямовується в центральну каналізацію. Господарсько-побутові стоки на територіях, не оснащених центральною каналізацією, спрямовуються у вигрібні ями й очищаються біологічним методом.

У 2017 році сумарний об'єм стічних вод становив 1 131 542,8 тис. куб. метрів.

Маса забруднювальних речовин у стічних водах, тонн

Об'єкти скидання виробничих стічних вод ДТЕК Енерго

Найменування підприємства	Об'єкти скидання виробничих стічних вод
ДТЕК Курахівська ТЕС	Водосховище-охолоджувач (р. Вовча)
ДТЕК Луганська ТЕС	р. Сіверський Донець
ДТЕК Придніпровська ТЕС	р. Дніпро
ДТЕК Криворізька ТЕС	р. Інгулець
ДТЕК Запорізька ТЕС	Каховське водосховище (р. Дніпро)
ДТЕК Бурштинська ТЕС	Водосховище-охолоджувач (р. Гнила Липа)
ДТЕК Добротвірська ТЕС	Водосховище-охолоджувач (р. Західний Буг)
ДТЕК Ладжинська ТЕС	Водосховище-охолоджувач (р. Південний Буг)
ДТЕК Миронівська ТЕС	Водосховище-охолоджувач (р. Лугань)
ДТЕК Павлоградвугілля	р. Самара
ДТЕК Добропіллявугілля	р. Бик, р. Гнилуша, р. Водяна

Управління відходами та рекультивація земель

99,9% відходів, що утворюються в процесі виробничої діяльності підприємств ДТЕК Енерго, є безпечними, але вимагають наявності вільних земель для розміщення. У зв'язку з цим одним із ключових завдань політики компанії у сфері охорони довкілля є збільшення використання золошлакових матеріалів (ЗШМ), які утворюються під час спалювання вугілля при виробництві електроенергії.

ЗШМ можна застосовувати в будівельній промисловості для виробництва цементу та бетону, що сприятиме зменшенню обсягів використання природної сировини та зниженню викидів парникових газів. Зараз будівельним організаціям передаються незначні обсяги ЗШМ — у середньому 5–10% в Україні, тоді як у європейських країнах цей показник становить 95%.

ДТЕК Ладжинська ТЕС і ДТЕК Криворізька ТЕС у 2017 році реалізували проекти з відбору та підготовки шлаку паливного для передавання на утилізацію. Це дало змогу експортувати 30,9 тис. тонн шлаку високої якості компанії Sibelco (світовому лідеру з виробництва абразивів).

Ще один перспективний напрям використання золошлаків — дорожнє будівництво. Задля цього були розроблені експертні висновки на застосування золошлаків ДТЕК Ладжинська ТЕС, ДТЕК Бурштинська ТЕС, ДТЕК Добротвірська ТЕС, ДТЕК Курахівська ТЕС, ДТЕК Криворізька ТЕС і ДТЕК Придніпровська ТЕС, які 2017 року затвердив ДерждорНДІ ім. Шульгіна. Це дасть змогу внести використання ЗШМ у проектно-кошторисну документацію на будівництво, реконструкцію, капітальні ремонти доріг державного та місцевого значення.

Задля популяризації цього матеріалу у 2017 році ДТЕК Енерго провів круглий стіл «Використання золошлакових матеріалів вугільних станцій у дорожньому будівництві». Захід був спрямований на обмін знаннями та досвідом, а також формування та реалізацію спільних ініціатив у цій галузі.

Один із таких проектів — «Капітальний ремонт ділянки дороги «Перекалки — Рогалі — Залізнична станція Долина» Львівської області із застосуванням золошлаків Добротвірської ТЕС». Він реалізується в межах програм соціального партнерства з громадами. 2017 року розроблено проектно-кошторисну документацію та досягнуто попередніх домовленостей з органами місцевої влади щодо фінансування проекту у 2018 році.

Загалом для збільшення обсягів використання ЗШМ на всіх ТЕС ДТЕК Енерго розроблені та реалізуються програми зі збільшення використання золи-винесення, шлаку та золошлаків. Зокрема, розроблено проектно-кошторисну документацію та розпочато реалізацію проекту «Технічне переоснащення ГОУ енергоблока №1 ДТЕК Ладжинська ТЕС», спрямованого на збільшення відбору сухої золи до 50 тис. тонн на рік. Крім того, для двох енергоблоків ДТЕК Запорізька ТЕС здійснено передпроектні техніко-економічні розрахунки, розглянуті варіанти проведення сухого золовідбору й обрано для цього тип установки. Розробку проектно-кошторисної документації заплановано у 2018 році.

У 2017 році обсяг утилізації золошлаків становив 819 тис. тонн. Загалом ТЕС ДТЕК Енерго використали на власні потреби (нарощування золовідвалів та інше) 319 тис. тонн і реалізували 500 тис. тонн зовнішнім споживачам. Це становить 17,6% від загального утворення золошлаків.

Задля виключення потрапляння золошлакових відходів у довкілля проводиться заміна ділянок золошлакопроводів (ЗШП) на станціях компанії, і 2017 року було замінено 5 383 п. м. Для збереження, підтримання та відновлення лісових насаджень, порушених унаслідок ведення гірничих робіт, 2017 року підприємства з видобутку та збагачення вугілля виконали компенсаційне висаджування 13 га лісу замість підрублених лісових насаджень. Крім того, виконано біологічну рекультивацію земель на площі 23,86 га.

Однією з ключових ініціатив на підприємствах ДТЕК Енерго є оптимізація використання небезпечних речовин і матеріалів. 2017 року продовжено роботи зі зменшення використання азбестовмісних матеріалів. Так, на підприємствах із генерації електроенергії виконано часткову заміну азбестовмісних матеріалів на альтернативні речовини та матеріали під час проведення ремонтів, обмурування та теплоізоляції обладнання. ДТЕК Донецькобленерго і ДТЕК Дніпрообленерго перекрито 3 677 кв. метрів покрівлі матеріалами, що не містять азбесту.

Також підприємства компанії проводять заміну ртутьвмісних енергоощадних ламп на світлодіодні, які максимально економні та не завдають шкоди довкіллю. Крім того, проводиться заміна оливнонаповненого обладнання на вакуумне, елегазове, із сухим діелектриком, а також на герметичні оливні трансформатори, що не потребують обслуговування. Це дає змогу підвищити екологічну безпеку обладнання та виключити можливі розливи нафтопродуктів.

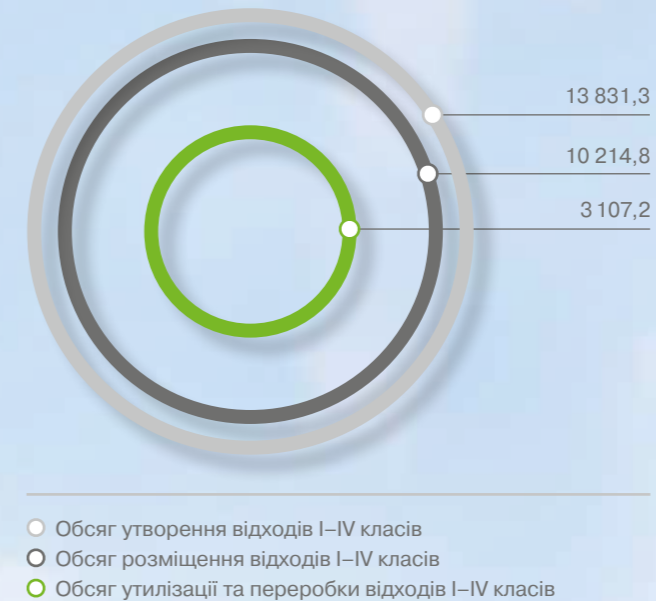
2 094 тонни небезпечних відходів, які утворили підприємства ДТЕК Енерго внаслідок своєї господарської діяльності 2017 року, були передані спеціалізованим підприємствам, що мають ліцензію Міністерства екології та природних ресурсів України на поводження з небезпечними відходами. Імпорт, експорт (включно з міжнародними перевезеннями) і переробку небезпечних відходів підприємства ДТЕК Енерго не здійснюють.

2017 року ДТЕК Дніпрообленерго став партнером проекту «Екологічно обґрунтоване поводження й остаточне знешкодження поліхлорованих дифенілів», який проводиться з ініціативи Організації з промислового розвитку ООН (ЮНІДО) за підтримки Глобального екологічного фонду та участі Дніпропетровської ОДА. Мета проекту — виконання зобов'язань, взятих Україною після ратифікації Стокгольмської конвенції про стійкі органічні забруднювачі.

ДТЕК Нафтогаз 2017 року впровадив підвищені екологічні стандарти та перейшов на безамбарний метод буріння свердловин, що дає змогу виключити вплив на довкілля.

Під час будівництва газових свердловин утворюється буровий шлам — суміш гірської породи, матеріалів і розчинів для буріння, — який законодавство дозволяє розміщувати біля свердловин. Безамбарний метод буріння дає змогу очищати шлам за допомогою спеціального обладнання. ДТЕК Нафтогаз очищає весь обсяг шламу: тверді елементи вивозять на спеціально обладнані полігони, а звільнену рідину повторно використовують у бурінні. Після завершення будівництва свердловини на робочому майданчику не залишається відходів. Потім земельну ділянку рекультивують і повертають до вихідного стану.

Утворення та поводження з відходами у 2017 році, тис. тонн

- Обсяг утворення відходів I–IV класів
- Обсяг розміщення відходів I–IV класів
- Обсяг утилізації та переробки відходів I–IV класів

06 Стала енергетика

Енергозбереження та енергоефективність

ДТЕК першим з енергетичних компаній України запропонував споживачам комплексні послуги з енергоефективності та енергозбереження. Цей напрям бізнесу розвиває ДТЕК ЕСКО. Компанія реалізує проекти на промислових, житлових, адміністративних і соціальних об'єктах. Послуги надаються на умовах енергосервісних договорів і перформанс-контрактів. У сегменті роздрібного бізнесу компанія запропонує набір енергоефективних товарів і послуг під брендом Розумний WATT.

Для промислових підприємств фахівці ДТЕК ЕСКО виконали 14 енергоефективних проектів, з яких вісім завершено. Як очікується, ці проекти забезпечать економію до 10 млн кВт·год на рік, що призведе до скорочення викидів вуглекислого газу на 9 тис. тонн. Крім того, виконані проекти дали змогу підвищити надійність роботи обладнання та рівень промислової безпеки, а також покращити умови роботи працівників і забезпечити підвищення якості теплопостачання та водозабезпечення міст. Наприклад, встановлення 12 перетворювачів частоти на Центральному ГЗК забезпечило надійність роботи насосного обладнання комбінату. Модернізація мережевого насоса на ДТЕК Ладизинській ТЕС покращила теплопостачання міста Ладизин, а встановлення перетворювача частоти на водофільтраційному блоці підвищило якість постачання міста питною водою. Модернізація системи освітлення ДТЕК Добропільської ЦЗФ підвищила в три рази рівень освітленості цехів і робочих місць, що дає змогу скоротити травматизм. Комфортніші умови для працівників також забезпечив проект із модернізації системи підтримки клімату на ДТЕК Бурштинській ТЕС.

У бюджетній сфері були реалізовані пілотні проекти на умовах енергосервісного договору, термін дії якого — сім років. У двох дитячих садках Києва виконано модернізацію систем опалення, з автоматизацією теплових пунктів і встановленням термостатів на радіаторах і датчиків температури в приміщеннях. Завдяки заходам середньомісячна економія теплоенергії становила 28% і 39,5%. У 2018 році ДТЕК ЕСКО планує брати активну участь у реалізації енергосервісних проектів у бюджетній сфері на всій території України.

2017 року компанія вивела на роздрібний ринок набір енергоефективних товарів під брендом Розумний WATT, який розрахований на побутових споживачів. Цей проект розширює перелік послуг дистрибуційних підприємств компанії і проводить популяризацію інструментів енергозбереження серед населення. В основі наборів Розумний WATT — дво-

зонні прилади обліку електроенергії, а також індивідуальні прилади обліку тепла для будинків із горизонтальною системою опалення. Також до наборів входять LED-лампи, розетки з таймерами, інструкція з порадами щодо економії електроенергії. Набори можна придбати на сайті ДТЕК ЕСКО або в центрах обслуговування клієнтів Київенерго, ДТЕК Дніпрообленерго, ДТЕК Донецькобленерго. 2017 року клієнти придбали 2 379 наборів Розумний WATT.

Фахівці компанії спільно з Академією ДТЕК проводять навчання клієнтів основ енергоаудиту й енергоменеджменту. 2017 року навчання пройшли приблизно 150 осіб, включно з працівниками підприємств ДТЕК Енерго, Cogum Group, представниками ОСББ, засобів масової інформації. Учасники навчання самостійно проводять і захищають експрес-енергоаудити своїх об'єктів — офісних або торгових приміщень, житлових будинків або підприємств. За підсумками експрес-енергоаудитів були ідентифіковані та відібрані для реалізації із застосуванням механізму енергосервісу більш ніж 30 проектів.

Крім того, для популяризації послуг енергосервісу фахівці ДТЕК ЕСКО взяли участь у серії семінарів, організованих Державним агентством з енергоефективності та енергозбереження України та Фондом ім. Фрідріха Еберта. Навчальні семінари проходили у 23 обласних центрах у межах роудшоу послуги енергосервісу для бюджетної сфери. Мета заходу — ознайомлення муніципалітетів із можливостями, які надає механізм енергосервісу для модернізації інфраструктури населених пунктів, а також для формування діалогу між містами й інвесторами-енергосервісними компаніями. У межах семінарів докладно обговорювалися особливості закупівлі послуг енергосервісу через систему ProZorro. За підсумками освітньої кампанії до ДТЕК ЕСКО звернулися шість міст для проведення 40 комплексних енергоаудитів будівель бюджетної сфери та планування енергоефективних заходів.

Інноваційність

Група ДТЕК удосконалює виробничі процеси, впроваджуючи сучасні технології та обладнання, спрямовані на підвищення ефективності роботи.

Підприємства ДТЕК Енерго активно продовжили роботу із впровадження системи безперервного вдосконалення «Новатор», яка реалізується з 2013 року. «Новатор» орієнтований на залучення персоналу всіх рівнів до процесу змін і якісних перетворень, щоби підвищити ефективність роботи та знизити витрати.

Кожен працівник може подати свої ідеї та пропозиції щодо вдосконалення виробничих та управлінських процесів. Внутрішня експертиза дає змогу виявити ресурсовитратні процеси та вузькі місця, знайти рішення й перебудувати роботу. Отже, система безперервного вдосконалення «Новатор» сприяє зростанню ефективності експлуатації обладнання та зниженню аварійності, покращенню виробничих процесів і оптимізації часу виконання операцій, підвищенню якості обслуговування клієнтів.

Компанія використовує такі інструменти та методи ощадливого виробництва: команди безперервного вдосконалення (Kaizen), точно вчасно (JIT), карта потоку створення цінності (VSM), організація ефективного робочого місця (5S); цикл покращення (PDCA); загальне обслуговування обладнання (TPM), стандартизація робочих процесів (SOP), розгортання стратегії та системного впровадження KPI для керівних посад.

2017 року акцент «Новатора» було зроблено на пошуку потенціалу основних виробничих показників і формування програми їх досягнення. Для працівників були проведені тренінги «Аналіз потенціалу», «Аналіз ефективності процесів», «Аналіз даних», «Інструменти розв'язання проблем». Працівники вчаться розуміти взаємозв'язок між своєю діяльністю та виробничими результатами, застосовувати інструменти аналізу даних для виявлення кореневих проблем і проводити пошук найкращих практик щодо поліпшення виробничих процесів.

2018 року заплановано впровадити сертифікацію працівників із володіння методиками вдосконалення бізнес-процесів. Це стане ще одним кроком у досягненні мети — змінити культуру та модель поведінки працівників, об'єднавши найкращі традиції підприємств та інноваційність.

Операційне вдосконалення стало частиною виробничої культури компанії. З початку побудови системи безперервного вдосконалення «Новатор» понад 50 тис. працівників були навчені основних інструментів. Працівники подали 92 тис. ідей, і понад 70% ініціатив реалізовано. Це забезпечило приблизно 4 млрд грн економічного ефекту за 2013–2017 роки.

ДТЕК Нафтогаз у видобутку газу успішно впроваджує інноваційні підходи та сучасні інструменти досліджень із 2014 року. У галузі розвідки та розробки родовищ одним із найбільш масштабних проектів стало проведення широкоазимутальної 3D-сейсмозвідки на Мачухівському й Семиренківському родовищах. Компанія на регулярній основі проводить високотехнологічні лабораторні дослідження, обробку та інтерпретацію геофізичних досліджень свердловин. Дані обробляються програмами Petrel, KAPPA, tNavigator і Echometer, які є найкращими світовими стандартами галузі. На підставі отриманої інформації створюються цифрові 3D-моделі родовищ. Ці моделі — важливий інструмент прийняття управлінських рішень, оскільки дають змогу проводити моніторинг і аналіз стану покладів вуглеводнів фактично в режимі реального часу й оперативно приймати рішення щодо підвищення ефективності освоєння.

У ремонті свердловин компанія почала застосовувати технологію снабінгу, яка належить до високотехнологічного методу ремонту. Крім того, велика частина процесів у компанії автоматизована. Впроваджені комплексна система контролю технологічного процесу, автоматизована система оперативно-диспетчерського керування, телеметрія свердловин, сучасні пункти комерційного обліку газу, автоматичні системи протиаварійного захисту та раннього виявлення надзвичайних ситуацій.

2017 року ДТЕК Нафтогаз почав реалізацію проекту зі створення лабораторії інновацій, «Інжиніринговий центр», який сприятиме пошуку та впровадженню в усі виробничі процеси найсучасніших рішень.

Енергія, заощаджена 2017 року завдяки заходам зі зниження енергоспоживання та підвищення енергоефективності

Показники	Од. вимірювання	Результат
Обсяг економії електроенергії	кВт·год	118 152 790,2
Обсяг економії теплоенергії	Гкал	4 732,6
Обсяг економії теплоенергії	ГДж	19 829,6
Обсяг економії палива	туп	9 647,8
Обсяг економії палива	ГДж	282 752,7
Економічний ефект	грн	222 739 698,6

Орієнтація на клієнта

В умовах реформи енергоринку та формування конкурентного роздрібно-го ринку електроенергії компанія особливу увагу приділяє забезпеченню клієнта своєчасним і якісним сервісом.

Загальні принципи у сфері якості продукції та послуг:

- виконання запланованих регламентних експлуатаційних робіт у повному обсязі й у встановлені терміни;
- інвестування в підвищення надійності та безперервності електропостачання, покращення якості електроенергії;
- проведення організаційних і технічних заходів, спрямованих на зниження кількості аварій і тривалості ліквідації;
- підвищення рівня задоволеності клієнтів.

2017 року в межах розвитку клієнтських сервісів і підвищення якості обслуговування впроваджені система моніторингу якості обслуговування та пілотний проект онлайн-моніторингу якості знань працівників ЦОК. Робота зі зворотним зв'язком від клієнтів була перебудована, щоби на постійній

основі виконувати аналіз звернень, виділяти системні проблеми та формувати заходи щодо мінімізації й усунення виявлених проблем.

ДТЕК Дніпрообленерго і ДТЕК Донецькобленерго відкрили ЦОК нового зразка, які обслуговують понад 720 тис. побутових і 18 тис. юридичних клієнтів. Клієнтам запропоновано нові послуги та продукти: електроопалення, енергоефективність, набір Розумний WATT, домашній інтернет, стаціонарний зв'язок. Київенерго представило клієнтам 2017 року такі нові сервіси, як «Особистий кабінет із приєднання», попередній запис до ЦОК через сайт компанії, стала доступною мобільна програма «Особистий кабінет з електропостачання». Крім того, підприємства запропонували клієнтам нові канали взаємодії — Viber, Facebook, розширено пропускну здатність контакт-центру на 30 %.

Додаток 1

Про звіт і процес нефінансової звітності

Цей звіт, зокрема розділ «Сталий розвиток» (далі — Звіт), відбиває істотні факти про діяльність у сфері сталого розвитку Групи ДТЕК у 2017 календарному році (з 1 січня до 31 грудня включно), а також деякі факти 2017 року, що мають безпосередній взаємозв'язок із діяльністю, яку компанія вела 2016 року, або важливі з погляду розуміння завдань сталого розвитку.

Звіт є п'ятим інтегрованим звітом компанії і восьмим звітом, що розкриває інформацію про діяльність компанії в

галузі сталого розвитку. Попередній Звіт був опублікований 2017 року й містив інформацію про діяльність компанії у 2016 календарному році.

Звіт підготовлений із використанням

- показників Посібника зі звітності у сфері сталого розвитку (GRI);
- змісту 17 Цілей сталого розвитку ООН.

Рівень відповідності GRI						
	C	C+	B	B+	A	A+
Самодекларація			✓			
Перевірка третьої сторони						
Перевірка GRI						

Межі та сфера охоплення звітності

Звіт відбиває масштаб діяльності Групи ДТЕК, підходи в галузі менеджменту та взаємодії із зацікавленими сторонами, показники результативності в економічній та екологічній сферах, сфері управління персоналом, взаємодії із суспільством, клієнтоорієнтованій діяльності.

Структура компанії представлена в розділі «Про групу ДТЕК» на стор. 12. Нефінансова звітність містить кількісні та якісні (описові) елементи за напрямками діяльності Групи ДТЕК, які найістотніше впливають на економіку, екологію та соціальні аспекти діяльності компанії в регіонах України.

Організаційні межі нефінансової звітності

1. Генерація електроенергії

ТОВ «ДТЕК Східенерго», у тому числі:
ДТЕК Курахівська ТЕС
ДТЕК Луганська ТЕС

ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», у тому числі:
ДТЕК Криворізька ТЕС
ДТЕК Запорізька ТЕС
ДТЕК Придніпровська ТЕС

ПАТ «ДТЕК Західенерго», у тому числі:
ДТЕК Бурштинська ТЕС
ДТЕК Добротвірська ТЕС
ДТЕК Ладизинська ТЕС

ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго»:
ДТЕК Миронівська ТЕС

2. Дистрибуція електроенергії

ТОВ «ДТЕК Високовольтні мережі»
ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго»
ПрАТ «ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля»
ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго»
ПАТ «Київенерго»

3. Видобуток і збагачення вугілля

ПрАТ «ДТЕК Павлоградвугілля», у тому числі:
ВСП «ШУ Першотравенське»
ВСП «ШУ Павлоградське»
ВСП «ШУ Дніпровське»
ВСП «ШУ Тернівське»
ВСП «ШУ імені Героїв Космосу»

ТОВ «ДТЕК Добропіллявугілля», у тому числі:
ВСП «ШУ Добропільське»
ВСП «ШУ Білозерське»

ПАТ «ДТЕК Добропільська ЦЗФ»
ТОВ «ЦЗФ «Павлоградська»
ТОВ «ЦЗФ «Курахівська»
ПАТ «ДТЕК Октябрська ЦЗФ»

4. Відновлювана енергетика

ТОВ «Вінд Пауер»
ТОВ «Приморська вітроелектростанція»
ТОВ «Приморська вітроелектростанція 2»
ТОВ «Трифонівка Енержі»
ТОВ «Вінд Тех»
ТОВ «Орлівська ВЕС»
ТОВ «Солар Фарм 1»

5. Нафтогазовий напрям

ПрАТ «Нафтогазвидобування»

Підстави для виключення організацій із меж звітності

До меж звітності не включені ТОВ «Техремпоставка», ТОВ «Першотравенський РМЗ», ТОВ «ДТЕК Сервіс», ТОВ «ДТЕК Трейдинг», ТОВ «ДТЕК Пауер Трейд» (вплив цих організацій незначний або дані не консолідовані за показниками GRI). До географічних меж звітності не входять компанії, що працюють за межами України: DTEK B.V., DTEK Oil&Gas B.V., DTEK Renewables B.V., DTEK Energy B.V., DTEK Finance B.V., NGD B.V., Primorskaya WEP B.V., DTEK Holdings Limited, DTEK Trading Limited, DTEK Trading S.A., DTEK Finance PLC, DTEK Investments Limited, DTEK Hungary Power Trade LLC, АТ «Шахтоуправління «Обуховська», АТ «Донецький антрацит», ТОВ «Сулінантрацит».

До меж звітності не включені ПАТ «ДТЕК Крименерго»; ДТЕК Зуївська ТЕС, ТОВ «ДТЕК Свердловантрацит», у тому числі: ВП «ШУ Червонопартизанське», ВП «ШУ Свердловське», ВП «ЦЗФ «Свердловська»; «ДТЕК Ровенькиантрацит», у тому числі: ВП «ШУ Ровеньківське», ВП «ШУ Ясенівське», ВП «Центральна збагачувальна фабрика «Комендантська»; ПрАТ «ДТЕК Шахта Комсомолець Донбасу», ТОВ «Моспинське ВПП», а також частина підприємств ТОВ «ДТЕК Високовольтні мережі», ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго», ПАТ «ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля», над якими було втрачено контроль унаслідок воєнних дій на Донбасі.

Істотні теми

Оцінюючи істотність тем для цілей нефінансової звітності, Група ДТЕК бере до уваги принципи доцільності й актуальності в умовах українського контексту. За підсумками аудиту інформаційних матеріалів у ЗМІ, досліджень соціального клімату на підприємствах Групи ДТЕК, аналізу змісту нефінансових звітів провідних енергетичних компаній, змісту діалогів із зацікавленими сторонами були визначені такі істотні для Звіту теми (на основі експертної оцінки менеджменту Групи ДТЕК):

Низький ступінь істотності	Середній ступінь істотності	Високий ступінь істотності
Контекст: міжнародний		
Переваги різних тарифів для споживачів	Нова філософія: соціально- та клієнтоорієнтована енергетика	Модернізація енергосистем і відновлення основних фондів (Східна Європа)
Безпека мережевої інфраструктури для населення	Просування відповідального енергоспоживання	Енергоефективність та зниження викидів парникових газів
Наукові розробки та дослідження	Комбіноване використання видів палива, розвиток ВДЕ	Взаємодія з клієнтами
Взаємодія з підрядниками	Інвестиції в нові технології	Управління екологічними впливами
Контекст: Україна		
Ризик монополізації українського ринку	Покращення системи моніторингу довкілля	Стратегія Групи ДТЕК і напрями інвестицій
Збереження біорізноманіття	Необхідність національної стратегії зі сталого розвитку	Підвищення рівня життя населення територій діяльності
	Партнерство з НКО	Безпека праці
	Управління відходами до їх повної утилізації	Система оплати праці
	Розвиток соціального підприємництва	Якість послуг освіти та охорони здоров'я
		Реструктуризація вугільної галузі та енергетичного сектору загалом

Розрахунок показників

Джерелами даних є офіційні форми звітності, які надаються щорічно до органів державної статистики. Низка показників збирається та розраховується відповідно до форм внутрішньої звітності, які перевіряються відповідальними представниками компаній у межах процедур внутрішнього аудиту.

Дані щодо викидів парникових газів містять тільки прямі викиди парникових газів. Група СКМ наразі не здійснює підрахунок обсягу непрямих викидів парникових газів у зв'язку з

їхньою крайньою незначністю, якщо порівнювати з обсягами прямих викидів.

Для розрахунку коефіцієнта плинності кадрів використовуються середньооблікова чисельність штатних працівників.

Докладний опис методології розрахунку показників було представлено у «Звіті про діяльність у сфері сталого розвитку Групи ДТЕК за 2008–2009 роки».

Додаток 2

Кількісні показники результативності Групи ДТЕК

Економічні

Показники економічної результативності Групи ДТЕК наведені у розділах «Огляди макроекономіки та галузей» і «Результати діяльності» цього Звіту.

Екологічні

Питомі викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря, тонн на одиницю виробленої продукції

Бізнес-сегмент	Питомі викиди в атмосферу, тонн на 1 тону видобутого вугілля			Питомі викиди в атмосферу, тонн на 1 МВт відпущеної електроенергії			Питомі викиди в атмосферу, тонн на 1 тис. Гкал відпущеної теплової енергії		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Генерація електроенергії (на 1 МВт виробленої електроенергії)	-	-	-	0,01969442	0,02236863	0,020358780	0,42583624	0,72604298	1,089757455
Видобуток і збагачення вугілля (на 1 тону видобутого вугілля)	0,00637079	0,00649675	0,00531092	-	-	-	-	-	-

Валові викиди парникових газів, тис. тонн

Рік	Метан	Діоксид вуглецю (CO ₂)	Закис азоту (N ₂ O)	Всього	В еквіваленті CO ₂ , тонн
	2015	2016	2017		
2015	215,6	42 824,3	0,728	43 040,7	47 606 643,9
2016	234,5	45 108,6	0,632	45 343,8	50 265 704,9
2017	158,3	40 080,9	0,553	40 239,8	43 598 174,9

Питомі викиди забруднювальних речовин в атмосферне повітря, тонн на одиницю виробленої продукції

Бізнес-сегмент	Метан			Діоксид вуглецю (CO ₂)			Закис азоту (N ₂ O)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Генерація (на 1 МВт виробленої електроенергії)	0,0004	0,0004	0,0004	1,1038	1,0869	1,0891	0,0047	0,0050	0,0051
Видобуток і збагачення вугілля (на 1 тону видобутого вугілля)	0,1218	0,1247	0,1049	0,0098	0,0092	0,0068	0,0012	0,0001	0,00002

Викиди озоноруйнівних речовин: N₂O, гексофторид, тонн

Рік	Гідрохлорфторвуглеці (ГХВ)	Хлорфторвуглеці (ХФВ)	Трихлоретан (C ₂ Cl ₃ H ₃)	Галонен	Вуглець чотирихлористий (тетрахлорметан)
	2015	2016	2017	2015	2016
2017	10,5	0,0	0,0	0,0	0,02

Вміст забруднювальних речовин у стічних водах, тонн

Рік	БПК*	Нафто-продукти	Завислі речовини	Сухий залишок	Хлориди	Сульфати	Азот амонійний	Залізо загальне	Нітрати
2015	544,3	14,7	2 579,9	237 370,4	55 285,5	62 082,1	30,0	17,3	323,3
2016	389,3	10,1	2 352,4	183 803,7	35 169,3	52 673,5	27,7	15,7	282,3
2017	183,8	5,3	705,2	89 200,1	27 567,8	21 467,6	8,5	3,0	47,9

* Біологічна потреба в кисні.

Загальний обсяг багаторазово та повторно використовуваної води, тис. куб. метрів

Рік	Показник
2015	4 883 221,2
2016	6 495 344,4
2017	6 050 243,6

Загальний обсяг споживання води на власні потреби з розбиттям за джерелами, тис. куб. метрів

Рік	Всього	Поверхневі води	Підземні води	Вода, яку постачають комунальні та інші підприємства	Інші джерела
2015	1 700 101,5	1 620 121,9	1 718,2	67 043,0	11 218,4
2016	1 816 517,6	1 743 516,6	1 597,7	58 265,7	13 137,5
2017	1 635 908,7	1 578 146,5	951,2	50 117,8	13 386,2

Способи поводження з відходами, тонн

Показник	2015	2016	2017
Обсяг розміщення	12 552 654,6	13 238 278,7	13 831 285,3
Передано стороннім організаціям	2 225 661,2	853 070,6	709 980,7
Обсяг утилізованих, перероблених відходів	1 656 912,1	3 906 109,0	3 107 214,1
Всього	16 435 228,0	17 997 458,4	17 648 480,2

Загальний обсяг виробничих відходів, тонн

Рік	Обсяг відходів на початок року, тонн				Обсяг відходів на кінець року, тонн			
	порожня порода	шлами	хвости	інші відходи	порожня порода	шлами	хвости	інші відходи
2015	422 775 499,5	42 160 986,6	0	5 980 280,4	430 207 946,6	42 703 457,5	0	6 241 993,0
2016	430 207 946,6	42 703 457,4	0	6 241 993,0	437 566 472,2	43 287 511,7	0	6 700 441,8
2017	265 090 464,0	34 989 241,0	0	6 621 078,0	244 697 528,0	39 673 587,0	0	1 859 284,0

Рекультивация земель, га

Рік	Площа земель, що підлягають рекультивации на початок року	Площа земель, що підлягають рекультивации на кінець року	Площа земель, рекультивованих у звітному році
2015	453,3	423,7	26,6
2016	389,3	496,9	30,1
2017	295,2	198,7	39,3

Охорона праці

Показники травматизму

Показник	2015	2016	2017
Коефіцієнт частоти виробничого травматизму (КПТ) (LTAFR)	0,500	0,530	0,570
Коефіцієнт частоти смертельного травматизму (КСТ) (FAFR)	0,014	0,011	0,010

Професійна захворюваність

Показник	2015	2016	2017
Коефіцієнт частоти професійних захворювань	0,69	0,68	1,17
Коефіцієнт втрачених днів	19,84	29,76	36,64

Персонал

Коефіцієнт плинності кадрів

	2015	2016	2017
	6,53	7,48	6,92

Показник наведено в межах звітності. Коефіцієнт плинності кадрів розраховується відповідно до внутрішньої управлінської звітності, оскільки дає змогу детальніше врахувати причини вибуття працівників і коректніше отримати дані щодо плинності (наприклад, враховувати переведення працівників всередині Групи ДТЕК).

Кількість працівників, виведених в аутсорсинг, осіб

	2015	2016	2017
	429	836	70

Облікова чисельність персоналу станом на 31 грудня 2017 року, осіб

Середньооблікова чисельність штатних працівників (без декретників і мобілізованих) за 2017 рік	Облікова чисельність на 31.12.2017 (з декретниками та мобілізованими)						
	всього	постійні	тимчасові	жінки	чоловіки	повна зайнятість	часткова зайнятість
67 146	68 945	64 660	4 285	18 878	50 067	68 802	143

Середній період роботи працівників на підприємствах електроенергетики, які залишили організацію упродовж року, осіб

Рік	Покинуло компанію працівників, всього	Стать		Вік			Стаж у компанії		
		жінки	чоловіки	менш ніж 30 років	від 30 до 50 років	понад 50 років	менш ніж 1 рік	від 1 року до 5 років	понад 5 років
2017	4 227	1 316	2 911	625	2 095	1 507	905	829	2 792

Дані наведено щодо підприємств генерації та дистрибуції електроенергії в межах звітності.

Склад персоналу за категоріями, осіб

Рік	Категорії персоналу			Вік		Стать	
	РСС	робітники	менш ніж 30	від 30 до 50 років	понад 50 років	чоловіча	жіноча
2015	28 805	80 897	22 866	64 281	22 050	29 694	79 503
2016	26 841	77 550	21 508	60 517	22 321	27 735	76 611
2017	16 918	46 273	11 599	37 510	14 082	15 862	47 329

Джерело: дані управлінської звітності.

Склад керівних органів із розбиттям за віком і статтю, осіб*

Рік	Чисельність складу керівних органів	Вік			Стать	
		менш ніж 30	від 30 до 50 років	понад 50 років	чоловіча	жіноча
2015	133	0	82	51	111	22
2016	162	6	108	58	109	19
2017	1 258	128	753	377	1 057	201

* До керівних органів належать генеральні директори, директори, члени правління (включно з комітетами).

Загальна кількість новонайнятих працівників із розбиттям за віком і статтю, осіб

Рік	Стать		Вік		
	чоловіча	жіноча	менш ніж 30 років	від 30 до 50 років	понад 50 років
2017	5 997	1 682	2 838	3 943	901

Кількість фактів навчання й підвищення кваліфікації

Рік	Всього фактів навчання	У тому числі			
		внутрішнє		зовнішнє	
		КПФС (ІТП)	робітники	КПФС (ІТП)	робітники
2015	51 639	16 267	29 223	4 667	1 482
2016	67 494	17 795	40 389	6 770	2 540
2017	63 202	17 708	38 853	4 772	1 869

Енергетика

Пряме використання енергії із зазначенням первинних джерел

Рік	Природний газ, ГДж	Мазут, ГДж	Вугілля, ГДж	Кокс, ГДж	Бензин, ГДж	Дизельне паливо, ГДж	Всього	
							ГДж	туп
2017	62 537 001	9 440 564	388 836 185	506	185 633	578 291	461 578 183	15 749 436

Додаток 3

Таблиця стандартних елементів звітності та показників Посібника Глобальної ініціативи зі звітності GRI і Глобального договору ООН

Елемент звітності GRI, ГД ООН	Опис	Сторінка/посилання на додаткові джерела інформації/пряма відповідь
GRI 102-1	Назва організації	10
GRI 102-2	Головні бренди, види продукції, а також послуги	10, 14–15
GRI 102-3	Розташування штаб-квартири організації	16
GRI 102-4	Кількість країн, у яких організація веде свою діяльність, і назви країн, у яких у організації є істотні підрозділи або особливо значущі з погляду питань сталого розвитку, що охоплюються звітом	16
GRI 102-5	Характер власності й організаційно-правова форма	12
GRI 102-6	Ринки, на яких працює організація (включно з географічним поділом, галузями, які вона обслуговує, а також категоріями споживачів і бенефіціарів)	14–15, 16–17
GRI 102-7	Масштаб організації, у тому числі: <ul style="list-style-type: none"> загальна чисельність працівників; загальна кількість підрозділів; чистий обсяг продажів (для організацій приватного сектору) або чистий виторг (для державних організацій); загальний капітал із розбиттям на власний і позиковий (для організацій приватного сектору); обсяг постачуваної продукції або послуг 	10–11, 82–83
GRI 102-8	Інформація про працівників та іншу робочу силу, включно з: <p>а) загальна чисельність працівників із розбиттям за договором про найм (постійні та тимчасові), статтю;</p> <p>б) загальна чисельність працівників за договором про найм (постійні та тимчасові) з розбиттям за регіоном;</p> <p>в) загальна чисельність працівників за типом зайнятості (повна та часткова), статтю;</p> <p>г) повідомте, чи виконується істотна частка робіт в організації працівниками, які юридично вважаються такими, що ведуть індивідуальну трудову або підприємирницьку діяльність, або особами, відмінними від штатних і позаштатних працівників, включно зі штатними та позаштатними працівниками субпідрядників;</p> <p>д) поясніть будь-які істотні сезонні зміни чисельності зайнятих осіб (наприклад, у туризмі чи сільському господарстві);</p> <p>е) поясніть, як були зібрані дані</p>	106, 108, Додаток 2
GRI 102-9	Ланцюжок постачань організації (основні особливості ланцюжка постачань з урахуванням основних видів діяльності, продукції та послуг організації)	14–15
GRI 102-10	Усі істотні зміни масштабів, структури або власності організації або її ланцюжка постачань, що відбулися упродовж звітного періоду, з урахуванням змін, що стосуються підрозділів або їх місцеперебування, включно з відкриттям, закриттям та розширенням підприємств; зміни в структурі акціонерного капіталу та інші дії з формування, підтримання або зміни капіталу (для організацій приватного сектору); зміна місцеперебування постачальників, структури ланцюжка постачань або відносин із постачальниками, включно з вибором постачальників і припиненням відносин із постачальниками	14–15, 18, 60, 64, 70–71, 80, Додаток 1
GRI 102-11	Чи застосовує організація принцип обережності і як саме (підхід організації до управління ризиками під час планування діяльності або введення нової продукції)	12, 43, 90–91, 103, 113, 119

Таблиця стандартних елементів звітності та показників Посібника Глобальної ініціативи зі звітності GRI і Глобального договору ООН

Елемент звітності GRI, ГД ООН	Опис	Сторінка/посилання на додаткові джерела інформації/пряма відповідь
GRI 102-12	Зовнішні ініціативи (розроблені зовнішніми сторонами економічні, екологічні та соціальні хартії, принципи або інші ініціативи, до яких організація приєдналася або підтримує)	18–19, 97, 109, 124
GRI 102-13	Членство в асоціаціях (наприклад, галузевих) і/або національних і міжнародних організаціях із захисту інтересів, у яких організація бере участь	97
GRI 102-14	Заява генерального директора про важливість сталості для компанії та її стратегії	5–7
GRI 102-15	Опис ключових впливів, ризиків, можливостей	22–24
GRI 102-16	Цінності, принципи, стандарти та норми поведінки організації, як-от кодекси поведінки та етичні кодекси	20, 91
GRI 102-17	Механізми звернення та розв'язання питань щодо етики: <p>а) внутрішні та зовнішні механізми звернення по консультації з питань етичної та законослухняної поведінки, а також із питань, пов'язаних із проявами несумлінності в організації;</p> <p>б) внутрішні та зовнішні механізми повідомлення про неетичну або незаконну поведінку, а також про проблеми, пов'язані з несумлінністю в організації</p>	91
GRI 102-18	Структура корпоративного управління	86
GRI 102-19	Порядок делегування повноважень щодо розв'язання економічних, екологічних і соціальних проблем від вищого органу корпоративного управління до виконавчих керівників вищого рангу та інших працівників	86–90
GRI 102-20	Керівники, відповідальні за розв'язання економічних, екологічних і соціальних проблем	26–27, 87–90
GRI 102-21	Процедури проведення консультацій з економічних, екологічних і соціальних проблем між зацікавленими сторонами та вищим органом корпоративного управління	96
GRI 102-22	Склад вищого органу корпоративного управління і його комітетів, включно з: <ul style="list-style-type: none"> виконавчими та невиконавчими членами; незалежними членами; термінами перебування на посаді членів вищого органу корпоративного управління; кількістю інших значущих посад і зобов'язань кожної посадової особи, а також характером цих зобов'язань; статтю; участю недостатньо представлених соціальних груп; компетенціями, що стосуються економічного, екологічного й соціального впливу організації; представництвом зацікавлених сторін 	26–27, 86–90
GRI 102-23	Чи є голова вищого органу корпоративного управління також виконавчим директором (і якщо так, то його функції в управлінні організацією та причини такого суміщення посад)	26–27
GRI 102-24	Порядок висунення та відбору кандидатів у члени вищого органу корпоративного управління, включно з: <ul style="list-style-type: none"> залученими зацікавленими сторонами; незалежністю; статтю; досвідом у галузі соціальних, економічних, екологічних проблем 	86–90 У Групі ДТЕК визначено правила пошуку та відбору вищого керівництва (з Політики з управління персоналом)
GRI 102-25	Конфлікти інтересів: <p>а) процедури, які використовуються вищим органом корпоративного управління для запобігання конфліктам інтересів і управління ними;</p> <p>б) чи розголошені конфлікти інтересів зацікавленим сторонам</p>	91

Таблиця стандартних елементів звітності та показників Посібника Глобальної ініціативи зі звітності GRI і Глобального договору ООН

Елемент звітності GRI, ГД ООН	Опис	Сторінка/посилання на додаткові джерела інформації/пряма відповідь
GRI 102-26	Роль вищого органу корпоративного управління та виконавчих керівників вищого рангу в розробленні, затвердженні та оновленні формулювань цілей організації, її цінностей і місії, а також її стратегій, політик і завдань щодо економічного, екологічного та соціального впливу	12, 86–90 Розробка, затвердження та оновлення формулювань цілей, цінностей і місії Групи ДТЕК, а також її стратегій, політик і завдань щодо економічного, екологічного й соціального впливу здійснюється за участю Наглядової ради
GRI 102-27	Заходи, що вживаються для вироблення та підвищення інформованості членів вищого органу корпоративного управління у зв'язку з економічною, екологічною та соціальною проблематикою	86, 96, 106
GRI 102-28	Процедури оцінювання діяльності вищого органу корпоративного управління з погляду управління ним економічними, екологічними та соціальними питаннями, включно з незалежним оцінюванням та частотою його проведення; вжиті заходи за результатами оцінювання діяльності органу	У KPI керівників вищого рангу зафіксовані показники результативності з економічних, екологічних та соціальних аспектів. Досягнення показників контролюється Наглядовими радами
GRI 102-29	Роль вищого органу корпоративного управління у виявленні економічних, екологічних та соціальних впливів, ризиків і можливостей та управлінні ними, використанні консультацій із зацікавленими сторонами	96, 100
GRI 102-30	Роль вищого органу корпоративного управління в аналізі ефективності використовуваних організацією методів управління ризиками, пов'язаними з економічними, екологічними та соціальними питаннями	90, 96
GRI 102-31	Частота аналізу економічних, екологічних та соціальних впливів, ризиків і можливостей вищим органом	У межах діяльності комітетів при наглядових радах
GRI 102-32	Вищий орган, який офіційно перевіряє та затверджує звіт в організації в галузі сталого розвитку та забезпечує охоплення всіх істотних аспектів	Генеральний директор
GRI 102-33	Процедура інформування вищого органу корпоративного управління про критично важливі проблеми	86, 106
GRI 102-34	Характер і загальна кількість критично важливих проблем: а) характер і загальна кількість критично важливих проблем, доведених до відома вищого органу корпоративного управління; б) механізми, які були використані для їх розгляду та розв'язання	48–50, 58, 90, 96, 100, 106
GRI 102-35	Політика винагороди: а) політика винагороди членів вищого органу корпоративного управління та виконавчих керівників вищого рангу; б) як правила винагороди членів вищого рангу пов'язані з цілями органу корпоративного управління та виконавчих керівників вищого рангу з економічними, екологічними, соціальними питаннями	Правила винагороди встановлені через оцінювання досягнення затверджених цілей і KPI
GRI 102-36	Порядок визначення розміру винагороди, чи залучені консультанти до процедури визначення розміру винагороди	Правила винагороди встановлені через оцінювання досягнення затверджених цілей і KPI
GRI 102-37	Залучення зацікавлених сторін до процесу винагороди: як з'ясовуються й чи беруться до уваги думки зацікавлених сторін про винагороду, включно з результатами голосування за правила та пропозиції щодо винагороди, якщо це може бути застосовано	Правила винагороди встановлені через оцінювання досягнення затверджених цілей і KPI

Таблиця стандартних елементів звітності та показників Посібника Глобальної ініціативи зі звітності GRI і Глобального договору ООН

Елемент звітності GRI, ГД ООН	Опис	Сторінка/посилання на додаткові джерела інформації/пряма відповідь
GRI 102-38	Відношення загальної річної винагороди найбільш високооплачуваної посадової особи організації в кожній країні, де ведеться основна господарська діяльність, до середньої річної винагороди всіх працівників (без найбільш високооплачуваної посадової особи) у тій самій країні	У звітному періоді оцінювання не проводилося
GRI 102-39	Відношення відсотка зростання загальної річної винагороди найбільш високооплачуваної посадової особи організації в кожній країні, у якій ведеться істотна господарська діяльність, до відсотка зростання середньої річної винагороди всіх працівників (без найбільш високооплачуваної особи) у тій самій країні	У звітному періоді оцінювання не проводилося
GRI 102-40	Список груп зацікавлених сторін	96
GRI 102-41	Відсоток працівників, охоплених колективними договорами	У межах звітності охоплення працівників колективними договорами становить 99%
GRI 102-42	Принципи виявлення та відбору зацікавлених сторін для взаємодії	96, 100
GRI 102-43	Підхід організації до взаємодії із зацікавленими сторонами (включно із частотою взаємодії за формами та зацікавленими групами), і повідомте, чи були які-небудь елементи взаємодії зроблені спеціально як частина процесу підготовки звіту	96, 100
GRI 102-44	Ключові теми та побоювання, які були порушені зацікавленими сторонами, як організація відреагувала на них	103–104
GRI 102-45	Юридичні особи, звітність яких була включена до консолідованої фінансової звітності: а) юридичні особи, звітність яких була включена до консолідованої фінансової звітності, або аналогічні документи; б) чи не відсутня у звіті в галузі сталого розвитку інформація про будь-яку юридичну особу, звітність якої була включена до консолідованої фінансової звітності, або аналогічні документи	12–13, 16–17, Додаток 1
GRI 102-46	Методика визначення змісту звіту та меж аспектів	Додаток 1
GRI 102-47	Усі істотні аспекти	Додаток 1
GRI 102-48	Переформулювання показників, опублікованих у попередніх звітах, причини переформулювання	Оновлення стандартів у версії GRI4 відповідно до https://www.globalreporting.org/standards/
GRI 102-49	Істотні зміни охоплення та меж аспектів, якщо порівняти з попередніми звітними періодами	Додаток 1
GRI 102-50	Звітний період	Додаток 1
GRI 102-51	Дата публікації попереднього звіту в галузі сталого розвитку	Додаток 1
GRI 102-52	Цикл звітності (наприклад, річний або дворічний)	Додаток 1
GRI 102-53	Контактна особа для звернення з питаннями щодо цього звіту або його змісту	Вікторія Гриб, керівник напряму зі сталого розвитку Дирекції з регіональної політики csr@dtek.com
GRI 102-54	Вимоги відповідності звіту стандартам GRI	Цей інтегрований звіт підготовлено відповідно до Посібника зі звітності у сфері сталого розвитку GRI 4 — самодекларація рівня застосування GRI 4

Таблиця стандартних елементів звітності та показників Посібника Глобальної ініціативи зі звітності GRI і Глобального договору ООН

Елемент звітності GRI, ГД ООН	Опис	Сторінка/посилання на додаткові джерела інформації/пряма відповідь
GRI 102-55	Показчик змісту GRI	Додаток 3
GRI 102-56	Політика та застосовувана практика організації щодо забезпечення зовнішнього засвідчення звітності про сталий розвиток	Цей інтегрований звіт підготовлено відповідно до Посібника зі звітності у сфері сталого розвитку GRI 4 — самодекларація рівня застосування GRI 4 «Розширений». Нефінансові звіти Групи ДТЕК до 2012 року проходили незалежну аудиторську перевірку
GRI 103-1	Пояснення істотних тем і їх меж (чому тема є важливою, де є вплив і як організація причетна до нього), чому кожна тема є істотною й межі теми	Додаток 1
GRI 103-2	Підхід до управління темами та його компоненти: • пояснення, як організація управляє темою; • мета підходу до управління; • політики, цілі, відповідальності, ресурси, механізми щодо скарг, специфічні дії та ініціативи, пов'язані з управлінням темами	Додаток 1
GRI 103-3	Оцінка підходу до управління, включно з механізмами оцінювання підходу, результатами оцінювання, будь-якими поправками в цьому підході	Додаток 1
GRI 201-1	Створена та розподілена пряма економічна вартість	82–83
GRI 201-2	Фінансові аспекти та інші ризики й можливості, пов'язані зі зміною клімату, що призводить до змін в операціях, доході або витратах (включно з описом ризику або можливостями і його класифікацією); опис впливу, пов'язаного з ризиком або можливістю; фінансові наслідки ризику або можливості; методи, використані для управління ризиком, і витрати, пов'язані з цим)	Даних немає
GRI 201-3	Забезпеченість зобов'язань організації, пов'язаних із пенсійними планами зі встановленими пільгами	108
GRI 201-4	Фінансова допомога, отримана від держави	Компанія не отримує фінансову допомогу від держави
GRI 202-1	Відношення стандартної заробітної плати початкового рівня працівників різних статей до встановленої мінімальної заробітної плати в істотних регіонах діяльності організації	Аналіз не проводився
GRI 202-2	Частка керівників вищого рангу в істотних регіонах діяльності організації, найнятих з-поміж представників місцевого населення	Частка керівників вищого рангу, найнятих із представників місцевого населення, становить 95%
GRI 203-1	Розвиток і вплив інвестицій в інфраструктуру та безоплатні послуги, включно з негативним і позитивним впливом на місцеве населення, і тип інвестицій: комерційні, для суспільного блага	72, 100–104
GRI 203-2	Істотні непрямі економічні впливи, включно зі сферою впливу та значущістю впливів у контексті пріоритетів зацікавлених сторін	100–104
GRI 204-1	Частка витрат на місцевих постачальників у пріоритетних територіях діяльності	104
GRI 205-1	Загальна кількість і відсоток підрозділів, щодо яких проводилося оцінювання ризиків, пов'язаних із корупцією, та виявлені істотні ризики	91
GRI 205-2	Інформування про політики та методи протидії корупції та навчання їх	91

Таблиця стандартних елементів звітності та показників Посібника Глобальної ініціативи зі звітності GRI і Глобального договору ООН

Елемент звітності GRI, ГД ООН	Опис	Сторінка/посилання на додаткові джерела інформації/пряма відповідь
GRI 205-3	Підтверджені випадки корупції та вжиті заходи	91
GRI 206-1	Загальна кількість випадків правових дій щодо організації у зв'язку з перешкодженням конкуренції та порушенням антимонопольного законодавства і їх результати	Не зареєстровано
GRI 301-1	Витрачені матеріали за масою або об'ємом (відновлювані та невідновлювані)	124–125
GRI 301-2	Частка матеріалів, що є переробленими або повторно використовуваними відходами	Додаток 2
GRI 302-1	Споживання енергії всередині організації	Додаток 2
GRI 302-2	Споживання енергії за межами організації	126
GRI 302-3	Енергоємність	Аналіз не проводився
GRI 302-4	Скорочення енергоспоживання	72–75, 126
GRI 302-5	Зниження потреби в енергії продукції або послуг	126
GRI 303-1	Загальна кількість води, що забирається, з розподілом за джерелами	121–122, Додаток 2
GRI 303-2	Джерела води, на які істотно впливає водозабір організації	121–122, Додаток 2
GRI 303-3	Частка та загальний обсяг багаторазово й повторно використовуваної води	Додаток 2
GRI 304-1	Виробничі майданчики, що перебувають у власності, в оренді чи під контролем організації й розташовані на охоронюваних природних територіях і територіях із високою цінністю біорізноманіття, які знаходяться поза межами охоронюваних природних територій, або такі, що прилягають до таких територій	120
GRI 304-2	Опис істотних впливів діяльності, продукції та послуг на біорізноманіття на охоронюваних природних територіях із високою цінністю біорізноманіття поза межами охоронюваних природних територій	120
GRI 304-3	Збережені або відновлені місцеперебування	120
GRI 304-4	Загальна кількість видів, занесених до Червоного списку МСОП і національного списку охоронюваних видів, що перебувають на території, зачепленій діяльністю організації, з розбиттям за рівнем небезпеки для існування виду	120
GRI 305-1	Прямі викиди парникових газів (сфера охоплення 1)	Додаток 2
GRI 305-2	Прямі викиди парникових газів (сфера охоплення 2)	120, Додаток 2
GRI 305-3	Інші непрямі викиди парникових газів (сфера охоплення 3)	Додаток 2
GRI 305-4	Інтенсивність викидів парникових газів	Додаток 2
GRI 305-5	Скорочення викидів парникових газів	Додаток 2
GRI 305-6	Викиди озоноруйнівних речовин	Додаток 2
GRI 305-7	Викиди в атмосферу NOx, SOx та інших значущих забруднювальних речовин	Додаток 2
GRI 306-1	Загальний обсяг скидів із зазначенням якості стічних вод і приймального об'єкта, включно з загальним обсягом запланованої та незапланованої витрати води за пунктом призначення, якістю води, і чи була вода повторно використана іншою організацією. Стандарти, методики та припущення	123
GRI 306-2	Загальна маса відходів із розбиттям за видами й методами поводження, включно з тим, як було визначено метод	Додаток 2
GRI 306-3	Загальна кількість і обсяг істотних розливів	Не релевантно

Таблиця стандартних елементів звітності та показників Посібника Глобальної ініціативи зі звітності GRI і Глобального договору ООН

Елемент звітності GRI, ГД ООН	Опис	Сторінка/посилання на додаткові джерела інформації/пряма відповідь
GRI 306-4	Маса перевезених, імпортованих, експортованих або перероблених відходів, які є небезпечними, згідно з додатками I, II, III і VIII до Базельської конвенції, а також відсоток міжнародних перевезень відходів	Не релевантно
GRI 306-5	Належність, розмір, статус охорони та цінність із погляду біорізноманіття водних об'єктів і пов'язаних із ними місць існування, на які істотно впливають скиди організації та поверхневий стік із її території	123
GRI 308-1	Відсоток нових постачальників, які пройшли оцінювання за екологічними критеріями	119
GRI 308-2	Істотний реальний та потенційний негативний вплив на довкілля в ланцюжку постачань і вжиті заходи	Оцінювання не проводилося
GRI 401-1	Загальна кількість і відсоток новонайнятих працівників, а також плинність кадрів з розбиттям за віковою групою, статтю та регіоном	107, Додаток 2
GRI 401-2	Пільги, що надаються працівникам, які працюють на умовах повної зайнятості, що не надаються працівникам, які працюють на умовах тимчасової або неповної зайнятості, з розбиттям за істотними регіонами діяльності організації	107
GRI 401-3	Частка працівників, які повернулися після відпустки з материнства/батьківства на роботу, а також частка тих, що залишилися в організації після виходу з відпустки з материнства/батьківства, за статтю; кількість працівників, які повернулися на роботу, але працювали ще 12 місяців після повернення, за статтю; повернення на роботу й утримання працівників, які брали відпустку, за статтю	Додаток 2
GRI 402-1	Мінімальний період повідомлення щодо істотних змін у діяльності організації, а також чи визначений він у колективній угоді	108
GRI 403-1	Частка всього персоналу, представленого в офіційних спільних комітетах зі здоров'я й безпеки за участю представників керівництва та працівників, що беруть участь у моніторингу й формулюють рекомендації щодо програм зі здоров'я та безпеки на робочому місці	112–113
GRI 403-2	Види та рівень виробничого травматизму, рівень професійних захворювань, коефіцієнт втрачених днів і коефіцієнт відсутності на робочому місці, а також загальна кількість смертельних випадків, пов'язаних із роботою, з розбиттям за регіонами та статтю	113
GRI 403-3	Працівники з високим травматизмом і високим ризиком захворюваності, пов'язаною з родом їхніх занять	113, 115
GRI 403-4	Відбиття питань здоров'я та безпеки в офіційних угодах із профспілками	112–115
GRI 404-1	Середньорічна кількість годин навчання одного працівника з розбиттям за статтю та категоріями працівників	109–110, Додаток 2
GRI 404-2	Програми розвитку навичок і освіти впродовж життя, покликані підтримувати здатність працівників до зайнятості, а також надати їм підтримку після завершення кар'єри	109
GRI 404-3	Частка працівників, для яких проводяться періодичні оцінювання результативності та розвитку кар'єри, з розбиттям за статтю й категоріями працівників	107
GRI 405-1	Склад керівних органів і основних категорій персоналу організації з розбиттям за статтю, віковими групами, належністю до груп меншин та іншими ознаками різноманітності	Додаток 2
GRI 405-2	Відношення базового окладу чоловіків і жінок із розбиттям за категоріями працівників і за істотними регіонами ведення діяльності організації	Аналіз не проводився

Таблиця стандартних елементів звітності та показників Посібника Глобальної ініціативи зі звітності GRI і Глобального договору ООН

Елемент звітності GRI, ГД ООН	Опис	Сторінка/посилання на додаткові джерела інформації/пряма відповідь
GRI 406-1	Недопущення дискримінації	Дані про такі ситуації не надходили
GRI 407-1	Виявлені підрозділи, у яких і постачальники, які мають право на використання свободи асоціації, і ведення колективних переговорів може порушуватися або наражатися на істотний ризик, і дії, вжиті для підтримання цих прав	Право на свободу об'єднань закріплене в колективних договорах. Працівники мають право на страйки. Переговорний процес є основним механізмом розв'язання суперечок
GRI 408-1	Виявлені підрозділи, у яких і постачальники, у яких є істотний ризик використання дитячої праці, і дії, вжиті для ліквідації дитячої праці, включно з: а) операціями та постачальниками, де спостерігається дитяча праця та молоді працівники (до 18 років), що виконують небезпечну роботу; б) де спостерігається дитяча праця за типом операції і країнами/географічними областями операцій і постачальниками	Несуттєво. Дитяча праця та примусова праця заборонені в Україні законодавчо. Компанія не працює в країнах із ризиком подібних порушень прав людини
GRI 409-1	Виявлені підрозділи, у яких операції й постачальники, мають істотний ризик використання примусової чи обов'язкової праці, а також дії, вжиті для викорінення всіх форм примусової та обов'язкової праці, з огляду на тип операції і країн/географічних областей операцій і постачальників	Несуттєво. Дитяча праця та примусова праця заборонені в Україні законодавчо. Компанія не працює в країнах із ризиком подібних порушень прав людини
GRI 410-1	Частка працівників служби безпеки, які пройшли навчання політик і процедур щодо аспектів прав людини, пов'язаних із веденою діяльністю	Оцінювання не проводилося
GRI 411-1	Загальна кількість випадків порушень, які зачіпають права корінних і нечисленних народів, і вжиті заходи	Компанія не працює на території проживання корінних і нечисленних народів
GRI 412-1	Загальна кількість і відсоток підрозділів, щодо яких проводили оцінювання на предмет дотримання прав людини або оцінювання впливу у зв'язку з правами людини	Оцінювання не проводилося
GRI 412-2	Загальна кількість годин, присвячених підготовці щодо процедур та політики дотримання прав людини в підрозділах	Оцінювання не проводилося
GRI 412-3	Загальна кількість і відсоток значущих інвестиційних угод і договорів щодо скарг із прав людини	Оцінювання не проводилося
GRI 413-1	Відсоток підрозділів із реалізованими програмами взаємодії з місцевими громадами, програмами оцінювання впливу діяльності на місцеві громади та програмами розвитку місцевих громад	100–105
GRI 413-2	Підрозділи з істотним фактичним або потенційним негативним впливом на місцеві громади	Не релевантно
GRI 414-1	Відсоток нових постачальників, які пройшли оцінювання за критеріями впливу на суспільство	Оцінювання не проводилося

Таблиця стандартних елементів звітності та показників Посібника Глобальної ініціативи зі звітності GRI і Глобального договору ООН

Елемент звітності GRI, ГД ООН	Опис	Сторінка/посилання на додаткові джерела інформації/пряма відповідь
GRI 414-2	Істотний реальний і потенційний негативний вплив на суспільство в ланцюжку постачань і вжиті заходи	Оцінювання не проводилося
GRI 415-1	Загальне грошове вираження пожертвувань (прямі/непрямі) на політичні цілі за країнами й одержувачами/бенефіціарами	Компанія не надає підтримку політичним партіям
GRI 416-1	Відсоток значущих категорій продукції та послуг, вплив яких на здоров'я та безпеку оцінюється для виявлення можливостей для покращення	126–128
GRI 416-2	Загальна кількість випадків невідповідності нормативним вимогам і добровільним кодексам, що стосуються впливу продукції та послуг на здоров'я й безпеку, з розбиттям за видами наслідків	Випадків не зареєстровано
GRI 417-1	Види інформації про властивості продукції та послуг, що вимагаються процедурами, і частка значущих категорій продукції та послуг, щодо яких діють такі вимоги до інформації	Не релевантно. Інформування споживачів про ризики, пов'язані з використанням електроенергії, — див. розділ «Стала енергетика». Згідно із санітарними нормами, електроустановки до 220 кВ не передбачають заходів, спрямованих на захист здоров'я споживачів від впливу електромагнітного поля
GRI 417-2	Загальна кількість випадків невідповідності нормативним вимогам і добровільним кодексам, що стосуються інформації та маркування про властивості продукції та послуг, з розбиттям за видами наслідків	Випадків не зареєстровано
GRI 417-3	Результати досліджень з оцінювання ступеня задоволеності споживачів	76, 128
GRI 418-1	Загальна кількість обґрунтованих скарг, що стосуються порушення недоторканності приватного життя споживача та втрати даних про споживачів	Випадків не зареєстровано
GRI 419-1	Грошова сума істотних штрафів, накладених за недотримання законодавства та нормативних вимог, що стосуються надання й використання продукції та послуг	258 нефінансових санкцій і 64 тис. грн штрафів у сфері екології
MM1	Площа земельних ділянок, які були порушені або відновлені/рекультивовані компанією у звітному періоді	Додаток 2
MM2	Площа і відсоток земельних ділянок, щодо яких встановлено необхідність відновлення на них біорізноманіття	268,87 га
MM3	Загальний обсяг порожньої породи, шлаків, хвостів на початок і кінець звітного періоду	Додаток 2
MM4	Кількість страйків/локаутів тривалістю більш ніж один тиждень	Випадків не зареєстровано. Право на свободу об'єднань закріплене в колективних договорах. Працівники мають право на страйки. Переговорний процес є основним механізмом розв'язання суперечок

Таблиця стандартних елементів звітності та показників Посібника Глобальної ініціативи зі звітності GRI і Глобального договору ООН

Елемент звітності GRI, ГД ООН	Опис	Сторінка/посилання на додаткові джерела інформації/пряма відповідь
MM5	Загальна кількість операцій на територіях корінних і нечисленних народів і суміжних із ними територіях, кількість і частка операцій або майданчиків, де є формальні домовленості із громадами корінних та нечисленних народів	Компанія не працює на території проживання корінних і нечисленних народів
MM6	Чи виникали суперечки або ситуації, коли питання землекористування треба було обговорювати з місцевими громадами (населенням, владою)	Компанія перебуває в постійному діалозі з населенням і представниками влади на території діяльності своїх підприємств. Суперечок не зареєстровано
MM7	Які механізми розгляду скарг, пов'язаних із землекористуванням, використовуються компанією	Компанія перебуває в постійному діалозі з населенням і представниками влади на території діяльності своїх підприємств. Суперечок не зареєстровано
MM9	Чи проводилося у звітному періоді переселення жителів у зв'язку з веденням гірничодобувних робіт	Переселення жителів не було
EU10	Планований обсяг введення потужності відповідно до прогнозованого попиту на електроенергію в довгостроковому періоді з поділом за джерелами й режимами регулювання	60–80
EU11	Середня ефективність генерації теплових станцій із розбиттям за первинними джерелами енергії та режимом регулювання	60–72
EU12	Втрати під час передавання та розподілу енергії як відсоток від загальної кількості (обсягу) виробленої енергії	60–72
EU13	Яким чином біорізноманіття компенсаційних екосистем порівнюється з біорізноманіттям місць проживання, втрату яких вони покликані компенсувати	Оцінювання не проводилося
EU15	Відсоток працівників, які вийдуть на пенсію через 5–10 років, з розбиттям за категорією й регіоном	Додаток 2
EU17	Кількість днів, відпрацьованих працівниками контрактних і субконтрактних організацій, що беруть участь у будівництві, обслуговуванні й експлуатації енергооб'єктів	Даних немає
EU18	Відсоток працівників підрядних і субпідрядних організацій, які пройшли належний тренінг у галузі ОП і здоров'я	Даних немає
EU22	Кількість фізично або економічно переміщених осіб; обсяг компенсацій із розбиттям за типами проектів	Оцінювання не проводилося
EU25	Кількість травм і смертей, захворювань серед населення, пов'язаних з ушкодженнями, викликаними майном організації	113
EU26	Відсоток населення, що проживає на території, яку обслуговує компанія, якому не надаються послуги електропостачання	Даних немає
EU27	Кількість споживачів, відключених від послуг електропостачання за несплату	Даних немає
EU28	Частота переривання в роботі системи	78
EU29	Середня частота переривання в роботі системи	78
EU30	Середній коефіцієнт готовності обладнання з розбиттям за джерелом споживаної енергії та режимом регулювання	78